Nyírségi vadgazdálkodási tájegység (109)

A vadgazdálkodási tájegység tervének elkészítéséhez felhasznált vadgazdálkodási alapadatok, az azokat bemutató grafikonok és térképek, valamint azok szöveges értékelése egységes szerkezetben.

Vadgazdálkodási tájegységi terv tartalomjegyzék

1. A vadgazdálkodási tájegység leírása

A vadgazdálkodási tájegység azonosítói és térbeli elhelyezkedése

A vadgazdálkodási tájegység jellemzése

- A vadgazdálkodási tájegység környezeti adottságainak bemutatása
- A mező- és erdőgazdaság legfontosabb területi jellemzői
- A vadgazdálkodási tájegység természetvédelmi jellemzése

2. A vadgazdálkodási tájegység vadgazdálkodásának jellemzése és adottságainak bemutatása (1998-2014)

- A gímszarvas állománya, hasznosítása és minősége
- A dámszarvas állománya, hasznosítása és minősége
- Az őz állománya, hasznosítása és minősége
- A muflon állománya, hasznosítása és minősége
- A vaddisznó állománya és hasznosítása
- A mezei nyúl állománya és hasznosítása
- A fácán állománya és hasznosítása
- A hasznos apróvad hasznosítása
- Az egyéb apróvadfajok lelövésének alakulása

3. A vadállomány szabályozásának irányelvei

3.1. Nagyvadgazdálkodás

- A gímszarvas gazdálkodás alapvonalai
- A dámszarvas gazdálkodás alapvonalai
- Az őzgazdálkodás alapvonalai

- A muflongazdálkodás alapvonalai
- A vaddisznó gazdálkodás alapvonalai

3.2. Apróvadgazdálkodás

- A mezeinyúl-gazdálkodás alapvonalai
- A fácángazdálkodás alapvonalai
- A hasznos apróvad hasznosításának alapvonalai
- A ragadozó-gazdálkodás alapvonalai

4. Mellékletek

- A vadgazdálkodási tájegység vadgazdálkodási térképe
- A vadgazdálkodási tájegységbe tartozó vadgazdálkodási egységek jegyzéke
- A vadgazdálkodási tájegységek rangsorolása az állomány, a teríték, a trófeabírálati, és pénzügyi adatok alapján
- A különleges rendeltetésű vadászterületek megoszlása a vadgazdálkodási tájegységek között
- A vadaskertek vadgazdálkodási tájegységek közötti megoszlása
- A szakszerűtlen elejtés megítélésének szempontjai és a trófeabírálat vadgazdálkodási tájegységi irányelvei
- Felhasznált adatok és szakirodalom forrásai

1. A vadgazdálkodási tájegység leírása

A vadgazdálkodási tájegység azonosítói és térbeli elhelyezkedése

A vadgazdálkodási tájegység jellemzése

A vadgazdálkodási tájegység leírása

A vadgazdálkodási tájegység azonosítói és térbeli elhelyezkedése

	VGTE kódszáma:	**109**
	VGTE neve:	**Nyírségi**

A vadgazdálkodási tájegység jellemzése

A vadgazdálkodási tájegység környezeti adottságainak bemutatása

A Nyírségi vadgazdálkodási tájegység Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében helyezkedik el. Területének mintegy 93%-a alkalmas vadgazdálkodásra. A vadgazdálkodási tájegység területének közel kétharmadát (62.1%) borítják szántó- és gyepterületek, az erdő aránya 26.1%. Hagyományosan alföldi, mezőgazdasági területeken fekvő, kifejezetten apróvadas és őzes tájnak volt tekinthető. A nagy kiterjedésű, főleg telepített erdőségek az elmúlt mintegy fél évszázadban egyre több betelepedésre alkalmas területet jelentenek a gímszarvas és a vaddisznó számára. Ezért a nagyvadas és a vegyesvadas jelleg egyre inkább meghatározó.

A vadgazdálkodási tájegység megyék közötti megoszlása:

- Szabolcs-Szatmár-Bereg: 284,071 ha (100.0%)

A mező- és erdőgazdaság legfontosabb területi jellemzői

A művelési ágak megoszlása a Corine Landcover adatbázis alapján (ha)

erdő	szántó	rét	szőlő	nádas	tó	alkalmatlan	összesen
74,042	163,493	12,841	10,988	1,404	1,716	19,591	284,075
26.1%	57.6%	4.5%	3.9%	0.5%	0.6%	6.9%	100.0%

A mezőgazdasági területek jellemzője jelenleg is az intenzív, nagy táblákon folyó növénytermesztés. A modern gépesítés és vegyszerhasználat következtében a mezei nyúl és a fácán számára álló feltételek folyamatosan romlottak, ami a termesztéstechnológia miatt bekövetkező térbeli és a biológiai diverzitás csökkenésével magyarázható. Az apróvad évtizedek során a nagyvadas és vegyes-vadas jelleg kialakulása és a közepes méretű ragadozók elszaporodása következtében folyamatosan vesztett jelentőségéből.

A vadgazdálkodási tájegységben található főleg telepített erdőtömbök fontos élőhelyei a nagyvadfajoknak. A >15% erdősültség annak a küszöbnek tekinthető, ami felett a gímszarvas és a vaddisznó állománya is rohamos növekedésnek indulhat.

A vadgazdálkodási tájegység leírása	
	Az erdőkből kilépő nagyvad hatása jelentős lehet a környező mezőgazdasági területekre és az ebből eredő mezőgazdasági károk tartós konfliktusok forrásai.
	A vadgazdálkodási tájegységben elhelyezkedő erdőterület nagyságát és fafajok szerinti megoszlását a csatolt táblázat sorolja fel és a térkép szemlélteti.
	A vadgazdálkodási tájegységben térített mezőgazdasági és erdei kár alakulása a megelőző időszakban (1998-2014) • A térített mezőgazdasági vadkár nagysága a vadgazdálkodási tájegységek rangsorát tekintve nem jelentős. Az 1998-2014 közötti időszakban a folyóértéken tekintett károk időközi ingadozással növekedtek, 1-1.5 millió Ft-ról 2.5-3 millió Ft-ra. • A térített erdei károk nagysága szintén nem jelentős, de növekvő trendet mutat (0.1-0.2 millió Ft → 0.7-1 millió Ft).
	A vadgazdálkodási tájegység természetvédelmi jellemzése
	A vadgazdálkodási tájegység Nemzeti Park Igazgatóságok (NPI) közötti megoszlása: • Hortobágyi NPI: **284,062 ha** (100.0%) A vadgazdálkodási tájegység nemzeti parki igazgatóságok közötti megoszlását és a vadgazdálkodási tájegységben található Natura 2000 területeket a csatolt táblázatok sorolják fel és térképek mutatják.
	A vadgazdálkodási tájegységben található Ramsari vizes élőhelyek területe és a tájegység részesedése az adott élőhelyből: • A tájegységben nem található Ramsari vizes élőhely

Vadgazdálkodási tájegységek - 2016

109 - Nyírségi tájegység

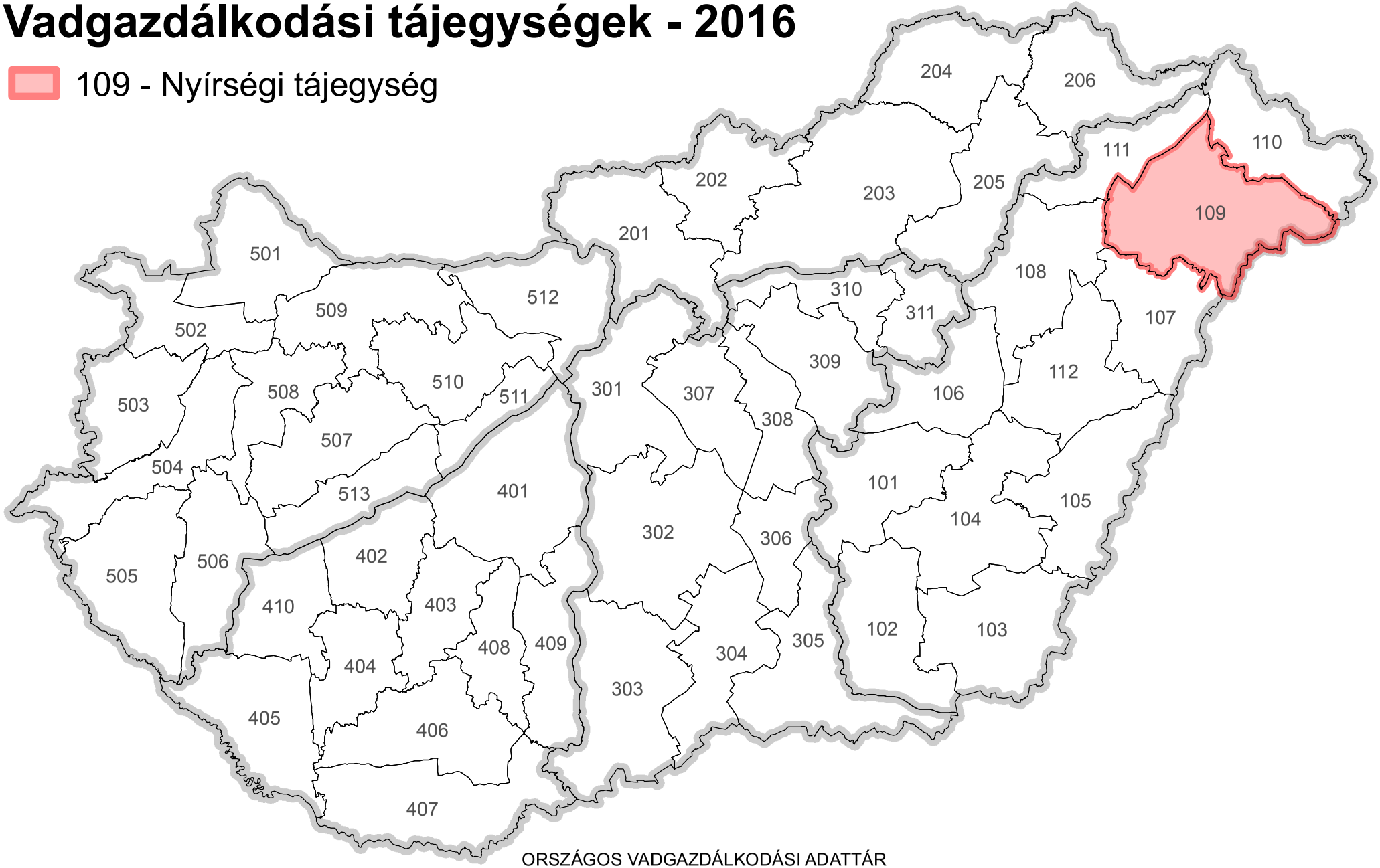

Országos Vadgazdálkodási Adattár, 2018.09.10.

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE VADVILÁG MEGŐRZÉSI INTÉZET
GÖDÖLLŐ, 2016

Készült: 2016.05.12.

A 109. számú vadgazdálkodási tájegység felszínborítása

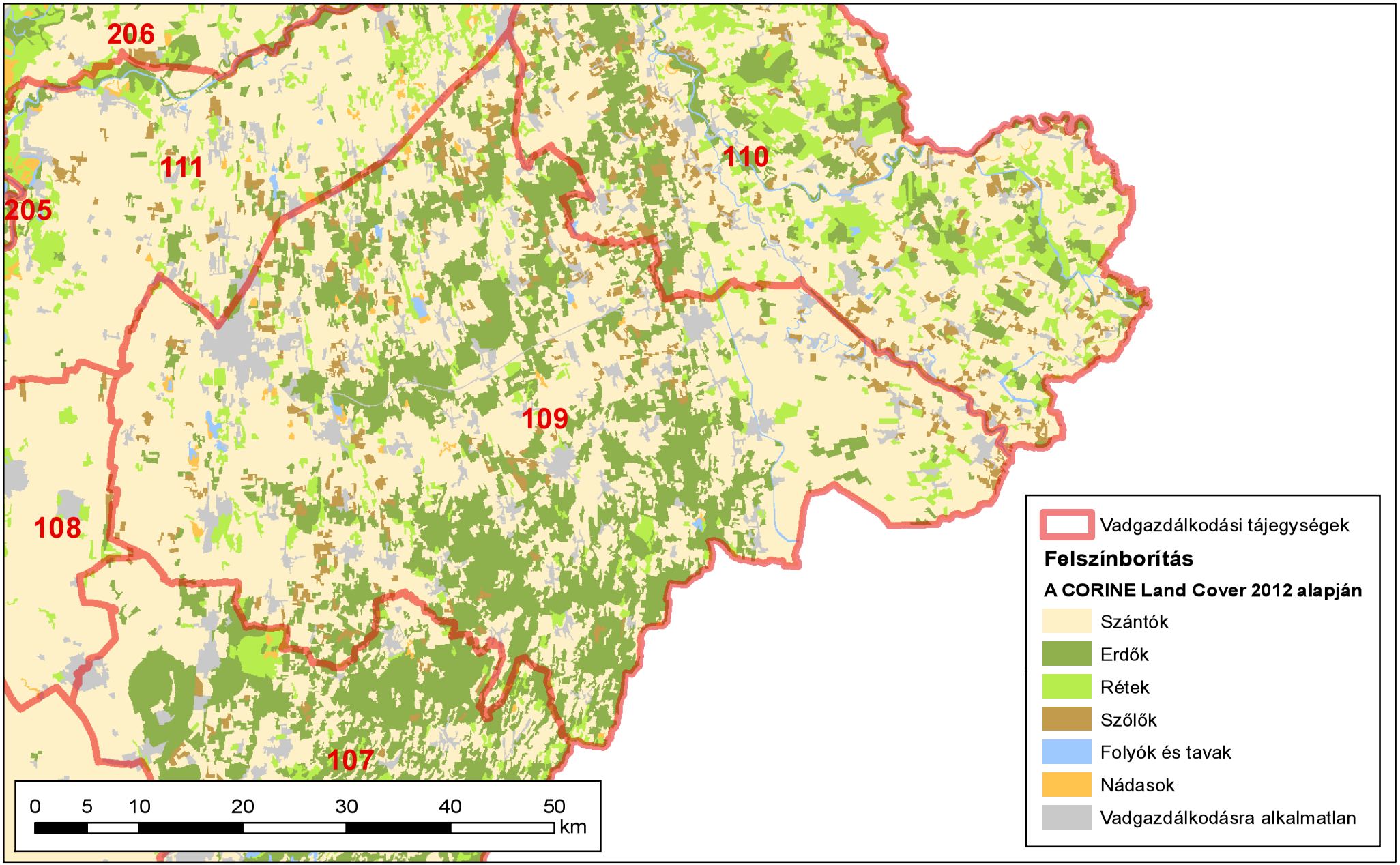

Készült: 2016.06.09.

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Országos Vadgazdálkodási Adattár, 2018.09.10.

Az erdő- és vadgazdálkodás összehangolásának alapelvei

V. 6. Fenntartható vadgazdálkodás[1]

Az erdőgazdálkodás és a vadgazdálkodás harmonizálásának problémái évszázados múltra tekintenek vissza. A problémák zömét a magas vadlétszámból következő vadkár és annak kezelése okozza. Alapvető célja a két rokon ágazatnak a gazdaságos működés. Ehhez elengedhetetlen a fenntartható erdő- és vadgazdálkodás harmonizációja, melyet komoly szakmai viták öveznek, azonban a tudatos, olykor kapcsolt gazdálkodási modell körültekintő, átgondolt munkával kidolgozható. Az elmúlt 60 év európai és a magyar statisztikai adatait vizsgálva kapcsolatot lehet felfedezni az erdőterület és a nagyvadállomány növekedése között. A nagyvadállomány 1960 óta, - mintegy évtizedes késéssel - erőteljes növekedéssel reagált itthon és külföldön egyaránt az erdőterület folyamatos növekedésére. Természetesen a nagyvadlétszám növekedésében más tényezők is közrejátszanak, mint a mezőgazdasági élőhely szerkezeti átalakulása.
A vad az erdei életközösség elvitathatatlan része. Az erdei életközösség védelme érdekében ugyanakkor az élőhely tűréshatárán túli vadsűrűséget szabályozni szükséges.. Az élőhely forráskészletét meghaladó sűrűségű nagyvadállomány káros hatása elleni fellépés elsősorban a vadászati szakterület feladata, amit a vadászati igazgatásnak, a gazdasági szereplőknek és a vadászati érdekképviseletnek közösen kell megalapozni.

V. 6.1. Általános célok

1. A nagyvadlétszám nemkívánatos további növekedésének megállítása, illetve a létszám csökkentése valamennyi nagyvadfajunk esetében elérendő cél, a vadállomány genetikai változatosságának és élőhelyének megóvása mellett. A hazai nagyvadállomány csökkentése a nőivarú egyedek fokozott állományhasznosítása útján vezethet a megoldáshoz, azaz a környezetével egyensúlyi helyzetben lévő nagyvad egyedsűrűség eléréséhez. Ebben a feladatban az ország erdőterületének felén, mintegy 1 millió hektár erdőterületen gazdálkodó állami erdőgazdasági társaságok lehetnek a kezdeményezők, ahol a szakmai hozzáértés és szakszemélyzet rendelkezésre áll.

2. Az erdőművelési és vadkár megelőzési gyakorlat (pl. az erdőfelújítást védő kerítések alkalmazása és időben történő lebontása) felülvizsgálata szükséges.

V. 6.2. Stratégiai célok

Az állománykezelési probléma fokozottan jelentkezik. Stratégiai célként fogalmazható meg a hazai nagyvadállomány hasznosításnak további fokozása.
A nagyvad állomány európai szinten tapasztalható dinamikus szaporodása Magyaror-

1 FM EVF 2016. **Nemzeti erdőstratégia 2016-2030**. Földművelésügyi Minisztérium, Erdészeti és Vadgazdálkodási Főosztály, Budapest (36-38. oldal)

szágon is jelentős problémákat okoz. Ennek megoldásához egy olyan mechanizmusra lenne szükség, amely a vadállomány erdőkre és más természeti területekre gyakorolt hatását előre meghatározott keretek között lenne képes tartani. A nagyvad állomány létszámának csökkentése rövidtávon növelheti a vadgazdálkodási ágazat bevételeit és hozzáadott értékét, emellett pedig rövid és hosszú távon is növelné az erdőgazdálkodás hozzáadott érétkét a vadkárok és a vadkár elleni védekezésre fordított költségek csökkenésén keresztül.

V. 6.3. Javaslatok a stratégiai célok megvalósításához

a) Az új vadgazdálkodási törvény más aspektusba helyezi a vadkár kezelését, éppen ezért megjelennek a jogszabályban olyan új elemek, amelyek rögzítik a vadkár problémák kezelését a megelőzéstől a kifizetésig. A törvény hatályba léptetését követően ki kell dolgozni a vadkár kezelésének és becslésének protokollját, mely egységes szemszögből közelíti meg a kérdést. Figyelembe véve a folyamatos erdőborítottsági gyakorlatot és a 2050-ig terjedő erdőtelepítési programot is, teljes bizonyossággal állíthatjuk, hogy a nagyvad további térhódítása várható, mivel újabb források (élőhely, táplálék) jelennek meg számára még az alacsonyabb erdősültségűalföldi megyékben is. Ez újabb konfliktushelyzetet teremthet az erdei vadkárok területén, mivel bizonyos vadfajok (pl. szarvas) plasztikusan alkalmazkodik a környezete táplálékkínálatához.

b) Az állományhasznosítási terveknél a pontos módszertan az európai összehasonlításban is alapos Erdővédelmi Mérő- és Megfigyelő Rendszeren belül kaphatna helyet az átfogó, mintapontokon alapuló erdővédelmi hálózathoz kapcsolódva, melynél az évente végzett felvételekkel értékelik az erdő állapotát, illetve annak változását, felhívva a figyelmet az esetlegesen kedvezőtlen tendenciákra.

c) Az állományhasznosítás jelen mértékét feltétlen növelni kell, annak érdekében, hogy a későbbi konfliktusok kezelhetővé váljanak. Ha szükséges hatósági eszközökkel kell a nagyobb állományhasznosítást a vadászatra jogosultaktól kikényszeríteni és annak megvalósulását ellenőrizni. Ennek megoldására tesz az utóbbi tíz évben kísérletet a nagyvad lelövési kvóták megyei vadászati hatósági megállapítása, amelynek eredményeképpen az országos nagyvadállomány hasznosítás 15 év alatt megduplázódott, 150 ezerről 300 ezer fölé emelkedett.

d) Ösztönözni kell a hazai vadhúsfogyasztást és támogatni kell a belföldi vadhús értékesítést. A megnövelt vadhús kereslet pozitív ösztönző hatással lehet a vadgazdákra állományaik hasznosítása terén. A folyamatos vadhús kereslet a lőtt-vad kínálat növelését ösztönzi.

e) Elő kell segíteni a hazai vadállomány genetikai állományának és élőhelyének megóvását.

109 vadgazdálkodási tájegység fafaj és korosztály szerinti viszonyai

Fafaj neve	Korsztályok														Összes
	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-110	111-120	121-130	130-	
Kocsányos tölgy	979.3	1449.7	360.0	330.3	142.5	120.0	361.6	162.8	264.1	123.9	172.2	104.9	20.7	87.6	**4,679.4**
Kocsánytalan tölgy									0.2		0.6				**0.8**
Vörös tölgy	70.9	298.0	109.4	778.2	346.6	119.1	58.5	5.5	9.5						**1,795.6**
Amerikai mocsártölgy			0.2		0.7	1.0	0.7								**2.6**
Egyéb tölgy fafaj				1.9											**1.9**
Csertölgy	4.9	23.5	1.6	3.0		2.7	1.5	2.0	17.6						**56.8**
Bükk									0.1						**0.1**
Gyertyán	18.6	9.9	7.5	6.9	5.8	9.6	17.1	4.9	51.3	7.4	1.4			8.5	**148.9**
Akác	11599.1	17180.1	11810.6	4003.8	401.7	115.6	14.6	3.9	14.7	0.8					**45,144.8**
Nyírségi akác		13.5		6.4											**19.9**
Ófehértói akác			184.5	9.1											**193.6**
Hegyi juhar	1.9	2.9	1.3	0.1	2.0	2.2	3.1								**13.4**
Korai juhar	1.6	4.1	2.3		1.6	1.5	0.1								**11.3**
Mezei juhar	12.5	10.7	0.8	0.4	9.1	0.6	0.6	2.4	1.3						**38.3**
Zöld juhar	1.6	11.6	2.9	9.1	1.7	2.6									**29.5**
Ezüst juhar	0.6	0.7	1.3	3.7	1.8	0.2	2.1								**10.3**
Tatár (feketegyűrű) juhar	1.6	0.4													**2.0**
Hegyi szil				2.6											**2.6**
Mezei szil	4.5	0.0	0.7		4.3	0.7									**10.2**
Vénic szil	31.2	5.3	1.3	2.8	2.6	14.6	12.0	0.2			0.4				**70.3**
Turkesztáni szil	0.4	5.2	3.9												**9.4**
Magas kőris	16.7	14.6	15.4	16.8	5.6	8.2	8.1	6.6	0.3	8.6	3.6	0.6			**105.1**
Magyar kőris	89.4	91.1	4.7	4.5	2.0	1.3	5.3	0.7	1.8	2.6	10.9	4.5			**218.6**
Amerikai (vörös) kőris	1.0	7.8	5.5	17.8	11.8	4.7	4.0	0.1							**52.7**
Virágos kőris	0.1	0.0													**0.2**
Fekete dió	61.4	80.2	59.4	12.1	2.9	0.7	4.9	1.5	3.2						**226.2**
Közönséges dió	0.2	2.5	0.2	0.2											**3.0**
Madárcseresznye	1.2	2.5			0.7	2.7	7.2	3.7	1.3	0.4	0.3				**20.0**
Kései meggy	15.0	101.6	52.2	21.6	10.1										**200.3**
Vadalma	0.1														**0.1**
Vadkörte	3.1	2.4													**5.5**
Fehér eperfa	0.2	0.2	0.5	0.1											**1.0**
Szelídgesztenye		0.1													**0.1**
Juharlevelű platán					8.4										**8.4**
Nyugati ostorfa		0.7	0.4	0.2	1.6	1.5	0.5								**4.9**
Lepényfa	0.1	0.5	0.4												**1.1**
Japán akác	1.6						0.3								**1.9**
Ezüstfa		0.3													**0.3**
Fel nem sorolt egyéb kemény lombos fafaj		3.0	2.6	0.5	0.3	2.8	0.7	0.8	0.1						**10.7**
Korai nyár		0.7	3.4	15.4	2.3	0.9									**22.8**
Óriás nyár	0.3	6.5	8.0	26.9	3.0	20.0	1.1								**65.8**
Olasz nyár	656.7	1322.1	153.8	26.4	2.4	1.4									**2,162.8**
Koltay (H-528-8) nyár	15.4	0.8													**16.2**
Blanc du Poitou nyár	2.6	78.2	23.3	0.4											**104.4**
BL nyár	20.4	520.3	213.3	13.6											**767.7**
Pannónia (H-490/3) nyár	826.5	2979.0	960.0	18.6											**4,784.2**
OP-229 nyár (Agathe-F)	68.1	686.7	210.1	32.6											**997.5**
I-45/51 nyár		107.4	14.5												**121.8**
I-154 nyár		2.2													**2.2**
I-273 nyár		1.6	5.1												**6.7**
S-611-c nyár		4.8													**4.8**
Tripló nyár	1.3	47.2	0.2												**48.7**
Kopecky (H-490/4) nyár	12.1	233.3	45.6												**291.1**
I 58/57 nyár	16.7	59.9	172.8	51.7											**301.0**
Sudár (B-132-b) nyár		2.2													**2.2**
Fehér nyár	312.4	275.7	100.6	101.2	15.3	17.2	3.2	0.8	0.7						**826.9**
Szürke nyár	324.2	205.0	66.3	22.6	17.8	4.8	1.5	4.1		1.0		0.3			**647.6**
Rezgő nyár	3.0	3.4	1.8	0.9	0.4		0.9	1.1	0.7		1.9				**13.9**
Fekete nyár	47.9	10.0	0.1	2.6	1.8	0.5	0.3								**63.0**
Raspalje nyár	1.2														**1.2**
Unal nyár	21.1														**21.1**
Egyéb nemes nyár	605.5	805.9	605.8	37.8		0.7									**2,055.7**
Bédai egyenes fűz		0.8	22.0	19.1	4.3										**46.1**
I-1/59 fűz			3.2												**3.2**
Fehér fűz	5.2	7.0	64.1	113.0	33.3	13.3	0.1	0.3		0.2					**236.5**
Szomorú fűz			9.7	0.4											**10.1**
Törékeny fűz	2.6		0.9	4.1	2.8										**10.3**
Egyéb fűzek				9.5	1.6			1.1							**12.2**
Mézgás éger	54.7	66.1	98.0	169.6	73.7	108.6	9.4		0.3						**580.3**
Hamvas éger	0.2	0.1													**0.3**
Kislevelű hárs	0.4	2.0		0.1	0.6	1.1	1.5		0.1						**5.7**
Nagylevelű hárs	0.1			0.0		1.5	0.8								**2.5**
Ezüsthárs	8.8	0.5	0.2	0.4	0.0	5.2	2.8	5.7	0.5	0.4	0.4				**25.0**
Közönséges nyír	0.4	0.3	3.3	3.3	6.1	1.7	0.6	1.6	0.7						**18.0**
Bálványfa	0.7	1.6	3.1												**5.3**
Erdeifenyő	2.8	8.3	183.8	1307.7	710.3	352.5	71.9	6.7	9.4	1.5					**2,654.8**
Símafenyő		6.8			2.2		0.1								**9.1**
Feketefenyő	9.6	14.8	42.5	3.7	0.3	95.7	100.1	3.6	7.6	2.7					**280.5**
Káli feketefenyő	1.7														**1.7**
Lucfenyő									0.6						**0.6**
Zöld duglászfenyő		1.2													**1.2**
Virginiai boróka							0.1		0.3						**0.4**
Mocsárciprus		0.8													**0.8**
Egyéb fenyő		0.4													**0.4**
Összesen	**15,941.0**	**26,786.3**	**15,644.6**	**7,213.4**	**1,841.9**	**1,037.5**	**696.6**	**219.9**	**386.2**	**149.4**	**191.8**	**110.3**	**20.7**	**96.1**	**70,335.6**

A vadgazdálkodásra alkalmas terület, a térített mezőgazdasági és erdei vadkárok vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **109**

Év	Vadgazdálkodásra alkalmas terület	Alkalmas terület aránya	Térített mezőgazdasági kár	Térített erdei kár
	km2	%	E Ft	E Ft
1998	2 582	93,1%	954	189
1999	2 582	93,1%	1 395	73
2000	2 585	93,1%	2 288	117
2001	2 671	93,1%	2 286	120
2002	2 585	93,1%	3 219	255
2003	2 585	93,1%	1 814	3 008
2004	2 585	93,1%	1 475	441
2005	2 585	93,1%	1 169	376
2006	2 585	93,1%	1 427	1 295
2007	2 656	93,3%	670	250
2008	2 643	93,1%	552	50
2009	2 741	93,2%	754	2 271
2010	2 646	93,1%	1 141	90
2011	2 646	93,1%	2 358	2 431
2012	2 639	92,8%	3 691	35
2013	2 639	92,8%	2 594	1 030
2014	2 639	92,8%	2 976	650
Változás	2,2%	-0,3%	211,9%	243,9%
Minimum	2 582	92,8%	552	35
Maximum	2 741	93,3%	3 691	3 008

Térített mezőgazdasági és erdei károk változásai

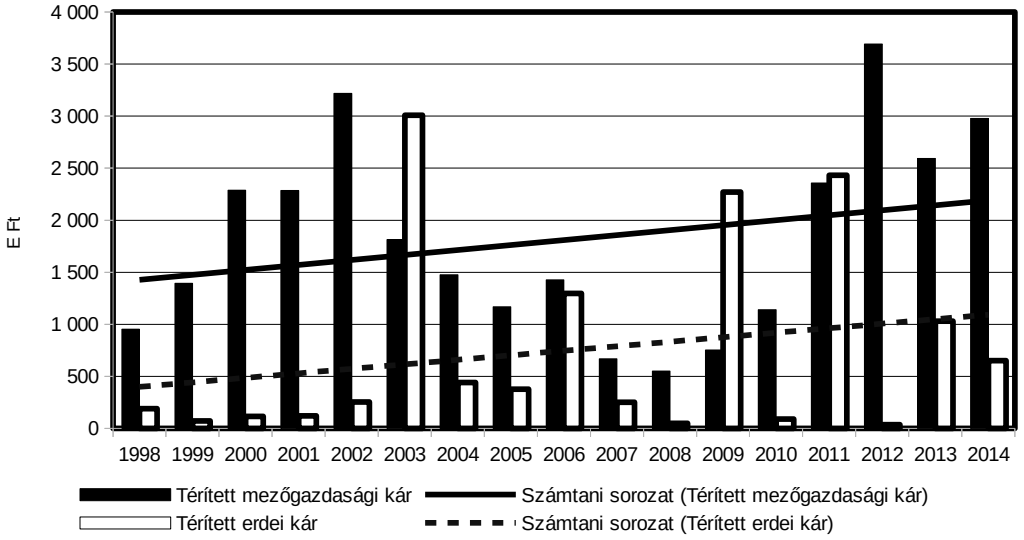

Az agrárminiszter

13/2018. (VII.3.)) AM rendelete

a Tiszántúli Vadgazdálkodási Táj vadgazdálkodási tájegységeinek vadgazdálkodási tervéről

5. melléklet a 13/2018 (VII.3) AM rendelethez

A védett természeti területek természet-, és tájvédelmi előírásai

A védett természeti területek természet- és tájvédelmi előírásait a természetvédelmi kezelési tervek tartalmazzák. Az alábbi természet- és tájvédelmi előírásokat kell figyelembe venni, amennyiben a vadgazdálkodási tájegységben található védett természeti terület vonatkozásában nincsen kihirdetett kezelési terv, vagy annak vadgazdálkodásra vonatkozó előírásai nem rendelkeznek eltérően.

1. Vadászati és vadgazdálkodási tevékenység (beleértve a területen történő közlekedést is) nem járhat a védett természeti értékek és területek jelentős zavarásával, veszélyeztetésével, vagy károsításával.

2. Fokozottan védett madárfaj szaporodó, költő, táplálkozó, telelő területén vadgazdálkodási tevékenység csak úgy folytatható, hogy az ne zavarja jelentős mértékben annak élettevékenységét.

Nagyvad

3. A nagyvadállomány csökkentése során kiemelt figyelmet kell fordítani a nőivarú nagyvad egyedek, különösen a muflon és dámszarvas, valamint a vaddisznó állomány fokozott hasznosítására.

4. A nagyvadfajok takarmányozása, etetése – a vaddisznó intenzív vadászatát biztosító szórók üzemeltetésének kivételével – a vadászterületen belül az 1000 ha kiterjedést el nem érő védett természeti területeken tilos. A vadászterületen belül az 1000 ha kiterjedést elérő védett természeti területeken takarmányozás csak abban az esetben végezhető, ha a vadlétszám az élőhelyet még nem veszélyeztető legmagasabb vadlétszám alá csökken.

Vadgazdálkodási tevékenység

5. A vadászati, vadgazdálkodási tevékenység során különös figyelmet kell fordítani a gyepek megóvására, a gyepfelszín maradandó károsítása tilos.

6. A vadászat, vadgazdálkodás során keletkező hulladékokat a vadászatra jogosultnak a vadászterületről haladéktalanul el kell távolítani.

7. Februári hajtó és terelő vadászatok helyét és időpontját a természetvédelmi kezelővel előzetesen egyeztetni kell.

8. Hattyúnyakkal való csapdázási tevékenység csak a természetvédelmi kezelővel egyeztetve kezdhető meg.

Vadgazdálkodási létesítmények, vadföld

9. Fokozottan védett természeti területen kizárólag hordozható les, szóró, épített vadbefogó létesíthető. Erdőrezervátum magterületén semmilyen vadgazdálkodási létesítmény nem létesíthető, kivéve hordozható (mobil) magaslesek, amik csak augusztus 15. – február 28. között használhatók.

10. A természet védelméről szóló törvényben meghatározott lápok és források, mint minden esetben országosan védett természeti területek vonatkozásában az alábbi előírás érvényesítendő: a lápok területén és a források 100 méteres környezetében szóró, vadetető, sózó nem létesíthető.

11. Állandó gyepterületeken (művelési ágtól függetlenül) vadászati, vadgazdálkodási létesítmények közül dagonya, takarmánytároló, vaditató, apróvad tenyésztésére szolgáló létesítmény nem létesíthető.

12. Szórón kombájntiszta szemes takarmány, csöves kukorica, valamint répafélék és almatörköly használhatók.

13. Vad etetést, takarmányozást csak mesterségesen létesített vadetetőből lehet végezni. Lédús és erjesztett takarmányt csak tálcáról lehet etetni.

14. A szórók környezetében az esetlegesen megjelenő gyomnövényeket (parlagfű, stb.) rendszeres kaszálással, vagy nyűvéssel még magérlelés előtt el kell távolítani.

15. Sózók csak tuskósózó, sózóláda, oszlopsózó vagy sózóvályú formájában üzemeltethetők. A talajra sót szétszórni tilos.

16. A használaton kívüli, leromlott állapotú vadgazdálkodási-vadászati létesítmények elbontásáról és elszállításáról a vadászatra jogosult köteles folyamatosan gondoskodni a vegetációs időn kívül.

17. A téli etetési időszak után a nagyvadetetők környékén szétszórt szénát össze kell gyűjteni, illetve év közben legalább egy alkalommal az etetőhely körül felverődő gyomokat magérlelés előtt le kell kaszálni.

18. Fokozottan védett területen új vadföld nem létesíthető.

19. Művelt vadföldeken a művelés során fokozott figyelmet kell fordítani a gyom- és inváziós növények terjedésének megelőzésére.

Zárttéri vadtartás, kibocsátás, telepítés

20. Kizárólag őshonos fajok repatriációs célú kibocsátása lehetséges. Egyéb vadfajok, illetve nagyvadtartásból származó vad szabad vadászterületre történő kibocsátása tilos.

21. Idegenhonos fajok betelepítése tilos. A spontán betelepülő idegenhonos fajok (mosómedve, nyestkutya) állományának felszámolására kell törekedni.

Apróvad

22. Azonos területrészen évente legfeljebb két alkalommal kerülhet sor apróvad hajtó vadászatra.

Vízivad vadászat

23. Vizes élőhelyeken a vadászható ragadozó fajok gyérítése március 15. és július 1. között elsősorban territórium-alapú módszerek alkalmazásával (pl. kotorékozással, csapdázással) történjen.

Túzokvédelem

24. Túzok dürgő- és költőhelyen vadgazdálkodási- és vadászati tevékenység (beleértve az őzbak vadászatát és a megelőző felméréseket is) csak a természetvédelmi kezelővel előzetesen egyeztetett módon történhet március 15. és július 1. között.

25. Túzok dürgő- és költőhelyen a vadászható ragadozó fajok gyérítésére vonatkozó előírások:
    - A gyérítés március 15. és július 1. között elsősorban territórium-alapú módszerek alkalmazásával (pl. kotorékozással, csapdázással) történhet.
    - A gyérítést nyílt területen (pl. gyepeken, szántókon, stb.) április 15-ig kell elvégezni, ezt követően vonalas létesítmények (utak, csatornák, stb.) mentén, nádasok, erdők, facsoportok, stb. környezetében, a nyílt területrészek kíméletével történhet.

26. Túzok dürgő- és költőhelyen a vaddisznó tartós megtelepedését meg kell akadályozni.

27. Túzokok tartózkodási helyén végzett éjszakai vadállomány-becslést és reflektoros vadászatot a természetvédelmi kezelővel előzetesen egyeztetni kell.

28. Téli időszakban vadászati- és vadgazdálkodási tevékenység (beleértve a területen történő közlekedést, társas vadászatokat, stb.) a túzokok tartózkodási helyeinek figyelembe vételével történhet különös tekintettel a ködös időszakokban.

29. Túzokok tartózkodási helyét érintő társas vadászatok helyszíneit az idény megkezdése előtt a természetvédelmi kezelővel előzetesen egyeztetni kell.

30. Túzok telelőhelyeken tarvad vadászat a természetvédelmi kezelővel egyeztetett módon történhet. Az adott évi telelőhelyek pontosítását minden évben a tájegységi fővadász

bevonásával egyeztetni kell a természetvédelmi kezelővel, melyet jegyzőkönyvben rögzítenek legkésőbb december 1-ig.

6. melléklet a 13/2018 (VII.3) AM rendelethez

Hosszú távú természetvédelmi célok

1. A természetvédelem hosszú távú, a vadgazdálkodást is érintő célja az ország teljes területén a biológiai sokféleség, valamint a fajok közötti természetes kapcsolatrendszerek megőrzése, a veszélyeztetett fajok és élőhelytípusok, életközösségek természetvédelmi helyzetének javítása, az élőhely vesztésből, az élőhelyek minőségének romlásából, illetve a fajok túlhasznosításából származó veszélyek csökkentése. Ennek érdekében a vadállomány igénybevételével és terhelésével járó gazdasági, gazdálkodási és kereskedelmi tevékenységet a természeti értékek és rendszerek működőképességét és a biológiai sokféleséget fenntartva kell végezni.

2. A vadgazdálkodás, vadászat során biztosítani kell a természet védelméhez fűződő érdekek érvényesülését, a fenntartható használatot, ami a vadfajok biológiai sokféleségre alapozott fenntartását jelenti. Az őshonos vadfajok vadászata csak olyan mértékű lehet, amely a faj természetes állományának sokféleségét, fennmaradását nem veszélyezteti.

3. A védett természeti, illetve a Natura 2000 területek általános és egységes természetvédelmi célkitűzése az azokon található védett, fokozottan védett, illetve közösségi jelentőségű fajok és élőhelytípusok kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzése, fenntartása, helyreállítása, valamint a Natura 2000 területek lehatárolásának alapjául szolgáló természeti állapot, illetve amennyiben a természeti értéket az extenzív területhasználat tartja fenn, az azt fenntartó gazdálkodás feltételeinek biztosítása.

4. Kiemelt természetvédelmi cél azon vadászható fajok állományszabályozása, melyek élettevékenységeik (táplálkozás, élőhely-átalakítás) folytán a biológiai sokféleségre, a fajok közötti természetes kapcsolatrendszerekre, a védett, illetve veszélyeztetett fajokra és élőhelytípusokra, életközösségekre túlzott terhelést jelentenek.

5. A vadászattal összefüggő jogellenes természetkárosító cselekmények megelőzése, felszámolása. A védett és fokozottan védett fajok egyedei elejtésének megakadályozása.

6. A vadgazdálkodás során fokozott figyelmet kell fordítani a nagyvad populáció-sűrűségének szabályozására. Akkora létszámú nagyvad fenntartása a cél, amely:
   6.1. nem veszélyezteti a taposásra, bolygatásra érzékeny természetes és természetszerű élőhelyeket, különös tekintettel a forrásokra, patakvölgyekre, lápokra, magassásosokra, mocsárrétekre, zsombékosokra, erdőssztyeprétekre, a domb- és hegyvidéki sziklagyepekre, valamint karsztbokorerdőkre,
   6.2. lehetővé teszi a védett és fokozottan védett, illetve veszélyeztetett fajok hosszú távú fennmaradását,
   6.3. nem veszélyezteti élőhelyének természetes folyamatait és biológiai sokféleségét,
   6.4. mellett az erdőgazdálkodás során a folyamatos erdőborítást megteremtő gazdálkodási módszerek hatékonyan alkalmazhatóak

7. Olyan nagyvadgazdálkodást kell folytatni, amely elsősorban az őshonos, magas genetikai értékű állományok (gímszarvas, őz) minőségi és nem mennyiségi megőrzését tűzi ki célul.

8. Nagyvad-gazdálkodási célú berendezés csak a nagyvadállomány sűrűsége megfelelő szinten tartásának elérése érdekében létesüljön, minimalizálva a zavarást, a berendezés környezetének degradálódását és a tájesztétikai problémákat.

9. Törekedni kell az ólomsörét használatának teljes körű kiváltására más, nem környezetszennyező technológiákkal.

10. . Törekedni kell a nagyvad intenzív takarmányozásának megszüntetésére. Hosszú távon jelentősen csökkenteni kell a kijuttatott takarmány mennyiségét. Az ökológiai vadeltartó képességnél magasabb nagyvadlétszám intenzív takarmányozással való mesterséges fenntartását mindenhol meg kell szüntetni.

11. Javítani kell az őshonos, veszélyeztetett apróvadfajok, így különösen a mezei nyúl és a fogoly életfeltételein. A vadgazdálkodás során előtérbe kell helyezni az e fajoknak kedvező élőhely-fejlesztéseket és az e fajok számára kedvező vadföldgazdálkodást. Mindenképpen kerülni kell a túlhasznosítást. A szárnyasvadfajok esetében is a védelmet döntően a természetes állomány védelmével, és nem pedig tenyésztett madarak kibocsátásával kell biztosítani. Szárnyasvad kibocsátás esetén biztosítani kell, hogy a tenyésztett madarak ne jelentsenek állategészségügyi kockázatot a vadon élő állomány számára, illetve a kibocsátás technológiája ne okozza a ragadozók adott területen való túlzott csoportosulását.

12. A vízivad hasznosítása olyan mértékű legyen, amely minimalizálja a védett és fokozottan védett fajok egyedeinek akár szándékos, akár véletlenül történő elejtését, illetve kellő nyugalmat biztosít mind a vadászható, mind a védett, fokozottan védett vízimadárfajok állományainak. A vadászat szabályozásának biztosítania kell a kései, elnyúló költési időszakkal rendelkező fajok költésének biztonságát, a vízivad költése és vonulása szempontjából fontos vizes élőhelyek nyugalmát (különös tekintettel a globálisan veszélyeztetett fajok előfordulási helyeire), valamint a zord időjárású téli időszakban szükséges zavartalanságot. El kell érni, hogy valamennyi vizes élőhelyen már rövid távon is megszűnjön az ólomsörét használata.

13. Hazánkban az elmúlt évszázadokban már meghonosodott, azonban nem őshonos vadfajok állományait csak olyan területeken indokolt fenntartani, ahol azok nem jelentenek veszélyt a biológiai sokféleségre, a fajok közötti természetes kapcsolatrendszerek megőrzésére, a veszélyeztetett fajokra és élőhelytípusokra, életközösségekre. Azon vadászható nem őshonos fajok állományait, melyek élettevékenységeik (táplálkozás, élőhely-átalakítás) folytán túlzott terhelést jelentenek az adott természetes és természetszerű élőhelyekre, ki kell szorítani ezekről az területekről. Különösen igaz ez az olyan sérülékeny élőhelyekre, mint a domb- és hegyvidéki sziklagyepek, ahol el kell érni a muflonállomány nagymértékű csökkenését, illetve teljes kiszorítását. Az elmúlt években újonnan megtelepedett fajok, így különösen a nyestkutya és a mosómedve esetében törekedni kell az állományok teljes felszámolására. Vadászati célból új faj szaporodásra képes vadon élő állományának kialakítása nem engedhető meg, az újonnan megjelenő inváziós fajok egyedeit, amennyiben azok eltávolítása vadászati eszközzel oldható meg, el kell távolítani.

14. A ragadozógazdálkodást úgy kell folytatni, hogy az segítse a biológiai sokféleség megőrzését, a fajok közötti természetes kapcsolatrendszerek zavartalanságát, a veszélyeztetett fajok és élőhelytípusok, életközösségek természetvédelmi helyzetének javítását, így különösen:

    14.1. A földön fészkelő védett, fokozottan védett madárfajok, valamint a fogoly és a hazánkban költő erdei szalonkák és vízivad védelme érdekében szükséges egyes túlszaporodott, generalista ragadozófajok fokozott gyérítése, állományának tartósan alacsony szintes tartása. E munka során különös figyelmet kell országos szinten fordítani a vaddisznó, a róka és a dolmányos varjú állományának visszaszorítására.
    14.2. Egyes fokozottan védett madárfajok, így különösen a túzok, a haris, a császármadár, a nádasokban költő íbisz- és gémfélék, valamint a partimadarak, sirályok, csérek, szerkők fészkelésére szolgáló területeken indokolt a vadászható ragadozófajok, különösen az emlősök állományának a legalacsonyabb szinten történő tartása.
    14.3. Egyes fokozottan védett hüllő- és kétéltűfajok élőhelyein, így különösen a rákosi vipera élőhelyein a vaddisznóállományt fel kell számolni.
    14.4. A vadászható varjúfélék gyérítése során figyelemmel kell lenni arra, hogy kellő mennyiségű fészkelőhely legyen a varjúfélék fészkeit használó fajoknak (pl. erdei fülesbagoly, kabasólyom, vércsék).
    14.5. A ragadozók gyérítése során, különösen csapdák használatakor, az állatvédelmi szempontokat a lehetőségek szerint figyelembe kell venni.

A vadgazdálkodási tájegységek határvonalai és a Nemzeti Park Igazgatóságok működési területei

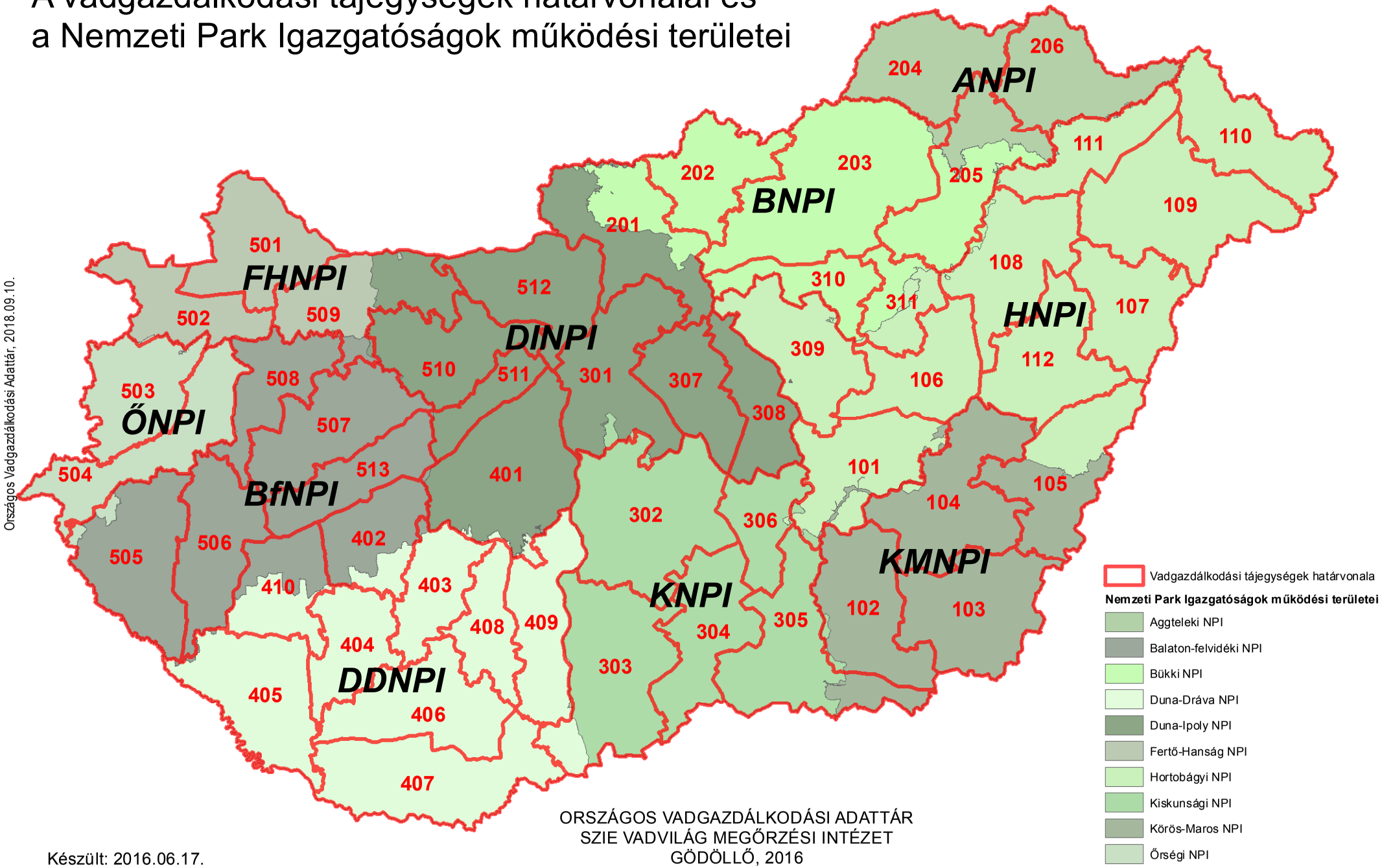

Országos Vadgazdálkodási Adattár, 2018.09.10.

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE VADVILÁG MEGŐRZÉSI INTÉZET
GÖDÖLLŐ, 2016

Készült: 2016.06.17.

A vadgazdálkodási tájegységek megoszlása a nemzeti parkok igazgatóságai között, tájegységek szerint

VGTE	Nemzeti Park Igazgatóság	Terület (ha)
101	Hortobágyi NPI	173,059.5
101	Kiskunsági NPI	4,727.4
101	Körös-Maros NPI	7,819.9
102	Kiskunsági NPI	5,221.5
102	Körös-Maros NPI	188,551.8
103	Körös-Maros NPI	216,348.3
104	Hortobágyi NPI	2,175.2
104	Körös-Maros NPI	233,323.8
105	Hortobágyi NPI	90,114.2
105	Körös-Maros NPI	112,515.9
106	Hortobágyi NPI	154,444.4
107	Hortobágyi NPI	159,377.2
108	Bükki NPI	5,213.6
108	Hortobágyi NPI	192,670.6
109	Hortobágyi NPI	284,062.2
110	Aggteleki NPI	285.6
110	Hortobágyi NPI	179,175.7
111	Aggteleki NPI	840.3
111	Bükki NPI	148.8
111	Hortobágyi NPI	122,802.0
112	Hortobágyi NPI	182,875.5
112	Körös-Maros NPI	378.1
201	Bükki NPI	84,697.5
201	Duna-Ipoly NPI	144,982.7
202	Bükki NPI	148,853.1
203	Aggteleki NPI	5,869.6
203	Bükki NPI	374,802.0
204	Aggteleki NPI	177,320.8
204	Bükki NPI	5.6
205	Aggteleki NPI	70,898.0
205	Bükki NPI	137,924.2
205	Hortobágyi NPI	1,343.6
206	Aggteleki NPI	178,382.0
206	Hortobágyi NPI	1,013.6
301	Duna-Ipoly NPI	211,308.7
301	Kiskunsági NPI	8,416.1
302	Duna-Dráva NPI	41.0
302	Duna-Ipoly NPI	11.4
302	Kiskunsági NPI	288,128.9
303	Duna-Dráva NPI	29,049.5
303	Kiskunsági NPI	237,122.5
304	Kiskunsági NPI	171,654.8
305	Hortobágyi NPI	5.9
305	Kiskunsági NPI	189,574.6
305	Körös-Maros NPI	40,533.4
306	Hortobágyi NPI	1,322.0
306	Kiskunsági NPI	99,172.5
307	Duna-Ipoly NPI	134,594.5
308	Duna-Ipoly NPI	118,633.9
308	Kiskunsági NPI	7.0
309	Bükki NPI	657.9
309	Duna-Ipoly NPI	111.2
309	Hortobágyi NPI	177,151.0

VGTE	Nemzeti Park Igazgatóság	Terület (ha)
310	Bükki NPI	97,139.9
310	Duna-Ipoly NPI	7.2
310	Hortobágyi NPI	1,013.4
311	Bükki NPI	42,076.9
311	Hortobágyi NPI	50,011.0
401	Balaton-felvidéki NPI	1,237.0
401	Duna-Dráva NPI	10,036.7
401	Duna-Ipoly NPI	255,957.5
401	Kiskunsági NPI	82.5
402	Balaton-felvidéki NPI	104,221.0
402	Duna-Dráva NPI	28,318.4
403	Balaton-felvidéki NPI	2,717.8
403	Duna-Dráva NPI	115,234.7
404	Duna-Dráva NPI	124,487.8
405	Balaton-felvidéki NPI	2,186.8
405	Duna-Dráva NPI	205,590.6
406	Duna-Dráva NPI	197,491.6
407	Duna-Dráva NPI	245,239.5
408	Duna-Dráva NPI	103,958.9
409	Duna-Dráva NPI	154,662.9
409	Duna-Ipoly NPI	7.9
409	Kiskunsági NPI	1,126.8
410	Balaton-felvidéki NPI	63,761.6
410	Duna-Dráva NPI	70,168.4
501	Fertő-Hanság NPI	178,876.1
502	Balaton-felvidéki NPI	350.9
502	Fertő-Hanság NPI	131,666.7
502	Őrségi NPI	1,085.7
503	Fertő-Hanság NPI	324.0
503	Őrségi NPI	154,895.4
504	Balaton-felvidéki NPI	65.0
504	Őrségi NPI	176,772.5
505	Balaton-felvidéki NPI	207,846.8
505	Őrségi NPI	10,992.5
506	Balaton-felvidéki NPI	167,693.9
506	Duna-Dráva NPI	355.0
507	Balaton-felvidéki NPI	188,162.0
507	Duna-Ipoly NPI	134.7
508	Balaton-felvidéki NPI	125,441.0
508	Fertő-Hanság NPI	326.8
508	Őrségi NPI	396.8
509	Balaton-felvidéki NPI	13,608.9
509	Duna-Ipoly NPI	73,141.5
509	Fertő-Hanság NPI	98,218.0
510	Balaton-felvidéki NPI	459.8
510	Duna-Ipoly NPI	165,147.9
511	Balaton-felvidéki NPI	441.6
511	Duna-Ipoly NPI	69,927.6
512	Duna-Ipoly NPI	180,718.7
513	Balaton-felvidéki NPI	126,357.1
513	Duna-Ipoly NPI	11.4

A vadgazdálkodási tájegységek megoszlása a nemzeti parkok igazgatóságai között, igazgatóságok szerint

VGTE	Nemzeti Park Igazgatóság	Terület (ha)
110	Aggteleki NPI	285.6
111	Aggteleki NPI	840.3
203	Aggteleki NPI	5,869.6
204	Aggteleki NPI	177,320.8
205	Aggteleki NPI	70,898.0
206	Aggteleki NPI	178,382.0
401	Balaton-felvidéki NPI	1,237.0
402	Balaton-felvidéki NPI	104,221.0
403	Balaton-felvidéki NPI	2,717.8
405	Balaton-felvidéki NPI	2,186.8
410	Balaton-felvidéki NPI	63,761.6
502	Balaton-felvidéki NPI	350.9
504	Balaton-felvidéki NPI	65.0
505	Balaton-felvidéki NPI	207,846.8
506	Balaton-felvidéki NPI	167,693.9
507	Balaton-felvidéki NPI	188,162.0
508	Balaton-felvidéki NPI	125,441.0
509	Balaton-felvidéki NPI	13,608.9
510	Balaton-felvidéki NPI	459.8
511	Balaton-felvidéki NPI	441.6
513	Balaton-felvidéki NPI	126,357.1
108	Bükki NPI	5,213.6
111	Bükki NPI	148.8
201	Bükki NPI	84,697.5
202	Bükki NPI	148,853.1
203	Bükki NPI	374,802.0
204	Bükki NPI	5.6
205	Bükki NPI	137,924.2
309	Bükki NPI	657.9
310	Bükki NPI	97,139.9
311	Bükki NPI	42,076.9
302	Duna-Dráva NPI	41.0
303	Duna-Dráva NPI	29,049.5
401	Duna-Dráva NPI	10,036.7
402	Duna-Dráva NPI	28,318.4
403	Duna-Dráva NPI	115,234.7
404	Duna-Dráva NPI	124,487.8
405	Duna-Dráva NPI	205,590.6
406	Duna-Dráva NPI	197,491.6
407	Duna-Dráva NPI	245,239.5
408	Duna-Dráva NPI	103,958.9
409	Duna-Dráva NPI	154,662.9
410	Duna-Dráva NPI	70,168.4
506	Duna-Dráva NPI	355.0
201	Duna-Ipoly NPI	144,982.7
301	Duna-Ipoly NPI	211,308.7
302	Duna-Ipoly NPI	11.4
307	Duna-Ipoly NPI	134,594.5
308	Duna-Ipoly NPI	118,633.9
309	Duna-Ipoly NPI	111.2
310	Duna-Ipoly NPI	7.2
401	Duna-Ipoly NPI	255,957.5
409	Duna-Ipoly NPI	7.9

VGTE	Nemzeti Park Igazgatóság	Terület (ha)
507	Duna-Ipoly NPI	134.7
509	Duna-Ipoly NPI	73,141.5
510	Duna-Ipoly NPI	165,147.9
511	Duna-Ipoly NPI	69,927.6
512	Duna-Ipoly NPI	180,718.7
513	Duna-Ipoly NPI	11.4
501	Fertő-Hanság NPI	178,876.1
502	Fertő-Hanság NPI	131,666.7
503	Fertő-Hanság NPI	324.0
508	Fertő-Hanság NPI	326.8
509	Fertő-Hanság NPI	98,218.0
101	Hortobágyi NPI	173,059.5
104	Hortobágyi NPI	2,175.2
105	Hortobágyi NPI	90,114.2
106	Hortobágyi NPI	154,444.4
107	Hortobágyi NPI	159,377.2
108	Hortobágyi NPI	192,670.6
109	Hortobágyi NPI	284,062.2
110	Hortobágyi NPI	179,175.7
111	Hortobágyi NPI	122,802.0
112	Hortobágyi NPI	182,875.5
205	Hortobágyi NPI	1,343.6
206	Hortobágyi NPI	1,013.6
305	Hortobágyi NPI	5.9
306	Hortobágyi NPI	1,322.0
309	Hortobágyi NPI	177,151.0
310	Hortobágyi NPI	1,013.4
311	Hortobágyi NPI	50,011.0
101	Kiskunsági NPI	4,727.4
102	Kiskunsági NPI	5,221.5
301	Kiskunsági NPI	8,416.1
302	Kiskunsági NPI	288,128.9
303	Kiskunsági NPI	237,122.5
304	Kiskunsági NPI	171,654.8
305	Kiskunsági NPI	189,574.6
306	Kiskunsági NPI	99,172.5
308	Kiskunsági NPI	7.0
401	Kiskunsági NPI	82.5
409	Kiskunsági NPI	1,126.8
101	Körös-Maros NPI	7,819.9
102	Körös-Maros NPI	188,551.8
103	Körös-Maros NPI	216,348.3
104	Körös-Maros NPI	233,323.8
105	Körös-Maros NPI	112,515.9
112	Körös-Maros NPI	378.1
305	Körös-Maros NPI	40,533.4
502	Őrségi NPI	1,085.7
503	Őrségi NPI	154,895.4
504	Őrségi NPI	176,772.5
505	Őrségi NPI	10,992.5
508	Őrségi NPI	396.8

A vadgazdálkodási tájegységek határvonalai és a Ramsari Egyezményhez tartozó területek

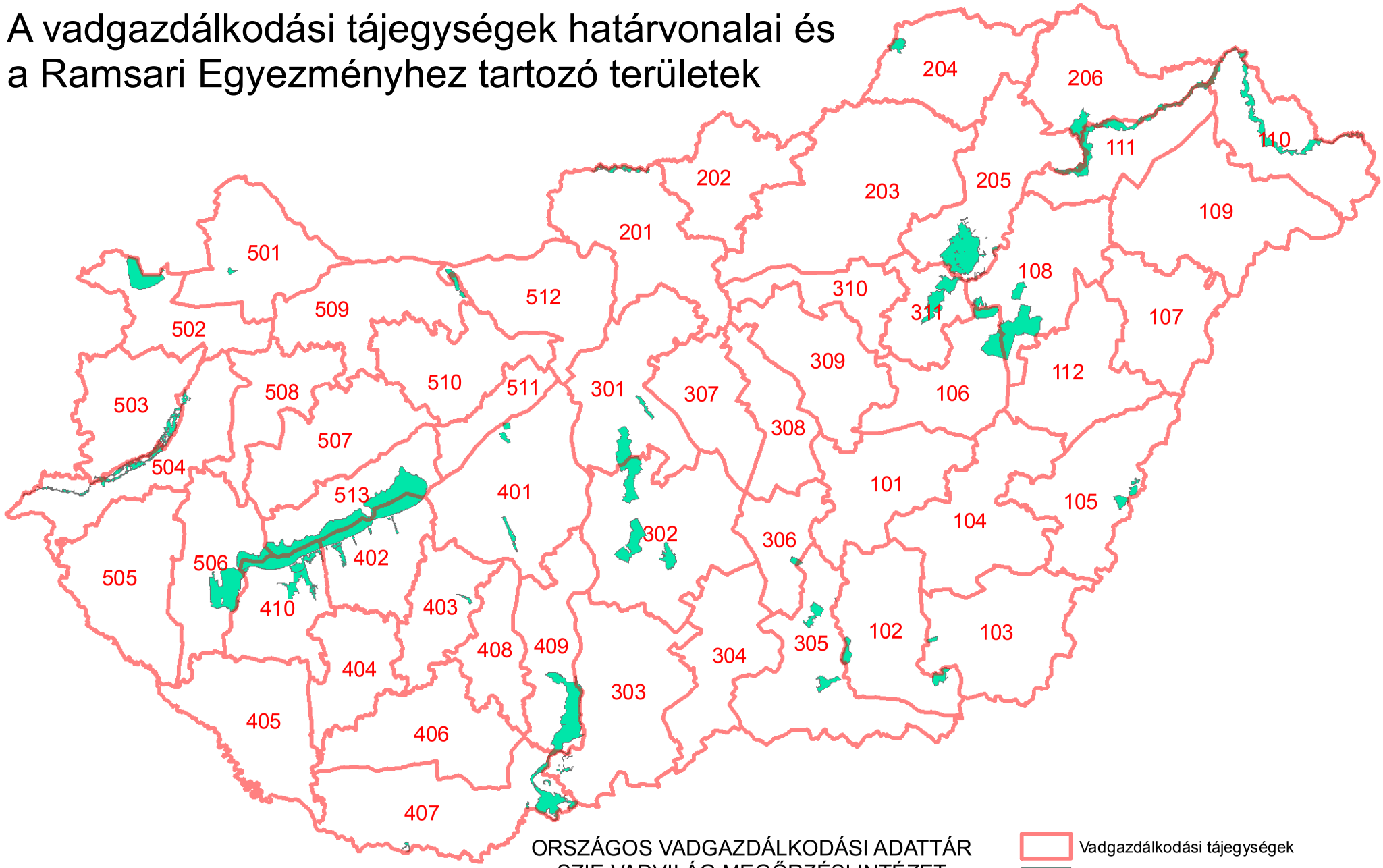

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE VADVILÁG MEGŐRZÉSI INTÉZET
GÖDÖLLŐ, 2016

Készült: 2016.06.17.

Országos Vadgazdálkodási Adattár, 2018.09.10.

A Ramsari területek megoszlása a vadgazdálkodási tájegységek között, tájegységek szerint

VGTE	Ramsari terület neve	Részesedés (ha)	Részesedés (%)
102	Mártélyi Ramsari Terület	2,240.7	96.4
102	Montág-puszta Ramsari Terület	2,170.4	99.6
103	Kardoskúti Fehér-tó Ramsari Terület	492.1	100.0
103	Montág-puszta Ramsari Terület	8.2	0.4
105	Biharugrai Ramsari Terület	2,780.9	100.0
106	Hortobágyi Ramsari Terület	8,364.0	25.3
108	Borsodi-Mezőség Ramsari Terület	30.6	0.1
108	Hortobágyi Ramsari Terület	16,518.2	50.0
110	Felső-Tisza-vidék Ramsari Terület	12,415.8	44.4
111	Felső-Tisza-vidék Ramsari Terület	10,633.7	38.0
201	Ipoly-völgy Ramsari Terület	2,294.3	100.0
204	Baradla-barlangrendszer és felszíni védőövezete Ramsari Terület	2,018.0	100.0
205	Bodrog-zug Ramsari Terület	12.1	0.3
205	Borsodi-Mezőség Ramsari Terület	18,358.0	67.7
205	Felső-Tisza-vidék Ramsari Terület	1,672.4	6.0
205	Hortobágyi Ramsari Terület	49.1	0.1
206	Bodrog-zug Ramsari Terület	3,983.2	99.7
206	Felső-Tisza-vidék Ramsari Terület	3,237.3	11.6
301	Felső-kiskunsági szikes puszták Ramsari Terület	5,683.6	43.1
301	Ócsai Turjános Ramsari Terület	1,145.8	100.0
302	Felső-kiskunsági szikes puszták Ramsari Terület	7,498.7	56.9
302	Felső-kiskunsági szikes tavak Ramsari Terület	7,393.8	100.0
302	Izsáki Kolon-tó Ramsari Terület	3,059.0	100.0
303	Borsodi-Mezőség Ramsari Terület	14.0	0.1
303	Gemenc Ramsari Terület	1,036.8	5.2
305	Csongrád-bokrosi-sóstavak Ramsari Terület	177.3	20.5
305	Mártélyi Ramsari Terület	84.6	3.6
305	Pusztaszeri Ramsari Terület	4,988.8	100.0
306	Csongrád-bokrosi-sóstavak Ramsari Terület	687.7	79.5
311	Borsodi-Mezőség Ramsari Terület	81.3	0.3
311	Hortobágyi Ramsari Terület	8,131.3	24.6
401	Dinnyési-fertő és a Velencei-tavi Madárrezervátum Ramsari Terület	1,239.1	100.0
401	Rétszilasi-halastavak Ramsari Terület	1,493.9	100.0
402	Balaton Ramsari Terület	15,223.6	25.6
402	Dél-balatoni halastavak és berkek Ramsari Terület	2,125.2	22.3
403	Pacsmagi-tavak Ramsari Terület	439.4	100.0
407	Borsodi-Mezőség Ramsari Terület	8,649.6	31.9
407	Gemenc Ramsari Terület	1,226.1	6.2
407	Szaporcai Ó-Dráva-meder Ramsari Terület	289.5	100.0
409	Gemenc Ramsari Terület	17,507.5	88.6
410	Balaton Ramsari Terület	10,283.5	17.3
410	Dél-balatoni halastavak és berkek Ramsari Terület	7,388.4	77.7
410	Kis-Balaton Ramsari Terület	383.9	2.6
501	Nyirkai-hany Ramsari Terület	421.7	100.0
502	Fertő Ramsari Terület	8,435.5	100.0
503	Rába-völgy Ramsari Terület	3,737.3	39.1
504	Rába-völgy Ramsari Terület	5,812.3	60.9

VGTE	Ramsari terület neve	Részesedés (ha)	Részesedés (%)
506	Balaton Ramsari Terület	4,101.2	6.9
506	Kis-Balaton Ramsari Terület	14,274.6	97.4
509	Tatai tavak Ramsari Terület	1,352.0	71.3
512	Tatai tavak Ramsari Terület	545.3	28.7
513	Balaton Ramsari Terület	29,874.8	50.2

A Ramsari területek megoszlása a vadgazdálkodási tájegységek között, ramsari területek szerint

VGTE	Ramsari terület neve	Részesedés (ha)	Részesedés (%)
402	Balaton Ramsari Terület	15,223.6	25.6
410	Balaton Ramsari Terület	10,283.5	17.3
506	Balaton Ramsari Terület	4,101.2	6.9
513	Balaton Ramsari Terület	29,874.8	50.2
204	Baradla-barlangrendszer és felszíni védőövezete Ramsari Terület	2,018.0	100.0
105	Biharugrai Ramsari Terület	2,780.9	100.0
205	Bodrog-zug Ramsari Terület	12.1	0.3
206	Bodrog-zug Ramsari Terület	3,983.2	99.7
108	Borsodi-Mezőség Ramsari Terület	30.6	0.1
205	Borsodi-Mezőség Ramsari Terület	18,358.0	67.7
303	Borsodi-Mezőség Ramsari Terület	14.0	0.1
311	Borsodi-Mezőség Ramsari Terület	81.3	0.3
407	Borsodi-Mezőség Ramsari Terület	8,649.6	31.9
305	Csongrád-bokrosi-sóstavak Ramsari Terület	177.3	20.5
306	Csongrád-bokrosi-sóstavak Ramsari Terület	687.7	79.5
402	Dél-balatoni halastavak és berkek Ramsari Terület	2,125.2	22.3
410	Dél-balatoni halastavak és berkek Ramsari Terület	7,388.4	77.7
401	Dinnyési-fertő és a Velencei-tavi Madárrezervátum Ramsari Terület	1,239.1	100.0
301	Felső-kiskunsági szikes puszták Ramsari Terület	5,683.6	43.1
302	Felső-kiskunsági szikes puszták Ramsari Terület	7,498.7	56.9
302	Felső-kiskunsági szikes tavak Ramsari Terület	7,393.8	100.0
110	Felső-Tisza-vidék Ramsari Terület	12,415.8	44.4
111	Felső-Tisza-vidék Ramsari Terület	10,633.7	38.0
205	Felső-Tisza-vidék Ramsari Terület	1,672.4	6.0
206	Felső-Tisza-vidék Ramsari Terület	3,237.3	11.6
502	Fertő Ramsari Terület	8,435.5	100.0
303	Gemenc Ramsari Terület	1,036.8	5.2
407	Gemenc Ramsari Terület	1,226.1	6.2
409	Gemenc Ramsari Terület	17,507.5	88.6
106	Hortobágyi Ramsari Terület	8,364.0	25.3
108	Hortobágyi Ramsari Terület	16,518.2	50.0
205	Hortobágyi Ramsari Terület	49.1	0.1
311	Hortobágyi Ramsari Terület	8,131.3	24.6
201	Ipoly-völgy Ramsari Terület	2,294.3	100.0
302	Izsáki Kolon-tó Ramsari Terület	3,059.0	100.0
103	Kardoskúti Fehér-tó Ramsari Terület	492.1	100.0
410	Kis-Balaton Ramsari Terület	383.9	2.6
506	Kis-Balaton Ramsari Terület	14,274.6	97.4
102	Mártélyi Ramsari Terület	2,240.7	96.4
305	Mártélyi Ramsari Terület	84.6	3.6
102	Montág-puszta Ramsari Terület	2,170.4	99.6
103	Montág-puszta Ramsari Terület	8.2	0.4
501	Nyirkai-hany Ramsari Terület	421.7	100.0
301	Ócsai Turjános Ramsari Terület	1,145.8	100.0
403	Pacsmagi-tavak Ramsari Terület	439.4	100.0
305	Pusztaszeri Ramsari Terület	4,988.8	100.0

VGTE	Ramsari terület neve	Részesedés (ha)	Részesedés (%)
503	Rába-völgy Ramsari Terület	3,737.3	39.1
504	Rába-völgy Ramsari Terület	5,812.3	60.9
401	Rétszilasi-halastavak Ramsari Terület	1,493.9	100.0
407	Szaporcai Ó-Dráva-meder Ramsari Terület	289.5	100.0
509	Tatai tavak Ramsari Terület	1,352.0	71.3
512	Tatai tavak Ramsari Terület	545.3	28.7

Natura 2000 területek a 109. számú tájegységben

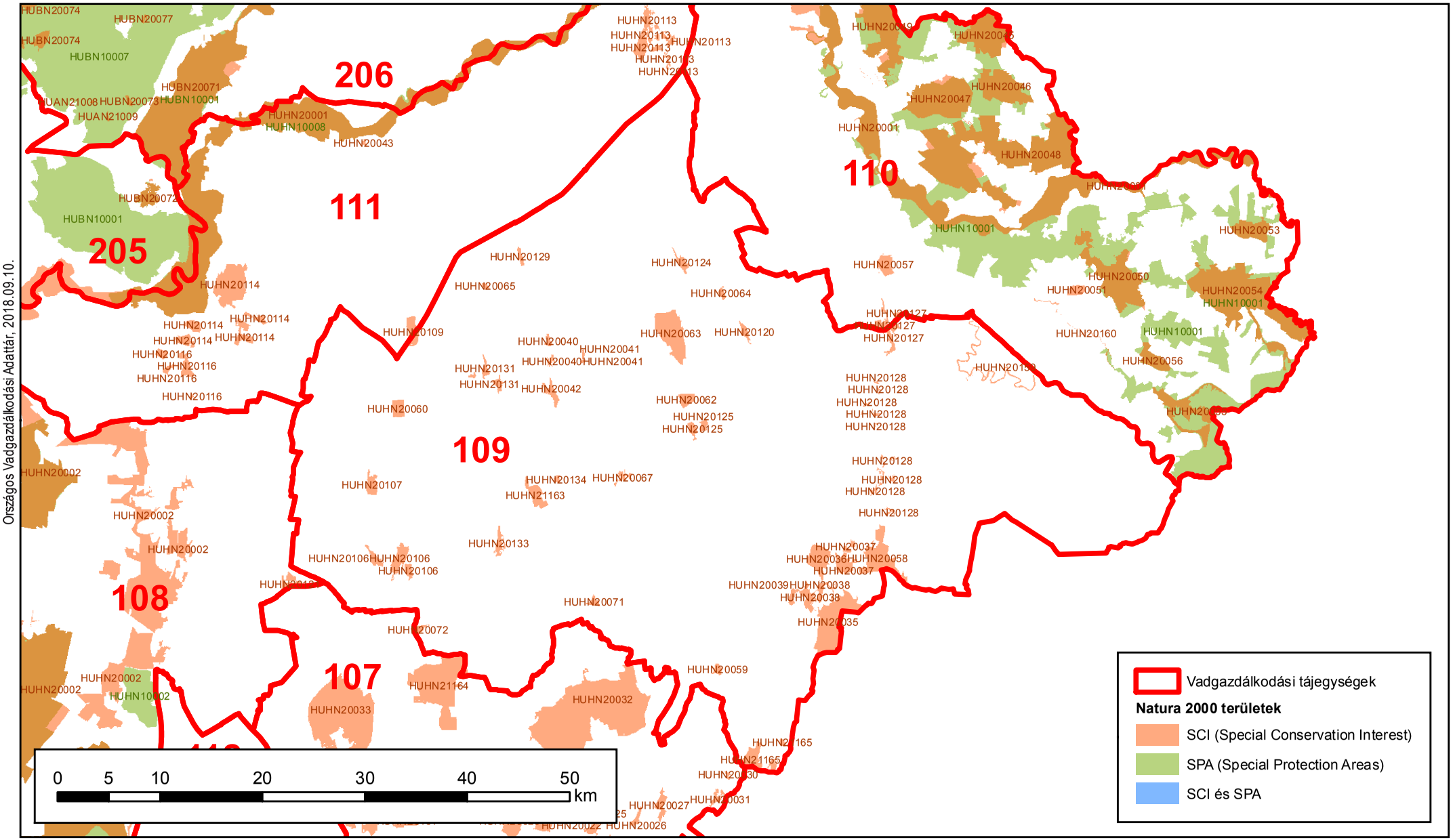

Országos Vadgazdálkodási Adattár, 2018.09.10.

Készült: 2016.07.27.

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet

Natura 2000 területek a vadgazdálkodási tájegységben

VGTE	N2000 terület típusa	N2000 Kód	N2000 Terület név	VGTE-be eső terület (ha)	VGTE részesedése (%)
109	SCI	HUHN20035	Ömbölyi-erdő és Fényi-erdő	1,424.4	99.4%
109	SCI	HUHN20036	Bátorligeti Nagy-legelő	450.7	100.0%
109	SCI	HUHN20037	Bátorligeti-láp	329.9	100.0%
109	SCI	HUHN20038	Újtanyai lápok	333.6	100.0%
109	SCI	HUHN20039	Piricsei Júlia-liget	73.6	100.0%
109	SCI	HUHN20040	Apagyi Albert-tó	94.2	100.0%
109	SCI	HUHN20041	Apagyi Falu-rét	34.6	100.0%
109	SCI	HUHN20042	Napkori legelő	161.3	100.0%
109	SCI	HUHN20058	Teremi-erdő	891.2	97.7%
109	SCI	HUHN20059	Bika-rét	66.0	100.0%
109	SCI	HUHN20060	Nyíregyházi lőtér	189.3	100.0%
109	SCI	HUHN20062	Ófehértói lőtér	159.1	100.0%
109	SCI	HUHN20063	Baktai-erdő	970.4	100.0%
109	SCI	HUHN20064	Rohodi-legelő	52.7	100.0%
109	SCI	HUHN20065	Nyírturai-legelő	28.9	100.0%
109	SCI	HUHN20067	Csikós-lápos	78.1	100.0%
109	SCI	HUHN20071	Nyírmihálydi-legelő	67.1	100.0%
109	SCI	HUHN20072	Bökönyi Közös-legelő	76.5	90.4%
109	SCI	HUHN20106	Újfehértói gyepek	497.1	100.0%
109	SCI	HUHN20107	Nagy-Vadas	186.2	100.0%
109	SCI	HUHN20109	Sóstói-erdő	113.4	40.5%
109	SCI	HUHN20120	Vajai-tároló	88.9	100.0%
109	SCI	HUHN20124	Daru-rét	117.8	100.0%
109	SCI	HUHN20125	Nyírgyulaji Kis-rét	156.7	100.0%
109	SCI	HUHN20127	Kraszna menti rétek	181.2	48.2%
109	SCI	HUHN20128	Nyírség-peremi égeresek	217.3	100.0%
109	SCI	HUHN20129	Nyírbogdányi rét	61.7	100.0%
109	SCI	HUHN20131	Orosi gyepek	193.0	100.0%
109	SCI	HUHN20133	Balkányi Libegős	139.2	100.0%
109	SCI	HUHN20134	Kállósemjéni Csordalegelő	31.3	100.0%
109	SCI	HUHN20159	Tunyogmatolcsi Holt-Szamos	303.0	100.0%
109	SCI	HUHN21163	Biri Nagy-rét	276.1	100.0%
109	SCI	HUHN21164	Liget-legelő	37.6	1.7%
109	SCI	HUHN21165	Penészleki gyepek	456.8	97.3%

Védett területek a 109 számú vadgazdálkodási tájegységben

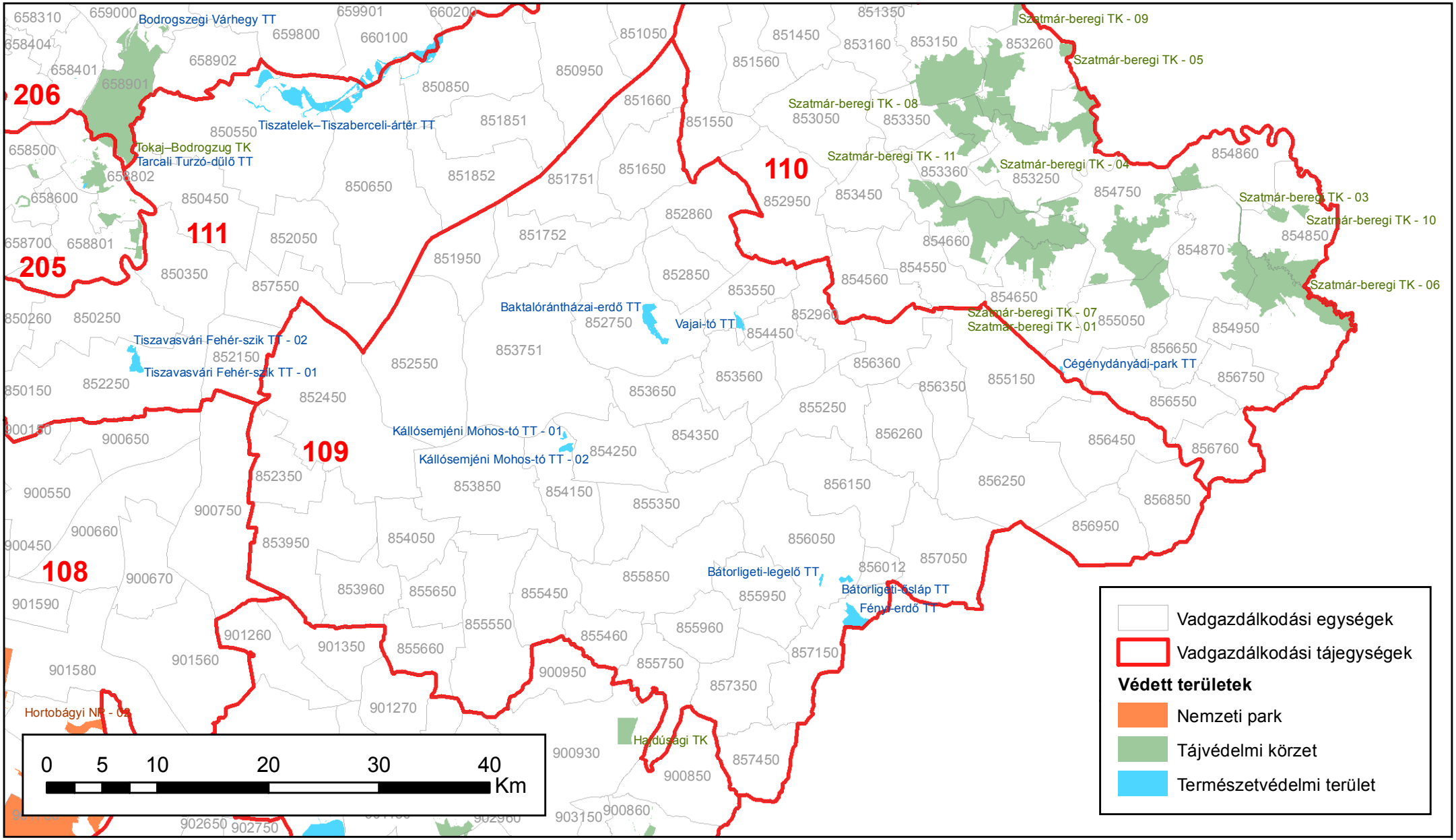

Készült: 2018.02.28.

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet

Védett területek a 109 számú vadgazdálkodási tájegységben						
Tájegység kód	**VGE kód**	**Védett terület kategória**	**Védett terület neve**	**Terület a VGE-n belül (ha)**	**Védett terület teljes mérete (ha)**	**Arány**
109	852750	TT	Baktalórántházai-erdő természetvédelmi terület	309,4	309,4	100,00%
109	853550	TT	Vajai-tó Természetvédelmi Terület	76,5	76,5	100,00%
109	854150	TT	Kállósemjéni Mohos-tó természetvédelmi terület	95,0	72,4	131,21%
109	854250	TT	Kállósemjéni Mohos-tó természetvédelmi terület	0,0	72,4	0,01%
109	856050	TT	Bátorligeti-legelő természetvédelmi terület	23,4	23,4	100,00%
109	856050	TT	Bátorligeti-ősláp természetvédelmi terület	52,7	52,7	100,00%
109	857150	TT	Fényi-erdő természetvédelmi terület	297,7	297,7	100,00%

2. A vadgazdálkodási tájegység vadgazdálkodásának jellemzése és adottságainak bemutatása (1998-2014)

A szabad területi és az összes jelentett nagyvadállomány tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **109**

Év	Gímszarvas			Dámszarvas			Őz			Muflon			Vaddisznó		
	Szabad	Összes	Arány	Szabad	Összes	Arány	Szabad	Összes	Arány	Szabad	Összes	Arány	Szabad	Összes	Arány
1998	139	139	100,0%	263	263	100,0%	8 747	8 772	99,7%	9	26	34,6%	368	462	79,7%
1999	141	141	100,0%	258	258	100,0%	8 524	8 524	100,0%	0	25	0,0%	339	414	81,9%
2000	135	135	100,0%	317	353	89,8%	9 560	9 560	100,0%	0	30	0,0%	504	775	65,0%
2001	105	105	100,0%	256	301	85,0%	10 323	10 350	99,7%	0	30	0,0%	605	1 061	57,0%
2002	142	142	100,0%	271	326	83,1%	11 264	11 292	99,8%	0	56	0,0%	603	1 465	41,2%
2003	159	159	100,0%	196	256	76,6%	11 508	11 532	99,8%	0	64	0,0%	755	1 769	42,7%
2004	230	230	100,0%	231	293	78,8%	13 127	13 151	99,8%	0	64	0,0%	651	1 755	37,1%
2005	177	177	100,0%	166	237	70,0%	13 489	13 519	99,8%	0	62	0,0%	527	1 752	30,1%
2006	164	164	100,0%	203	265	76,6%	13 884	13 918	99,8%	0	82	0,0%	528	1 649	32,0%
2007	150	150	100,0%	229	294	77,9%	13 385	13 415	99,8%	7	84	8,3%	536	1 525	35,1%
2008	296	296	100,0%	249	314	79,3%	14 204	14 240	99,7%	0	75	0,0%	932	2 012	46,3%
2009	269	269	100,0%	244	319	76,5%	15 015	15 054	99,7%	17	97	17,5%	1 028	2 109	48,7%
2010	353	353	100,0%	280	356	78,7%	15 737	15 766	99,8%	18	99	18,2%	1 112	2 228	49,9%
2011	405	405	100,0%	299	359	83,3%	15 269	15 292	99,8%	32	93	34,4%	1 309	2 135	61,3%
2012	417	417	100,0%	296	376	78,7%	16 409	16 409	100,0%	20	69	29,0%	1 454	2 234	65,1%
2013	488	488	100,0%	338	408	82,8%	16 364	16 378	99,9%	66	121	54,5%	1 599	2 378	67,2%
2014	528	528	100,0%	363	453	80,1%	16 616	16 616	100,0%	35	77	45,5%	1 748	2 468	70,8%
Változás	279,9%	279,9%	0,0%	38,0%	72,2%	-19,9%	90,0%	89,4%	0,3%	288,9%	196,2%	31,3%	375,0%	434,2%	-11,1%
Minimum	105	105	100,0%	166	237	70,0%	8 524	8 524	99,7%	0	25	0,0%	339	414	30,1%
Maximum	528	528	100,0%	363	453	100,0%	16 616	16 616	100,0%	66	121	54,5%	1 748	2 468	81,9%

A szabad területi nagyvadállomány és a hasznosítás vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **109**

Év	Gímszarvas			Dámszarvas			Őz			Muflon			Vaddisznó		
	Jelentett	Hasznosítás	Arány	Jelentett	Hasznosítás	Arány	Jelentett	Hasznosítás	Arány	Jelentett	Hasznosítás	Arány	Jelentett	Hasznosítás	Arány
1998	139	14	10,1%	263	6	2,3%	8 747	562	6,4%	9	0	0,0%	368	261	70,9%
1999	141	0	0,0%	258	16	6,2%	8 524	631	7,4%	0	0	-	339	284	83,8%
2000	135	1	0,7%	317	18	5,7%	9 560	809	8,5%	0	0	-	504	275	54,6%
2001	105	0	0,0%	256	24	9,4%	10 323	1 086	10,5%	0	0	-	605	336	55,5%
2002	142	4	2,8%	271	28	10,3%	11 264	1 506	13,4%	0	4	-	603	548	90,9%
2003	159	18	11,3%	196	24	12,2%	11 508	1 926	16,7%	0	0	-	755	605	80,1%
2004	230	30	13,0%	231	31	13,4%	13 127	2 874	21,9%	0	0	-	651	496	76,2%
2005	177	33	18,6%	166	25	15,1%	13 489	3 288	24,4%	0	0	-	527	393	74,6%
2006	164	22	13,4%	203	16	7,9%	13 884	2 903	20,9%	0	0	-	528	296	56,1%
2007	150	23	15,3%	229	13	5,7%	13 385	2 534	18,9%	7	0	0,0%	536	371	69,2%
2008	296	33	11,1%	249	12	4,8%	14 204	2 758	19,4%	0	7	-	932	738	79,2%
2009	269	24	8,9%	244	11	4,5%	15 015	2 945	19,6%	17	11	64,7%	1 028	740	72,0%
2010	353	30	8,5%	280	19	6,8%	15 737	3 297	21,0%	18	22	122,2%	1 112	1 013	91,1%
2011	405	52	12,8%	299	37	12,4%	15 269	3 722	24,4%	32	38	118,8%	1 309	1 470	112,3%
2012	417	62	14,9%	296	31	10,5%	16 409	4 164	25,4%	20	33	165,0%	1 454	1 752	120,5%
2013	488	89	18,2%	338	61	18,0%	16 364	4 378	26,8%	66	21	31,8%	1 599	1 844	115,3%
2014	528	137	25,9%	363	98	27,0%	16 616	5 381	32,4%	35	52	148,6%	1 748	1 958	112,0%
Változás	279,9%	878,6%	157,6%	38,0%	1533,3%	1083,4%	90,0%	857,5%	404,0%	288,9%	1200,0%	129,6%	375,0%	650,2%	57,9%
Minimum	105	0	0,0%	166	6	2,3%	8 524	562	6,4%	0	0	0,0%	339	261	54,6%
Maximum	528	137	25,9%	363	98	27,0%	16 616	5 381	32,4%	66	52	165,0%	1 748	1 958	120,5%

A szabad területi nagyvadállomány és a hasznosítás vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **109**

Év	Gímszarvas			Dámszarvas			Őz			Muflon			Vaddisznó		
	Jelentett	Hasznosítás	Arány	Jelentett	Hasznosítás	Arány	Jelentett	Hasznosítás	Arány	Jelentett	Hasznosítás	Arány	Jelentett	Hasznosítás	Arány
1998	139	14	10,1%	263	6	2,3%	8 747	562	6,4%	9	0	0,0%	368	261	70,9%
1999	141	0	0,0%	258	16	6,2%	8 524	631	7,4%	0	0	-	339	284	83,8%
2000	135	1	0,7%	317	18	5,7%	9 560	809	8,5%	0	0	-	504	275	54,6%
2001	105	0	0,0%	256	24	9,4%	10 323	1 086	10,5%	0	0	-	605	336	55,5%
2002	142	4	2,8%	271	28	10,3%	11 264	1 506	13,4%	0	4	-	603	548	90,9%
2003	159	18	11,3%	196	24	12,2%	11 508	1 926	16,7%	0	0	-	755	605	80,1%
2004	230	30	13,0%	231	31	13,4%	13 127	2 874	21,9%	0	0	-	651	496	76,2%
2005	177	33	18,6%	166	25	15,1%	13 489	3 288	24,4%	0	0	-	527	393	74,6%
2006	164	22	13,4%	203	16	7,9%	13 884	2 903	20,9%	0	0	-	528	296	56,1%
2007	150	23	15,3%	229	13	5,7%	13 385	2 534	18,9%	7	0	0,0%	536	371	69,2%
2008	296	33	11,1%	249	12	4,8%	14 204	2 758	19,4%	0	7	-	932	738	79,2%
2009	269	24	8,9%	244	11	4,5%	15 015	2 945	19,6%	17	11	64,7%	1 028	740	72,0%
2010	353	30	8,5%	280	19	6,8%	15 737	3 297	21,0%	18	22	122,2%	1 112	1 013	91,1%
2011	405	52	12,8%	299	37	12,4%	15 269	3 722	24,4%	32	38	118,8%	1 309	1 470	112,3%
2012	417	62	14,9%	296	31	10,5%	16 409	4 164	25,4%	20	33	165,0%	1 454	1 752	120,5%
2013	488	89	18,2%	338	61	18,0%	16 364	4 378	26,8%	66	21	31,8%	1 599	1 844	115,3%
2014	528	137	25,9%	363	98	27,0%	16 616	5 381	32,4%	35	52	148,6%	1 748	1 958	112,0%
Változás	279,9%	878,6%	157,6%	38,0%	1533,3%	1083,4%	90,0%	857,5%	404,0%	288,9%	1200,0%	129,6%	375,0%	650,2%	57,9%
Minimum	105	0	0,0%	166	6	2,3%	8 524	562	6,4%	0	0	0,0%	339	261	54,6%
Maximum	528	137	25,9%	363	98	27,0%	16 616	5 381	32,4%	66	52	165,0%	1 748	1 958	120,5%

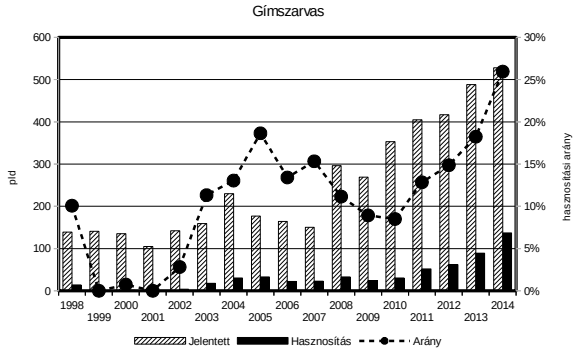

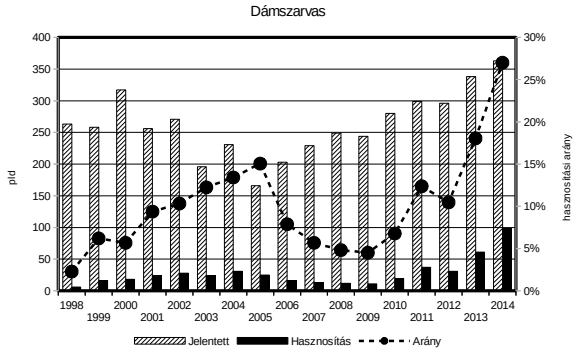

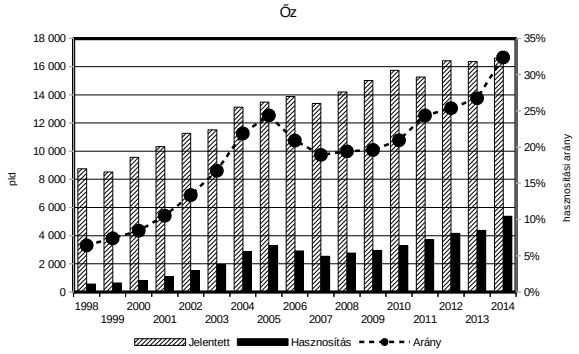

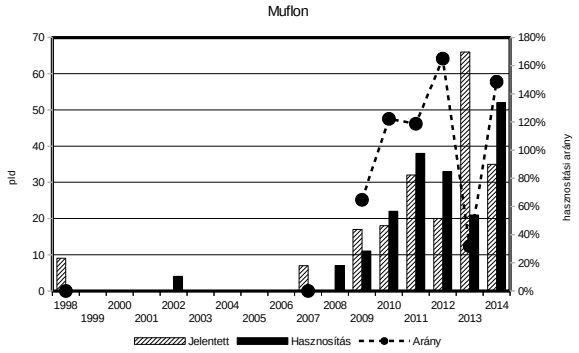

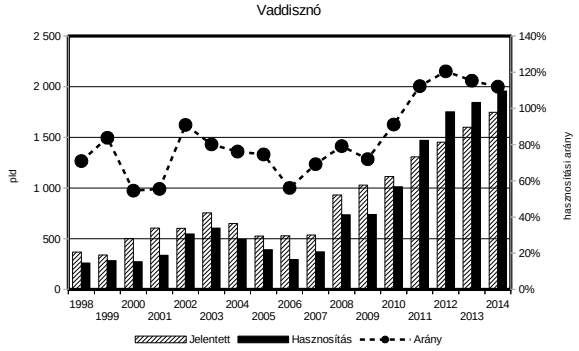

A vadgazdálkodás fontosabb bevételi és kiadási tényezői a vadgazdálkodási tájegységben (1998-2014)

VGTE: **109**

Év	Külföldi bérlelövés		Belföldi bérlelövés		Belföldi / külföldi	Élővad		Lőttvad		Mezőgazdasági kár		Erdei kár	
	E Ft/km2	Változás	E Ft/km2	Változás		E Ft/km2	Változás	E Ft/km2	Változás	E Ft/km2	Változás	E Ft/km2	Változás
1998	13,758	100,0%	2,005	100,0%	14,6%	5,066	100,0%	4,988	100,0%	0,509	100,0%	0,041	100,0%
1999	15,330	111,4%	2,556	127,5%	16,7%	5,427	107,1%	4,592	92,1%	0,964	189,4%	0,057	139,7%
2000	29,478	214,3%	3,265	162,9%	11,1%	6,492	128,2%	6,813	136,6%	1,345	264,1%	0,071	172,7%
2001	37,341	271,4%	4,716	235,2%	12,6%	8,940	176,5%	7,638	153,1%	1,221	239,9%	0,025	61,9%
2002	37,076	269,5%	5,565	277,6%	15,0%	5,497	108,5%	6,804	136,4%	2,005	393,7%	0,098	239,8%
2003	50,919	370,1%	6,580	328,3%	12,9%	0,695	13,7%	6,591	132,1%	1,147	225,3%	1,256	3075,7%
2004	57,893	420,8%	6,729	335,7%	11,6%	0,365	7,2%	6,679	133,9%	0,872	171,2%	0,190	466,4%
2005	65,386	475,2%	10,795	538,5%	16,5%	1,074	21,2%	10,256	205,6%	0,718	141,1%	0,278	681,1%
2006	45,502	330,7%	9,881	492,9%	21,7%	0,211	4,2%	7,693	154,2%	0,851	167,1%	0,677	1657,6%
2007	44,686	324,8%	8,755	436,8%	19,6%	2,036	40,2%	6,755	135,4%	0,218	42,8%	0,066	161,1%
2008	42,639	309,9%	7,933	395,7%	18,6%	0,886	17,5%	8,587	172,2%	0,192	37,7%	0,013	30,8%
2009	28,594	207,8%	14,128	704,8%	49,4%	1,205	23,8%	6,363	127,6%	0,335	65,8%	0,782	1914,5%
2010	32,985	239,7%	9,564	477,1%	29,0%	0,325	6,4%	7,458	149,5%	0,536	105,3%	0,022	54,3%
2011	33,121	240,7%	9,910	494,4%	29,9%	0,000	0,0%	17,532	351,5%	1,171	230,1%	0,695	1702,3%
2012	19,269	140,1%	8,155	406,8%	42,3%	0,000	0,0%	41,226	826,5%	1,526	299,7%	0,021	50,5%
2013	72,985	530,5%	13,232	660,1%	18,1%	2,634	52,0%	17,449	349,8%	1,199	235,5%	0,560	1370,6%
2014	28,318	205,8%	11,804	588,9%	41,7%	0,622	12,3%	23,927	479,7%	1,320	259,3%	0,383	937,1%

Az őz hasznosítása és a fő bevételi elemek kapcsolata

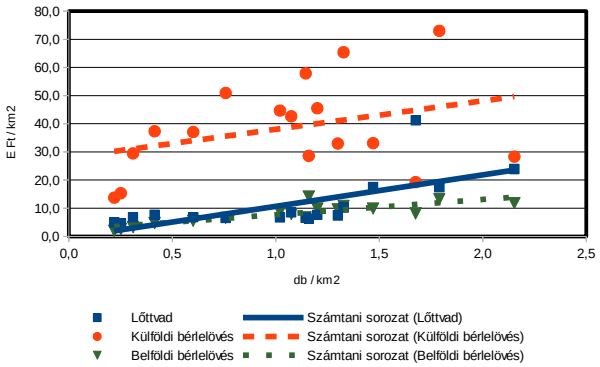

A gímszarvas hasznosítása és a fő bevételi elemek kapcsolata

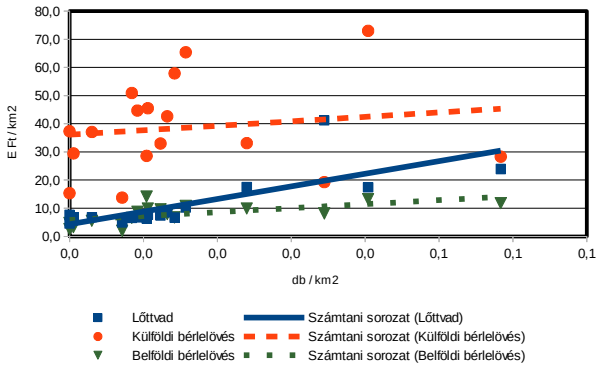

A vaddisznó hasznosítása és a fő bevételi elemek kapcsolata

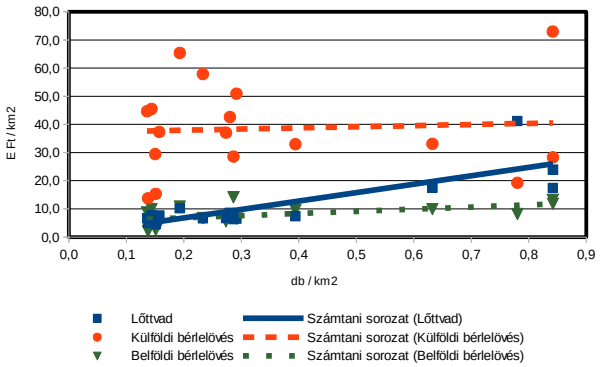

A térített mezőgazdasági kár és a 3 fő nagyvad terítéke közötti kapcsolat

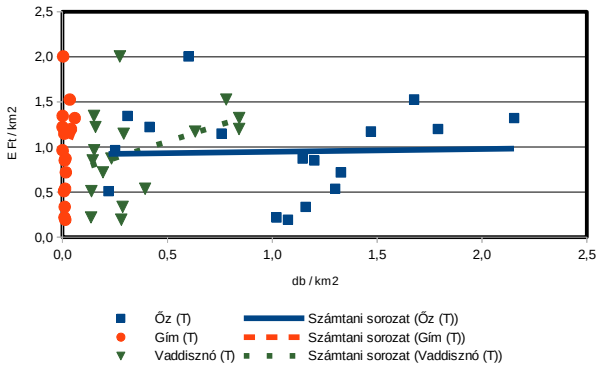

A fácán hasznosítása és a fő bevételi elemek kapcsolata

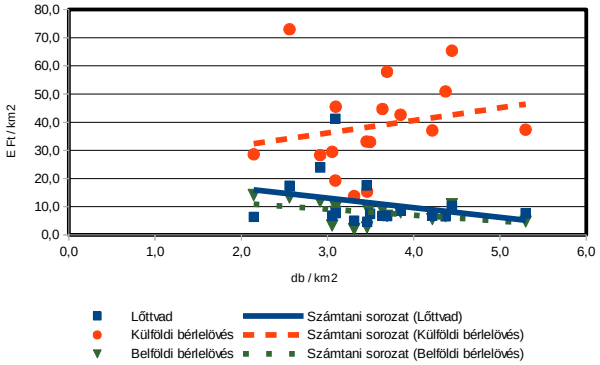

A mezei nyúl hasznosítása és a fő bevételi elemek kapcsolata

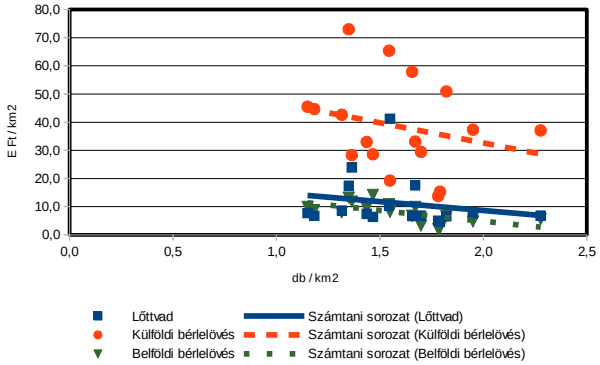

A gímszarvas állománya, hasznosítása és minősége

A gímszarvas állománya, hasznosítása és minősége
Az állomány létszám és a teríték a vadgazdálkodási tájegységben
• A Nyírségi vadgazdálkodási tájegység területén (109) a gímszarvas jelentett létszáma 1998-2014 között folyamatosan emelkedett (139 → 528 pld.; +279,9%), ezzel párhuzamosan, és ezt jelentősen meghaladó mértékben a hasznosítás is növekedett (14 → 137 pld.; +878,6%). • A 2007-2014 közötti teríték térképek alapján jól látható, hogy a gímszarvas a tájegység dél-keleti részén, az országhatár menti vadgazdálkodási egységek területén, illetve az észak-nyugati területeken fordul elő. A tájegység belső területein ebben az időszakban nem volt elejtés. • A tájegység jellegéből adódóan (erdősültség 26,1%) a gímszarvas terjeszkedésének és megtelepedésének már kedvező élőhelyi feltételeket nyújthat.
A hasznosítási arány és a hasznosítás összetétele
• Az 1998-2014 közötti időszak vonatkozásában az átlagos teljes hasznosítási arány (10,9%) már önmagában a gímszarvas állomány kíméletére utal. • A jelentett bikaállomány átlagos hasznosítási aránya 14,7%. A tehenek esetében ez a teljes időszakban átlagosan 5,6%, míg a borjak hasznosítása átlagosan 13,7% volt. Ezek az arányok egyértelműen jelzik, hogy a gímszarvast jelenleg állománynövelő célú hasznosítási stratégiával kezelik.
A gímszarvas jelentősége a vadgazdálkodási tájegységben
• A gímszarvas hasznosításának emelkedése és a lőtt vadból származó bevételek alakulása egymással jól láthatóan párhuzamosságot mutat, a külföldi- és belföldi bérlelövések is, de enyhébb mértékben. • A kifizetett mezőgazdasági vadkár esetében a reális értékeléshez vadgazdálkodási egységek szintjén lenne szükséges az elemzéseket elvégezni. • A tájegységben a gímállomány további növekedése esetén az általa okozott konfliktusok fokozottabb megjelenésére is számítani kell.
A gímszarvas trófeabírálati eredmények a vadgazdálkodási tájegységben
• A bírált trófeák darabszámának emelkedésével az érmes trófeák is megjelentek, ez 2009-től vált rendszeressé. Az 1998 és 2014 között elbírált 236 trófea közül 2 arany, 10 ezüst és 12 bronz érmet kapott (érmes százalék: 10,1%). • A bírált trófeák a korosztályi besorolásuk alapján döntően a fiatal (180 pld.) és a középkorú (53 pld.) korosztályba tartoztak, idős egyed csak minimálisan került bírálatra (3 pld.). • A bikahasznosítás korosztályi megoszlása (az egyes években a bikák minimum 60%-a a fiatal korosztályhoz tartozik), a bikák korosbítására, egyben a trófea-centrikus gazdálkodás alkalmazására utal.

A szabad területi gímszarvasállomány és a hasznosítás vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **109**

Év	Jelentett				Hasznosított				Hasznosítási arány			
	Bika	Tehén	Borjú	Összes	Bika	Tehén	Borjú	Összes	Bika	Tehén	Borjú	Összes
1998	46	56	37	**139**	8	3	3	**14**	17,4%	5,4%	8,1%	**10,1%**
1999	49	55	37	**141**	0	0	0	**0**	0,0%	0,0%	0,0%	**0,0%**
2000	43	52	40	**135**	1	0	0	**1**	2,3%	0,0%	0,0%	**0,7%**
2001	38	42	25	**105**	0	0	0	**0**	0,0%	0,0%	0,0%	**0,0%**
2002	54	51	37	**142**	0	1	3	**4**	0,0%	2,0%	8,1%	**2,8%**
2003	50	61	48	**159**	6	5	7	**18**	12,0%	8,2%	14,6%	**11,3%**
2004	75	86	69	**230**	10	7	13	**30**	13,3%	8,1%	18,8%	**13,0%**
2005	58	68	51	**177**	14	6	13	**33**	24,1%	8,8%	25,5%	**18,6%**
2006	49	65	50	**164**	11	3	8	**22**	22,4%	4,6%	16,0%	**13,4%**
2007	44	57	49	**150**	16	1	6	**23**	36,4%	1,8%	12,2%	**15,3%**
2008	100	110	86	**296**	14	4	15	**33**	14,0%	3,6%	17,4%	**11,1%**
2009	88	98	83	**269**	10	4	10	**24**	11,4%	4,1%	12,0%	**8,9%**
2010	110	131	112	**353**	16	3	11	**30**	14,5%	2,3%	9,8%	**8,5%**
2011	130	148	127	**405**	23	9	20	**52**	17,7%	6,1%	15,7%	**12,8%**
2012	133	152	132	**417**	24	11	27	**62**	18,0%	7,2%	20,5%	**14,9%**
2013	150	183	155	**488**	31	21	37	**89**	20,7%	11,5%	23,9%	**18,2%**
2014	172	193	163	**528**	44	43	50	**137**	25,6%	22,3%	30,7%	**25,9%**
Változás	273,9%	244,6%	340,5%	279,9%	450,0%	1333,3%	1566,7%	878,6%	47,1%	315,9%	278,3%	157,6%

Ivararány (1 bikára vonatkoztatva) és szaporodási mutató

Év	Jelentett				Hasznosított			
	Bika	Tehén	Borjú	*Bjú/tehén*	Bika	Tehén	Borjú	*Bjú/tehén*
1998	1	1,22	0,80	***0,66***	1	0,38	0,38	***1,00***
1999	1	1,12	0,76	***0,67***	-	-	-	**-**
2000	1	1,21	0,93	***0,77***	1	0,00	0,00	**-**
2001	1	1,11	0,66	***0,60***	-	-	-	**-**
2002	1	0,94	0,69	***0,73***	-	-	-	***3,00***
2003	1	1,22	0,96	***0,79***	1	0,83	1,17	***1,40***
2004	1	1,15	0,92	***0,80***	1	0,70	1,30	***1,86***
2005	1	1,17	0,88	***0,75***	1	0,43	0,93	***2,17***
2006	1	1,33	1,02	***0,77***	1	0,27	0,73	***2,67***
2007	1	1,30	1,11	***0,86***	1	0,06	0,38	***6,00***
2008	1	1,10	0,86	***0,78***	1	0,29	1,07	***3,75***
2009	1	1,11	0,94	***0,85***	1	0,40	1,00	***2,50***
2010	1	1,19	1,02	***0,85***	1	0,19	0,69	***3,67***
2011	1	1,14	0,98	***0,86***	1	0,39	0,87	***2,22***
2012	1	1,14	0,99	***0,87***	1	0,46	1,13	***2,45***
2013	1	1,22	1,03	***0,85***	1	0,68	1,19	***1,76***
2014	1	1,12	0,95	***0,84***	1	0,98	1,14	***1,16***

Ivararány (százalékos megoszlás)

Év	Jelentett				Hasznosított			
	Bika	Tehén	Borjú	Összes	Bika	Tehén	Borjú	Összes
1998	33,1%	40,3%	26,6%	100%	57,1%	21,4%	21,4%	100%
1999	34,8%	39,0%	26,2%	100%	-	-	-	-
2000	31,9%	38,5%	29,6%	100%	100,0%	0,0%	0,0%	100%
2001	36,2%	40,0%	23,8%	100%	-	-	-	-
2002	38,0%	35,9%	26,1%	100%	0,0%	25,0%	75,0%	100%
2003	31,4%	38,4%	30,2%	100%	33,3%	27,8%	38,9%	100%
2004	32,6%	37,4%	30,0%	100%	33,3%	23,3%	43,3%	100%
2005	32,8%	38,4%	28,8%	100%	42,4%	18,2%	39,4%	100%
2006	29,9%	39,6%	30,5%	100%	50,0%	13,6%	36,4%	100%
2007	29,3%	38,0%	32,7%	100%	69,6%	4,3%	26,1%	100%
2008	33,8%	37,2%	29,1%	100%	42,4%	12,1%	45,5%	100%
2009	32,7%	36,4%	30,9%	100%	41,7%	16,7%	41,7%	100%
2010	31,2%	37,1%	31,7%	100%	53,3%	10,0%	36,7%	100%
2011	32,1%	36,5%	31,4%	100%	44,2%	17,3%	38,5%	100%
2012	31,9%	36,5%	31,7%	100%	38,7%	17,7%	43,5%	100%
2013	30,7%	37,5%	31,8%	100%	34,8%	23,6%	41,6%	100%
2014	32,6%	36,6%	30,9%	100%	32,1%	31,4%	36,5%	100%

A gímszarvas hasznosításának összefüggései (1998-2014)

VGTE: **109**

Gímszarvas szabad területi hasznosítás összefüggései I.

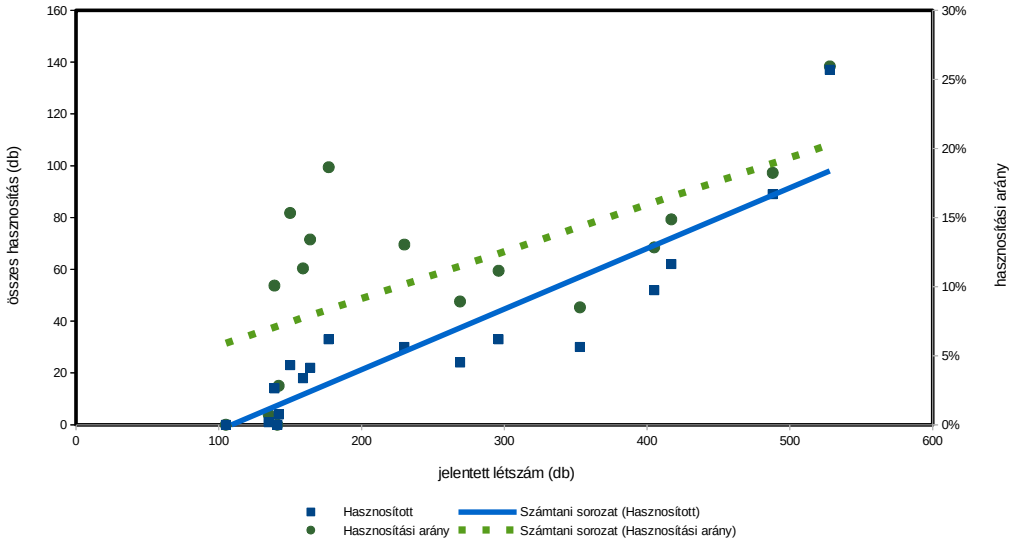

Gímszarvas szabad területi hasznosítás összefüggései II.

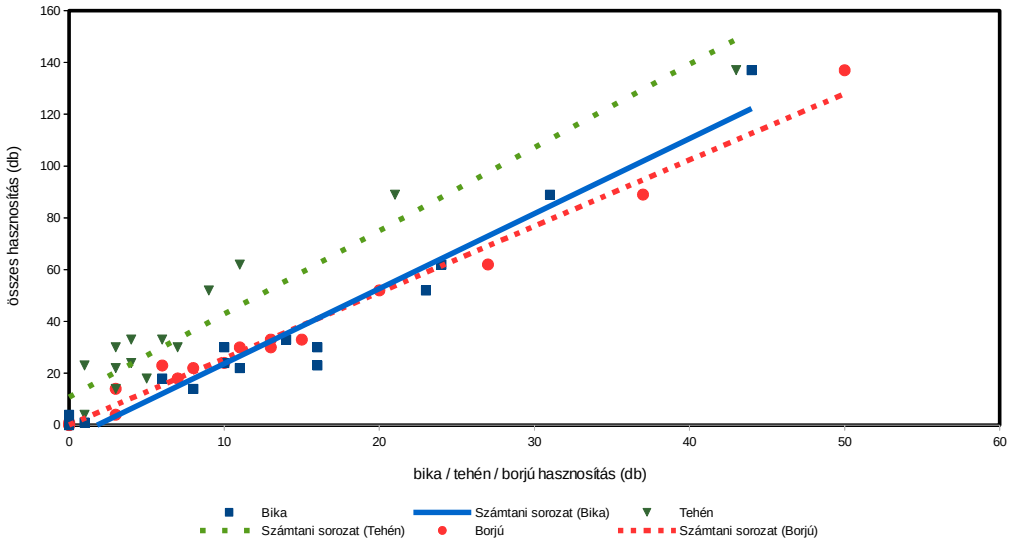

Gímszarvas szabad területi hasznosítás összefüggései III.

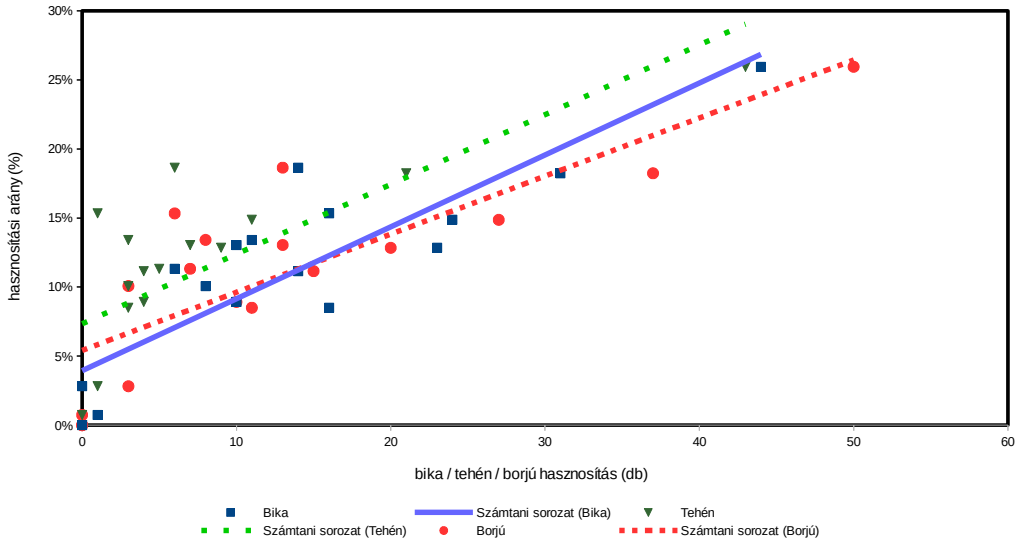

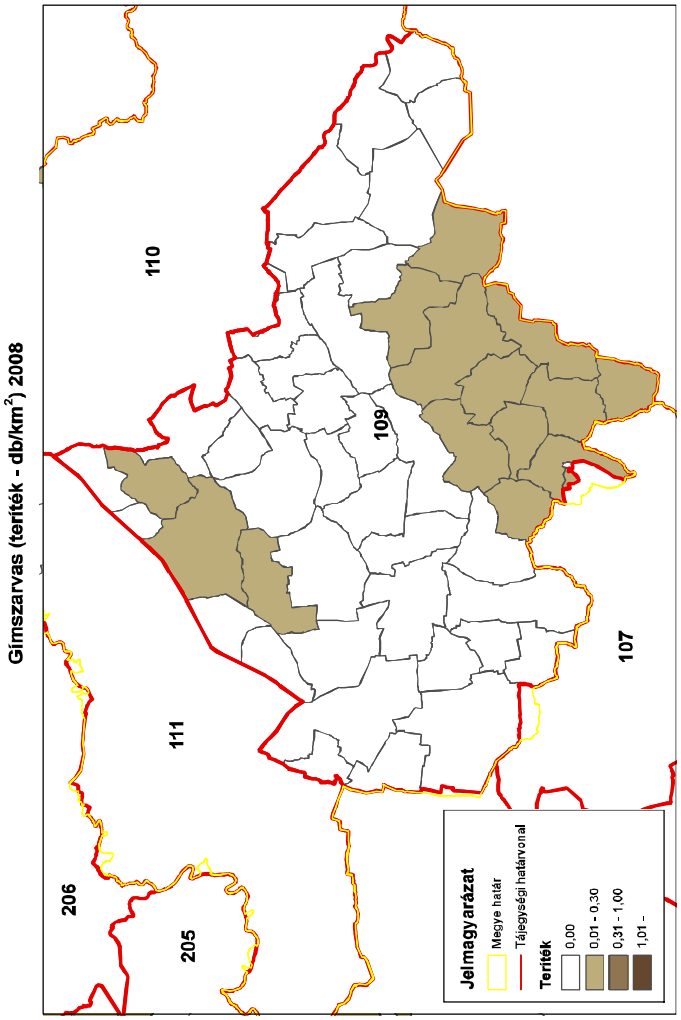
Gímszarvas (terítéken - db/km²) 2008
206
205
111
110
109
107
Jelmagyarázat
Megye határ
Tájegységi határvonal
Terítéken
0,00
0,01 - 0,30
0,31 - 1,00
1,01 -
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

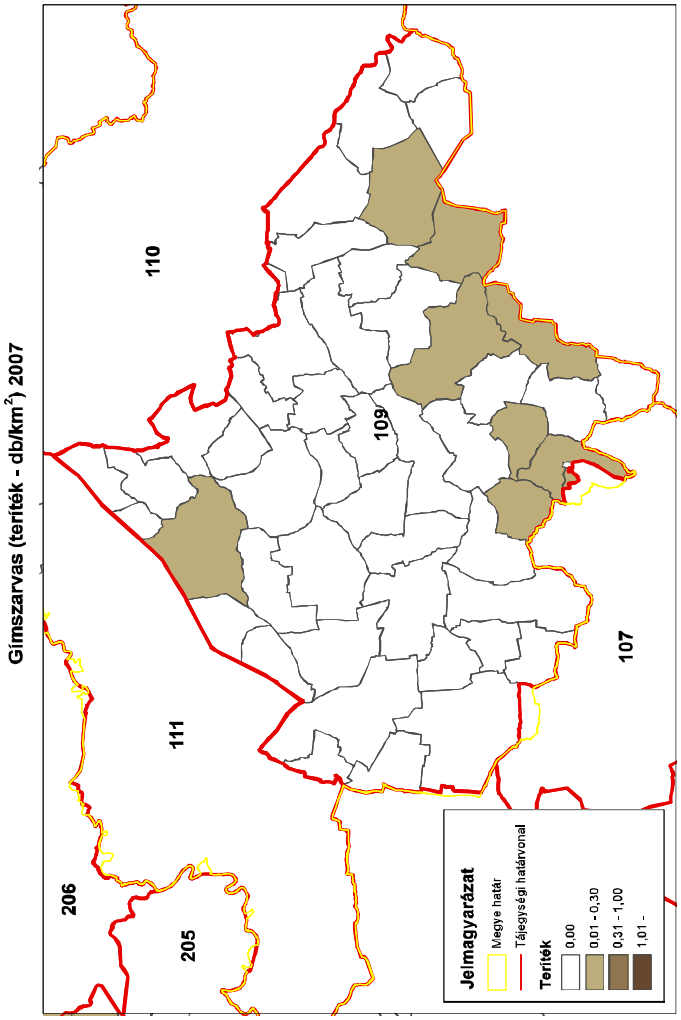
Gímszarvas (terítéken - db/km²) 2007
206
205
111
110
109
107
Jelmagyarázat
Megye határ
Tájegységi határvonal
Terítéken
0,00
0,01 - 0,30
0,31 - 1,00
1,01 -
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

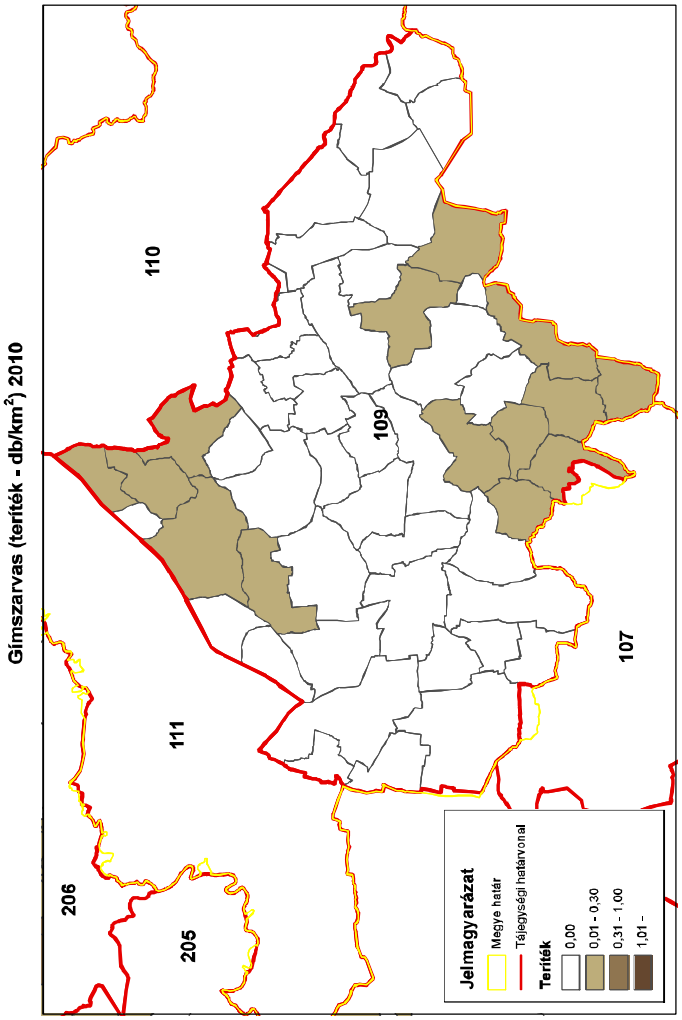
Gímszarvas (terítéken - db/km²) 2010
206
205
111
110
109
107
Jelmagyarázat
Megye határ
Tájegységi határvonal
Terítéken
0,00
0,01 - 0,30
0,31 - 1,00
1,01 -
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

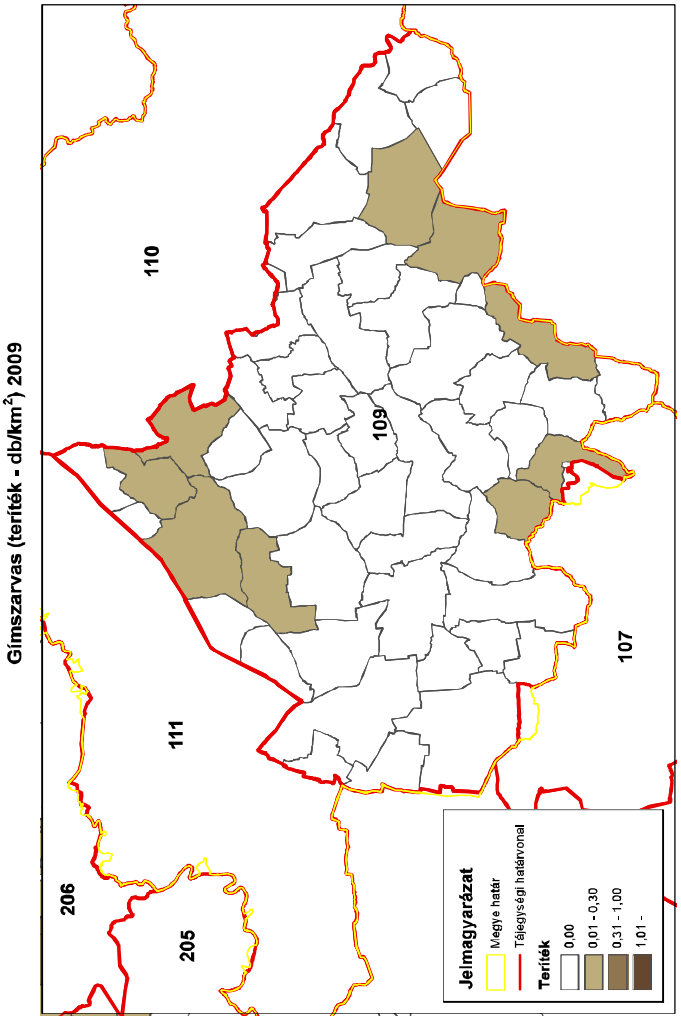
Gímszarvas (terítéken - db/km²) 2009
206
205
111
110
109
107
Jelmagyarázat
Megye határ
Tájegységi határvonal
Terítéken
0,00
0,01 - 0,30
0,31 - 1,00
1,01 -
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Gímszarvas (terítéк - db/km^2) 2011

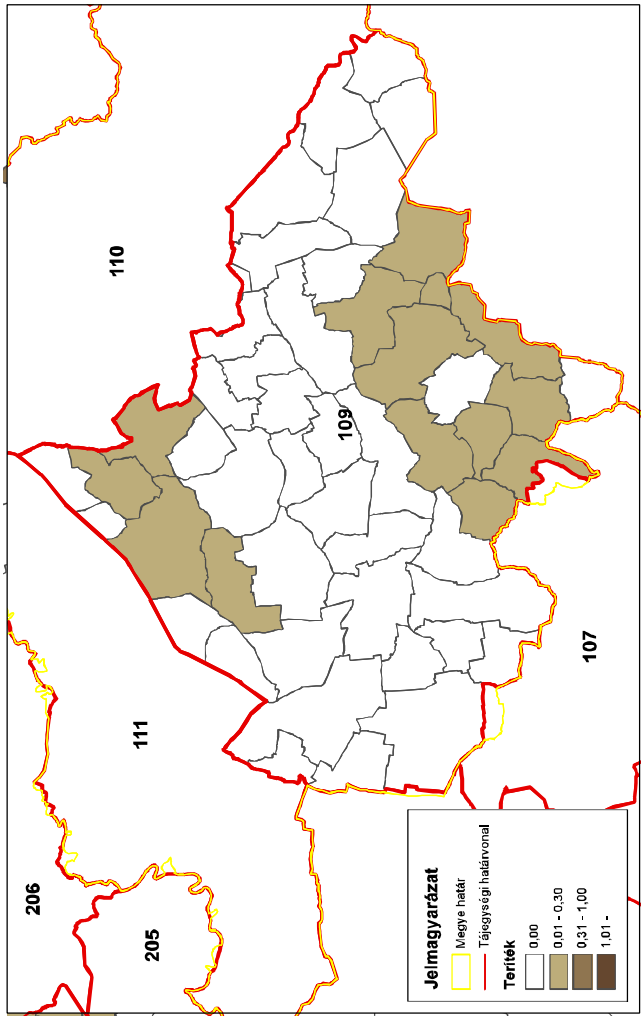

Gímszarvas (terítéк - db/km^2) 2012

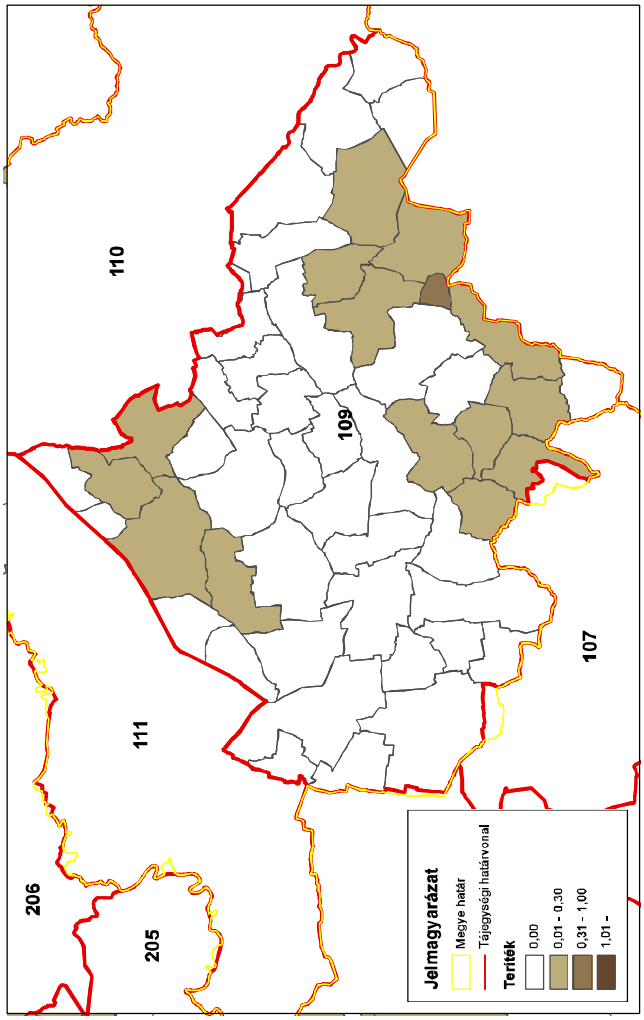

Gímszarvas (terítéк - db/km^2) 2013

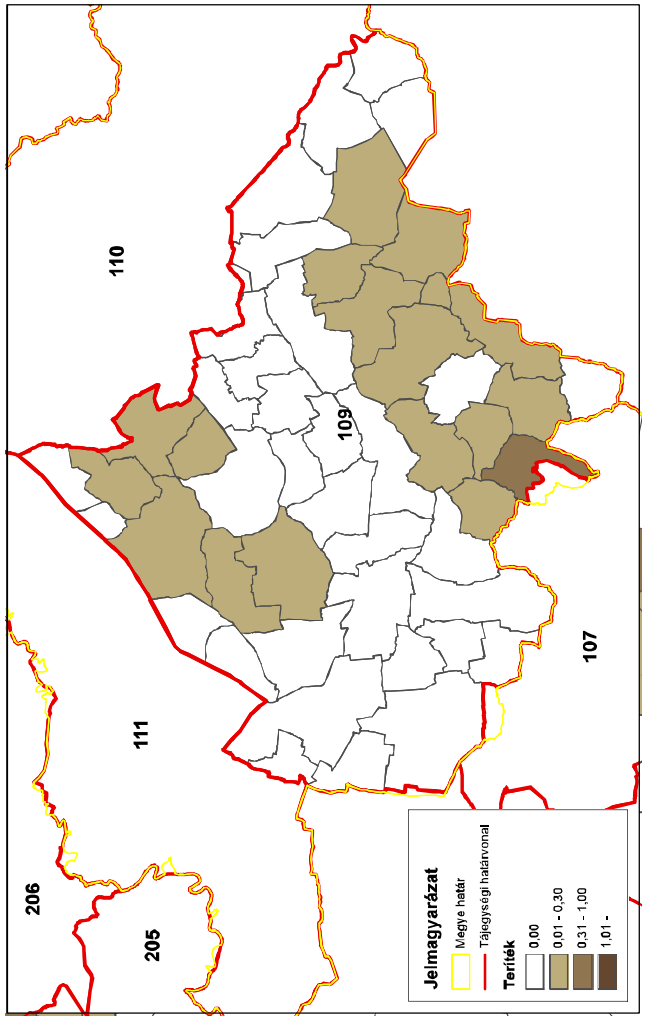

Gímszarvas (terítéк - db/km^2) 2014

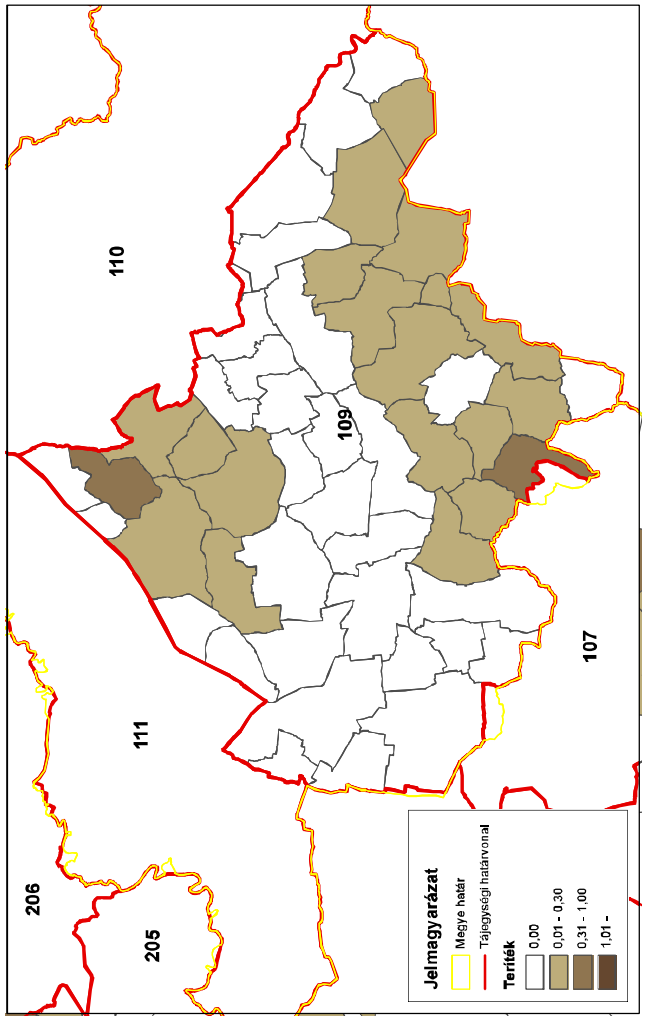

A 109. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

Az érmes trófeák adatainak évenkénti alakulása

Év	Összes bírált trófea (db)	Érmes trófea (db)	Érmesarány (%)	Aranyérem (db)	Ezüstérem (db)	Bronzérem (db)	Aranyérem (%)	Ezüstérem (%)	Bronzérem (%)
1998	7	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
1999	0	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
2000	1	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
2001	0	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
2002	1	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
2003	8	1	12,5%	1			100,0%	0,0%	0,0%
2004	3	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
2005	14	1	7,1%			1	0,0%	0,0%	100,0%
2006	10	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
2007	16	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
2008	14	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
2009	10	2	20,0%		1	1	0,0%	50,0%	50,0%
2010	19	2	10,5%		2		0,0%	100,0%	0,0%
2011	25	3	12,0%	1	2		33,3%	66,7%	0,0%
2012	29	3	10,3%		1	2	0,0%	33,3%	66,7%
2013	31	6	19,4%		1	5	0,0%	16,7%	83,3%
2014	48	6	12,5%		3	3	0,0%	50,0%	50,0%

A 109. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

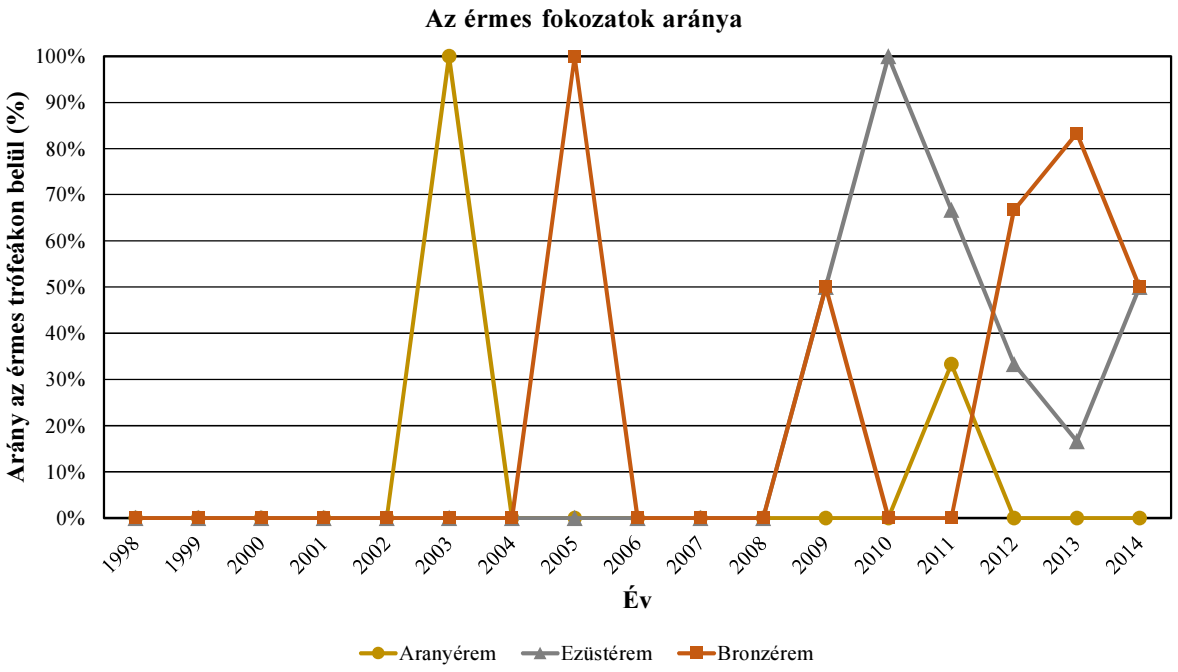

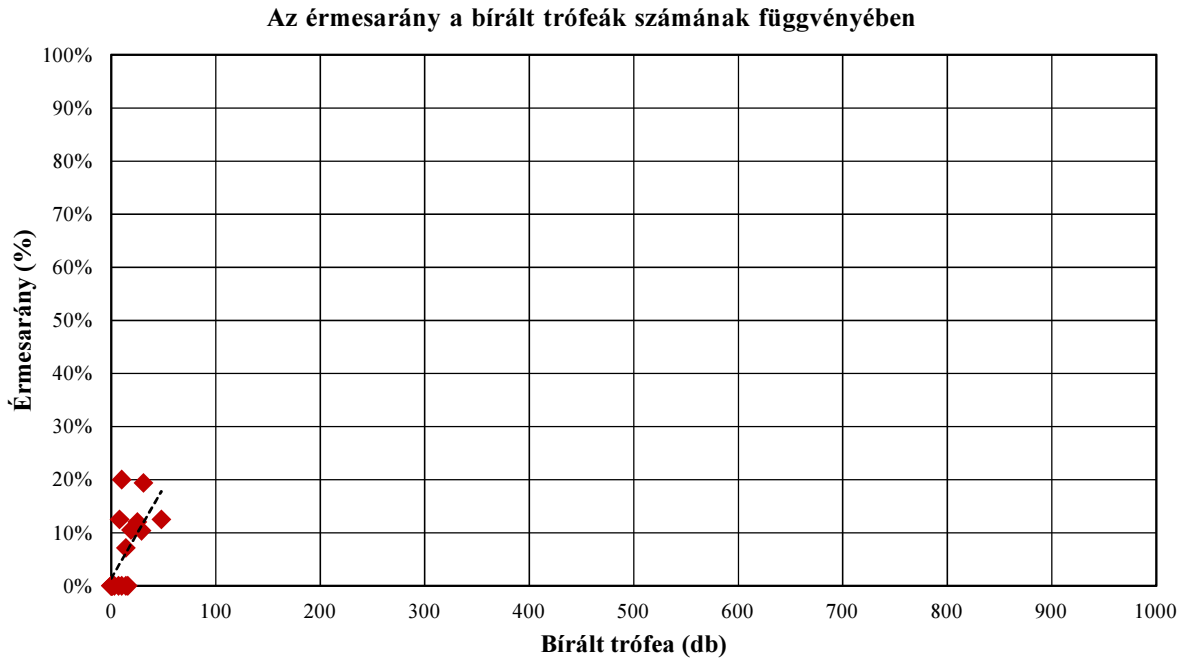

A 109. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

A bírált trófeák száma korosztályonként és évenként

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)																
	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
1								2	3	1	3	1	4	3	2	5	12
2							1	2	2		2	2	4	3	9	4	9
3	1					3	1	3		3	3	3	2	6	2	8	6
4	4		1		1	1	1	3	1	6	3	1	1	3	2	2	10
5						1		1		2	1	1	1	6	6	3	3
6	1					2		1	3	3	1		5	1	5	4	3
7	1							1		1		1			3	2	3
8									1		1			1		1	1
9													2	1		1	1
10												1				1	
11								1						1			
12																	
13						1											
13<																	
Összesen	**7**	**0**	**1**	**0**	**1**	**8**	**3**	**14**	**10**	**16**	**14**	**10**	**19**	**25**	**29**	**31**	**48**

A bírált trófeák korosztályi megoszlása évenként

Becsült kor (év)	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
1								14,3%	30,0%	6,3%	21,4%	10,0%	21,1%	12,0%	6,9%	16,1%	25,0%
2							33,3%	14,3%	20,0%		14,3%	20,0%	21,1%	12,0%	31,0%	12,9%	18,8%
3	14,3%					37,5%	33,3%	21,4%		18,8%	21,4%	30,0%	10,5%	24,0%	6,9%	25,8%	12,5%
4	57,1%		100,0%		100,0%	12,5%	33,3%	21,4%	10,0%	37,5%	21,4%	10,0%	5,3%	12,0%	6,9%	6,5%	20,8%
5						12,5%		7,1%		12,5%	7,1%	10,0%	5,3%	24,0%	20,7%	9,7%	6,3%
6	14,3%					25,0%		7,1%	30,0%	18,8%	7,1%		26,3%	4,0%	17,2%	12,9%	6,3%
7	14,3%							7,1%		6,3%		10,0%			10,3%	6,5%	6,3%
8									10,0%		7,1%			4,0%		3,2%	2,1%
9													10,5%	4,0%		3,2%	2,1%
10												10,0%				3,2%	
11								7,1%						4,0%			
12																	
13						12,5%											
13<																	
Összesen	**100,0%**	**0,0%**	**100,0%**	**0,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**

A 109. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

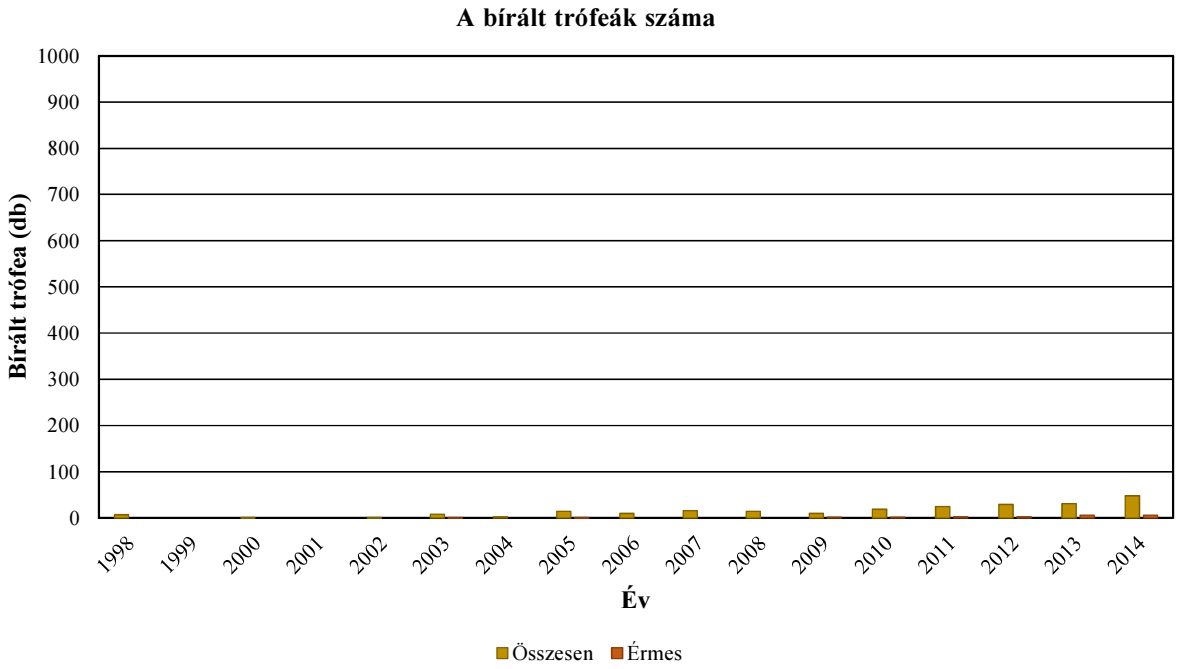

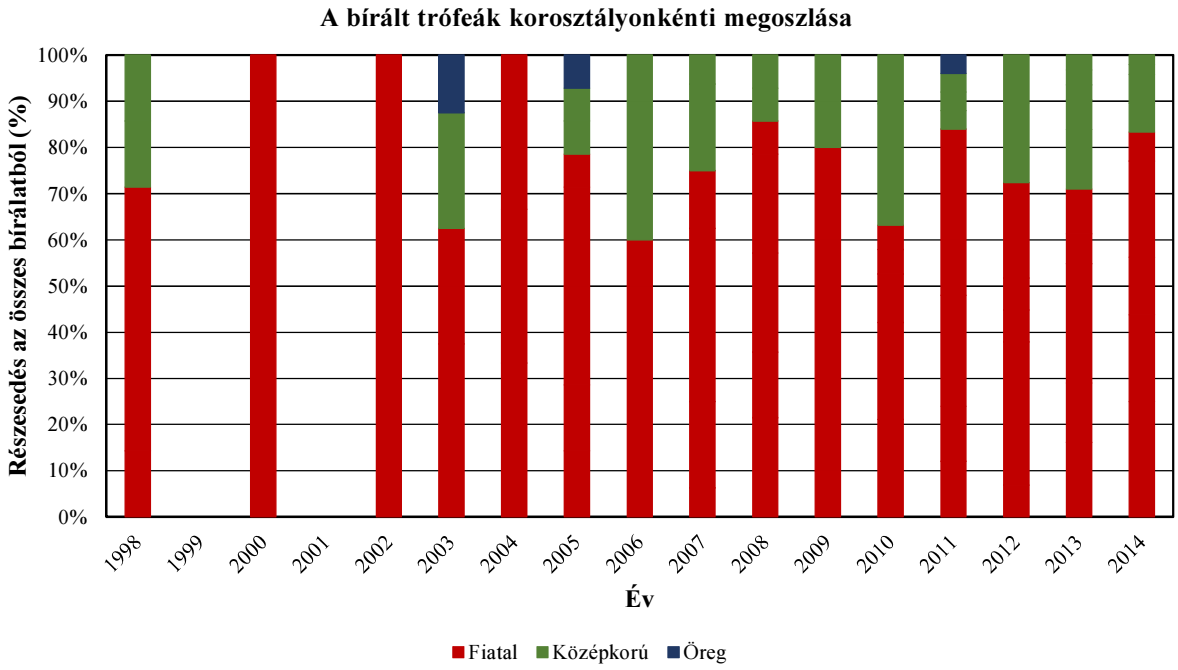

A 109. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

Az egyes jellemzők éves átlagainak átlagai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	36	38,03			1,51	3,30			
2	38	60,05			2,41	6,74			
3	41	67,91	26,00	26,18	3,28	8,39	17,10	9,50	8,65
4	40	75,37	20,33	21,36	3,91	9,22	18,50	9,58	7,14
5	25	85,31	32,85	32,45	5,24	10,63	24,45	14,80	12,70
6	29	90,76	31,10	30,28	6,15	10,55	24,21	14,15	12,89
7	12	95,61	30,36	29,42	6,47	11,21	24,19	13,88	12,92
8	5	102,20	35,10	36,30	8,30	11,00	26,93	15,92	15,55
9	5	102,01	33,89	34,25	8,28	12,50	25,05	15,24	14,45
10	2	98,43	36,65	32,85	7,43	11,50	26,00	16,70	15,15
11	2	77,55			5,92	6,50			
12									
13	1	106,65	59,45	36,35	10,80	14,00	30,35	17,15	17,05
13<									

A 109. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

Az egyes jellemzők éves átlagainak minimumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	36	25,26			1,25	2,20			
2	38	49,80			1,50	5,50			
3	41	56,60	22,90	20,75	2,30	6,00	17,10	9,50	8,65
4	40	50,50	20,33	21,36	2,54	7,00	18,50	9,58	7,14
5	25	75,05	32,85	32,45	4,29	9,00	24,45	14,80	12,70
6	29	68,35	22,25	20,00	3,70	8,00	18,75	9,80	9,80
7	12	83,70	22,75	19,75	3,85	4,00	22,00	11,00	9,75
8	5	98,35	31,90	27,95	6,33	9,00	24,60	14,95	14,40
9	5	100,05	27,85	23,55	7,88	11,00	24,90	14,30	13,00
10	2	91,25	36,65	32,85	5,58	8,00	26,00	16,70	15,15
11	2	48,95			4,82	5,00			
12									
13	1	106,65	59,45	36,35	10,80	14,00	30,35	17,15	17,05
13<									

Az egyes jellemzők éves átlagainak maximumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	36	45,20			2,38	4,00			
2	38	71,56			3,06	7,67			
3	41	74,55	29,10	31,60	4,38	10,50	17,10	9,50	8,65
4	40	92,90	20,33	21,36	6,48	11,00	18,50	9,58	7,14
5	25	98,00	32,85	32,45	7,50	12,00	24,45	14,80	12,70
6	29	104,10	34,10	42,85	10,77	13,00	27,65	17,90	15,50
7	12	106,80	35,28	35,83	7,68	14,00	25,33	14,95	14,10
8	5	105,00	40,40	45,50	9,63	15,00	28,40	16,80	16,20
9	5	106,03	41,15	43,25	9,03	14,00	25,40	15,65	15,60
10	2	105,60	36,65	32,85	9,27	15,00	26,00	16,70	15,15
11	2	106,15			7,02	8,00			
12									
13	1	106,65	59,45	36,35	10,80	14,00	30,35	17,15	17,05
13<									

A legnagyobb és legkisebb éves átlagok közötti tartomány (max-min)

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	36	19,94			1,14	1,80			
2	38	21,76			1,56	2,17			
3	41	17,95	6,20	10,85	2,08	4,50	0,00	0,00	0,00
4	40	42,40	0,00	0,00	3,94	4,00	0,00	0,00	0,00
5	25	22,95	0,00	0,00	3,22	3,00	0,00	0,00	0,00
6	29	35,75	11,85	22,85	7,07	5,00	8,90	8,10	5,70
7	12	23,10	12,53	16,08	3,83	10,00	3,33	3,95	4,35
8	5	6,65	8,50	17,55	3,30	6,00	3,80	1,85	1,80
9	5	5,98	13,30	19,70	1,15	3,00	0,50	1,35	2,60
10	2	14,35	0,00	0,00	3,69	7,00	0,00	0,00	0,00
11	2	57,20			2,20	3,00			
12									
13	1	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
13<									

A legnagyobb és legkisebb éves átlagok közötti tartomány az átlag arányában (max-min)/átlag

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	36	52,4%			75,2%	54,5%			
2	38	36,2%			64,8%	32,1%			
3	41	26,4%	23,8%	41,5%	63,5%	53,7%	0,0%	0,0%	0,0%
4	40	56,3%	0,0%	0,0%	100,7%	43,4%	0,0%	0,0%	0,0%
5	25	26,9%	0,0%	0,0%	61,3%	28,2%	0,0%	0,0%	0,0%
6	29	39,4%	38,1%	75,5%	115,0%	47,4%	36,8%	57,3%	44,2%
7	12	24,2%	41,3%	54,6%	59,2%	89,2%	13,7%	28,5%	33,7%
8	5	6,5%	24,2%	48,3%	39,7%	54,5%	14,1%	11,6%	11,6%
9	5	5,9%	39,2%	57,5%	13,9%	24,0%	2,0%	8,9%	18,0%
10	2	14,6%	0,0%	0,0%	49,7%	60,9%	0,0%	0,0%	0,0%
11	2	73,8%			37,2%	46,2%			
12									
13	1	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
13<									

A 109. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

Az egyes jellemzők éves átlagainak minimumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	36	25,26			1,25	2,20			
2	38	49,80			1,50	5,50			
3	41	56,60	22,90	20,75	2,30	6,00	17,10	9,50	8,65
4	40	50,50	20,33	21,36	2,54	7,00	18,50	9,58	7,14
5	25	75,05	32,85	32,45	4,29	9,00	24,45	14,80	12,70
6	29	68,35	22,25	20,00	3,70	8,00	18,75	9,80	9,80
7	12	83,70	22,75	19,75	3,85	4,00	22,00	11,00	9,75
8	5	98,35	31,90	27,95	6,33	9,00	24,60	14,95	14,40
9	5	100,05	27,85	23,55	7,88	11,00	24,90	14,30	13,00
10	2	91,25	36,65	32,85	5,58	8,00	26,00	16,70	15,15
11	2	48,95			4,82	5,00			
12									
13	1	106,65	59,45	36,35	10,80	14,00	30,35	17,15	17,05
13<									

Az egyes jellemzők éves átlagainak minimumát adó év

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	36	2010			2005	2014			
2	38	2004			2004	2009			
3	41	1998	1998	1998	1998	1998	1998	1998	1998
4	40	2000	1998	1998	2002	2000	1998	1998	1998
5	25	2005	2009	2009	2007	2008	2009	2009	2009
6	29	1998	1998	1998	1998	2005	1998	1998	1998
7	12	2009	1998	1998	1998	1998	1998	1998	1998
8	5	2013	2011	2013	2008	2013	2014	2014	2014
9	5	2011	2011	2011	2013	2014	2013	2013	2013
10	2	2013	2009	2009	2013	2013	2009	2009	2009
11	2	2011			2011	2011			
12									
13	1	2003	2003	2003	2003	2003	2003	2003	2003
13<									

Az egyes jellemzők éves átlagainak maximumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	36	45,20			2,38	4,00			
2	38	71,56			3,06	7,67			
3	41	74,55	29,10	31,60	4,38	10,50	17,10	9,50	8,65
4	40	92,90	20,33	21,36	6,48	11,00	18,50	9,58	7,14
5	25	98,00	32,85	32,45	7,50	12,00	24,45	14,80	12,70
6	29	104,10	34,10	42,85	10,77	13,00	27,65	17,90	15,50
7	12	106,80	35,28	35,83	7,68	14,00	25,33	14,95	14,10
8	5	105,00	40,40	45,50	9,63	15,00	28,40	16,80	16,20
9	5	106,03	41,15	43,25	9,03	14,00	25,40	15,65	15,60
10	2	105,60	36,65	32,85	9,27	15,00	26,00	16,70	15,15
11	2	106,15			7,02	8,00			
12									
13	1	106,65	59,45	36,35	10,80	14,00	30,35	17,15	17,05
13<									

Az egyes jellemzők éves átlagainak maximumát adó év

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	36	2008			2007	2008			
2	38	2013			2012	2012			
3	41	2010	2003	2003	2010	2010	1998	1998	1998
4	40	2009	1998	1998	2009	2006	1998	1998	1998
5	25	2009	2009	2009	2009	2005	2009	2009	2009
6	29	2011	2010	2011	2011	2011	2011	2011	2011
7	12	2014	2014	2014	2013	2005	2013	2005	2013
8	5	2011	2013	2014	2011	2014	2011	2011	2013
9	5	2010	2013	2013	2014	2011	2010	2014	2011
10	2	2009	2009	2009	2009	2009	2009	2009	2009
11	2	2005			2005	2005			
12									
13	1	2003	2003	2003	2003	2003	2003	2003	2003
13<									

A 109. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

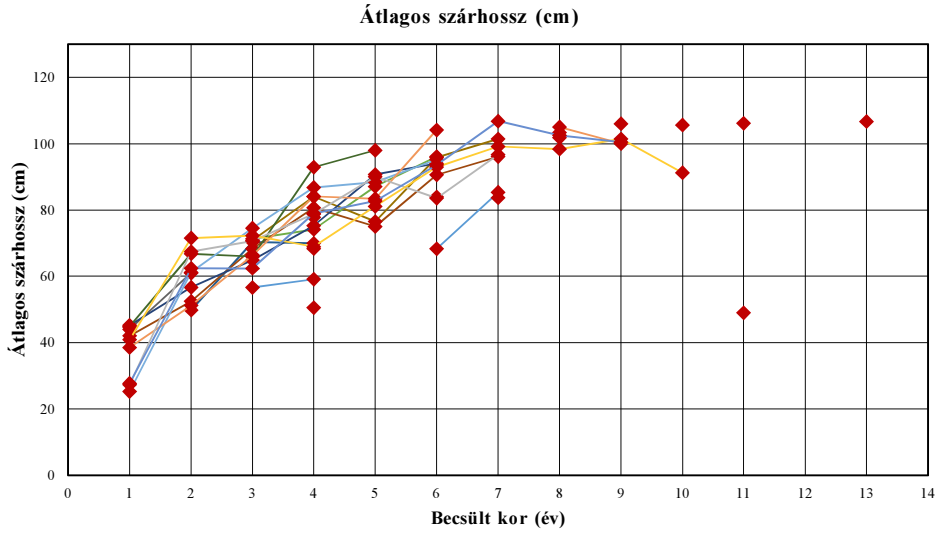

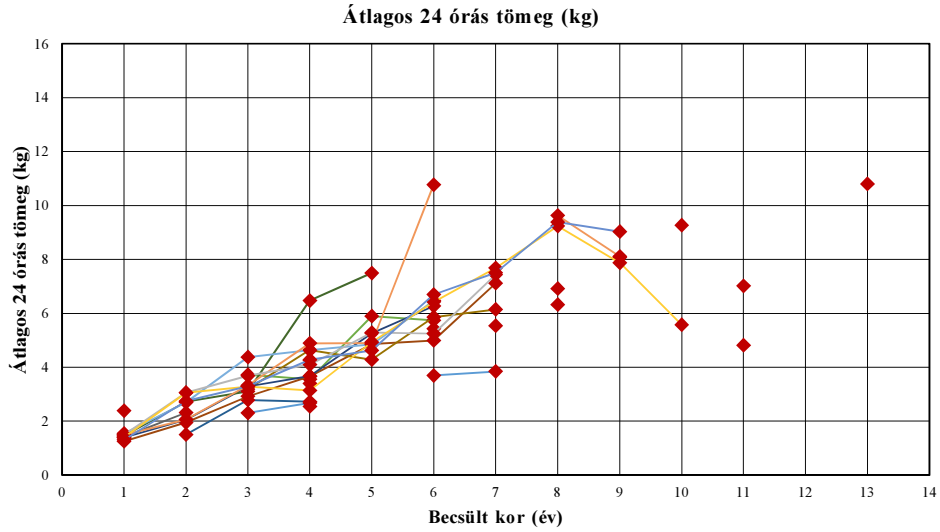

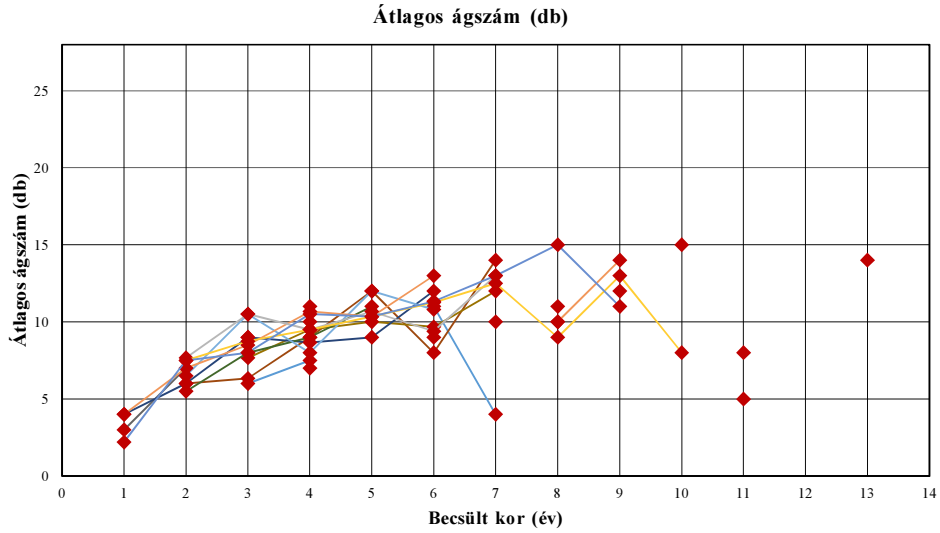

A 109. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)

Gímszarvas

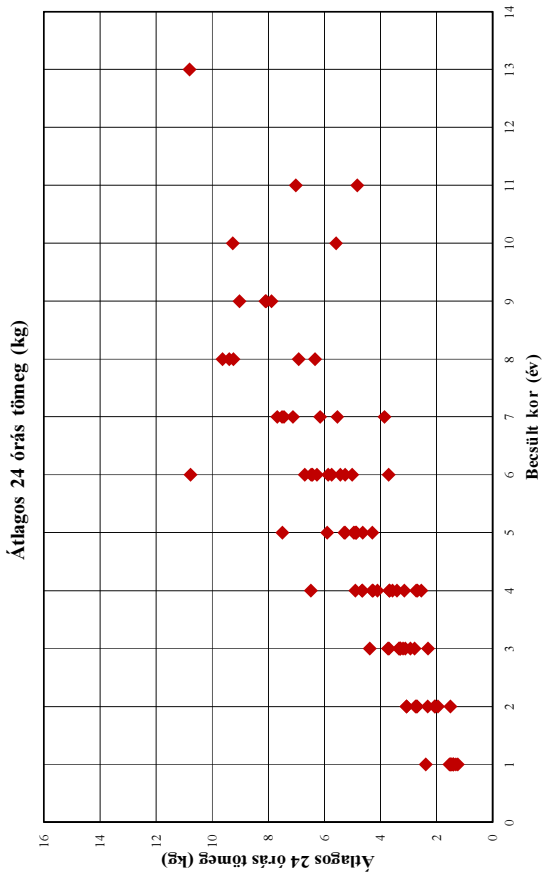

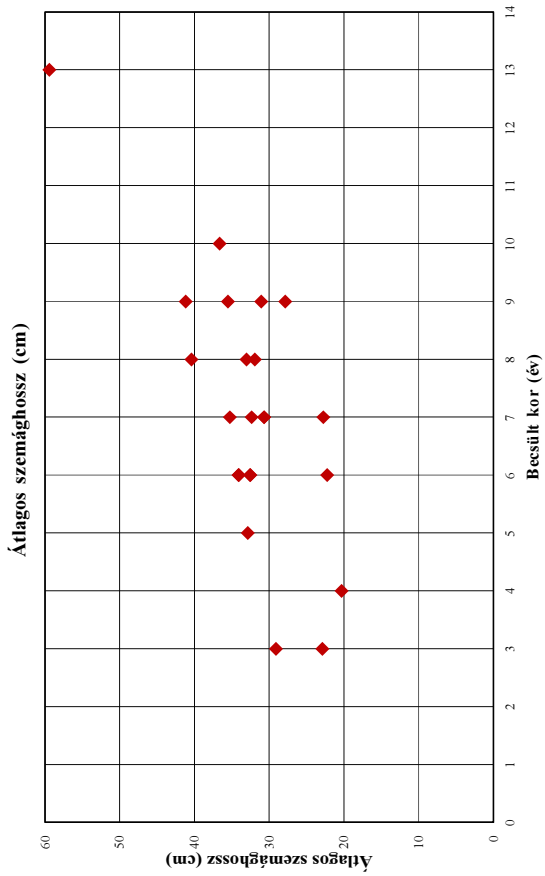

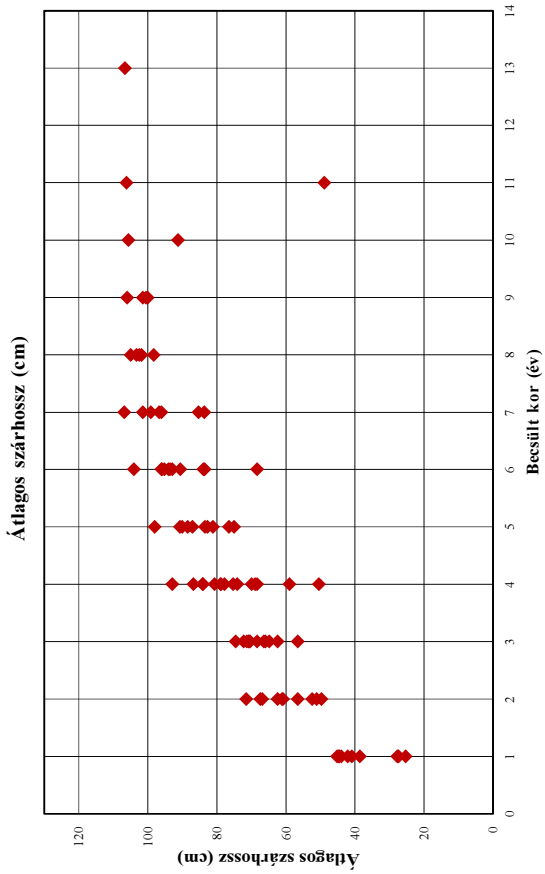

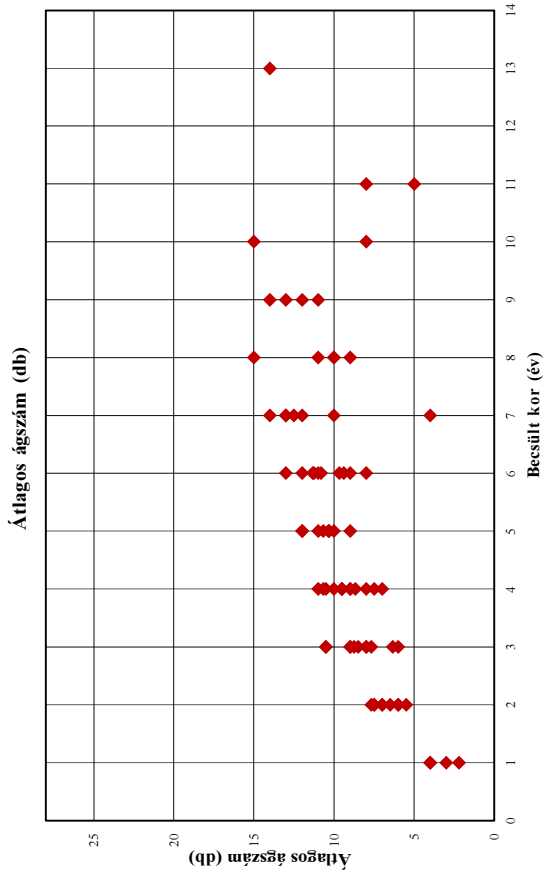

A 109. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)

Gímszarvas

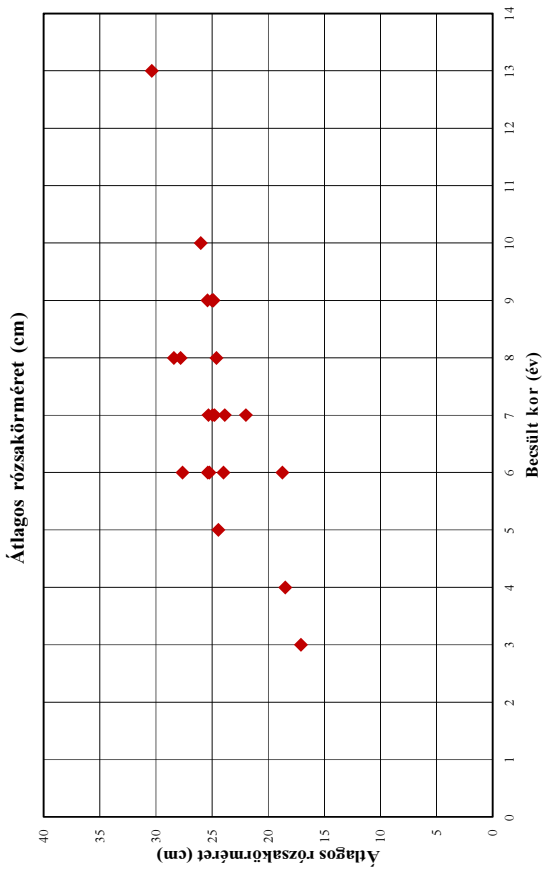

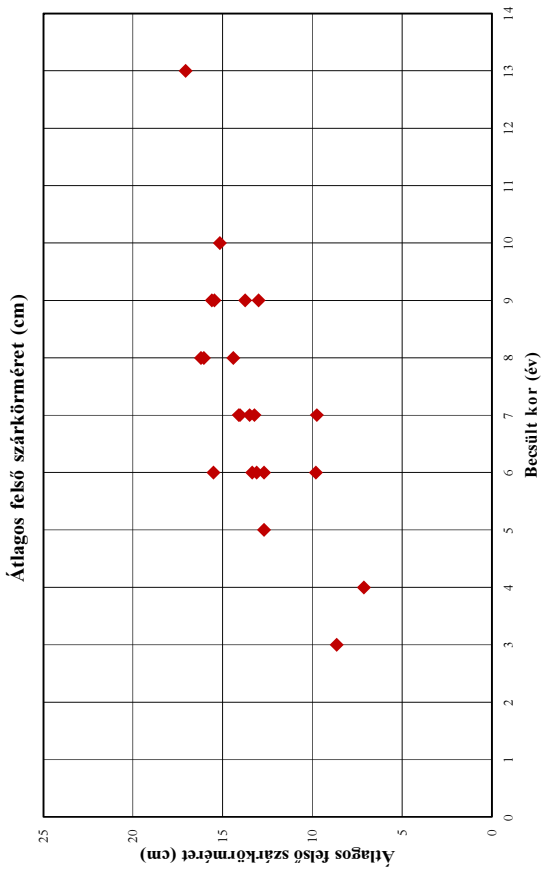

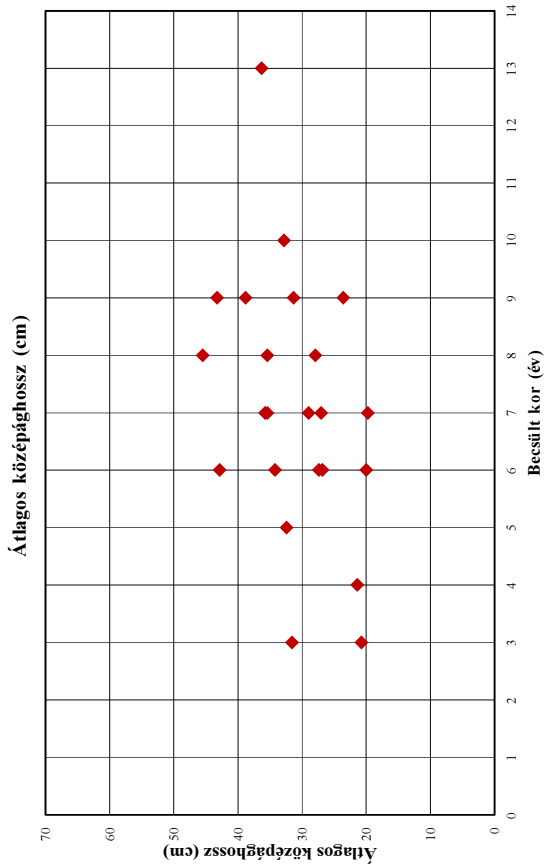

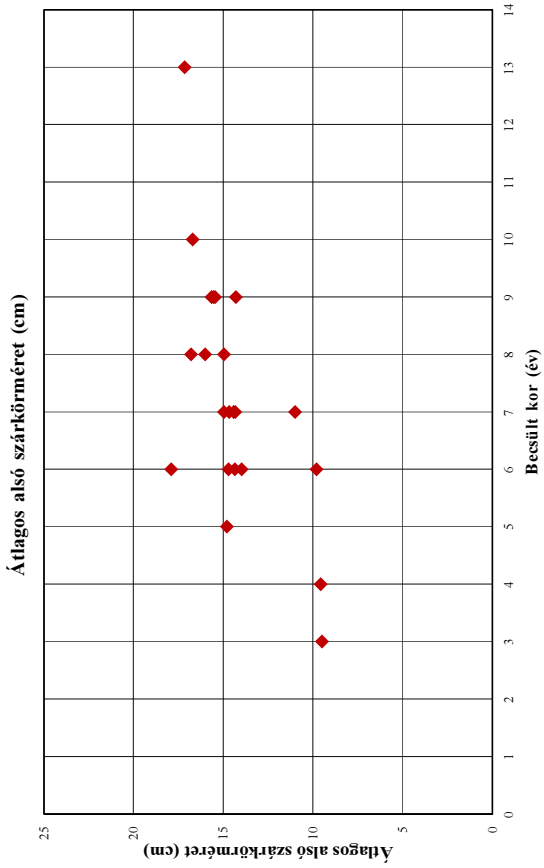

A 109. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1998	1									
1998	2									
1998	3	1	56,60	22,90	20,75	2,30	6,00	17,10	9,50	8,65
1998	4	4	59,05	20,33	21,36	2,68	7,50	18,50	9,58	7,14
1998	5									
1998	6	1	68,35	22,25	20,00	3,70	11,00	18,75	9,80	9,80
1998	7	1	85,35	22,75	19,75	3,85	4,00	22,00	11,00	9,75
1998	8									
1998	9									
1998	10									
1998	11									
1998	12									
1998	13									
1998	13<									
1999	1									
1999	2									
1999	3									
1999	4									
1999	5									
1999	6									
1999	7									
1999	8									
1999	9									
1999	10									
1999	11									
1999	12									
1999	13									
1999	13<									
2000	1									
2000	2									
2000	3									
2000	4	1	50,50			3,40	7,00			
2000	5									
2000	6									
2000	7									
2000	8									
2000	9									
2000	10									
2000	11									
2000	12									
2000	13									
2000	13<									
2001	1									
2001	2									
2001	3									
2001	4									
2001	5									
2001	6									
2001	7									
2001	8									
2001	9									
2001	10									
2001	11									
2001	12									
2001	13									
2001	13<									
2002	1									
2002	2									
2002	3									
2002	4	1	68,40			2,54	10,00			
2002	5									
2002	6									
2002	7									
2002	8									
2002	9									
2002	10									
2002	11									
2002	12									
2002	13									
2002	13<									

A 109. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
2003	1									
2003	2									
2003	3	3	71,35	29,10	31,60	3,73	9,00			
2003	4	1	74,15			3,56				
2003	5	1	87,10			5,90				
2003	6	2	96,10			5,75				
2003	7									
2003	8									
2003	9									
2003	10									
2003	11									
2003	12									
2003	13	1	106,65	59,45	36,35	10,80	14,00	30,35	17,15	17,05
2003	13<									
2004	1									
2004	2	1	49,80			1,50				
2004	3	1	70,40			2,78				
2004	4	1	70,00			2,72				
2004	5									
2004	6									
2004	7									
2004	8									
2004	9									
2004	10									
2004	11									
2004	12									
2004	13									
2004	13<									
2005	1	2	42,03			1,25				
2005	2	2	52,48			1,95	6,00			
2005	3	3	68,37			2,93	6,33			
2005	4	3	80,67			3,67	9,00			
2005	5	1	75,05			4,86	12,00			
2005	6	1	90,60			5,00	8,00			
2005	7	1	96,10	30,70	35,45	7,12	14,00	24,95	14,95	13,50
2005	8									
2005	9									
2005	10									
2005	11	1	106,15			7,02	8,00			
2005	12									
2005	13									
2005	13<									
2006	1	3	43,95			1,41	3,00			
2006	2	2	60,93			2,31	7,00			
2006	3									
2006	4	1	77,85			4,26	11,00			
2006	5									
2006	6	3	83,95			5,43	9,00			
2006	7									
2006	8	1	103,35			6,92	10,00			
2006	9									
2006	10									
2006	11									
2006	12									
2006	13									
2006	13<									
2007	1	1	44,60			2,38				
2007	2									
2007	3	3	70,92			3,19	7,67			
2007	4	6	84,05			4,65	9,50			
2007	5	2	76,55			4,29	10,00			
2007	6	3	95,88			5,87	9,67			
2007	7	1	101,45			6,15	12,00			
2007	8									
2007	9									
2007	10									
2007	11									
2007	12									
2007	13									
2007	13<									

A 109. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
2008	1	3	45,20			1,38	4,00			
2008	2	2	56,63			2,05	6,00			
2008	3	3	64,90			3,29	9,00			
2008	4	3	75,28			3,68	8,67			
2008	5	1	90,70			5,26	9,00			
2008	6	1	94,05			6,27	12,00			
2008	7									
2008	8	1	101,80			6,33	11,00			
2008	9									
2008	10									
2008	11									
2008	12									
2008	13									
2008	13<									
2009	1	1	44,90			1,45				
2009	2	2	66,88			2,72	5,50			
2009	3	3	66,00			3,11	8,00			
2009	4	1	92,90			6,48	9,00			
2009	5	1	98,00	32,85	32,45	7,50	11,00	24,45	14,80	12,70
2009	6									
2009	7	1	83,70			5,54	10,00			
2009	8									
2009	9									
2009	10	1	105,60	36,65	32,85	9,27	15,00	26,00	16,70	15,15
2009	11									
2009	12									
2009	13									
2009	13<									
2010	1	4	25,26			1,54				
2010	2	4	61,15			2,69	6,50			
2010	3	2	74,55			4,38	10,50			
2010	4	1	86,80			4,64	8,00			
2010	5	1	88,45			4,85	12,00			
2010	6	5	95,22	34,10	34,25	6,48	10,80	25,25	14,35	13,35
2010	7									
2010	8									
2010	9	2	106,03	31,05	31,35	8,08	12,00	25,40	15,45	13,75
2010	10									
2010	11									
2010	12									
2010	13									
2010	13<									
2011	1	3	38,52			1,49	4,00			
2011	2	3	51,17			2,06	7,00			
2011	3	6	66,43			3,33	8,50			
2011	4	3	84,13			4,89	10,67			
2011	5	6	83,43			4,90	10,33			
2011	6	1	104,10	34,05	42,85	10,77	13,00	27,65	17,90	15,50
2011	7									
2011	8	1	105,00	31,90	35,45	9,63	10,00	28,40	16,80	16,05
2011	9	1	100,05	27,85	23,55	8,11	14,00	25,00	15,55	15,60
2011	10									
2011	11	1	48,95			4,82	5,00			
2011	12									
2011	13									
2011	13<									
2012	1	2	27,30			1,50				
2012	2	9	67,48			3,06	7,67			
2012	3	2	70,73			3,69	10,50			
2012	4	2	78,83			4,11	9,50			
2012	5	6	90,01			5,29	10,67			
2012	6	5	83,59			5,25	9,40			
2012	7	3	96,70	32,35	27,08	7,44	13,00	24,78	14,33	14,03
2012	8									
2012	9									
2012	10									
2012	11									
2012	12									
2012	13									
2012	13<									

A 109. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
2013	1	5	40,84			1,39				
2013	2	4	71,56			3,06	7,50			
2013	3	8	72,29			3,28	8,75			
2013	4	2	68,98			3,15	9,50			
2013	5	3	81,12			4,94	10,33			
2013	6	4	92,95	32,53	27,40	6,43	11,25	25,38	14,70	13,10
2013	7	2	99,15	30,70	29,00	7,68	12,50	25,33	14,68	14,10
2013	8	1	98,35	40,40	27,95	9,24	9,00	27,80	16,00	16,20
2013	9	1	101,45	41,15	43,25	7,88	13,00	24,90	14,30	13,00
2013	10	1	91,25			5,58	8,00			
2013	11									
2013	12									
2013	13									
2013	13<									
2014	1	12	27,73			1,30	2,20			
2014	2	9	62,48			2,74	7,50			
2014	3	6	62,41			3,30	8,00			
2014	4	10	78,99			4,29	10,50			
2014	5	3	82,70			4,63	10,33			
2014	6	3	93,60	32,55	26,88	6,70	11,33	24,00	13,98	12,70
2014	7	3	106,80	35,28	35,83	7,51	13,00	23,88	14,43	13,23
2014	8	1	102,50	33,00	45,50	9,39	15,00	24,60	14,95	14,40
2014	9	1	100,50	35,50	38,85	9,03	11,00	24,90	15,65	15,45
2014	10									
2014	11									
2014	12									
2014	13									
2014	13<									

Gímszarvas érmesarány (%) 1998

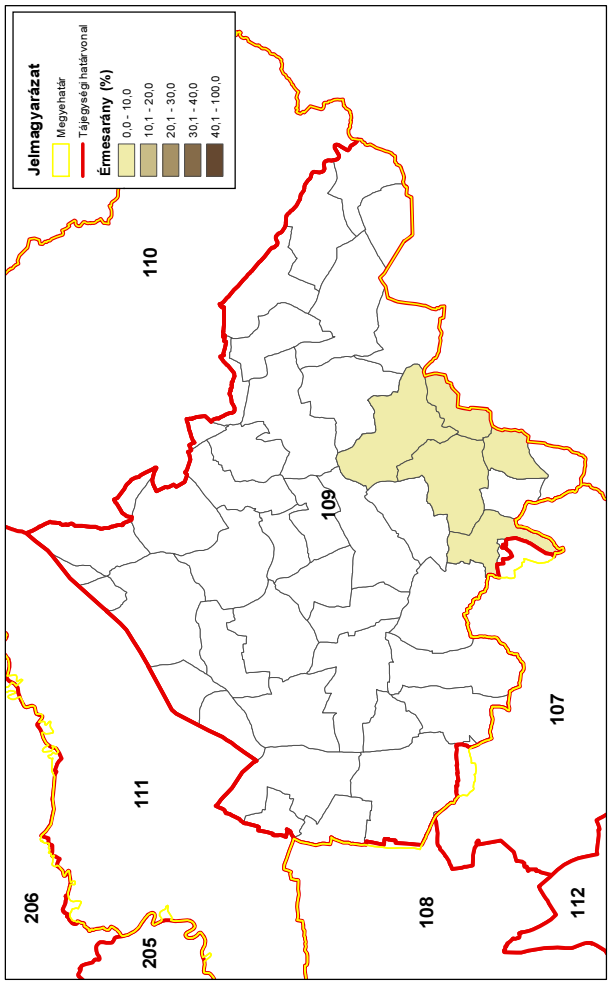

Gímszarvas érmesarány (%) 2003

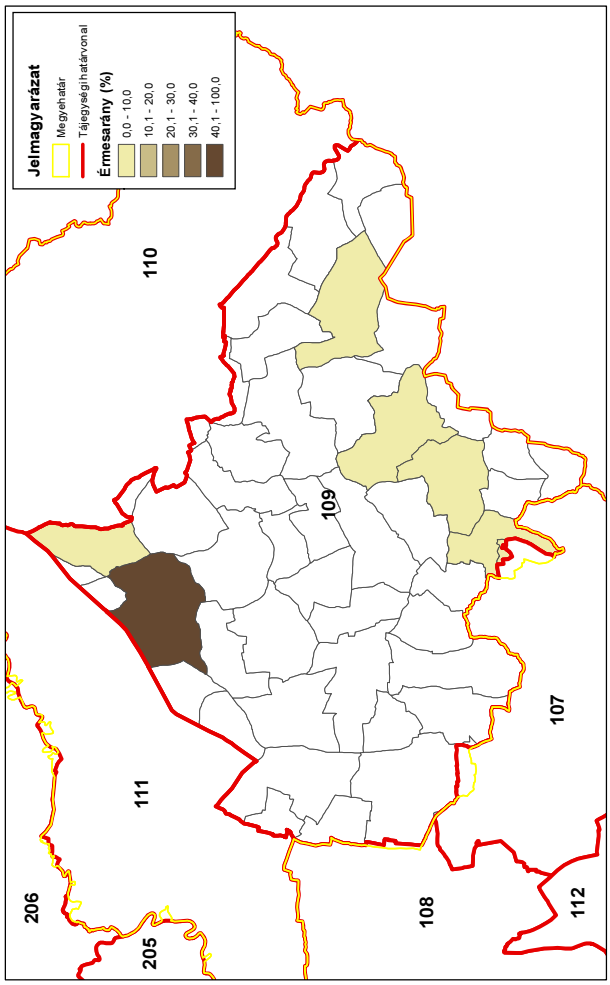

Gímszarvas érmesarány (%) 2008

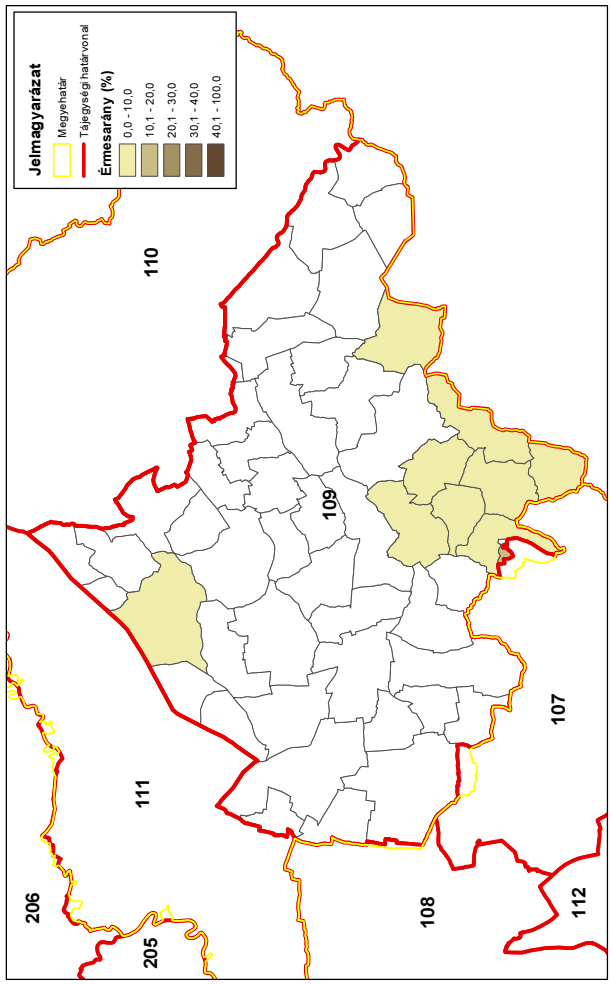

Gímszarvas érmesarány (%) 2014

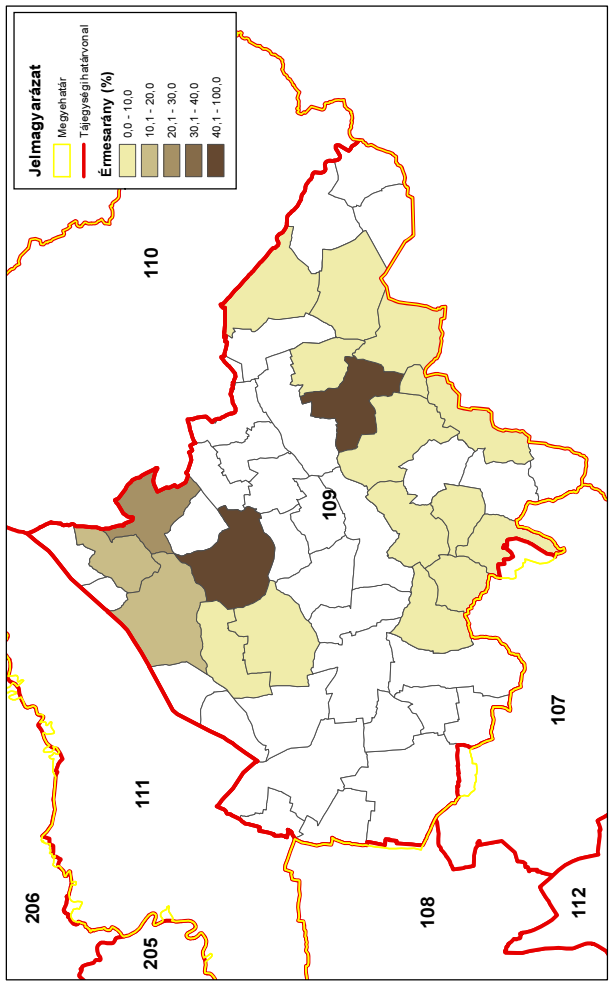

A dámszarvas állománya, hasznosítása és minősége

A dámszarvas állománya, hasznosítása és minősége

Az állomány létszám és a teríték a vadgazdálkodási tájegységben

- A dámszarvast a **Nyírségi vadgazdálkodási tájegység (109)** területén 2007 óta folyamatosan nőtt (263→363 pld; **+38%**). A lelövések igen jelentősen nőttek (6→98; **+1533% → 16X**).
- Kezdetben a teljes állományt szabad területről jelentették, ami később lecsökkent (100%→80%).
- Előfordulása 5→12 vadgazdálkodót érintett az értékelt időszakban. Jól kimutatható a terjeszkedés és egyes területeken a lelövések növekedése is.

A hasznosítási arány és a hasznosítás összetétele

- A hasznosítása növekedett 2→27%, de az utolsó évet leszámítva nem volt >20%. Jellemzően 5-15% között volt a hasznosítási arány, ezért az utolsó év kivételével jóval a szinten-tartáshoz szükséges alatt maradt.
- A hasznosítás összetétele ingadozott, és a kis számok miatt az utolsó 4 évet leszámítva nem értelmezhető. A hasznosítás alapvetően az állomány növekedését segítette, mert az állományt alul-hasznosították, továbbá a nőivart és a bikákat kímélték. Magas arányban borjak lövését jelentették, ami a szaporodó rész védelmét jelentő kezelés.

A dámszarvas jelentősége a vadgazdálkodási tájegységben

- A dámszarvasnak a **Nyírségi** vadgazdálkodási tájegységben kérdéses a vadgazdálkodási jelentősége.
- A vadgazdálkodási tájegység területén exponenciálisan növekszik a gímszarvas és a vaddisznó állománya, ami mellett az őz létszáma is megkétszereződött. Ezek mellett kérdés, hogy a dámszarvas megjelenése és terjeszkedése a vadgazdálkodási táj területén indokolt-e és a további növekedés hogyan lesz kezelhető.
- A vadgazdálkodási tájegységben a szántó és a rét-legelő (62.1%) aránya magas, az erdő országos átlag feletti (26.1%). A dámszarvas megtelepítése vagy megtelepedése és nagyobb állomány kialakulásának élőhelyi feltételei bizonytalanok. A gímszarvas, a dámszarvas és a vaddisznó gyors növekedése és terjeszkedése kezelhetetlen mező- és erdőgazdasági konfliktusokhoz vezethet a jövőben.

A dámszarvas trófeabírálati eredmények a vadgazdálkodási tájegységben

- A bírált agancsok száma növekedett (2→40 db). Az érmesek száma 0-6 db között változott. Az érmesek száma kerti állomány létrejöttét követően emelkedett. Érdemben a trófeajellemzők nem értékelhetők a kis számú bírált agancs következtében.

A szabad területi dámszarvasállomány és a hasznosítás vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **109**

Év	Jelentett				Hasznosított				Hasznosítási arány			
	Bika	Tehén	Borjú	Összes	Bika	Tehén	Borjú	Összes	Bika	Tehén	Borjú	Összes
1998	80	115	68	**263**	2	0	4	**6**	2,5%	0,0%	5,9%	**2,3%**
1999	79	103	76	**258**	5	1	10	**16**	6,3%	1,0%	13,2%	**6,2%**
2000	90	131	96	**317**	5	0	13	**18**	5,6%	0,0%	13,5%	**5,7%**
2001	90	95	71	**256**	7	1	16	**24**	7,8%	1,1%	22,5%	**9,4%**
2002	91	103	77	**271**	9	0	19	**28**	9,9%	0,0%	24,7%	**10,3%**
2003	62	74	60	**196**	7	1	16	**24**	11,3%	1,4%	26,7%	**12,2%**
2004	77	84	70	**231**	8	4	19	**31**	10,4%	4,8%	27,1%	**13,4%**
2005	51	60	55	**166**	6	7	12	**25**	11,8%	11,7%	21,8%	**15,1%**
2006	59	79	65	**203**	4	1	11	**16**	6,8%	1,3%	16,9%	**7,9%**
2007	71	89	69	**229**	5	0	8	**13**	7,0%	0,0%	11,6%	**5,7%**
2008	79	97	73	**249**	3	0	9	**12**	3,8%	0,0%	12,3%	**4,8%**
2009	75	92	77	**244**	5	0	6	**11**	6,7%	0,0%	7,8%	**4,5%**
2010	76	109	95	**280**	8	2	9	**19**	10,5%	1,8%	9,5%	**6,8%**
2011	80	120	99	**299**	11	5	21	**37**	13,8%	4,2%	21,2%	**12,4%**
2012	87	115	94	**296**	8	4	19	**31**	9,2%	3,5%	20,2%	**10,5%**
2013	100	128	110	**338**	25	12	24	**61**	25,0%	9,4%	21,8%	**18,0%**
2014	105	136	122	**363**	33	27	38	**98**	31,4%	19,9%	31,1%	**27,0%**
Változás	31,3%	18,3%	79,4%	38,0%	1550,0%	2600,0%	850,0%	1533,3%	1157,1%	1944,9%	429,5%	1083,4%

Ivararány (1 bikára vonatkoztatva) és szaporodási mutató

Év	Jelentett				Hasznosított			
	Bika	Tehén	Borjú	*Bjú/tehén*	Bika	Tehén	Borjú	*Bjú/tehén*
1998	1	1,44	0,85	***0,59***	1	0,00	2,00	-
1999	1	1,30	0,96	***0,74***	1	0,20	2,00	***10,00***
2000	1	1,46	1,07	***0,73***	1	0,00	2,60	-
2001	1	1,06	0,79	***0,75***	1	0,14	2,29	***16,00***
2002	1	1,13	0,85	***0,75***	1	0,00	2,11	-
2003	1	1,19	0,97	***0,81***	1	0,14	2,29	***16,00***
2004	1	1,09	0,91	***0,83***	1	0,50	2,38	***4,75***
2005	1	1,18	1,08	***0,92***	1	1,17	2,00	***1,71***
2006	1	1,34	1,10	***0,82***	1	0,25	2,75	***11,00***
2007	1	1,25	0,97	***0,78***	1	0,00	1,60	-
2008	1	1,23	0,92	***0,75***	1	0,00	3,00	-
2009	1	1,23	1,03	***0,84***	1	0,00	1,20	-
2010	1	1,43	1,25	***0,87***	1	0,25	1,13	***4,50***
2011	1	1,50	1,24	***0,83***	1	0,45	1,91	***4,20***
2012	1	1,32	1,08	***0,82***	1	0,50	2,38	***4,75***
2013	1	1,28	1,10	***0,86***	1	0,48	0,96	***2,00***
2014	1	1,30	1,16	***0,90***	1	0,82	1,15	***1,41***

Ivararány (százalékos megoszlás)

Év	Jelentett				Hasznosított			
	Bika	Tehén	Borjú	Összes	Bika	Tehén	Borjú	Összes
1998	30,4%	43,7%	25,9%	100%	33,3%	0,0%	66,7%	100%
1999	30,6%	39,9%	29,5%	100%	31,3%	6,3%	62,5%	100%
2000	28,4%	41,3%	30,3%	100%	27,8%	0,0%	72,2%	100%
2001	35,2%	37,1%	27,7%	100%	29,2%	4,2%	66,7%	100%
2002	33,6%	38,0%	28,4%	100%	32,1%	0,0%	67,9%	100%
2003	31,6%	37,8%	30,6%	100%	29,2%	4,2%	66,7%	100%
2004	33,3%	36,4%	30,3%	100%	25,8%	12,9%	61,3%	100%
2005	30,7%	36,1%	33,1%	100%	24,0%	28,0%	48,0%	100%
2006	29,1%	38,9%	32,0%	100%	25,0%	6,3%	68,8%	100%
2007	31,0%	38,9%	30,1%	100%	38,5%	0,0%	61,5%	100%
2008	31,7%	39,0%	29,3%	100%	25,0%	0,0%	75,0%	100%
2009	30,7%	37,7%	31,6%	100%	45,5%	0,0%	54,5%	100%
2010	27,1%	38,9%	33,9%	100%	42,1%	10,5%	47,4%	100%
2011	26,8%	40,1%	33,1%	100%	29,7%	13,5%	56,8%	100%
2012	29,4%	38,9%	31,8%	100%	25,8%	12,9%	61,3%	100%
2013	29,6%	37,9%	32,5%	100%	41,0%	19,7%	39,3%	100%
2014	28,9%	37,5%	33,6%	100%	33,7%	27,6%	38,8%	100%

A dámszarvas hasznosításának összefüggései (1998-2014)

VGTE: **109**

Dámszarvas szabad területi hasznosítás összefüggései I.

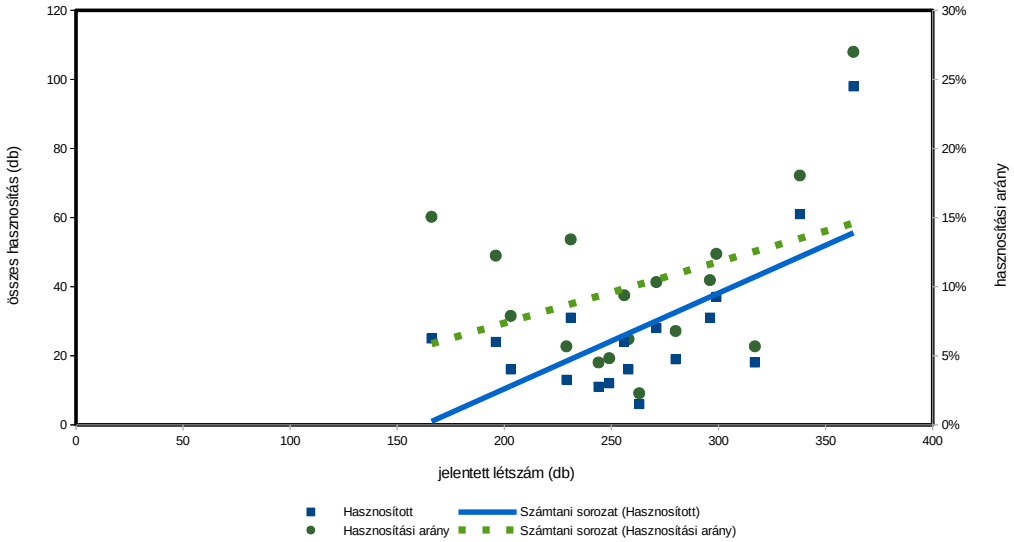

Dámszarvas szabad területi hasznosítás összefüggései II.

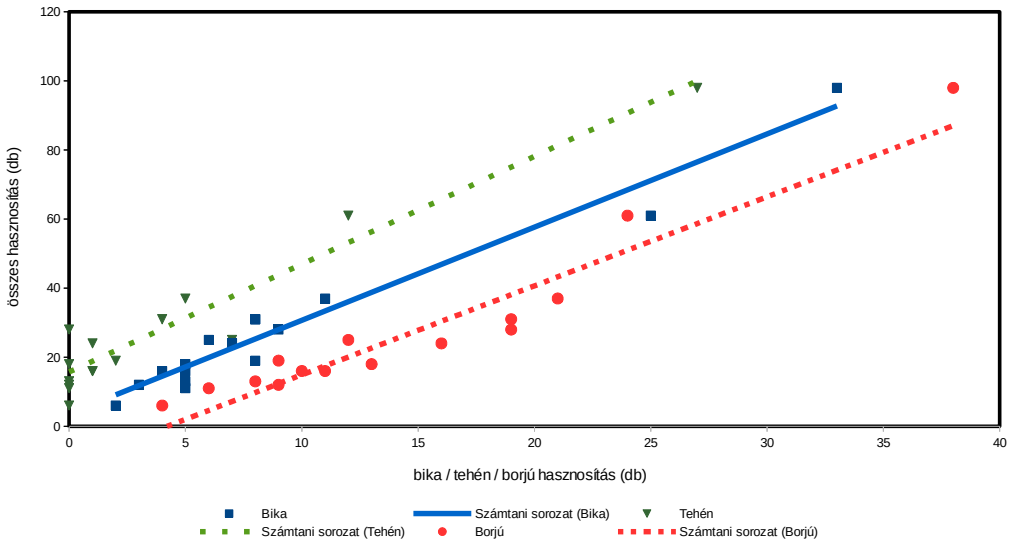

Dámszarvas szabad területi hasznosítás összefüggései III.

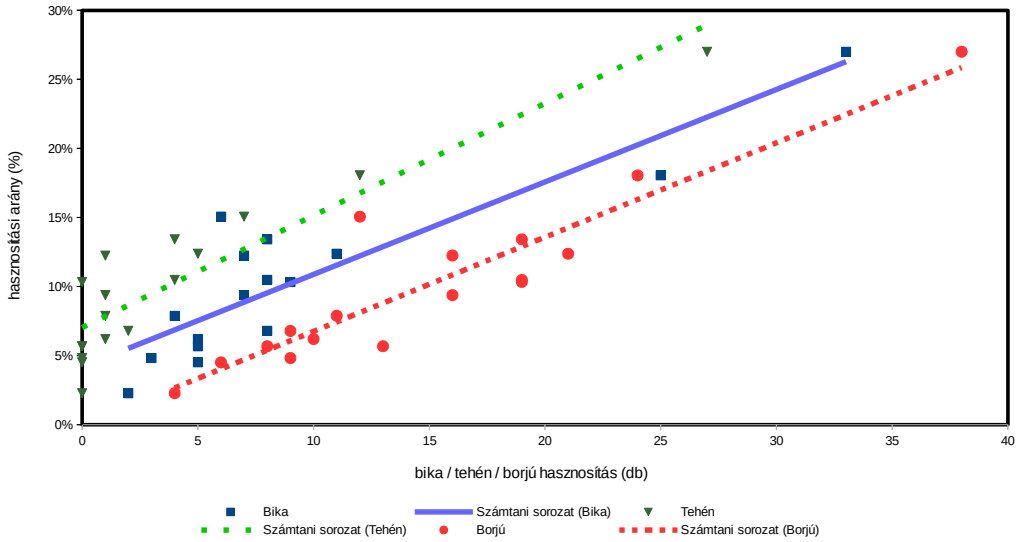

Dámszarvas (teríték - db/km^2) 2007

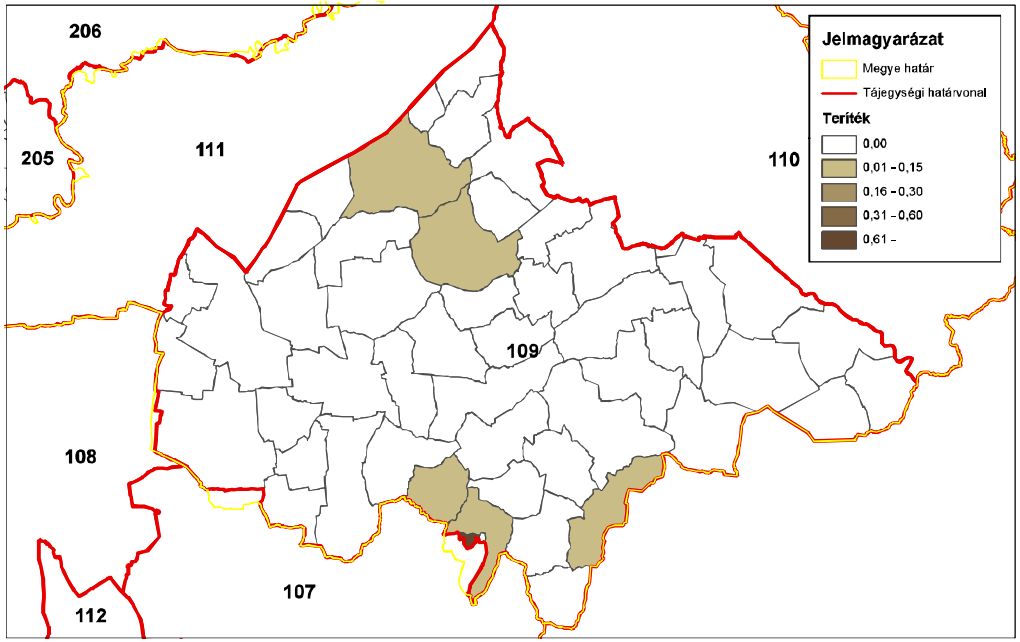

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Dámszarvas (teríték - db/km^2) 2008

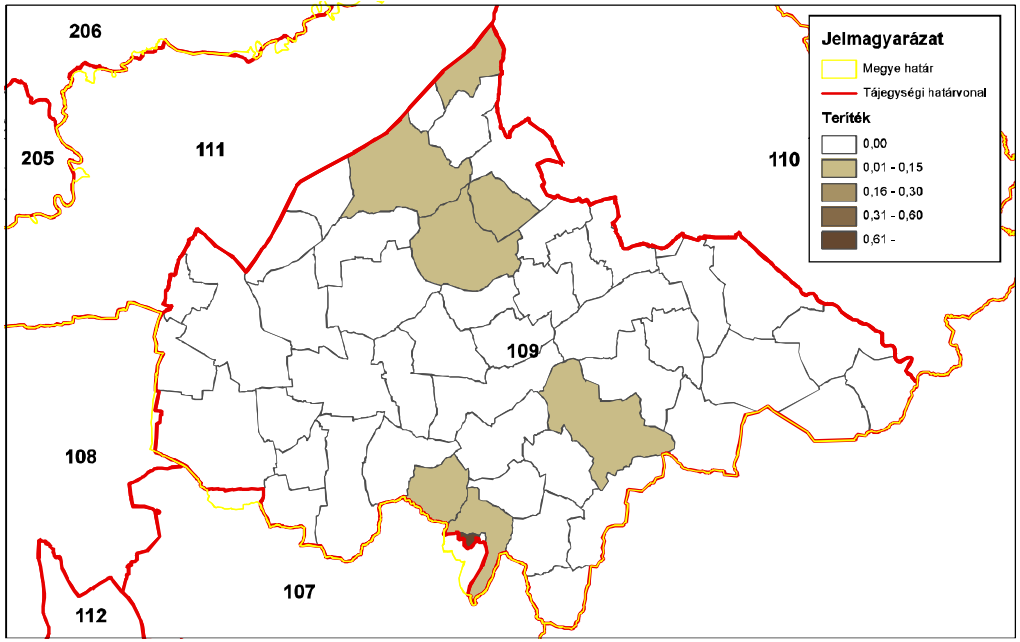

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Dámszarvas (teríték - db/km^2) 2009

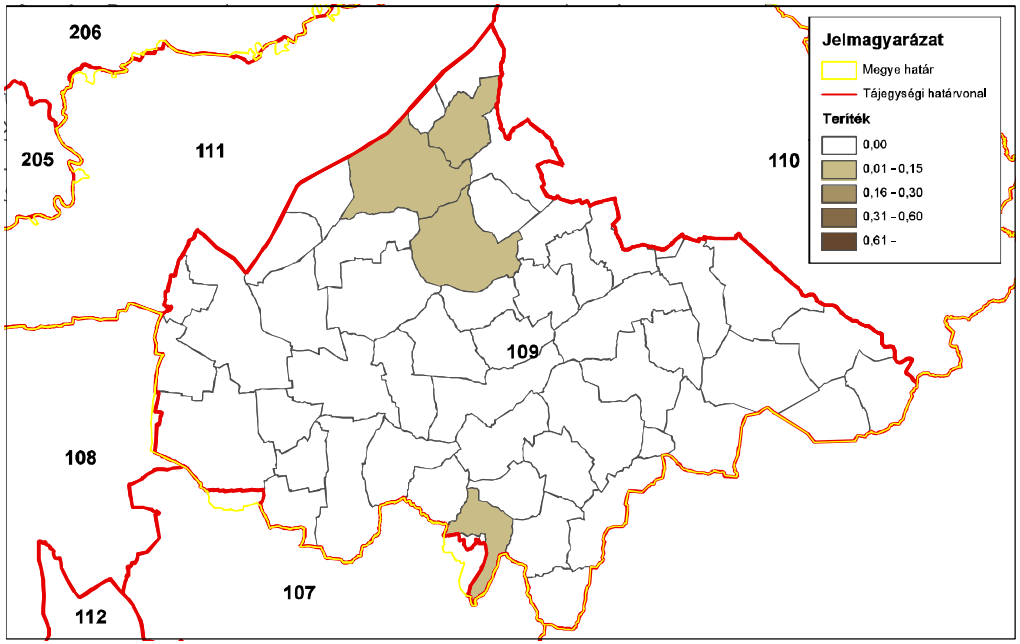

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Dámszarvas (teríték - db/km^2) 2010

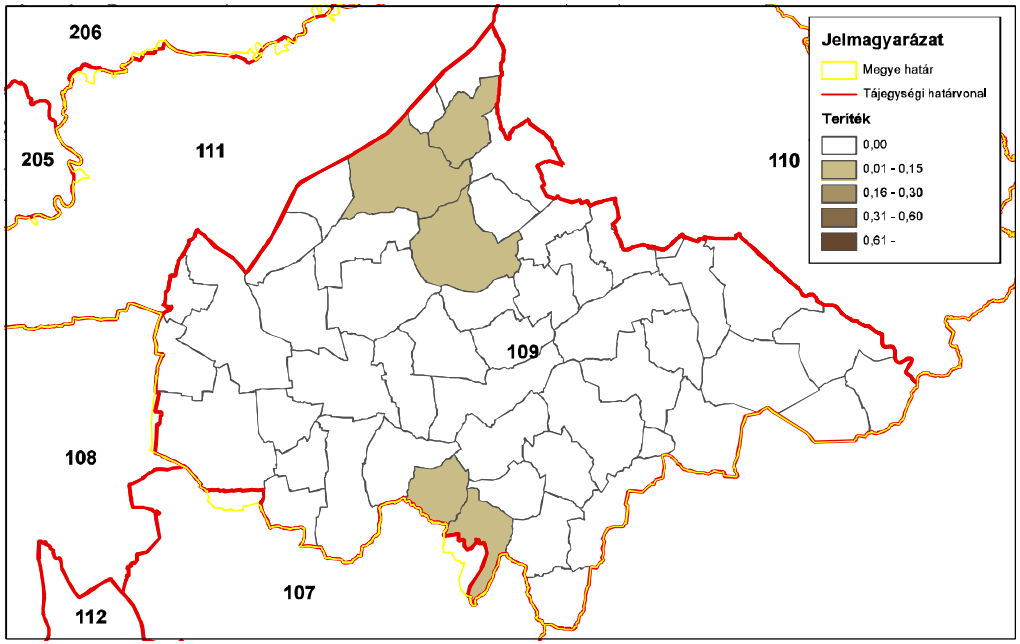

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

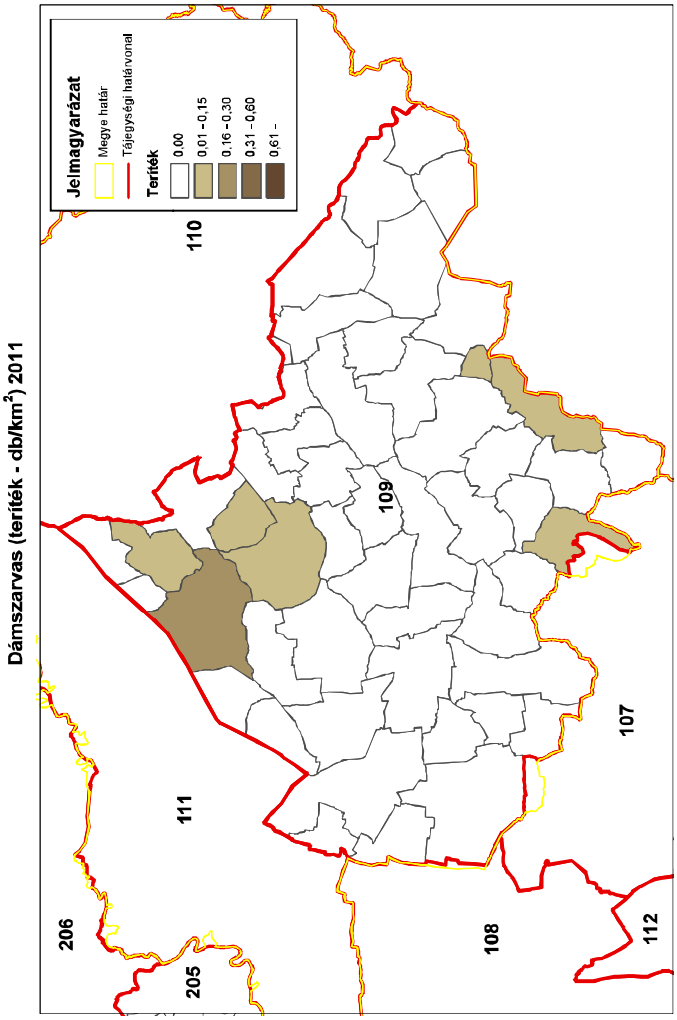
Dámszarvas (terítés - db/km²) 2011
Jelmagyarázat
Megye határ
Tájegységi határvonal
Terítés
0,00
0,01 - 0,15
0,16 - 0,30
0,31 - 0,60
0,61 -
206
205
111
110
109
108
107
112
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

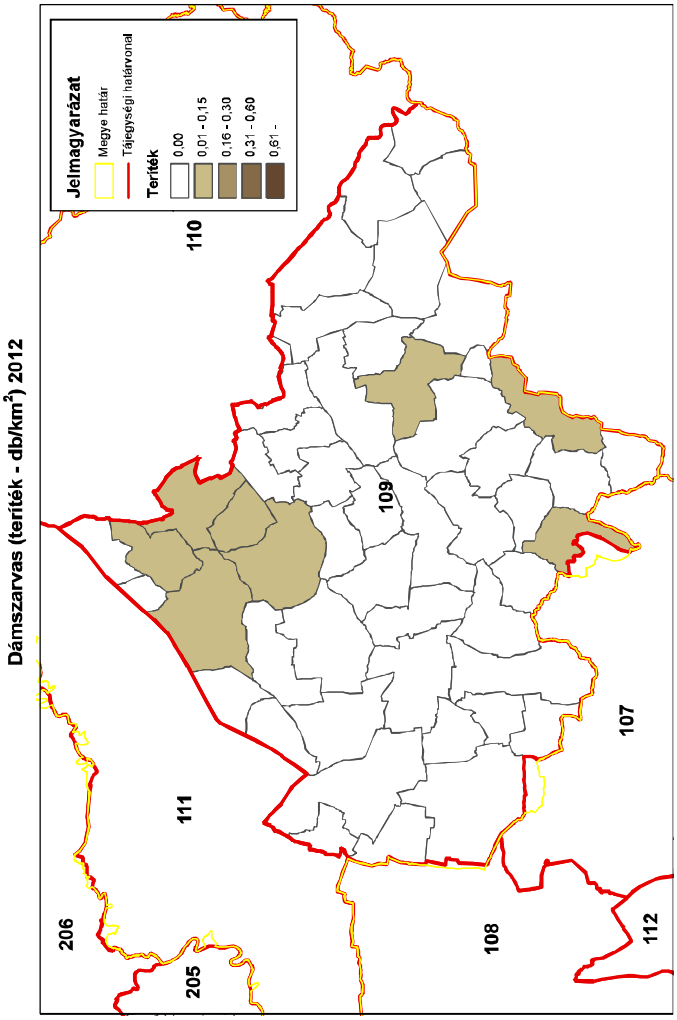
Dámszarvas (terítés - db/km²) 2012
Jelmagyarázat
Megye határ
Tájegységi határvonal
Terítés
0,00
0,01 - 0,15
0,16 - 0,30
0,31 - 0,60
0,61 -
206
205
111
110
109
108
107
112
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

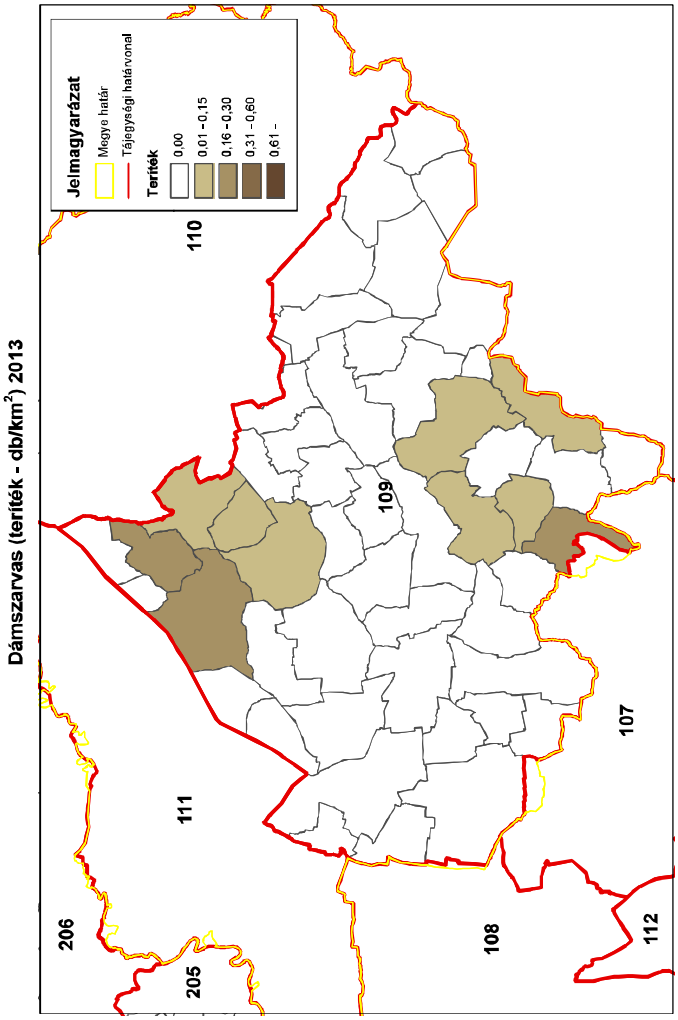
Dámszarvas (terítés - db/km²) 2013
Jelmagyarázat
Megye határ
Tájegységi határvonal
Terítés
0,00
0,01 - 0,15
0,16 - 0,30
0,31 - 0,60
0,61 -
206
205
111
110
109
108
107
112
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

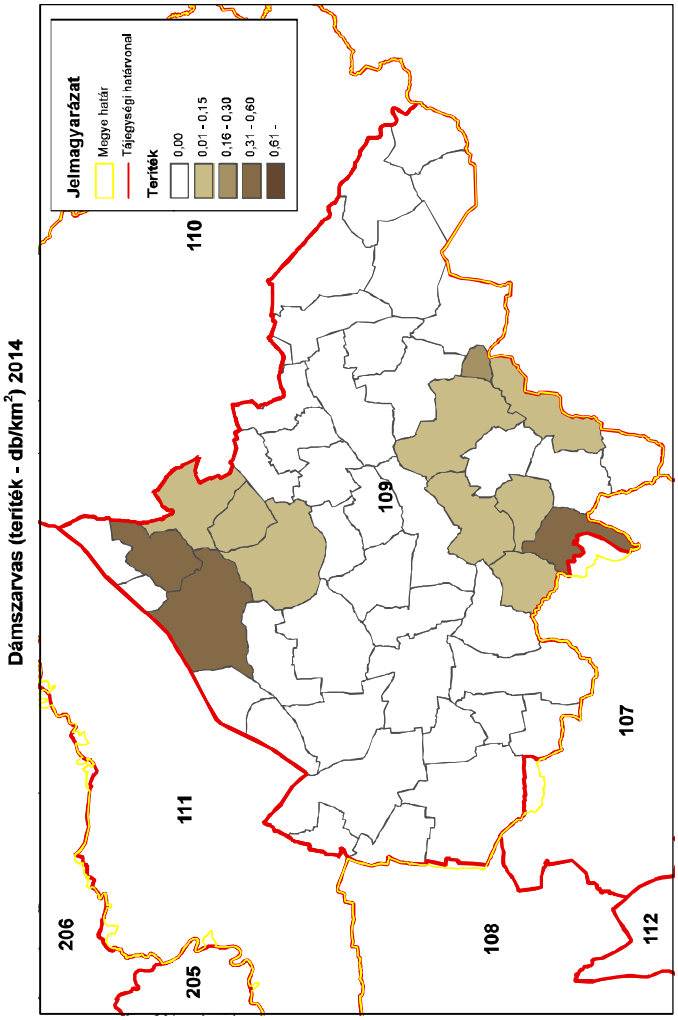
Dámszarvas (terítés - db/km²) 2014
Jelmagyarázat
Megye határ
Tájegységi határvonal
Terítés
0,00
0,01 - 0,15
0,16 - 0,30
0,31 - 0,60
0,61 -
206
205
111
110
109
108
107
112
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

A 109. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

Az érmes trófeák adatainak évenkénti alakulása

Év	Összes bírált trófea (db)	Érmes trófea (db)	Érmesarány (%)	Aranyérem (db)	Ezüstérem (db)	Bronzérem (db)	Aranyérem (%)	Ezüstérem (%)	Bronzérem (%)
1998	2	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
1999	6	2	33,3%	1	1		50,0%	50,0%	0,0%
2000	6	2	33,3%	1		1	50,0%	0,0%	50,0%
2001	8	3	37,5%	1	2		33,3%	66,7%	0,0%
2002	13	3	23,1%	2	1		66,7%	33,3%	0,0%
2003	15	3	20,0%	2		1	66,7%	0,0%	33,3%
2004	4	2	50,0%	1	1		50,0%	50,0%	0,0%
2005	11	2	18,2%	1	1		50,0%	50,0%	0,0%
2006	4	1	25,0%			1	0,0%	0,0%	100,0%
2007	10	1	10,0%		1		0,0%	100,0%	0,0%
2008	14	5	35,7%	1	2	2	20,0%	40,0%	40,0%
2009	11	5	45,5%	1	1	3	20,0%	20,0%	60,0%
2010	12	4	33,3%	1	1	2	25,0%	25,0%	50,0%
2011	20	6	30,0%	2	3	1	33,3%	50,0%	16,7%
2012	13	4	30,8%		3	1	0,0%	75,0%	25,0%
2013	27	2	7,4%		1	1	0,0%	50,0%	50,0%
2014	40	4	10,0%	1	2	1	25,0%	50,0%	25,0%

A 109. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

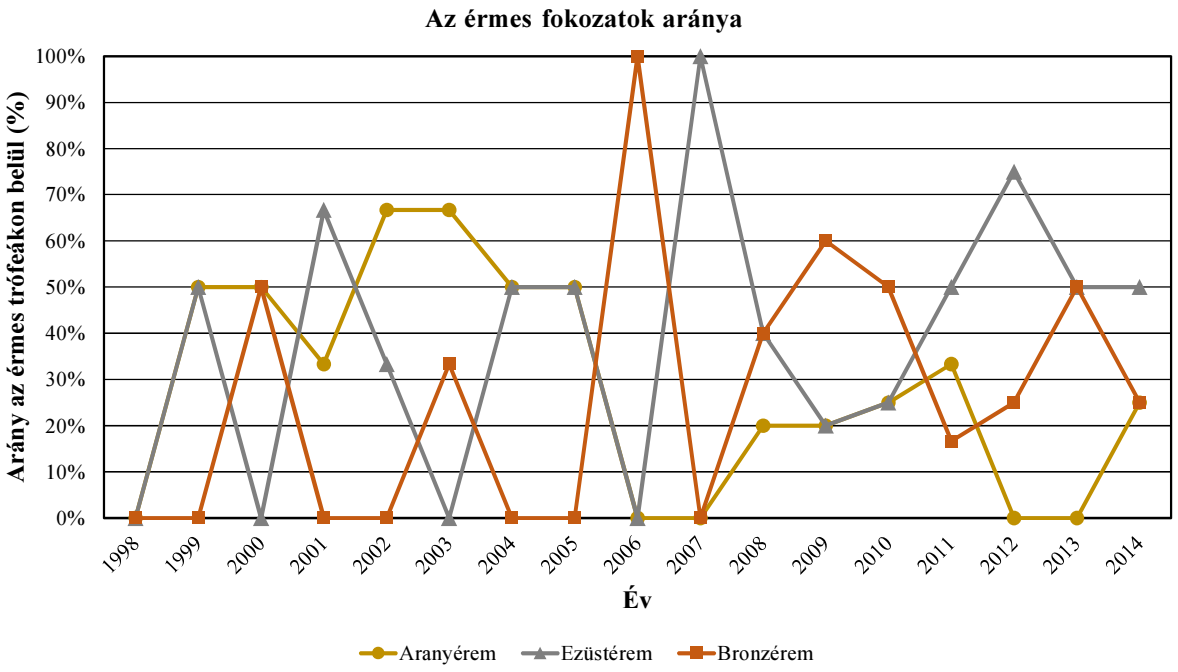

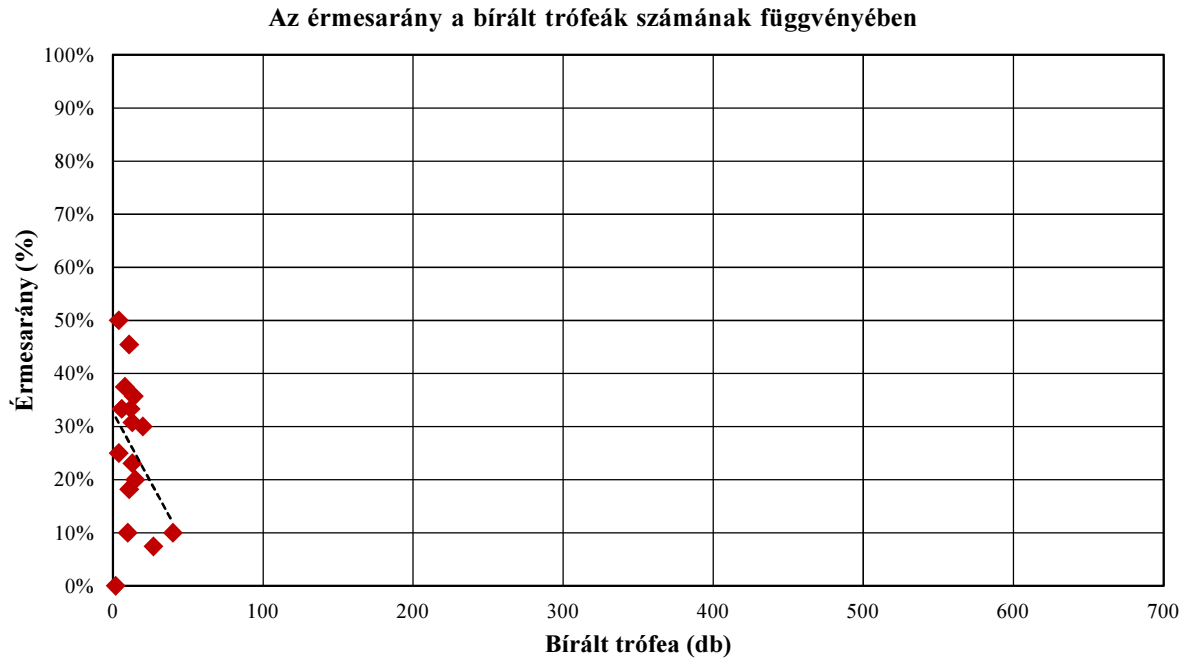

A 109. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

A bírált trófeák száma korosztályonként és évenként

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)																
	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
1					2	2		3			2		1	2	2	7	10
2						1			1				1	2		1	2
3			2			1			1	1	2	1	2	3	2	2	6
4	1	1	1		1	2		1			3	1		2	1	3	3
5		1		2			1	2	1	2				2	1	5	6
6		1	1	3	2	1		1		1	2		2	3	4	5	4
7				1	4	1	1			1	1	4	1		1	3	3
8			1						1	1	1		1	3	1		3
9	1	2		2	2	3		2		3	1	3	3	2	1	1	2
10			1		1	3	2	2		1	2	1	1				1
11		1				1								1			
12					1												
13																	
13<												1					
Összesen	**2**	**6**	**6**	**8**	**13**	**15**	**4**	**11**	**4**	**10**	**14**	**11**	**12**	**20**	**13**	**27**	**40**

A bírált trófeák korosztályi megoszlása évenként

Becsült kor (év)	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
1					15,4%	13,3%		27,3%			14,3%		8,3%	10,0%	15,4%	25,9%	25,0%
2						6,7%			25,0%				8,3%	10,0%		3,7%	5,0%
3			33,3%			6,7%			25,0%	10,0%	14,3%	9,1%	16,7%	15,0%	15,4%	7,4%	15,0%
4	50,0%	16,7%	16,7%		7,7%	13,3%		9,1%			21,4%	9,1%		10,0%	7,7%	11,1%	7,5%
5		16,7%		25,0%			25,0%	18,2%	25,0%	20,0%				10,0%	7,7%	18,5%	15,0%
6		16,7%	16,7%	37,5%	15,4%	6,7%		9,1%		10,0%	14,3%		16,7%	15,0%	30,8%	18,5%	10,0%
7				12,5%	30,8%	6,7%	25,0%			10,0%	7,1%	36,4%	8,3%		7,7%	11,1%	7,5%
8			16,7%						25,0%	10,0%	7,1%		8,3%	15,0%	7,7%		7,5%
9	50,0%	33,3%		25,0%	15,4%	20,0%		18,2%		30,0%	7,1%	27,3%	25,0%	10,0%	7,7%	3,7%	5,0%
10			16,7%		7,7%	20,0%	50,0%	18,2%		10,0%	14,3%	9,1%	8,3%				2,5%
11		16,7%				6,7%								5,0%			
12					7,7%												
13																	
13<												9,1%					
Összesen	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**

A 109. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

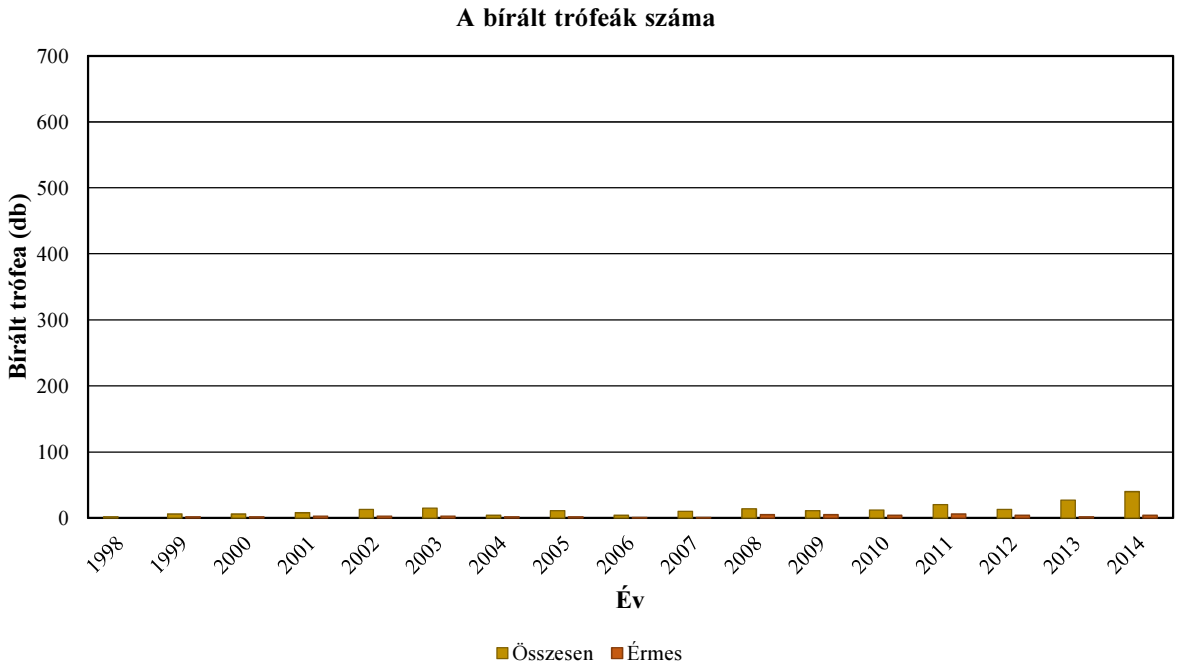

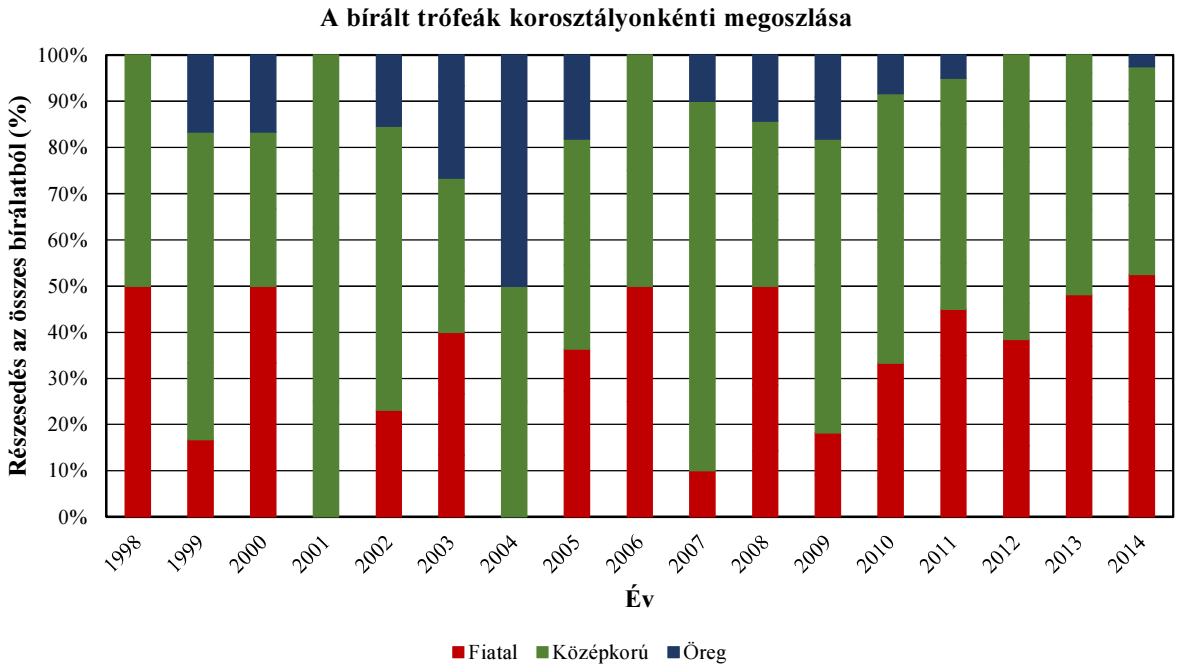

A 109. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

Az egyes jellemzők éves átlagainak átlagai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	31	12,45				0,61			
2	8	36,48				1,24			
3	23	48,23	14,00	10,60	6,80	1,67	13,35	7,35	7,05
4	20	49,75	13,65	24,32	9,42	2,11	14,65	7,53	7,70
5	23	54,00	17,61	28,25	10,51	2,33	15,85	9,05	9,00
6	30	61,77	20,19	31,78	12,83	2,94	18,22	9,99	10,64
7	21	62,87	22,67	35,46	13,55	3,34	19,27	10,29	11,65
8	12	63,95	20,83	35,86	14,60	3,51	19,47	10,73	11,91
9	28	62,23	21,96	34,09	14,45	3,44	19,18	10,51	11,28
10	15	67,58	22,22	38,05	14,77	3,78	19,75	10,69	12,76
11	3	54,85	22,48	38,43	13,25	3,18	18,73	10,98	11,95
12	1	43,45		16,40	7,65	2,61			
13									
13<	1	16,25				1,28			

Országos Vadgazdálkodási Adattár, 2018.09.10.

A 109. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

Az egyes jellemzők éves átlagainak minimumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	31	6,20				0,48			
2	8	17,65				0,86			
3	23	31,55	14,00	10,60	6,80	1,23	13,35	7,35	7,05
4	20	41,80	9,50	18,85	8,30	1,40	13,65	7,50	7,60
5	23	27,55	16,58	23,35	9,78	1,12	15,85	9,05	9,00
6	30	52,60	18,75	26,93	10,40	2,50	17,30	9,40	9,85
7	21	56,45	20,65	29,05	8,40	2,58	18,20	9,50	10,45
8	12	53,70	18,00	32,50	13,75	2,84	18,00	10,00	11,15
9	28	54,20	16,75	25,78	10,55	2,45	15,90	8,75	8,75
10	15	63,70	19,80	33,75	12,40	2,88	19,00	9,75	11,15
11	3	29,15	22,35	37,25	12,50	2,26	18,45	10,95	11,70
12	1	43,45		16,40	7,65	2,61			
13									
13<	1	16,25				1,28			

Az egyes jellemzők éves átlagainak maximumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	31	18,78				1,08			
2	8	49,60				1,68			
3	23	60,03	14,00	10,60	6,80	1,92	13,35	7,35	7,05
4	20	58,50	17,80	27,25	10,30	2,82	15,65	7,55	7,80
5	23	63,80	18,65	33,15	11,25	2,79	15,85	9,05	9,00
6	30	69,50	22,95	39,00	14,60	3,32	19,65	10,45	11,30
7	21	73,05	27,05	42,80	16,90	4,11	20,70	11,05	12,15
8	12	70,10	23,10	40,65	15,17	4,00	21,10	11,40	12,43
9	28	71,75	25,85	42,65	16,35	4,00	21,50	11,58	14,40
10	15	75,00	24,85	44,65	16,35	5,03	21,15	12,10	15,50
11	3	69,65	22,60	39,60	14,00	3,80	19,00	11,00	12,20
12	1	43,45		16,40	7,65	2,61			
13									
13<	1	16,25				1,28			

A legnagyobb és legkisebb éves átlagok közötti tartomány (max-min)

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	31	12,58				0,60			
2	8	31,95				0,82			
3	23	28,48	0,00	0,00	0,00	0,70	0,00	0,00	0,00
4	20	16,70	8,30	8,40	2,00	1,42	2,00	0,05	0,20
5	23	36,25	2,08	9,80	1,48	1,67	0,00	0,00	0,00
6	30	16,90	4,20	12,08	4,20	0,82	2,35	1,05	1,45
7	21	16,60	6,40	13,75	8,50	1,53	2,50	1,55	1,70
8	12	16,40	5,10	8,15	1,42	1,16	3,10	1,40	1,28
9	28	17,55	9,10	16,88	5,80	1,55	5,60	2,83	5,65
10	15	11,30	5,05	10,90	3,95	2,15	2,15	2,35	4,35
11	3	40,50	0,25	2,35	1,50	1,54	0,55	0,05	0,50
12	1	0,00		0,00	0,00	0,00			
13									
13<	1	0,00				0,00			

A legnagyobb és legkisebb éves átlagok közötti tartomány az átlag arányában (max-min)/átlag

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	31	101,1%				96,8%			
2	8	87,6%				66,1%			
3	23	59,0%	0,0%	0,0%	0,0%	41,5%	0,0%	0,0%	0,0%
4	20	33,6%	60,8%	34,5%	21,2%	67,2%	13,7%	0,7%	2,6%
5	23	67,1%	11,8%	34,7%	14,0%	71,8%	0,0%	0,0%	0,0%
6	30	27,4%	20,8%	38,0%	32,7%	27,7%	12,9%	10,5%	13,6%
7	21	26,4%	28,2%	38,8%	62,7%	45,8%	13,0%	15,1%	14,6%
8	12	25,6%	24,5%	22,7%	9,7%	32,9%	15,9%	13,0%	10,7%
9	28	28,2%	41,4%	49,5%	40,1%	45,0%	29,2%	27,0%	50,1%
10	15	16,7%	22,7%	28,6%	26,7%	56,8%	10,9%	22,0%	34,1%
11	3	73,8%	1,1%	6,1%	11,3%	48,4%	2,9%	0,5%	4,2%
12	1	0,0%		0,0%	0,0%	0,0%			
13									
13<	1	0,0%				0,0%			

A 109. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

Az egyes jellemzők éves átlagainak minimumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	31	6,20				0,48			
2	8	17,65				0,86			
3	23	31,55	14,00	10,60	6,80	1,23	13,35	7,35	7,05
4	20	41,80	9,50	18,85	8,30	1,40	13,65	7,50	7,60
5	23	27,55	16,58	23,35	9,78	1,12	15,85	9,05	9,00
6	30	52,60	18,75	26,93	10,40	2,50	17,30	9,40	9,85
7	21	56,45	20,65	29,05	8,40	2,58	18,20	9,50	10,45
8	12	53,70	18,00	32,50	13,75	2,84	18,00	10,00	11,15
9	28	54,20	16,75	25,78	10,55	2,45	15,90	8,75	8,75
10	15	63,70	19,80	33,75	12,40	2,88	19,00	9,75	11,15
11	3	29,15	22,35	37,25	12,50	2,26	18,45	10,95	11,70
12	1	43,45		16,40	7,65	2,61			
13									
13<	1	16,25				1,28			

Az egyes jellemzők éves átlagainak minimumát adó év

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	31	2008				2008			
2	8	2003				2003			
3	23	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000
4	20	2000	1998	1998	1998	2000	1998	1998	1999
5	23	2012	2001	2001	2001	2012	1999	1999	1999
6	30	2005	2000	2002	2002	2005	1999	1999	1999
7	21	2003	2001	2001	2001	2001	2013	2013	2013
8	12	2012	2000	2000	2008	2012	2006	2006	2006
9	28	2002	1999	1999	1999	1998	1998	1998	1998
10	15	2005	2008	2004	2005	2005	2002	2002	2009
11	3	2003	2011	2011	2011	2003	1999	2011	1999
12	1	2002		2002	2002	2002			
13									
13<	1	2009				2009			

Az egyes jellemzők éves átlagainak maximumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	31	18,78				1,08			
2	8	49,60				1,68			
3	23	60,03	14,00	10,60	6,80	1,92	13,35	7,35	7,05
4	20	58,50	17,80	27,25	10,30	2,82	15,65	7,55	7,80
5	23	63,80	18,65	33,15	11,25	2,79	15,85	9,05	9,00
6	30	69,50	22,95	39,00	14,60	3,32	19,65	10,45	11,30
7	21	73,05	27,05	42,80	16,90	4,11	20,70	11,05	12,15
8	12	70,10	23,10	40,65	15,17	4,00	21,10	11,40	12,43
9	28	71,75	25,85	42,65	16,35	4,00	21,50	11,58	14,40
10	15	75,00	24,85	44,65	16,35	5,03	21,15	12,10	15,50
11	3	69,65	22,60	39,60	14,00	3,80	19,00	11,00	12,20
12	1	43,45		16,40	7,65	2,61			
13									
13<	1	16,25				1,28			

Az egyes jellemzők éves átlagainak maximumát adó év

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	31	2005				2002			
2	8	2006				2010			
3	23	2010	2000	2000	2000	2003	2000	2000	2000
4	20	2005	1999	2002	1999	2009	1999	1999	1998
5	23	1999	1999	1999	1999	2006	1999	1999	1999
6	30	1999	2013	1999	2000	2012	2013	2000	2012
7	21	2004	2010	2004	2004	2008	2008	2008	2002
8	12	2008	2008	2008	2011	2014	2008	2000	2014
9	28	2011	2013	2007	2005	2012	2003	2010	2014
10	15	2009	2009	2003	2008	2014	2014	2014	2014
11	3	2011	1999	1999	1999	1999	2011	1999	2011
12	1	2002		2002	2002	2002			
13									
13<	1	2009				2009			

A 109. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

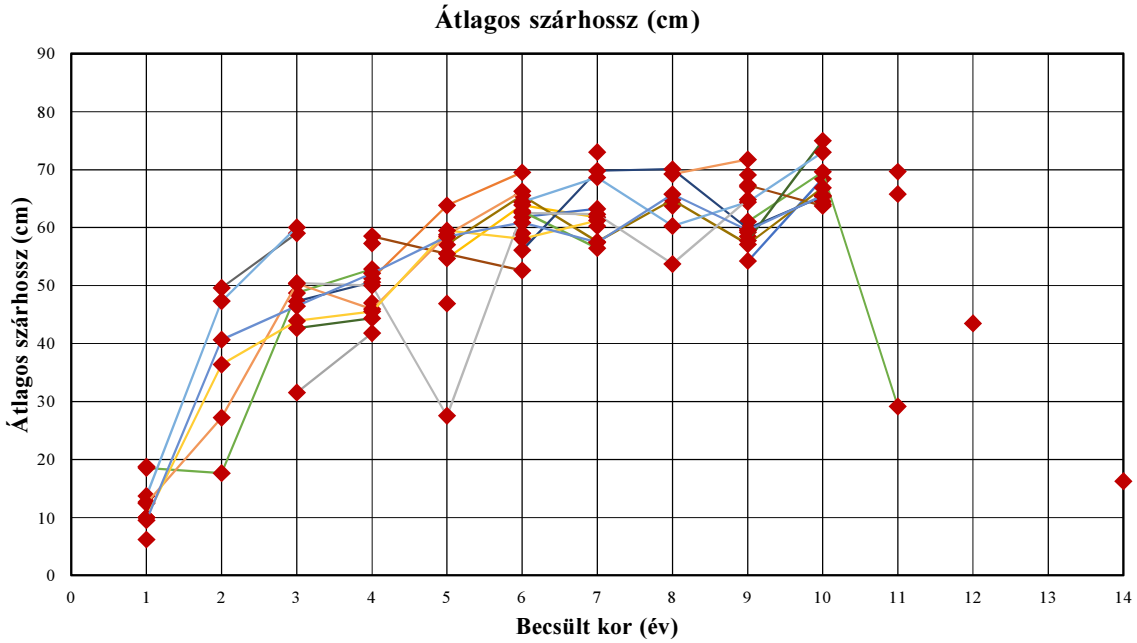

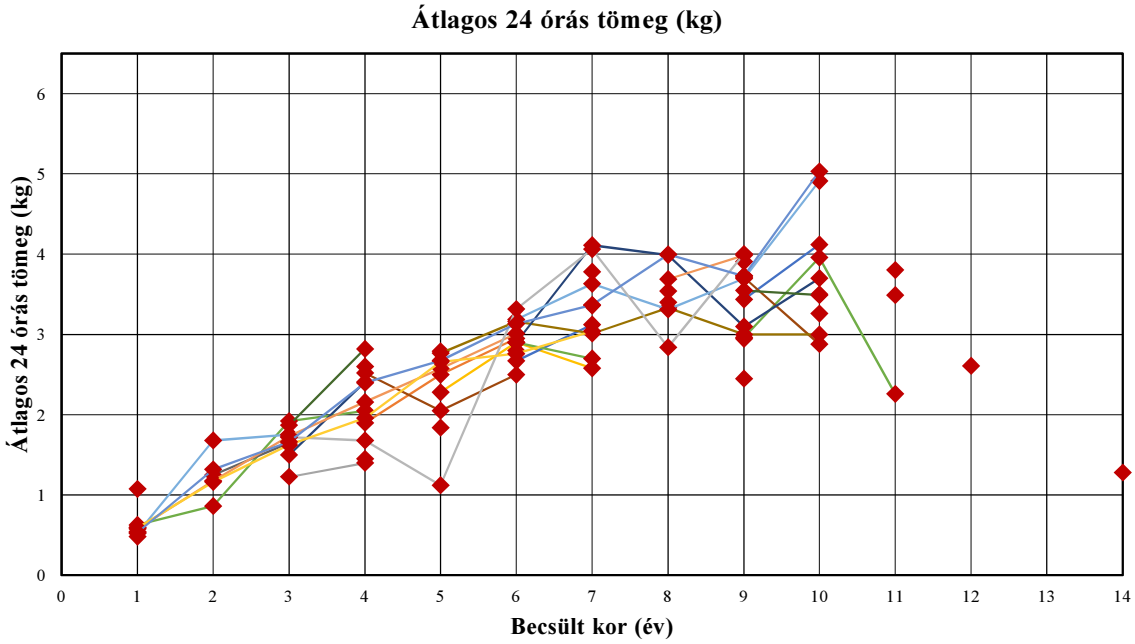

A 109. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)

Dámszarvas

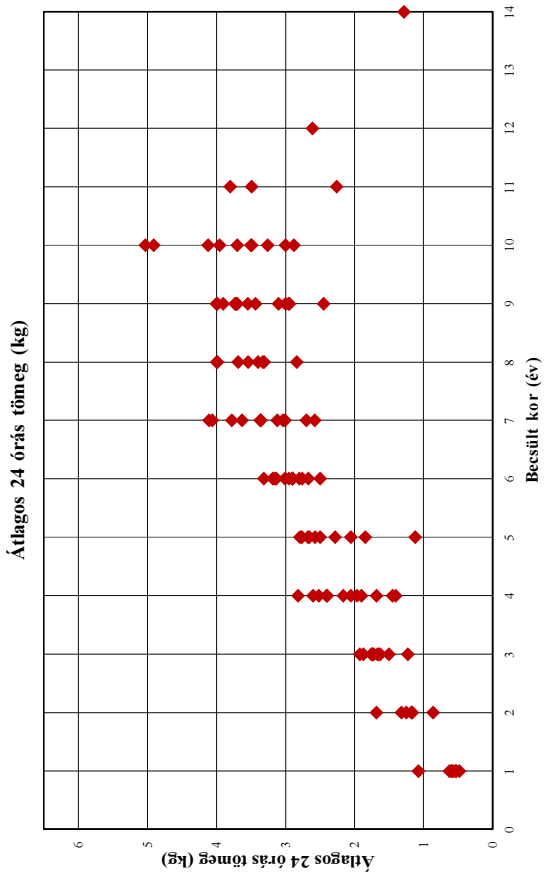

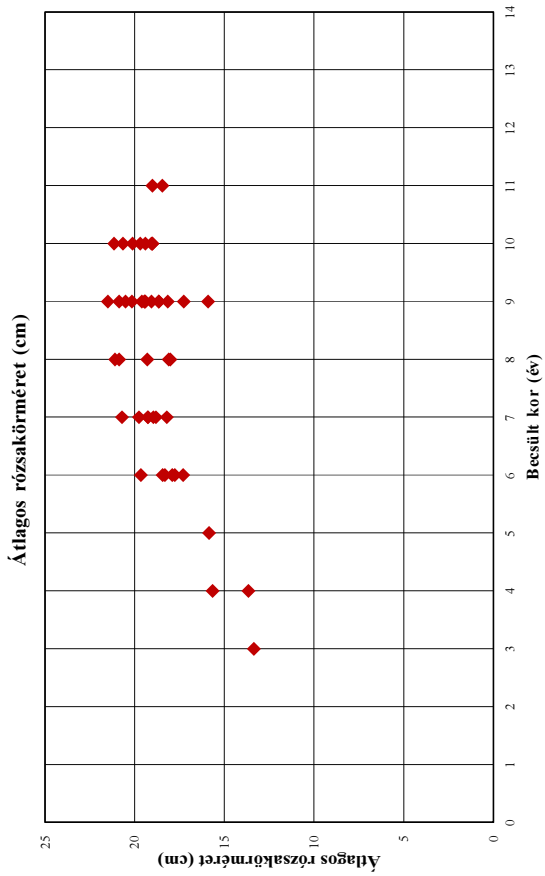

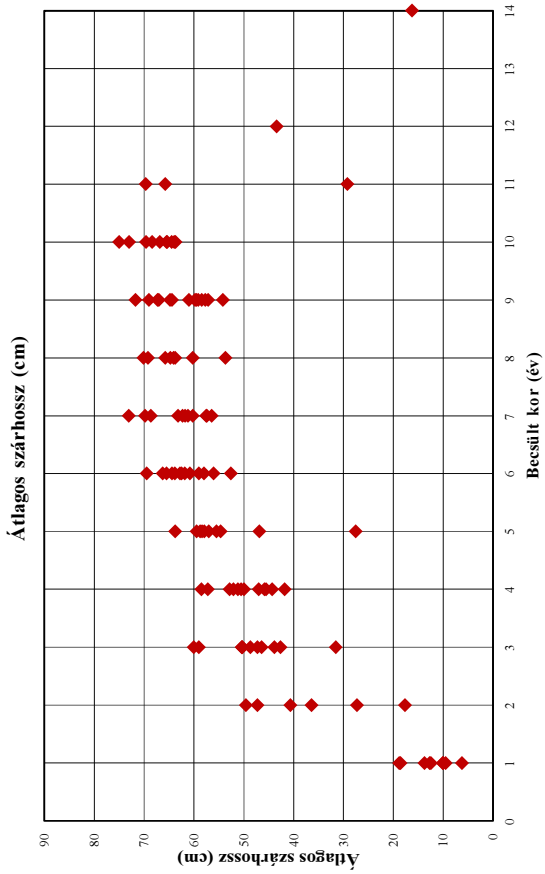

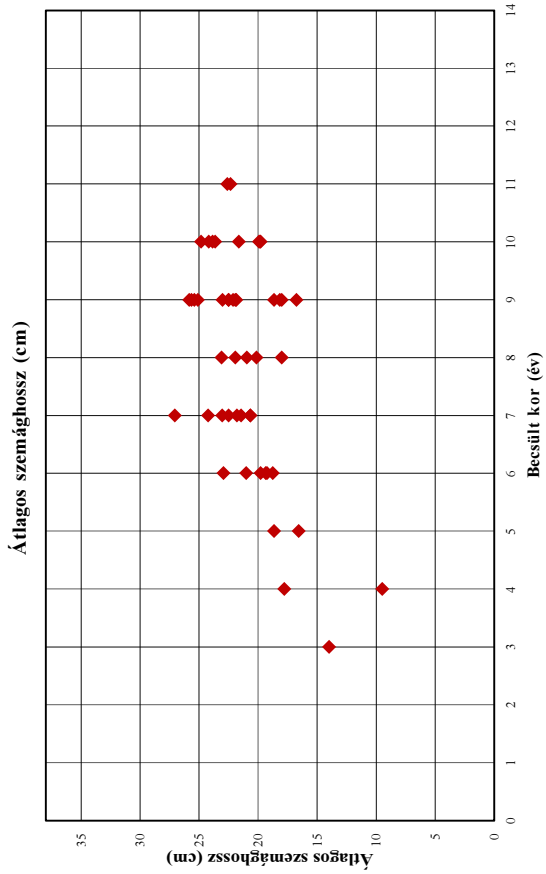

A 109. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)

Dámszarvas

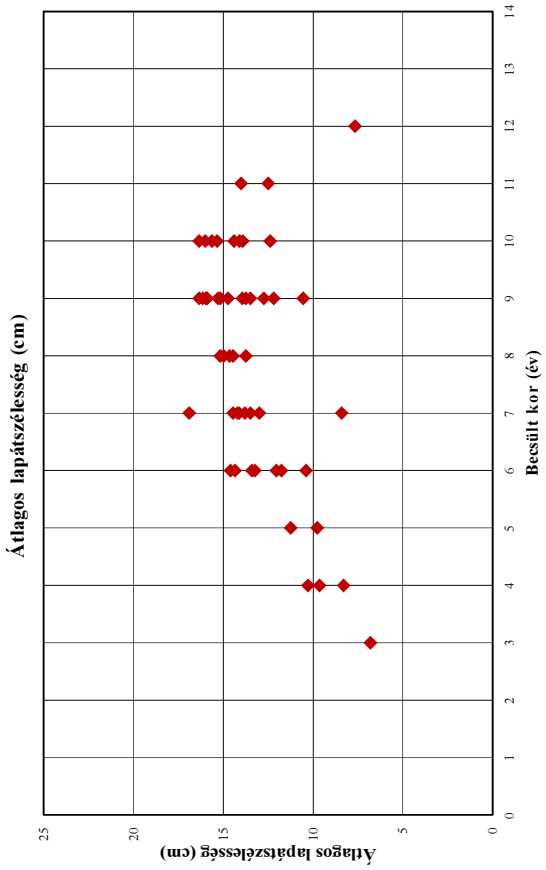

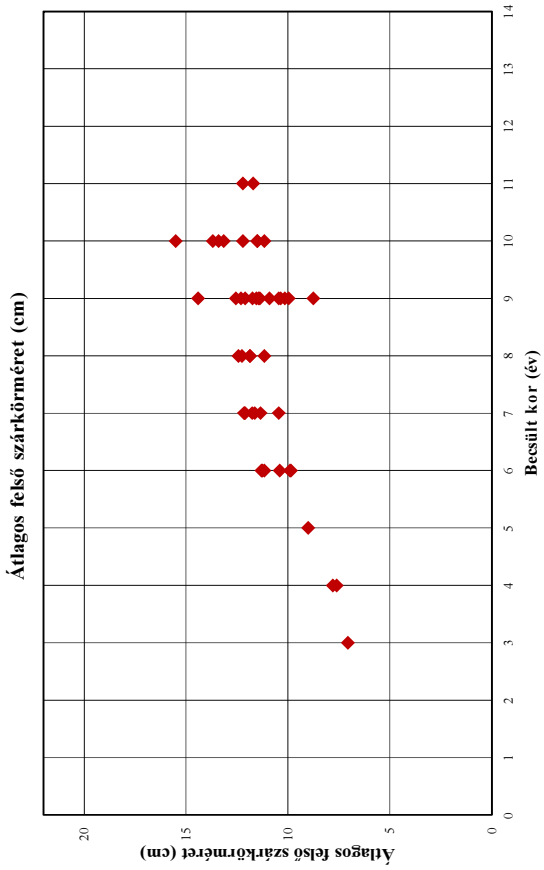

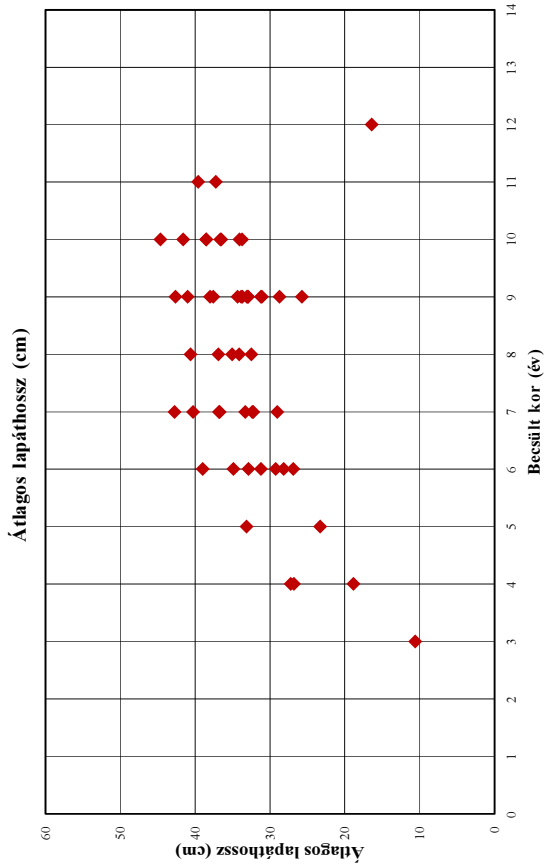

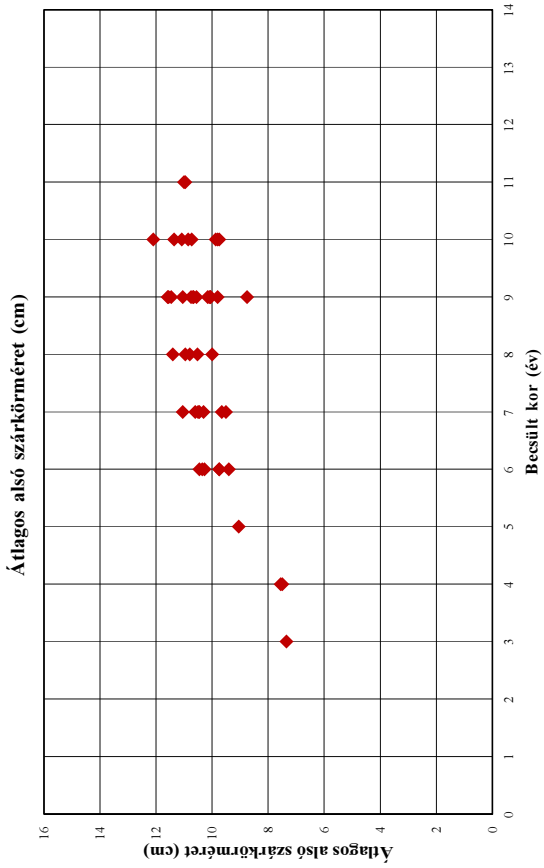

A 109. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1998	1									
1998	2									
1998	3									
1998	4	1	47,00	9,50	18,85	8,30	1,45	13,65	7,50	7,80
1998	5									
1998	6									
1998	7									
1998	8									
1998	9	1	59,15	21,95	28,75	14,75	2,45	15,90	8,75	8,75
1998	10									
1998	11									
1998	12									
1998	13									
1998	13<									
1999	1									
1999	2									
1999	3									
1999	4	1	51,20	17,80	26,85	10,30	1,90	15,65	7,55	7,60
1999	5	1	63,80	18,65	33,15	11,25	2,50	15,85	9,05	9,00
1999	6	1	69,50	21,00	39,00	12,05	2,95	17,30	9,40	9,85
1999	7									
1999	8									
1999	9	2	58,45	16,75	25,78	10,55	2,95	18,15	10,05	9,95
1999	10									
1999	11	1	65,75	22,60	39,60	14,00	3,80	18,45	11,00	11,70
1999	12									
1999	13									
1999	13<									
2000	1									
2000	2									
2000	3	2	31,55	14,00	10,60	6,80	1,23	13,35	7,35	7,05
2000	4	1	41,80				1,40			
2000	5									
2000	6	1	59,00	18,75	28,20	14,60	2,80	17,90	10,45	9,90
2000	7									
2000	8	1	63,75	18,00	32,50	14,45	3,40	20,85	11,40	11,85
2000	9									
2000	10	1	64,50	19,85	36,55	14,40	3,50	20,10	11,35	13,15
2000	11									
2000	12									
2000	13									
2000	13<									
2001	1									
2001	2									
2001	3									
2001	4									
2001	5	2	54,65	16,58	23,35	9,78	2,28			
2001	6	3	63,85	19,37	34,90	11,77	2,90	18,30	10,35	11,25
2001	7	1	61,75	20,65	29,05	8,40	2,58			
2001	8									
2001	9	2	67,00	21,85	38,03	15,18	3,91	19,40	10,68	11,55
2001	10									
2001	11									
2001	12									
2001	13									
2001	13<									
2002	1	2	12,68				1,08			
2002	2									
2002	3									
2002	4	1	57,25		27,25	9,65	2,60			
2002	5									
2002	6	2	61,80		26,93	10,40	2,67			
2002	7	4	63,20	21,80	33,32	13,80	3,12	19,25	10,30	12,15
2002	8									
2002	9	2	54,20	22,50	37,60	15,95	3,44	18,65	11,55	12,55
2002	10	1	68,40	23,85	38,55	15,35	4,12	19,00	9,75	11,50
2002	11									
2002	12	1	43,45		16,40	7,65	2,61			
2002	13									
2002	13<									

A 109. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
2003	1	2	18,55				0,63			
2003	2	1	17,65				0,86			
2003	3	1	48,70				1,92			
2003	4	2	52,83				2,05			
2003	5									
2003	6	1	62,80				2,90			
2003	7	1	56,45				2,70			
2003	8									
2003	9	3	61,00	18,00	32,95	12,20	2,96	21,50	11,05	12,30
2003	10	3	69,58	24,18	44,65	15,63	3,96	20,65	10,73	12,20
2003	11	1	29,15				2,26			
2003	12									
2003	13									
2003	13<									
2004	1									
2004	2									
2004	3									
2004	4									
2004	5	1	46,90				1,84			
2004	6									
2004	7	1	73,05	23,05	42,80	16,90	3,78	18,95	10,60	12,15
2004	8									
2004	9									
2004	10	2	63,95	19,93	33,75	13,93	3,26	19,05	9,88	11,50
2004	11									
2004	12									
2004	13									
2004	13<									
2005	1	3	18,78				0,60			
2005	2									
2005	3									
2005	4	1	58,50				2,52			
2005	5	2	55,48				2,05			
2005	6	1	52,60				2,50			
2005	7									
2005	8									
2005	9	2	67,28	25,40	41,00	16,35	3,71	20,15	10,15	10,15
2005	10	2	63,70	21,65	36,65	12,40	2,88	19,00	10,85	13,40
2005	11									
2005	12									
2005	13									
2005	13<									
2006	1									
2006	2	1	49,60				1,25			
2006	3	1	59,00				1,65			
2006	4									
2006	5	1	57,95				2,79			
2006	6									
2006	7									
2006	8	1	64,10	21,95	34,15	14,65	3,54	18,00	10,00	11,15
2006	9									
2006	10									
2006	11									
2006	12									
2006	13									
2006	13<									
2007	1									
2007	2									
2007	3	1	50,30				1,74			
2007	4									
2007	5	2	57,05				2,77			
2007	6	1	65,50				3,16			
2007	7	1	57,55				3,01			
2007	8	1	64,75				3,33			
2007	9	3	57,12	25,10	42,65	12,75	3,00	19,05	10,10	10,35
2007	10	1	66,85				3,00			
2007	11									
2007	12									
2007	13									
2007	13<									

A 109. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
2008	1	2	6,20				0,48			
2008	2									
2008	3	2	47,28				1,50			
2008	4	3	50,55				2,41			
2008	5									
2008	6	2	56,08				2,90			
2008	7	1	69,80	20,65	36,85	13,00	4,11	20,70	11,05	11,75
2008	8	1	70,10	23,10	40,65	13,75	3,99	21,10	10,80	11,85
2008	9	1	59,80	18,15	31,10	15,30	3,10	17,25	10,05	10,90
2008	10	2	65,35	19,80	34,10	16,35	3,70	19,68	11,08	13,68
2008	11									
2008	12									
2008	13									
2008	13<									
2009	1									
2009	2									
2009	3	1	42,65				1,87			
2009	4	1	44,35				2,82			
2009	5									
2009	6									
2009	7	4	60,26	21,43	32,25	14,12	3,36	18,82	10,50	11,63
2009	8									
2009	9	3	57,75	22,13	33,73	15,98	3,55	18,65	10,55	11,38
2009	10	1	75,00	24,85	41,60	14,10	3,49	19,40	9,80	11,15
2009	11									
2009	12									
2009	13									
2009	13<	1	16,25				1,28			
2010	1	1	13,75				0,52			
2010	2	1	47,30				1,68			
2010	3	2	60,03				1,76			
2010	4									
2010	5									
2010	6	2	64,38				3,19			
2010	7	1	68,60	27,05	36,75	14,45	3,63	19,75	10,45	11,35
2010	8	1	60,25				3,31			
2010	9	3	64,37	18,65	33,00	13,95	3,70	19,60	11,58	11,43
2010	10	1	73,00				4,91			
2010	11									
2010	12									
2010	13									
2010	13<									
2011	1	2	12,48				0,58			
2011	2	2	27,25				1,18			
2011	3	3	50,35				1,74			
2011	4	2	45,90				2,16			
2011	5	2	58,75				2,58			
2011	6	3	66,23				3,01			
2011	7									
2011	8	3	69,22	20,15	36,93	15,17	3,69	19,28	10,52	12,25
2011	9	2	71,75	23,03	34,38	16,15	3,99	19,43	10,65	11,73
2011	10									
2011	11	1	69,65	22,35	37,25	12,50	3,49	19,00	10,95	12,20
2011	12									
2011	13									
2011	13<									
2012	1	2	10,05				0,54			
2012	2									
2012	3	2	50,40				1,72			
2012	4	1	50,00				1,68			
2012	5	1	27,55				1,12			
2012	6	4	62,50	19,25	32,92	14,35	3,32	18,43	10,27	11,30
2012	7	1	62,25	22,50	40,30	13,50	4,06	19,25	9,65	12,10
2012	8	1	53,70				2,84			
2012	9	1	64,80	25,65	33,10	13,50	4,00	20,85	10,75	12,10
2012	10									
2012	11									
2012	12									
2012	13									
2012	13<									

A 109. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
2013	1	7	10,00				0,59			
2013	2	1	36,40				1,16			
2013	3	2	43,90				1,63			
2013	4	3	45,53				1,96			
2013	5	5	59,47				2,66			
2013	6	5	58,00	22,95	29,25	13,40	2,76	19,65	9,75	11,15
2013	7	3	61,20	24,25	32,40	14,20	3,04	18,20	9,50	10,45
2013	8									
2013	9	1	69,05	25,85	33,90	15,90	3,73	19,45	9,80	10,45
2013	10									
2013	11									
2013	12									
2013	13									
2013	13<									
2014	1	10	9,53				0,53			
2014	2	2	40,65				1,32			
2014	3	6	46,43				1,67			
2014	4	3	52,10				2,40			
2014	5	6	58,41				2,68			
2014	6	4	60,84	19,80	31,25	13,25	3,13	17,75	9,75	10,40
2014	7	3	57,42				3,37			
2014	8	3	65,73	20,95	35,08	14,98	4,00	18,10	10,95	12,43
2014	9	2	59,50	22,50	31,25	13,75	3,73	20,50	11,45	14,40
2014	10	1	65,50	23,65	38,55	16,00	5,03	21,15	12,10	15,50
2014	11									
2014	12									
2014	13									
2014	13<									

Dámszarvas érmesarány (%) 2003

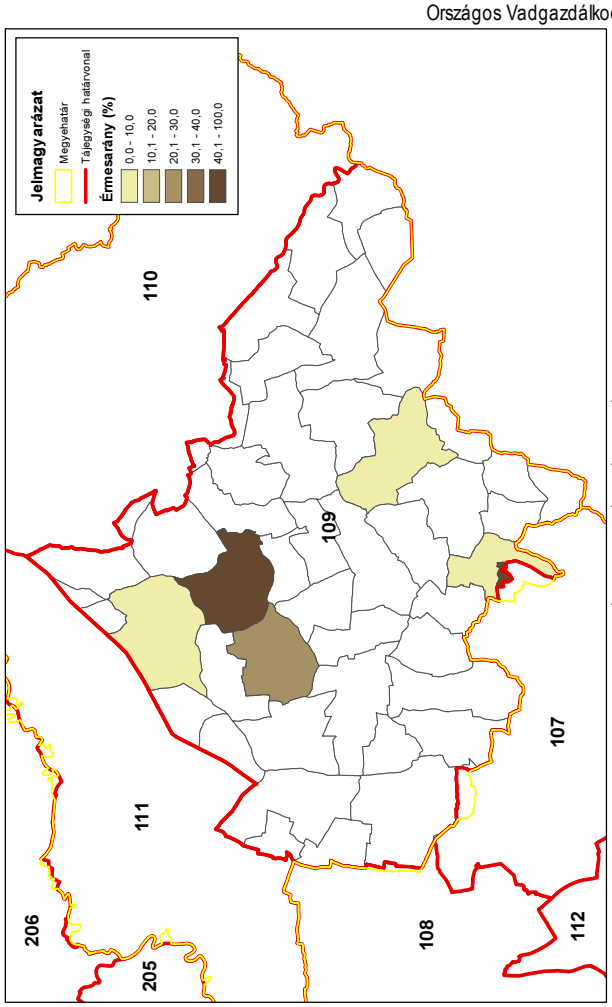

Dámszarvas érmesarány (%) 2014

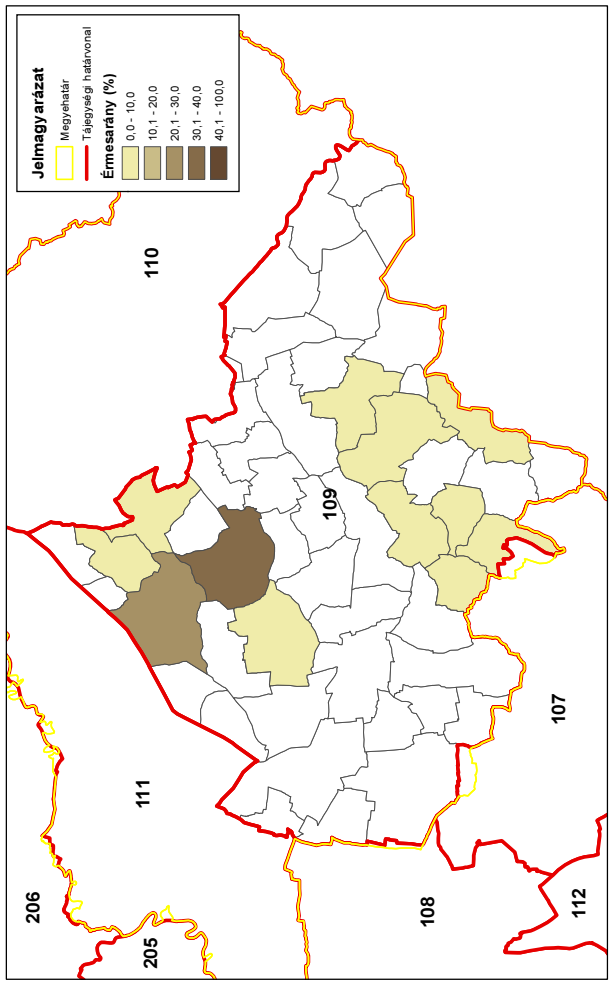

Dámszarvas érmesarány (%) 1998

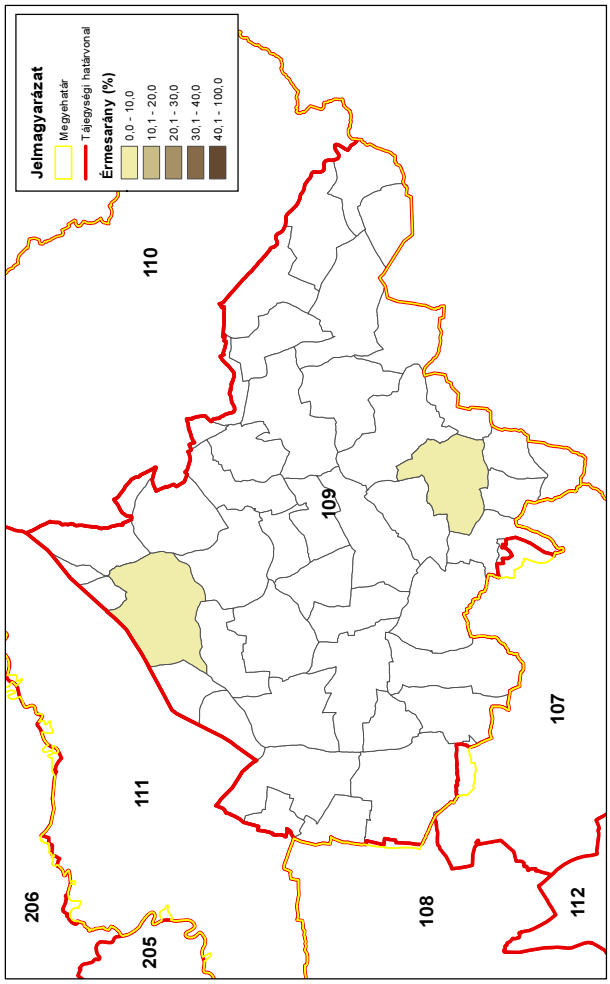

Dámszarvas érmesarány (%) 2008

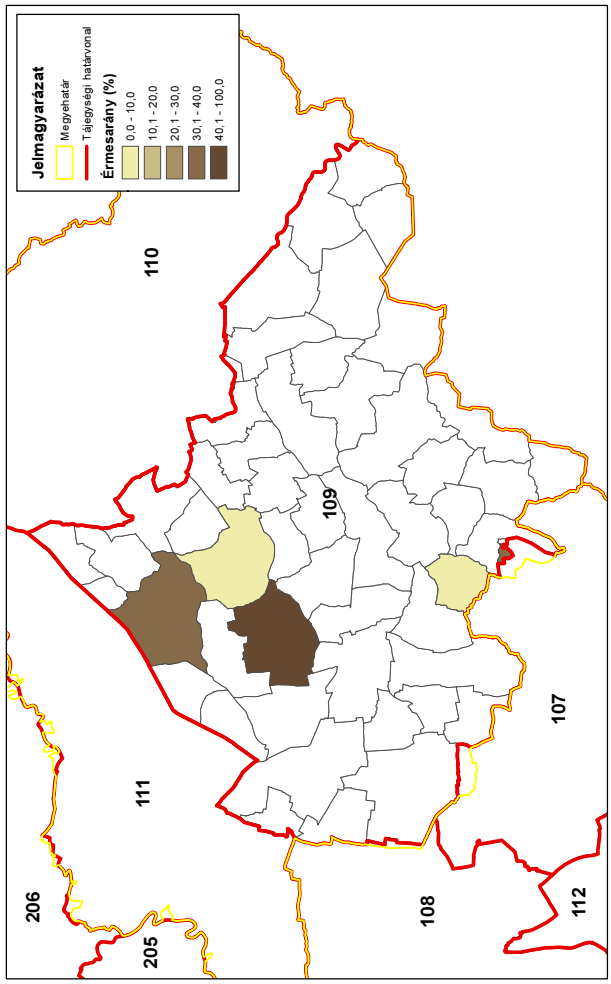

Az őz állománya, hasznosítása és minősége

Az őz állománya, hasznosítása és minősége

Az állomány létszám és a teríték a vadgazdálkodási tájegységben

- A **Nyírségi vadgazdálkodási tájegység** (109) területén az őz jelentett létszáma 1998-2013 között lényegében egyenletesen nőtt (8700 → 16600; összességében a jelentett létszám +90% növekedést mutatott). Az őz hasznosítása folyamatosan nőtt (562 → 5381 pld, **+858% emelkedés**).
- A 2007-2014 közötti terítéktérképeken jól követhető, ahogy a lelövések vagazdálkodási tájegység egészében fokozatosan és jelentősen növekedtek.
- A vadgazdálkodási tájegységben az őzállomány annak ellenére nőtt közel kétszeresére, hogy a lelövések csak nem megtízszereződtek. Ennek egyaránt oka lehet, hogy a hasznosítás számszerűen és arányában is irreálisan kicsi volt. A rendelkezésre álló adatok alapján a vadgazdálkodási tájegységben hosszú távon az 5500-6500 őz hasznosítás is fenntartható lehet.

A hasznosítási arány és a hasznosítás összetétele

- Az őz hasznosítási aránya hihetetlen alacsony pontról emelkedett egy szinten-tartónak tekinthető érték közelébe (6%→32%), de 2014-től eltekintve a 15-25% közötti értékek voltak többségben. Figyelembe véve az őz biológiai képességeit a 30-35% körüli hasznosítási szint biztonságosan elérhető, ha a suta- és gidalelövés is egyensúlyban van. A tájegységi adatok alapján a suták hasznosítási aránya alacsony (2-20%), ami nem elegendő az állomány tudatos szabályozásához.
- Az őz terítékének összetétele a kezdettől csaknem az utolsó évekig a hazánkban eluralkodott állomány-növelő összetételt mutatta: jóval kevesebb sutát lőttek, mint bakot (1 : 0.2-0.5 bak:suta) és a sutákhoz viszonyítva átlagosan mintegy kétszeres arányú vagy valamelyest több a gidalelövés (1 : 1.3-3.0 gida:suta). Ez a mintázat csak az utolsó években változott meg, és kezdett a teríték bak:suta:gida összetétele kiegyensúlyozódni (1 : 0.8 : 1.1). A bakok terítékbeli aránya az utolsó 2 évtől eltekintve végig sokkal magasabb volt, mint a sutáké. A bak:gida arány hozzávetőleg azonos volt (40% vs. 40%). A suta- és gidalelövés fontosságát az ábrák is alátámasztják: a számszerű hasznosítás és a hasznosítási arány növekedése is rendkívül szorosan függ a suta- és a gidalelövés növekedésétől. Különösen jól látszik a sutateríték súlya ebben a vadgazdálkodási tájegységben
- A vadgazdálkodási tájegység adatai alapján, a teríték további növelésével és a teríték összetételének kiegyensúlyozásával a jövőben el lehet érni egy olyan állapotot, ahol az őzállomány hasznosítása a biológiai lehetőségekkel összhangban áll, és a hasznosítás összetétele biztosíthatja a kedvező létszám/teríték kapcsolat fenntartását. A stabil állapot fenntartása azért is szükséges, mert a nagyobb sűrűségű állományokban előbb-utóbb megjelennek azok a sűrűségfüggő hatások (testsúly, kondíció, agancsméretek csökkenése), amik az állomány teljesítményét visszavetik.

Az őz jelentősége a vadgazdálkodási tájegységben

- Az őz meghatározó jelentőségű bevételi forrás a vadgazdálkodási tájegységben. A külföldi bérlelövés és az őzteríték kapcsolata ugyan pozitív, de a pontok szóródása óriási. A lőtt vad értékesítés bevétele és az őzteríték is erősebb, pozitív kapcsolatot mutat, de maga a növekedés nem túl jelentős mértékű. A belföldi bérlelövés és az őzteríték érdemi kapcsolata nem mutatható ki.
- A Nyírségi vadgazdálkodási tájegységben a térített mezőgazdasági és erdei vadkárok is elhanyagolható nagyságúak voltak az értékelt időszakban.

Az őz állománya, hasznosítása és minősége

Az őz trófeabírálati eredmények a vadgazdálkodási tájegységben

- A Nyírségi vadgazdálkodási tájegység területéről bemutatott érmes agancsok arányát tekintve a VGTE a trófeák minőségét tekintve a felső negyedben található, azaz országosan a legjobbak közé tartozik (9.). Az érmesek aránya az első tervezési ciklusban 6-20% között hullámzóan nőtt, majd 2006-tól 11-12% közé esett le. A csökkenő trendnek nem magyarázata, hogy jelentősen nőtt a bírált bakok száma (300→1800), de feltételezhető, hogy az emelkedő baklelövés a gyengébb agancsú egyedek nagyobb arányú kilövésével járt. Az érmeseken belül a csökkent az arany érmesek (20→10%, az ezüstérmesek aránya (45→30%) és nőtt a bronzérmesek (35→50%) aránya (jelentős évek közti ingadozással). Kimutatható az arany- és ezüstérmes bakok csökkenő trendje, és a második szakaszban (2006 után) az ezüst- és bronzérmesek arányának emelkedése.
- A tájegységen belül az érmesek arányának területi eloszlása az idő folyamán átrendeződött, az utóbbi években a nyugati és középső részeken voltak a magasabb érmes arányok.
- A vadgazdálkodási tájegységben az 1 és a 2 éves korcsoport bemutatásának aránya emelkedett, azaz a 2 legfiatalabb korcsoportot is lövik. A "fiatal" korcsoport részesedése 20% körüli volt, ami azonban még nem tekinthető megfelelő válogatásnak. A bírált trófeák döntő részét az „öreg" bakok (35-50%) és „középkorú" bakok (25-45%) tette ki. Ezek az arányok a Nyírségi vadgazdálkodási tájegységben meglehetősen stabilak voltak és a korosztályi szabályozás sajátos, tiszántúli elveit tükrözhetik. Tény azonban, hogy egy egészséges állományban sokkal több a fiatal, mint a középkorú és idős egyed, ezért az itt tapasztalt lelövési korösszetétel biológiai kételyeket vethet fel.
- A bírált agancsok legfontosabb jellemzőit nézve, az 1998-2014 közötti 17 év átlagában az átlagos szárhossz legnagyobb értéke 22.74 cm (7 év), a 24 órás agancssúly legnagyobb értéke 362.07 gramm (7 év). Az átlaghoz képest a legrosszabb év (21.20 cm (7 év) / 326.62 gramm (6 év)) és a legjobb év (23.89 cm (7 év) / 393.30 gramm (7 év)). Az átlagok minden korosztályban erős szóródást mutatnak [*A maximális átlagok esetében a 8 év feletti érték megtévesztő, mert kis számú és valószínűleg kiugró értékek átlagairól van szó, ezért nem célszerű ezeket viszonyításként elfogadni*].
- Az egyes éveknek az agancsépítésre gyakorolt hatása a legnagyobb a legfiatalabb és a legidősebb korcsoportban (40-90% a szárhosszban, és 45-90% a súlyban), míg viszonylag kisebb a középkorú csoportokban (8-15% szárhossz és 15-20% agancssúly). Ez a változékonyság tükröződik a szárhosszok és az átlagos agancssúlyok kor függvényében való alakulását szemléltető diagramokon is, különösen a 9. év után.
- A Nyírségi vadgazdálkodási tájegységben kiváló képességű őzállomány él, amely országosan a felső negyedbe tartozik. Az őzbakok agancsainak szárhossza (átlagosan) már a 4-5 éves korban megközelíti a legnagyobb értékeket, de a nem sokkal nagyobb maximum 6-7 éves korra esik. Az átlagos 24 órás agancssúly 6-7 éves korig fokozatosan emelkedik és 8 év után pedig erős szóródással csökkenni kezdenek az átlagok. A kevés 9 éves kort megérő bak esetében ezek a jellemzők már nagyon erősen szórnak és gyorsan csökkennek. Az elejtések megítélésekor figyelembe kell venni, hogy az egyes évek átlagos értékei között is igen nagyok a különbségek és a leggyengébb és a legjobb agancsnövesztésű év között sokszor nagy eltérés mutatható ki. Az agancsok súlya változékonyabb és ilyen szempontból kevésbé megbízható jellemző, mint a szárhosszak, amik növekedési görbéje szabályosabb. A környezeti hatások miatt a kedvező években a gyengébb képességű bakok is jobb agancsokat rakhatnak fel, míg a rosszabb években a jobb képességűek agancsai is gyengébbek lesznek.

A szabad területi őzállomány és a hasznosítás vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **109**

Év	Jelentett				Hasznosított				Hasznosítási arány			
	Bak	Suta	Gida	Összes	Bak	Suta	Gida	Összes	Bak	Suta	Gida	Összes
1998	2 715	3 623	2 409	**8 747**	302	74	186	**562**	11,1%	2,0%	7,7%	**6,4%**
1999	2 731	3 523	2 270	**8 524**	341	76	214	**631**	12,5%	2,2%	9,4%	**7,4%**
2000	3 047	3 854	2 659	**9 560**	428	95	286	**809**	14,0%	2,5%	10,8%	**8,5%**
2001	3 385	4 047	2 891	**10 323**	481	166	439	**1 086**	14,2%	4,1%	15,2%	**10,5%**
2002	3 711	4 409	3 144	**11 264**	714	231	561	**1 506**	19,2%	5,2%	17,8%	**13,4%**
2003	3 773	4 507	3 228	**11 508**	853	286	787	**1 926**	22,6%	6,3%	24,4%	**16,7%**
2004	4 362	5 053	3 712	**13 127**	1 082	557	1 235	**2 874**	24,8%	11,0%	33,3%	**21,9%**
2005	4 651	5 160	3 678	**13 489**	1 263	550	1 475	**3 288**	27,2%	10,7%	40,1%	**24,4%**
2006	4 746	5 375	3 763	**13 884**	1 250	480	1 173	**2 903**	26,3%	8,9%	31,2%	**20,9%**
2007	4 530	5 156	3 699	**13 385**	1 027	398	1 109	**2 534**	22,7%	7,7%	30,0%	**18,9%**
2008	4 970	5 350	3 884	**14 204**	1 190	432	1 136	**2 758**	23,9%	8,1%	29,2%	**19,4%**
2009	5 213	5 603	4 199	**15 015**	1 171	545	1 229	**2 945**	22,5%	9,7%	29,3%	**19,6%**
2010	5 438	5 793	4 506	**15 737**	1 311	687	1 299	**3 297**	24,1%	11,9%	28,8%	**21,0%**
2011	5 359	5 817	4 093	**15 269**	1 546	754	1 422	**3 722**	28,8%	13,0%	34,7%	**24,4%**
2012	5 689	6 195	4 525	**16 409**	1 515	1 019	1 630	**4 164**	26,6%	16,4%	36,0%	**25,4%**
2013	5 748	6 152	4 464	**16 364**	1 474	1 192	1 712	**4 378**	25,6%	19,4%	38,4%	**26,8%**
2014	5 845	6 230	4 541	**16 616**	1 809	1 678	1 894	**5 381**	30,9%	26,9%	41,7%	**32,4%**
Változás	115,3%	72,0%	88,5%	90,0%	499,0%	2167,6%	918,3%	857,5%	178,2%	1218,7%	440,2%	404,0%

Ivararány (1 bakra vonatkoztatva) és szaporodási mutató

Év	Jelentett				Hasznosított			
	Bak	Suta	Gida	*Gida/suta*	Bak	Suta	Gida	*Gida/suta*
1998	1	1,33	0,89	***0,66***	1	0,25	0,62	***2,51***
1999	1	1,29	0,83	***0,64***	1	0,22	0,63	***2,82***
2000	1	1,26	0,87	***0,69***	1	0,22	0,67	***3,01***
2001	1	1,20	0,85	***0,71***	1	0,35	0,91	***2,64***
2002	1	1,19	0,85	***0,71***	1	0,32	0,79	***2,43***
2003	1	1,19	0,86	***0,72***	1	0,34	0,92	***2,75***
2004	1	1,16	0,85	***0,73***	1	0,51	1,14	***2,22***
2005	1	1,11	0,79	***0,71***	1	0,44	1,17	***2,68***
2006	1	1,13	0,79	***0,70***	1	0,38	0,94	***2,44***
2007	1	1,14	0,82	***0,72***	1	0,39	1,08	***2,79***
2008	1	1,08	0,78	***0,73***	1	0,36	0,95	***2,63***
2009	1	1,07	0,81	***0,75***	1	0,47	1,05	***2,26***
2010	1	1,07	0,83	***0,78***	1	0,52	0,99	***1,89***
2011	1	1,09	0,76	***0,70***	1	0,49	0,92	***1,89***
2012	1	1,09	0,80	***0,73***	1	0,67	1,08	***1,60***
2013	1	1,07	0,78	***0,73***	1	0,81	1,16	***1,44***
2014	1	1,07	0,78	***0,73***	1	0,93	1,05	***1,13***

Ivararány (százalékos megoszlás)

Év	Jelentett				Hasznosított			
	Bak	Suta	Gida	Összes	Bak	Suta	Gida	Összes
1998	31,0%	41,4%	27,5%	100%	53,7%	13,2%	33,1%	100%
1999	32,0%	41,3%	26,6%	100%	54,0%	12,0%	33,9%	100%
2000	31,9%	40,3%	27,8%	100%	52,9%	11,7%	35,4%	100%
2001	32,8%	39,2%	28,0%	100%	44,3%	15,3%	40,4%	100%
2002	32,9%	39,1%	27,9%	100%	47,4%	15,3%	37,3%	100%
2003	32,8%	39,2%	28,1%	100%	44,3%	14,8%	40,9%	100%
2004	33,2%	38,5%	28,3%	100%	37,6%	19,4%	43,0%	100%
2005	34,5%	38,3%	27,3%	100%	38,4%	16,7%	44,9%	100%
2006	34,2%	38,7%	27,1%	100%	43,1%	16,5%	40,4%	100%
2007	33,8%	38,5%	27,6%	100%	40,5%	15,7%	43,8%	100%
2008	35,0%	37,7%	27,3%	100%	43,1%	15,7%	41,2%	100%
2009	34,7%	37,3%	28,0%	100%	39,8%	18,5%	41,7%	100%
2010	34,6%	36,8%	28,6%	100%	39,8%	20,8%	39,4%	100%
2011	35,1%	38,1%	26,8%	100%	41,5%	20,3%	38,2%	100%
2012	34,7%	37,8%	27,6%	100%	36,4%	24,5%	39,1%	100%
2013	35,1%	37,6%	27,3%	100%	33,7%	27,2%	39,1%	100%
2014	35,2%	37,5%	27,3%	100%	33,6%	31,2%	35,2%	100%

Az őz hasznosításának összefüggései (1998-2014)

VGTE: **109**

Őz szabad területi hasznosítás összefüggései I.

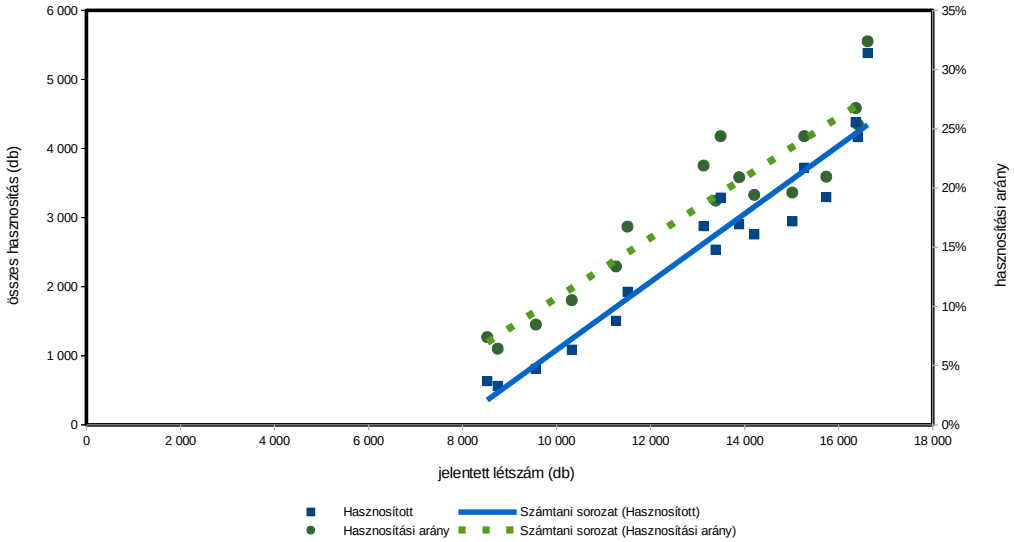

Őz szabad területi hasznosítás összefüggései II.

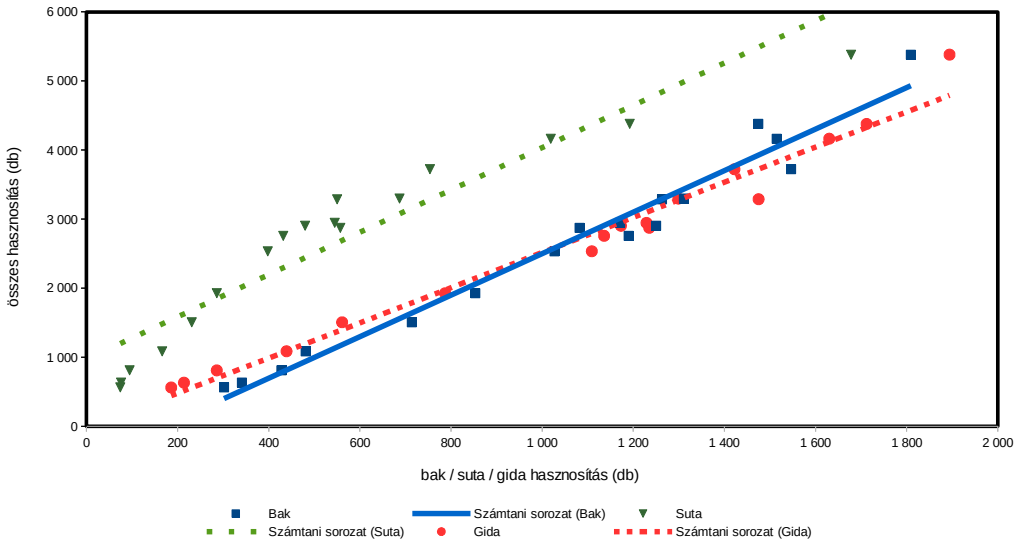

Őz szabad területi hasznosítás összefüggései III.

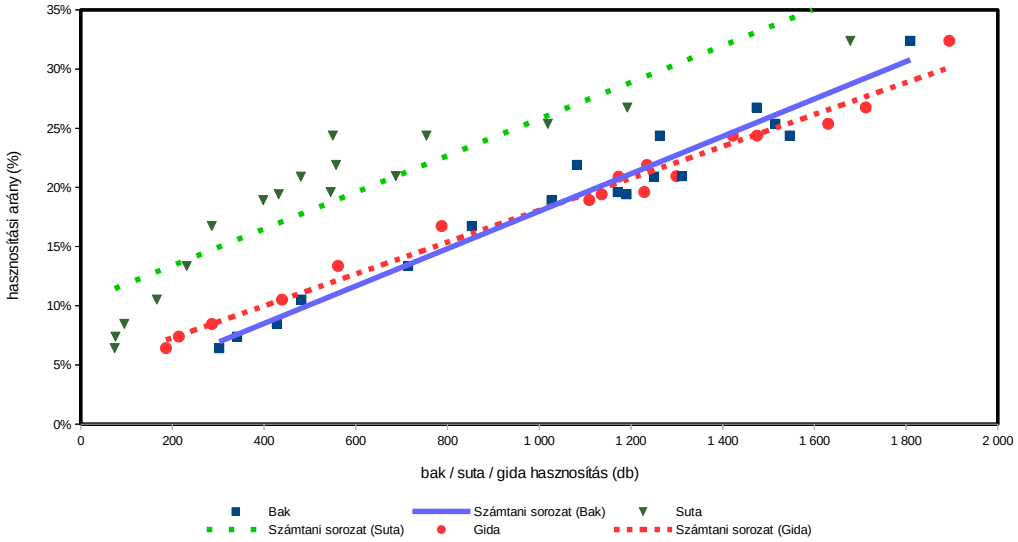

Őz (teríték - db/km^2) 2007

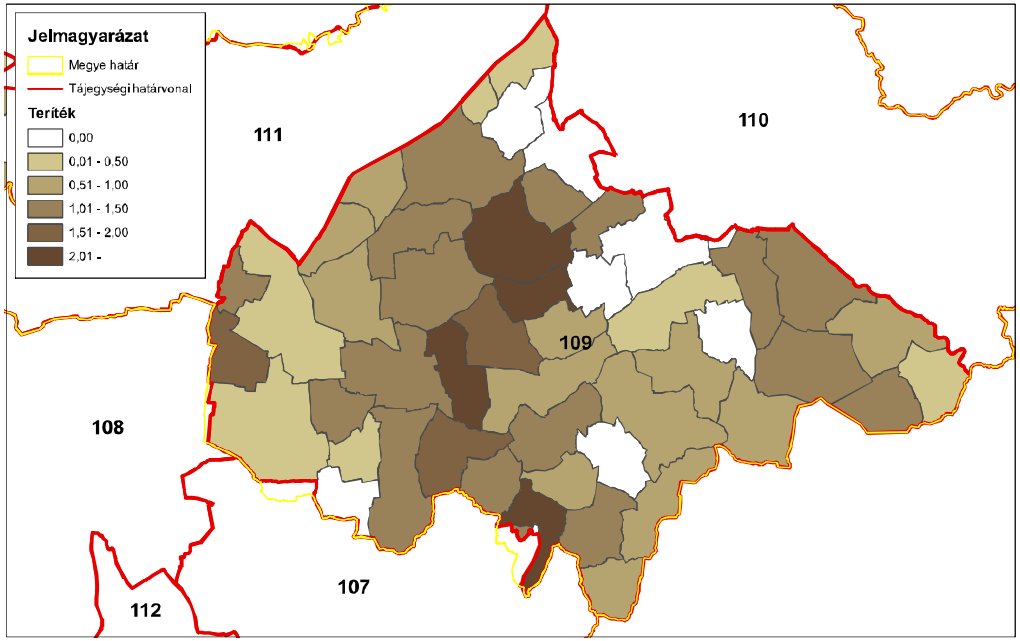

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Őz (teríték - db/km^2) 2008

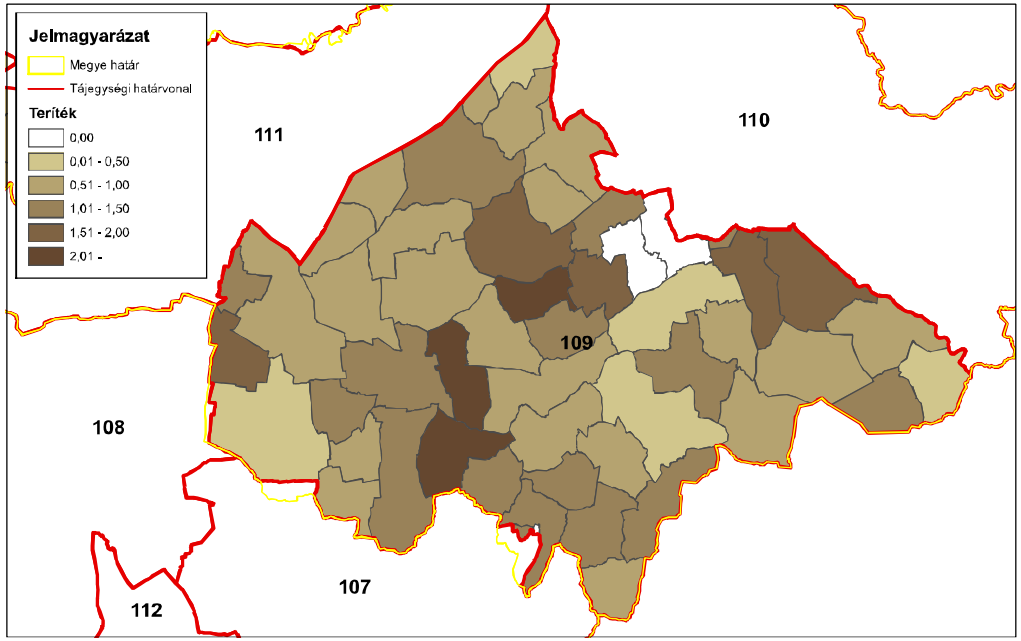

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Őz (teríték - db/km^2) 2009

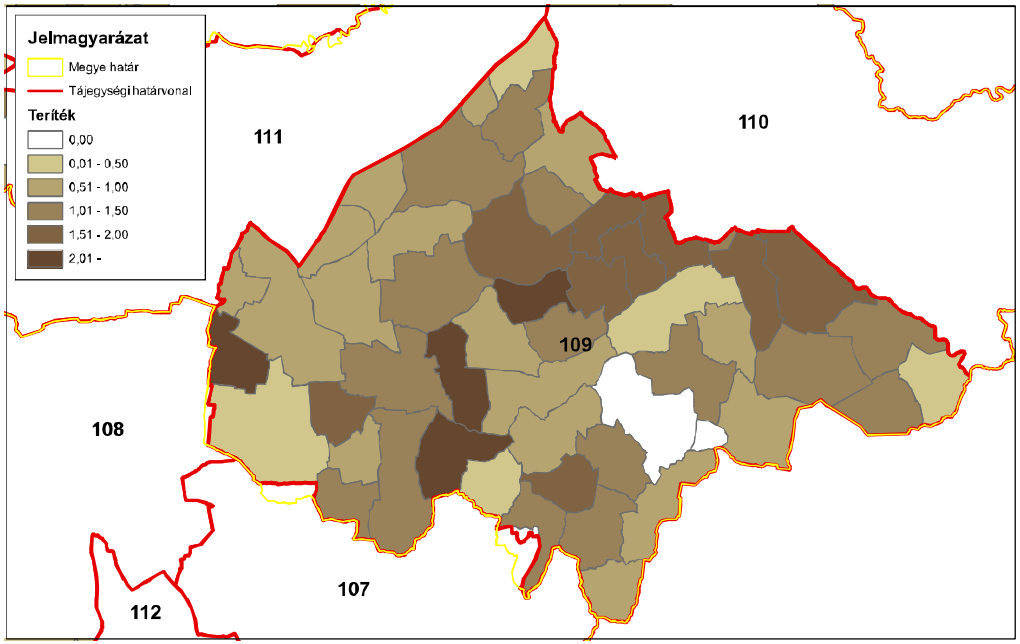

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Őz (teríték - db/km^2) 2010

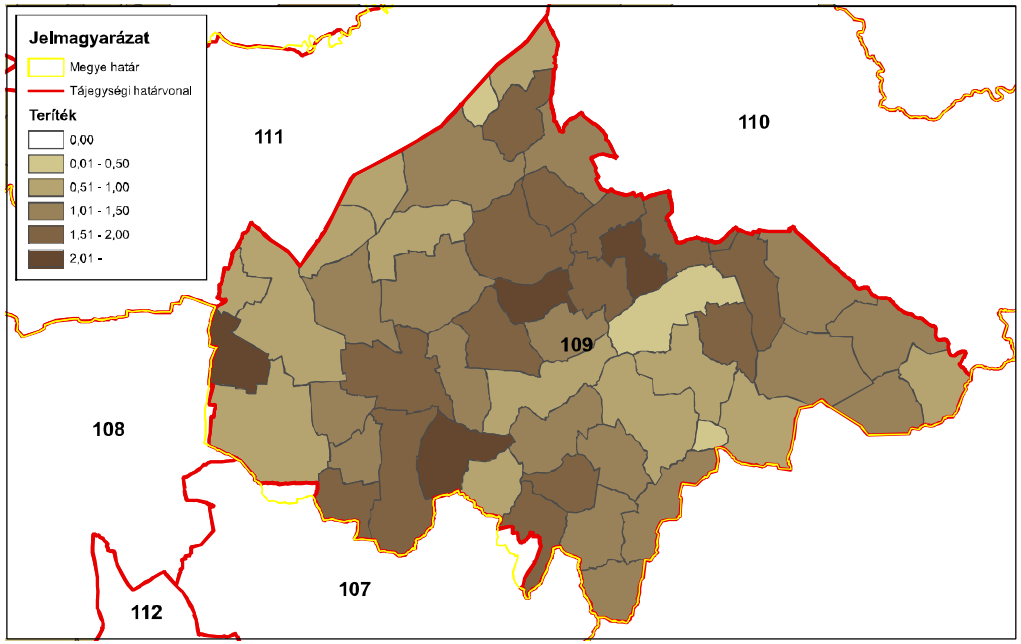

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

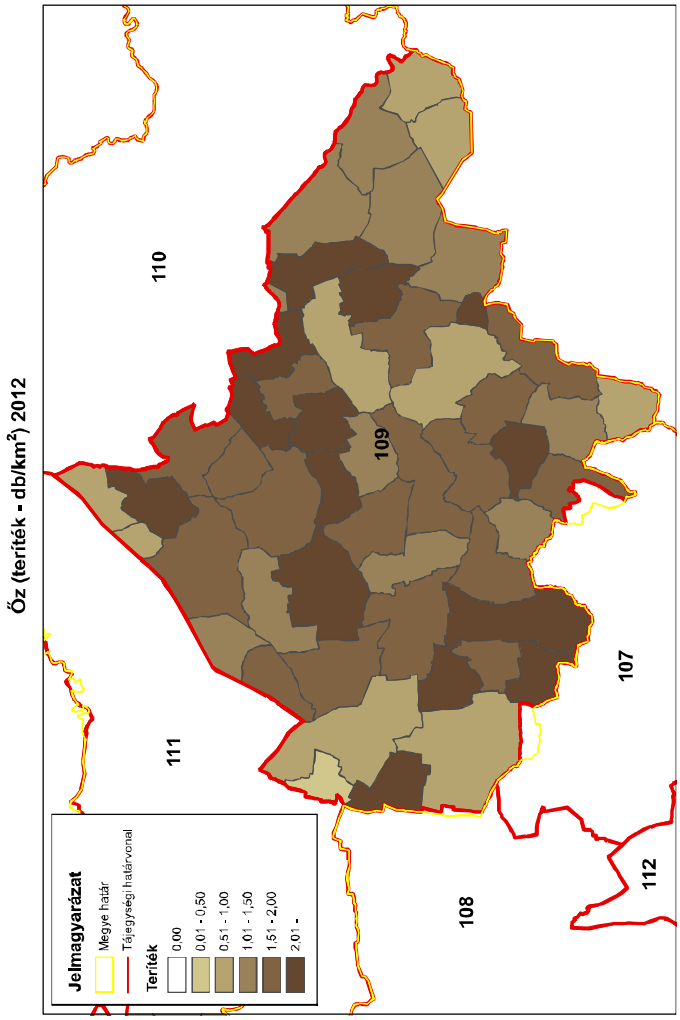
Őz (teríték - db/km²) 2012
Jelmagyarázat
Megye határ
Tájegységi határvonal
Teríték
0,00
0,01 - 0,50
0,51 - 1,00
1,01 - 1,50
1,51 - 2,00
2,01 -
110
111
109
108
107
112
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

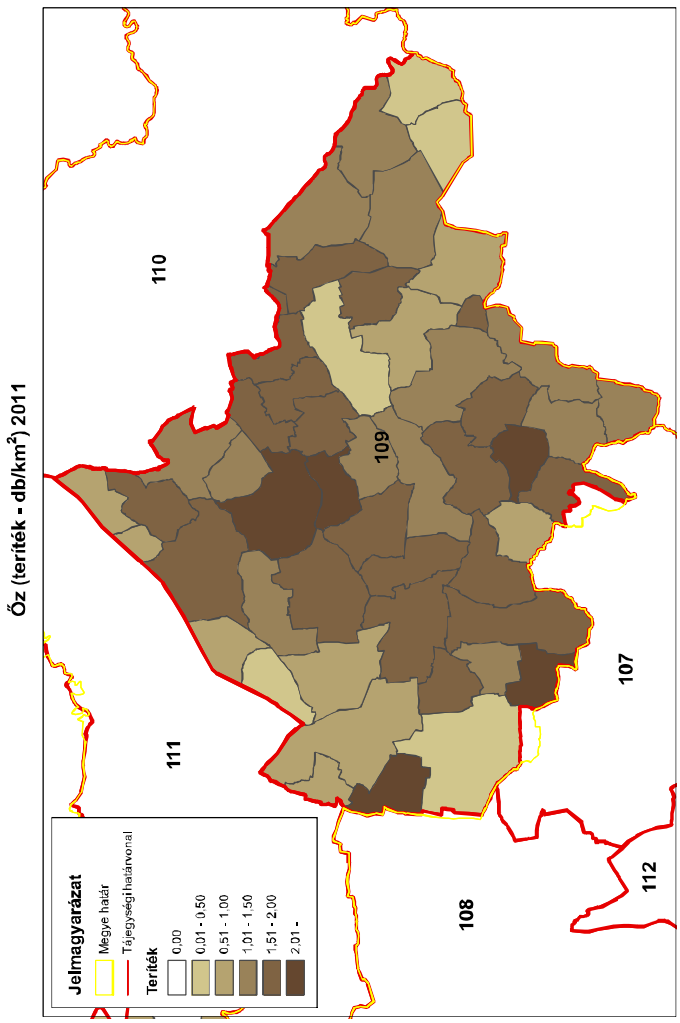
Őz (teríték - db/km²) 2011
Jelmagyarázat
Megye határ
Tájegységi határvonal
Teríték
0,00
0,01 - 0,50
0,51 - 1,00
1,01 - 1,50
1,51 - 2,00
2,01 -
110
111
109
108
107
112
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

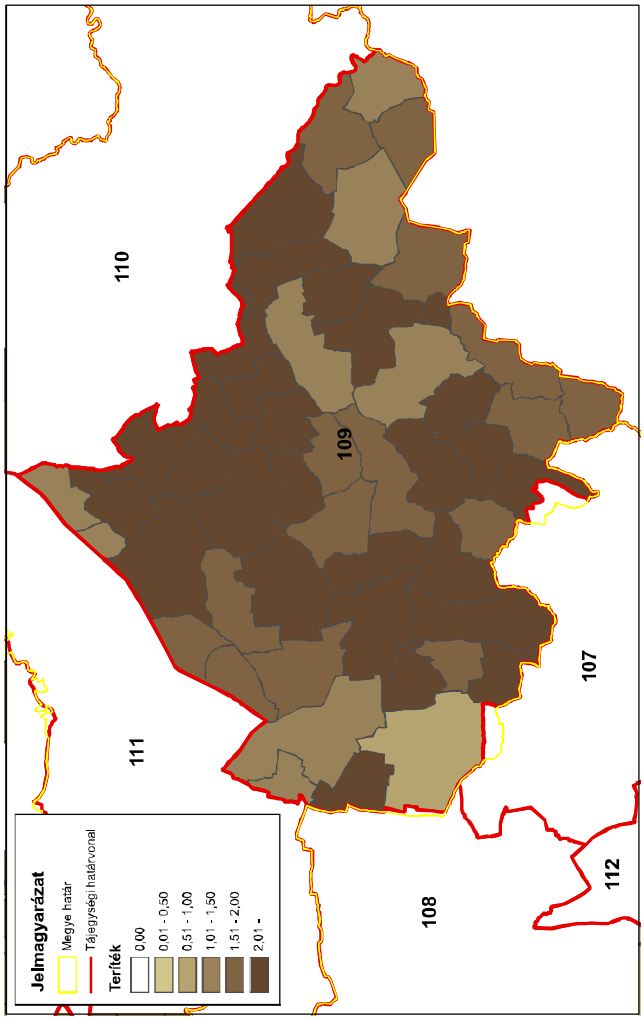
Őz (teríték - db/km²) 2014
Jelmagyarázat
Megye határ
Tájegységi határvonal
Teríték
0,00
0,01 - 0,50
0,51 - 1,00
1,01 - 1,50
1,51 - 2,00
2,01 -
110
111
109
108
107
112
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

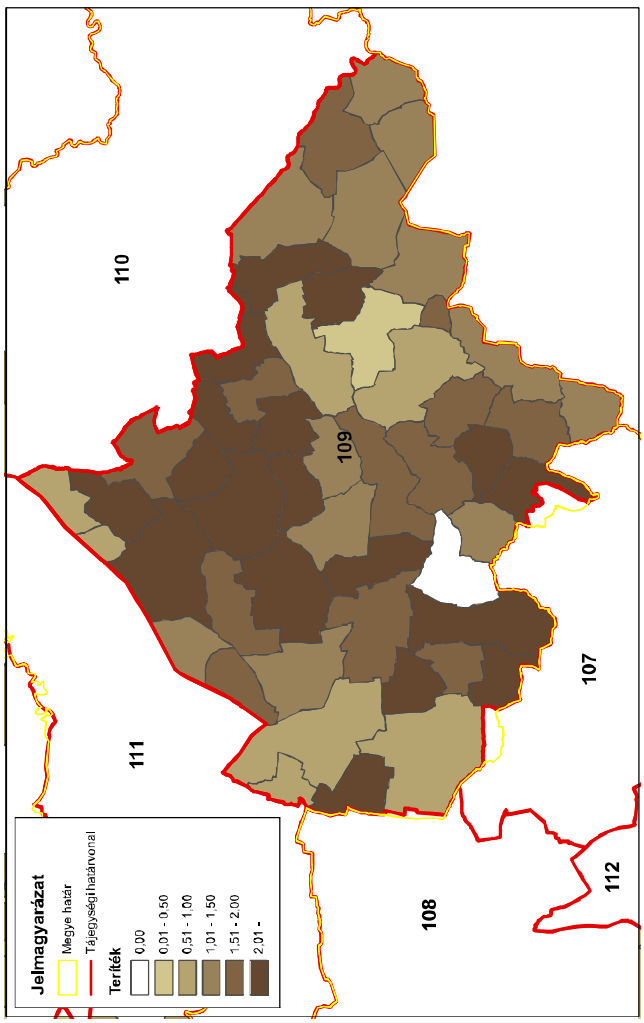
Őz (teríték - db/km²) 2013
Jelmagyarázat
Megye határ
Tájegységi határvonal
Teríték
0,00
0,01 - 0,50
0,51 - 1,00
1,01 - 1,50
1,51 - 2,00
2,01 -
110
111
109
108
107
112
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

A 109. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Őz

Az érmes trófeák adatainak évenkénti alakulása

Év	Összes bírált trófea (db)	Érmes trófea (db)	Érmesarány (%)	Aranyérem (db)	Ezüstérem (db)	Bronzérem (db)	Aranyérem (%)	Ezüstérem (%)	Bronzérem (%)
1998	283	26	9,2%	5	12	9	19,2%	46,2%	34,6%
1999	340	37	10,9%	6	17	14	16,2%	45,9%	37,8%
2000	445	26	5,8%	4	13	9	15,4%	50,0%	34,6%
2001	506	63	12,5%	14	24	25	22,2%	38,1%	39,7%
2002	754	85	11,3%	24	30	31	28,2%	35,3%	36,5%
2003	906	134	14,8%	30	50	54	22,4%	37,3%	40,3%
2004	1174	199	17,0%	43	80	76	21,6%	40,2%	38,2%
2005	1327	270	20,3%	69	94	107	25,6%	34,8%	39,6%
2006	1321	247	18,7%	54	97	96	21,9%	39,3%	38,9%
2007	1077	140	13,0%	16	56	68	11,4%	40,0%	48,6%
2008	1259	232	18,4%	43	78	111	18,5%	33,6%	47,8%
2009	1281	186	14,5%	34	71	81	18,3%	38,2%	43,5%
2010	1439	272	18,9%	53	99	120	19,5%	36,4%	44,1%
2011	1604	233	14,5%	45	67	121	19,3%	28,8%	51,9%
2012	1603	187	11,7%	31	52	104	16,6%	27,8%	55,6%
2013	1572	194	12,3%	30	54	110	15,5%	27,8%	56,7%
2014	1869	227	12,1%	22	87	118	9,7%	38,3%	52,0%

A 109. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Őz

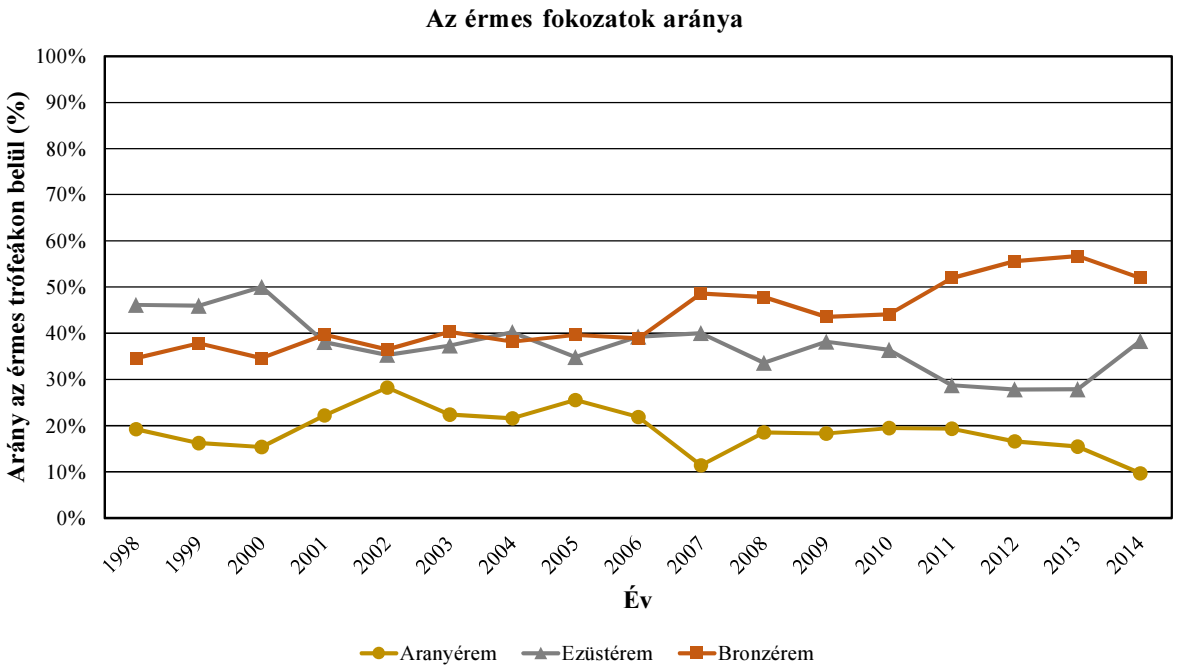

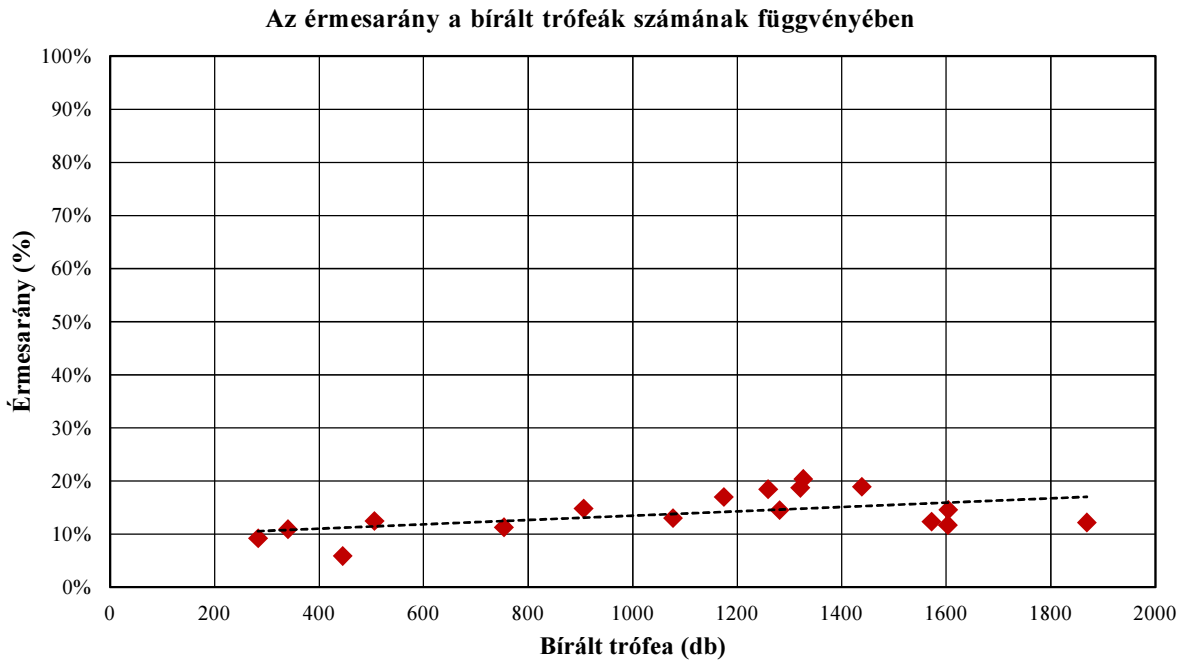

A 109. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Őz

A bírált trófeák száma korosztályonként és évenként

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)																
	1998	**1999**	**2000**	**2001**	**2002**	**2003**	**2004**	**2005**	**2006**	**2007**	**2008**	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**
1	1	14	16	12	55	64	126	94	57	78	75	91	69	107	124	85	141
2	14	15	7	25	40	43	47	53	35	35	51	54	81	65	68	70	85
3	41	21	38	46	53	148	112	116	115	83	96	96	116	141	128	145	146
4	37	45	68	63	78	111	131	201	231	190	253	232	287	344	325	343	373
5	41	72	71	122	116	122	212	248	310	263	321	310	309	368	405	344	406
6	55	66	100	91	133	144	190	236	230	183	235	245	289	313	316	341	413
7	53	59	118	105	183	177	227	207	162	127	112	135	166	143	126	137	196
8	25	30	22	31	72	77	99	114	114	74	65	63	75	82	77	72	78
9	9	15	4	4	12	10	16	32	47	31	24	39	32	26	31	27	20
9<	7	3	1	7	12	10	14	26	20	13	27	16	15	15	3	8	11
Összesen	**283**	**340**	**445**	**506**	**754**	**906**	**1174**	**1327**	**1321**	**1077**	**1259**	**1281**	**1439**	**1604**	**1603**	**1572**	**1869**

A bírált trófeák korosztályi megoszlása évenként

Becsült kor (év)	**1998**	**1999**	**2000**	**2001**	**2002**	**2003**	**2004**	**2005**	**2006**	**2007**	**2008**	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**
1	0,4%	4,1%	3,6%	2,4%	7,3%	7,1%	10,7%	7,1%	4,3%	7,2%	6,0%	7,1%	4,8%	6,7%	7,7%	5,4%	7,5%
2	4,9%	4,4%	1,6%	4,9%	5,3%	4,7%	4,0%	4,0%	2,6%	3,2%	4,1%	4,2%	5,6%	4,1%	4,2%	4,5%	4,5%
3	14,5%	6,2%	8,5%	9,1%	7,0%	16,3%	9,5%	8,7%	8,7%	7,7%	7,6%	7,5%	8,1%	8,8%	8,0%	9,2%	7,8%
4	13,1%	13,2%	15,3%	12,5%	10,3%	12,3%	11,2%	15,1%	17,5%	17,6%	20,1%	18,1%	19,9%	21,4%	20,3%	21,8%	20,0%
5	14,5%	21,2%	16,0%	24,1%	15,4%	13,5%	18,1%	18,7%	23,5%	24,4%	25,5%	24,2%	21,5%	22,9%	25,3%	21,9%	21,7%
6	19,4%	19,4%	22,5%	18,0%	17,6%	15,9%	16,2%	17,8%	17,4%	17,0%	18,7%	19,1%	20,1%	19,5%	19,7%	21,7%	22,1%
7	18,7%	17,4%	26,5%	20,8%	24,3%	19,5%	19,3%	15,6%	12,3%	11,8%	8,9%	10,5%	11,5%	8,9%	7,9%	8,7%	10,5%
8	8,8%	8,8%	4,9%	6,1%	9,5%	8,5%	8,4%	8,6%	8,6%	6,9%	5,2%	4,9%	5,2%	5,1%	4,8%	4,6%	4,2%
9	3,2%	4,4%	0,9%	0,8%	1,6%	1,1%	1,4%	2,4%	3,6%	2,9%	1,9%	3,0%	2,2%	1,6%	1,9%	1,7%	1,1%
9<	2,5%	0,9%	0,2%	1,4%	1,6%	1,1%	1,2%	2,0%	1,5%	1,2%	2,1%	1,2%	1,0%	0,9%	0,2%	0,5%	0,6%
Összesen	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**

A 109. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Őz

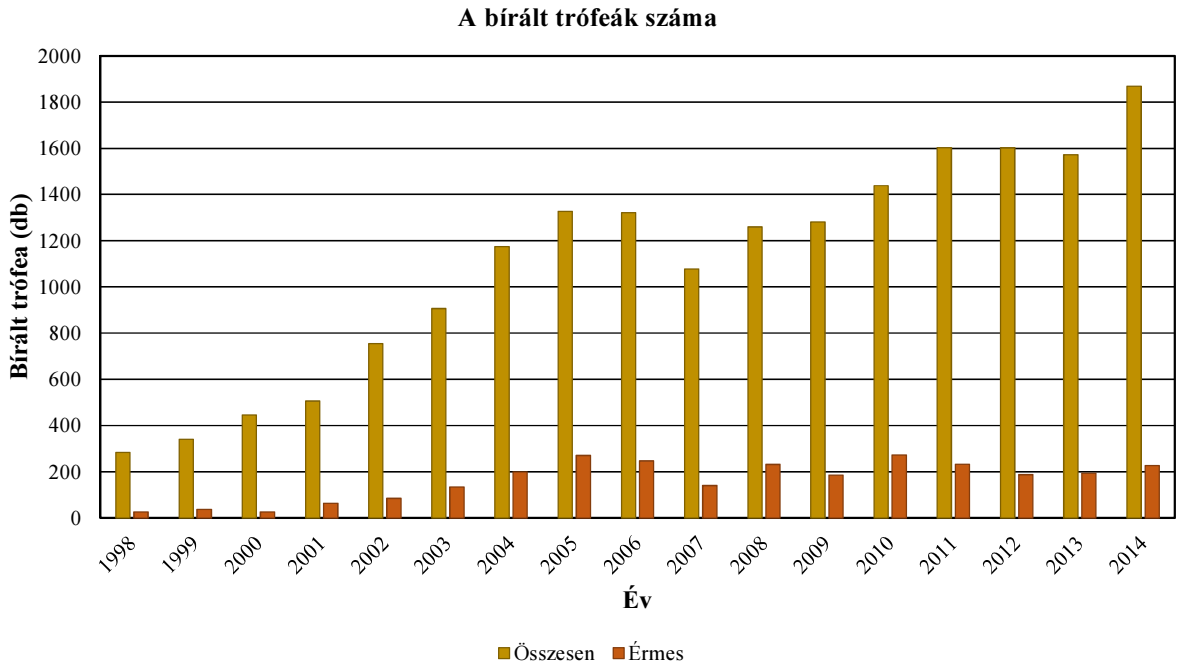

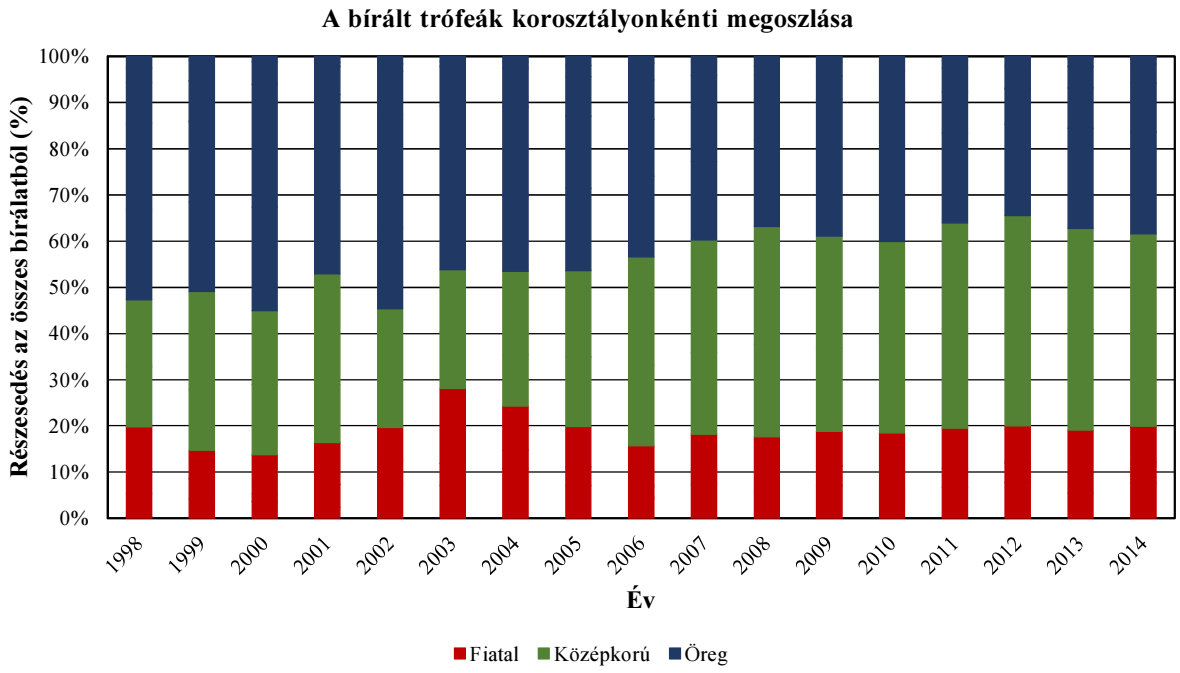

A 109. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Őz

Az egyes jellemzők éves átlagainak átlagai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
1	1209	8,38	90,17
2	788	15,09	172,34
3	1641	19,47	252,49
4	3312	20,91	296,29
5	4040	21,63	316,63
6	3580	22,35	349,31
7	2433	22,74	362,07
8	1170	21,97	353,80
9	379	20,28	323,06
9<	208	18,16	287,86

Az egyes jellemzők éves átlagainak minimumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
1	1209	5,99	69,19
2	788	12,46	147,73
3	1641	17,94	222,00
4	3312	19,77	271,84
5	4040	20,30	300,33
6	3580	21,15	326,62
7	2433	21,20	325,11
8	1170	20,40	310,73
9	379	18,13	267,75
9<	208	11,80	222,90

Az egyes jellemzők éves átlagainak maximumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
1	1209	13,50	150,00
2	788	17,94	218,29
3	1641	20,78	295,21
4	3312	22,12	319,16
5	4040	22,53	341,35
6	3580	23,03	375,22
7	2433	23,89	393,30
8	1170	23,73	373,26
9	379	22,20	413,00
9<	208	22,33	363,67

A 109. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Őz

Az egyes jellemzők éves átlagainak minimumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
1	1209	5,99	69,19
2	788	12,46	147,73
3	1641	17,94	222,00
4	3312	19,77	271,84
5	4040	20,30	300,33
6	3580	21,15	326,62
7	2433	21,20	325,11
8	1170	20,40	310,73
9	379	18,13	267,75
9<	208	11,80	222,90

Az egyes jellemzők éves átlagainak minimumát adó év

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
1	1209	2003	2003
2	788	1999	1999
3	1641	2000	1999
4	3312	2014	1999
5	4040	2014	2014
6	3580	2002	1998
7	2433	2014	2011
8	1170	2011	2012
9	379	2000	2000
9<	208	2014	2003

Az egyes jellemzők éves átlagainak maximumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
1	1209	13,50	150,00
2	788	17,94	218,29
3	1641	20,78	295,21
4	3312	22,12	319,16
5	4040	22,53	341,35
6	3580	23,03	375,22
7	2433	23,89	393,30
8	1170	23,73	373,26
9	379	22,20	413,00
9<	208	22,33	363,67

Az egyes jellemzők éves átlagainak maximumát adó év

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
1	1209	1998	1998
2	788	2007	2007
3	1641	2006	2008
4	3312	2006	2005
5	4040	2005	2005
6	3580	2005	2005
7	2433	2003	2001
8	1170	1999	2001
9	379	1999	2001
9<	208	1999	1999

A legnagyobb és legkisebb éves átlagok közötti tartomány (max-min)

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
1	1209	7,51	80,81
2	788	5,48	70,55
3	1641	2,84	73,21
4	3312	2,35	47,31
5	4040	2,23	41,02
6	3580	1,88	48,61
7	2433	2,69	68,18
8	1170	3,33	62,53
9	379	4,07	145,25
9<	208	10,53	140,77

A legnagyobb és legkisebb éves átlagok közötti tartomány az átlag arányában (max-min)/átlag

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
1	1209	89,5%	89,6%
2	788	36,3%	40,9%
3	1641	14,6%	29,0%
4	3312	11,2%	16,0%
5	4040	10,3%	13,0%
6	3580	8,4%	13,9%
7	2433	11,8%	18,8%
8	1170	15,1%	17,7%
9	379	20,1%	45,0%
9<	208	58,0%	48,9%

A 109. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Őz

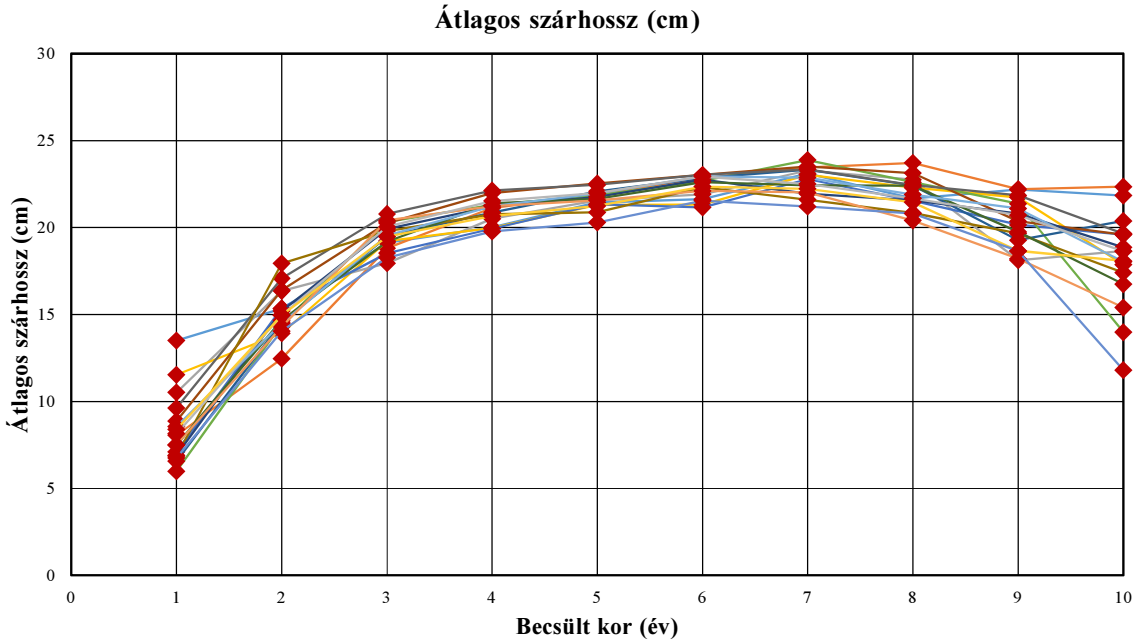

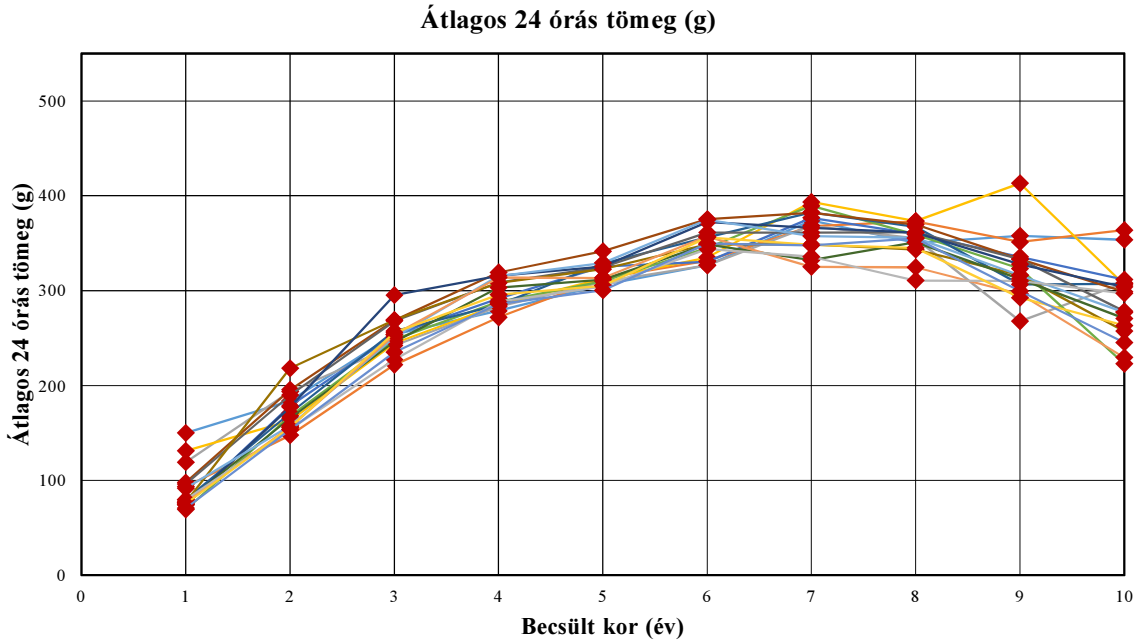

A 109. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Őz

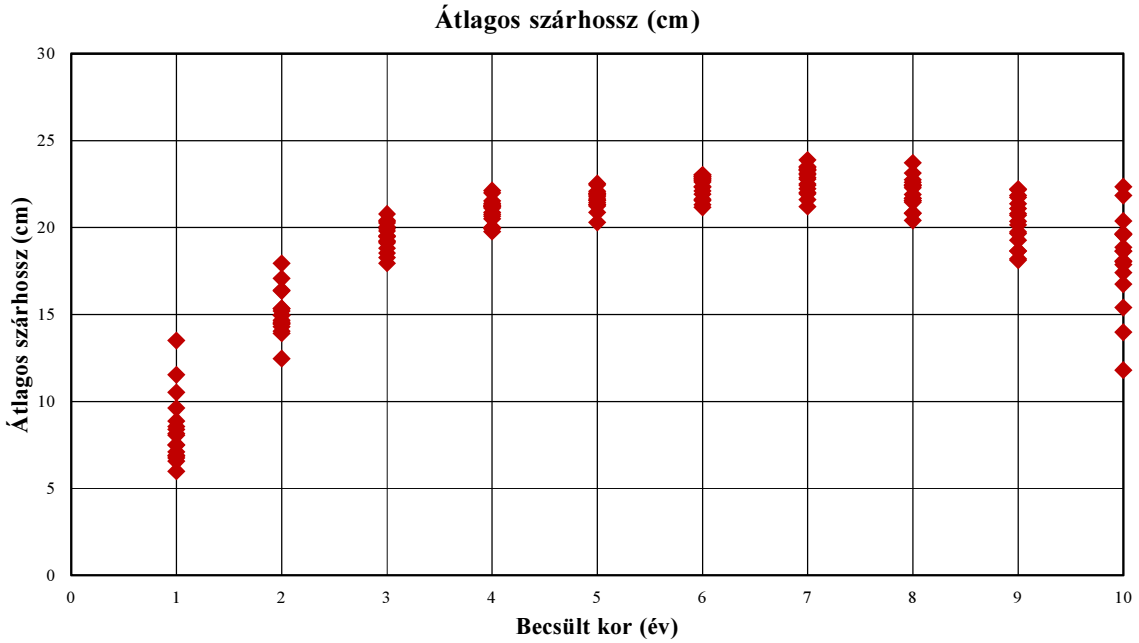

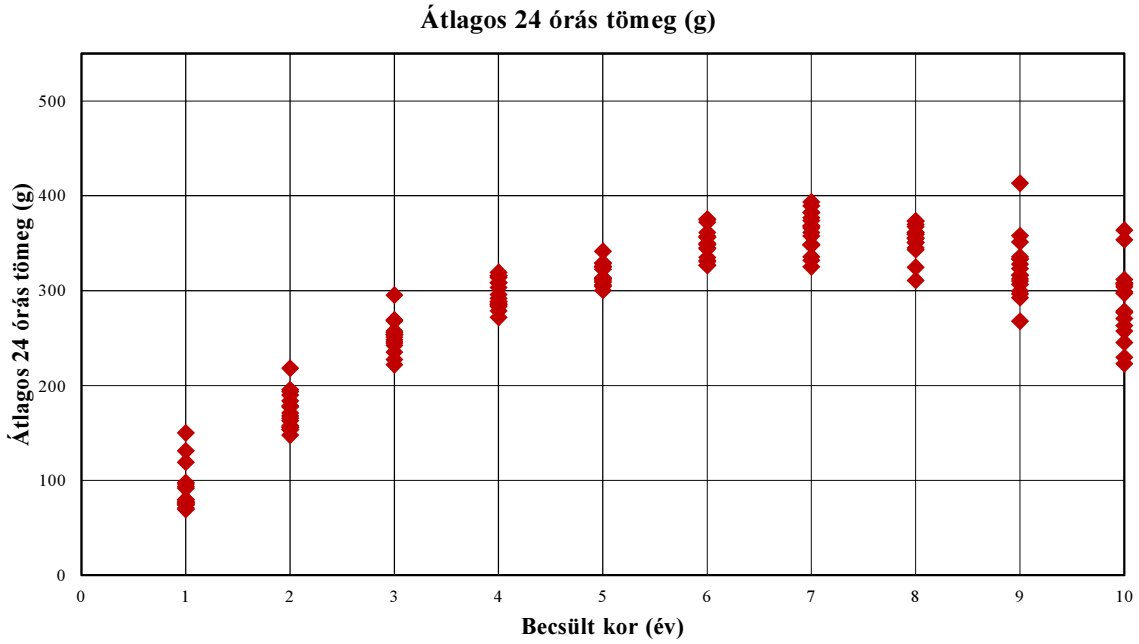

A 109. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Őz

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
1998	1	1	13,50	150,00
1998	2	14	15,34	183,86
1998	3	41	19,12	253,90
1998	4	37	20,01	278,76
1998	5	41	21,44	306,10
1998	6	55	21,62	326,62
1998	7	53	23,10	373,77
1998	8	25	21,66	350,48
1998	9	9	22,18	357,78
1998	9<	7	21,84	353,43
1999	1	14	8,06	93,36
1999	2	15	12,46	147,73
1999	3	21	18,81	222,00
1999	4	45	21,12	271,84
1999	5	72	21,92	313,13
1999	6	66	22,83	331,38
1999	7	59	23,47	367,68
1999	8	30	23,73	373,03
1999	9	15	22,20	351,20
1999	9<	3	22,33	363,67
2000	1	16	10,53	119,38
2000	2	7	16,35	193,57
2000	3	38	17,94	242,26
2000	4	68	20,50	283,13
2000	5	71	21,56	309,13
2000	6	100	21,91	326,72
2000	7	118	23,29	368,31
2000	8	22	22,74	354,86
2000	9	4	18,13	267,75
2000	9<	1	18,65	308,00
2001	1	12	11,54	131,25
2001	2	25	13,92	162,96
2001	3	46	19,22	244,65
2001	4	63	19,97	285,11
2001	5	122	21,29	312,55
2001	6	91	21,31	334,91
2001	7	105	23,03	393,30
2001	8	31	22,28	373,26
2001	9	4	21,73	413,00
2001	9<	7	17,86	306,14
2002	1	55	7,11	74,40
2002	2	40	15,36	178,68
2002	3	53	18,52	253,40
2002	4	78	19,93	291,58
2002	5	116	21,33	325,54
2002	6	133	21,15	330,41
2002	7	183	22,78	376,68
2002	8	72	21,54	359,68
2002	9	12	20,16	335,50
2002	9<	12	19,59	311,58

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
2003	1	64	5,99	69,19
2003	2	43	14,46	167,86
2003	3	148	20,33	248,51
2003	4	111	21,29	288,47
2003	5	122	21,85	309,88
2003	6	144	22,68	345,07
2003	7	177	23,89	389,31
2003	8	77	22,59	359,04
2003	9	10	21,36	323,10
2003	9<	10	13,98	222,90
2004	1	126	6,57	79,51
2004	2	47	14,55	170,96
2004	3	112	19,49	257,41
2004	4	131	20,85	284,85
2004	5	212	22,07	328,63
2004	6	190	22,84	355,95
2004	7	227	23,33	382,38
2004	8	99	22,42	367,08
2004	9	16	19,26	306,38
2004	9<	14	20,38	307,14
2005	1	94	8,88	97,86
2005	2	53	16,40	195,51
2005	3	116	20,25	268,84
2005	4	201	21,98	319,16
2005	5	248	22,53	341,35
2005	6	236	23,03	375,22
2005	7	207	23,52	382,00
2005	8	114	23,12	369,62
2005	9	32	20,35	333,13
2005	9<	26	19,59	298,73
2006	1	57	9,63	96,05
2006	2	35	17,08	189,80
2006	3	115	20,78	268,00
2006	4	231	22,12	308,30
2006	5	310	22,45	324,62
2006	6	230	23,02	361,16
2006	7	162	23,36	361,24
2006	8	114	22,44	361,28
2006	9	47	21,84	333,19
2006	9<	20	19,64	278,15
2007	1	78	6,88	76,87
2007	2	35	17,94	218,29
2007	3	83	19,79	269,11
2007	4	190	20,75	308,08
2007	5	263	20,87	322,49
2007	6	183	22,31	348,78
2007	7	127	21,59	348,49
2007	8	74	20,82	343,12
2007	9	31	19,65	316,16
2007	9<	13	17,40	257,23

A 109. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Őz

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
2008	1	75	6,91	74,08
2008	2	51	15,20	177,47
2008	3	96	19,92	295,21
2008	4	253	21,21	315,57
2008	5	321	21,76	325,47
2008	6	235	22,75	372,12
2008	7	112	21,94	366,09
2008	8	65	21,55	361,23
2008	9	24	20,80	327,75
2008	9<	27	18,86	303,96
2009	1	91	7,49	76,89
2009	2	54	14,68	165,61
2009	3	96	19,19	246,02
2009	4	232	21,38	303,13
2009	5	310	21,65	311,40
2009	6	245	22,61	348,56
2009	7	135	22,42	331,96
2009	8	63	22,40	350,90
2009	9	39	19,75	312,23
2009	9<	16	16,74	270,63
2010	1	69	8,57	91,48
2010	2	81	14,49	157,65
2010	3	116	19,53	250,97
2010	4	287	21,22	315,21
2010	5	309	21,96	329,13
2010	6	289	22,93	374,69
2010	7	166	22,85	357,27
2010	8	75	21,88	355,71
2010	9	32	21,09	316,09
2010	9<	15	18,03	277,00
2011	1	107	7,52	77,19
2011	2	65	14,30	156,42
2011	3	141	20,41	253,67
2011	4	344	21,22	313,74
2011	5	368	21,56	313,32
2011	6	313	22,10	357,16
2011	7	143	22,01	325,11
2011	8	82	20,40	324,56
2011	9	26	18,21	296,38
2011	9<	15	15,40	229,60
2012	1	124	8,16	79,62
2012	2	68	14,96	153,93
2012	3	128	20,04	227,46
2012	4	325	21,51	288,20
2012	5	405	21,97	304,58
2012	6	316	22,92	343,98
2012	7	126	22,49	335,56
2012	8	77	21,66	310,73
2012	9	31	20,70	310,10
2012	9<	3	18,63	297,00

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
2013	1	85	8,41	75,27
2013	2	70	14,96	155,93
2013	3	145	19,47	255,87
2013	4	343	20,65	295,76
2013	5	344	21,24	305,05
2013	6	341	22,34	356,00
2013	7	137	22,22	348,28
2013	8	72	21,45	344,89
2013	9	27	18,66	292,67
2013	9<	8	18,08	263,13
2014	1	141	6,76	70,58
2014	2	85	14,05	153,55
2014	3	146	18,27	235,10
2014	4	373	19,77	285,99
2014	5	406	20,30	300,33
2014	6	413	21,54	349,62
2014	7	196	21,20	347,79
2014	8	78	20,81	355,05
2014	9	20	18,65	299,55
2014	9<	11	11,80	245,36

Őz érmesarány (%) 1998

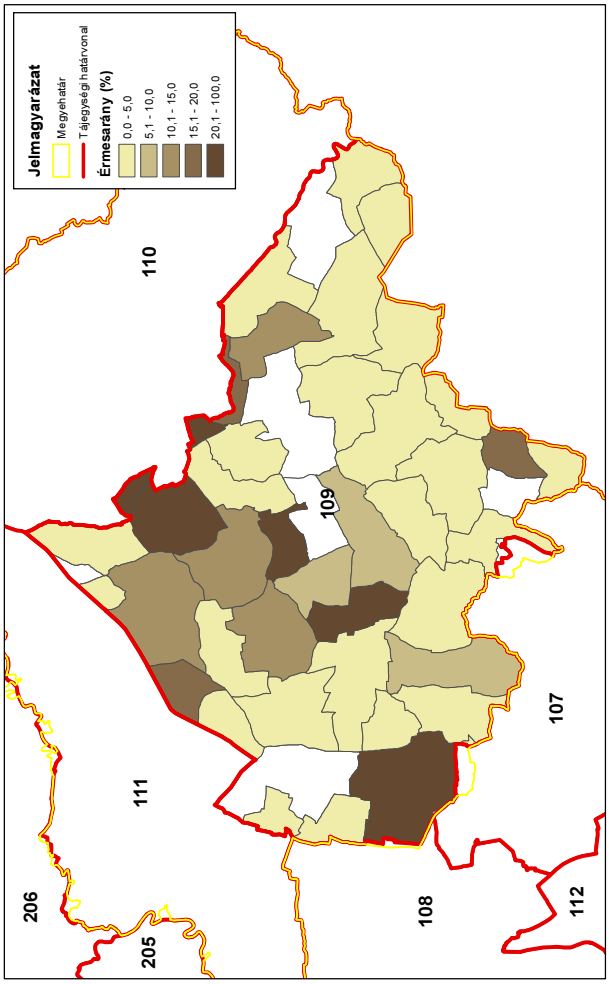

Őz érmesarány (%) 2003

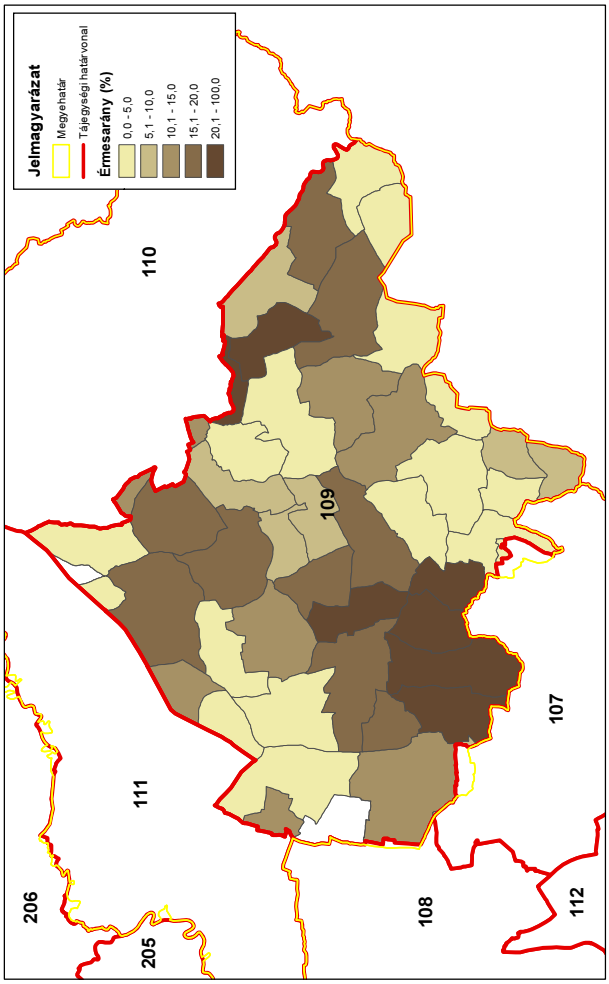

Őz érmesarány (%) 2008

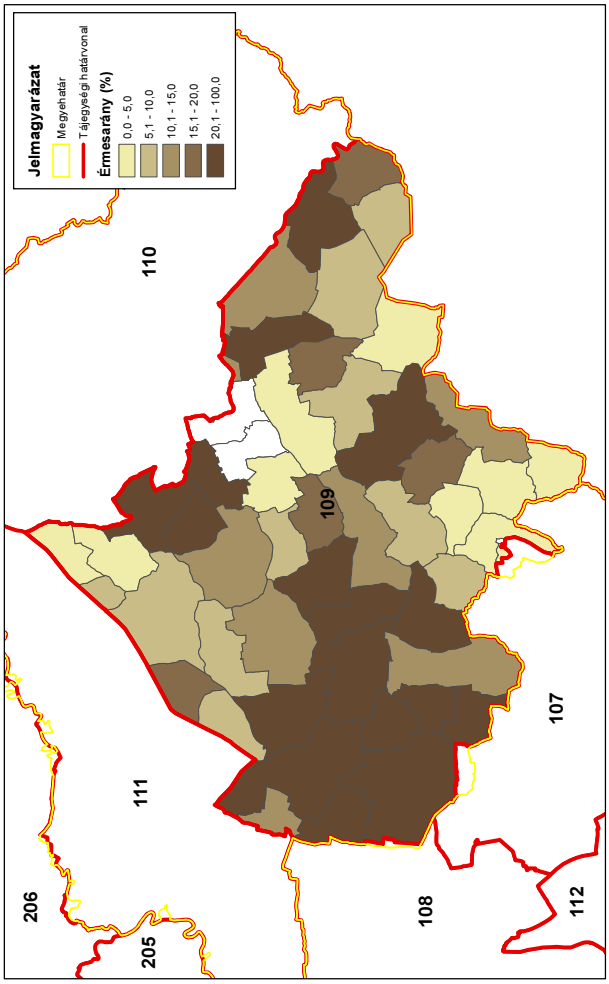

Őz érmesarány (%) 2014

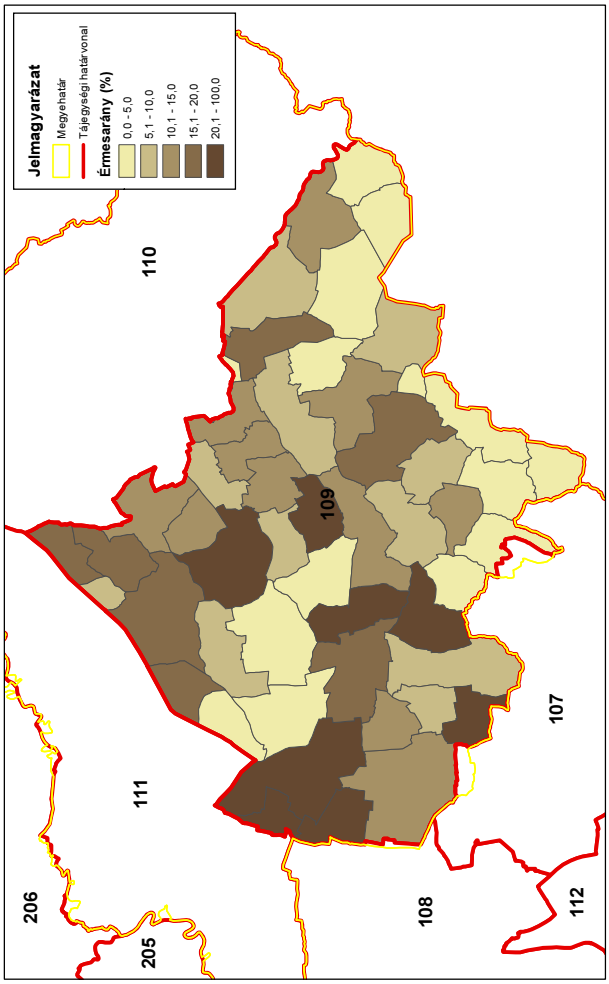

A muflon állománya, hasznosítása és minősége

A muflon állománya, hasznosítása és minősége

Az állomány létszám és a teríték a vadgazdálkodási tájegységben

- A muflon a **Nyírségi vadgazdálkodási tájegységben** (109) szabad területen 2007 óta fordul elő fordul elő (1→3 vadgazdálkodási egység). A szabad területi jelentett létszám mintegy fele a teljes jelentett állománynak. Zárt területen az egész időszak folyamán megtalálható volt. Szabad területi létszáma egyenletesen növekszik (7→66 pld.).

A hasznosítási arány és a hasznosítás összetétele

- A hasznosítási adatok biológiai és vadgazdálkodási szempontból is értékelhetetlenek.

A muflon jelentősége a vadgazdálkodási tájegységben

- A **Nyírségi vadgazdálkodási tájegység** a jelentett létszám (**21/22**) és a teríték (**16/22**) szempontjából is a muflonnal rendelkező vadgazdálkodási tájegységek alsó felébe tartozik.

A muflon trófeabírálati eredmények a vadgazdálkodási tájegységben

- A trófeák nagysága és minősége szempontjából értékelhetetlen a kevés bemutatott csiga következtében.

A szabad területi muflonállomány és a hasznosítás vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **109**

Év	Jelentett				Hasznosított				Hasznosítási arány			
	Kos	Jerke	Bárány	Összes	Kos	Jerke	Bárány	Összes	Kos	Jerke	Bárány	Összes
1998	4	4	1	**9**	0	0	0	**0**	0,0%	0,0%	0,0%	**0,0%**
1999	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**	-	-	-	**-**
2000	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**	-	-	-	**-**
2001	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**	-	-	-	**-**
2002	0	0	0	**0**	3	1	0	**4**	-	-	-	**-**
2003	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**	-	-	-	**-**
2004	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**	-	-	-	**-**
2005	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**	-	-	-	**-**
2006	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**	-	-	-	**-**
2007	2	2	3	**7**	0	0	0	**0**	0,0%	0,0%	0,0%	**0,0%**
2008	0	0	0	**0**	4	3	0	**7**	-	-	-	**-**
2009	5	8	4	**17**	7	4	0	**11**	140,0%	50,0%	0,0%	**64,7%**
2010	7	8	3	**18**	11	8	3	**22**	157,1%	100,0%	100,0%	**122,2%**
2011	10	14	8	**32**	17	19	2	**38**	170,0%	135,7%	25,0%	**118,8%**
2012	9	7	4	**20**	12	19	2	**33**	133,3%	271,4%	50,0%	**165,0%**
2013	23	25	18	**66**	7	7	7	**21**	30,4%	28,0%	38,9%	**31,8%**
2014	14	13	8	**35**	10	28	14	**52**	71,4%	215,4%	175,0%	**148,6%**
Változás	250,0%	225,0%	700,0%	288,9%	233,3%	2700,0%	366,7%	1200,0%	-49,0%	330,8%	75,0%	129,6%

Ivararány (1 kosra vonatkoztatva) és szaporodási mutató

Év	Jelentett				Hasznosított			
	Kos	Jerke	Bárány	*Bárány/jerke*	Kos	Jerke	Bárány	*Bárány/jerke*
1998	1	1,00	0,25	***0,25***	-	-	-	**-**
1999	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**
2000	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**
2001	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**
2002	-	-	-	**-**	1	0,33	0,00	***0,00***
2003	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**
2004	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**
2005	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**
2006	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**
2007	1	1,00	1,50	***1,50***	-	-	-	**-**
2008	-	-	-	**-**	1	0,75	0,00	***0,0***
2009	1	1,60	0,80	***0,50***	1	0,57	0,00	***0,0***
2010	1	1,14	0,43	***0,38***	1	0,73	0,27	***0,4***
2011	1	1,40	0,80	***0,57***	1	1,12	0,12	***0,1***
2012	1	0,78	0,44	***0,57***	1	1,58	0,17	***0,1***
2013	1	1,09	0,78	***0,72***	1	1,00	1,00	***1,0***
2014	1	0,93	0,57	***0,62***	1	2,80	1,40	***0,5***

Ivararány (százalékos megoszlás)

Év	Jelentett				Hasznosított			
	Kos	Jerke	Bárány	Összes	Kos	Jerke	Bárány	Összes
1998	44,4%	44,4%	11,1%	100%	-	-	-	-
1999	-	-	-	-	-	-	-	-
2000	-	-	-	-	-	-	-	-
2001	-	-	-	-	-	-	-	-
2002	-	-	-	-	75,0%	25,0%	0,0%	100%
2003	-	-	-	-	-	-	-	-
2004	-	-	-	-	-	-	-	-
2005	-	-	-	-	-	-	-	-
2006	-	-	-	-	-	-	-	-
2007	28,6%	28,6%	42,9%	100%	-	-	-	-
2008	-	-	-	-	57,1%	42,9%	0,0%	100%
2009	29,4%	47,1%	23,5%	100%	63,6%	36,4%	0,0%	100%
2010	38,9%	44,4%	16,7%	100%	50,0%	36,4%	13,6%	100%
2011	31,3%	43,8%	25,0%	100%	44,7%	50,0%	5,3%	100%
2012	45,0%	35,0%	20,0%	100%	36,4%	57,6%	6,1%	100%
2013	34,8%	37,9%	27,3%	100%	33,3%	33,3%	33,3%	100%
2014	40,0%	37,1%	22,9%	100%	19,2%	53,8%	26,9%	100%

A muflon hasznosításának összefüggései (1998-2014)

VGTE: **109**

Muflon szabad területi hasznosítás összefüggései I.

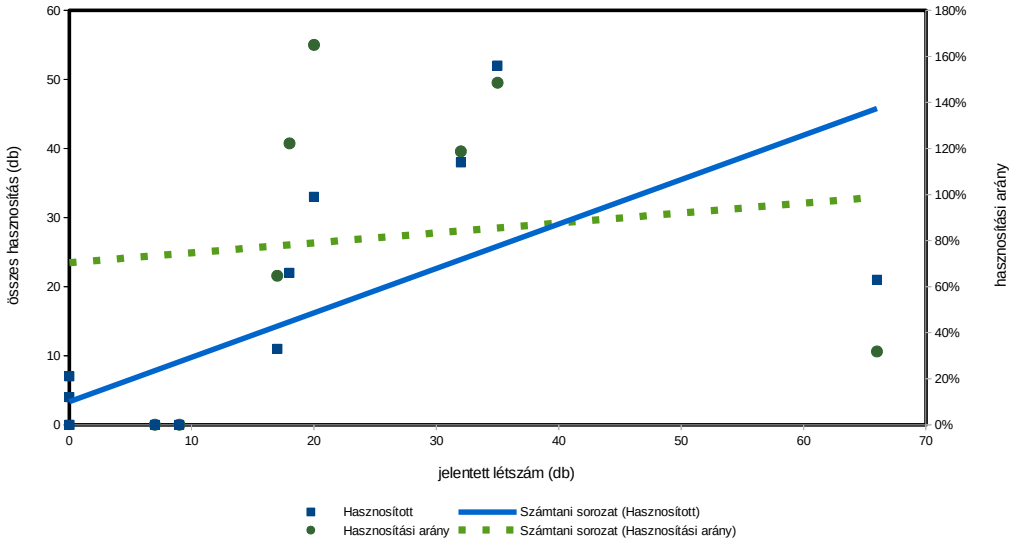

Muflon szabad területi hasznosítás összefüggései II.

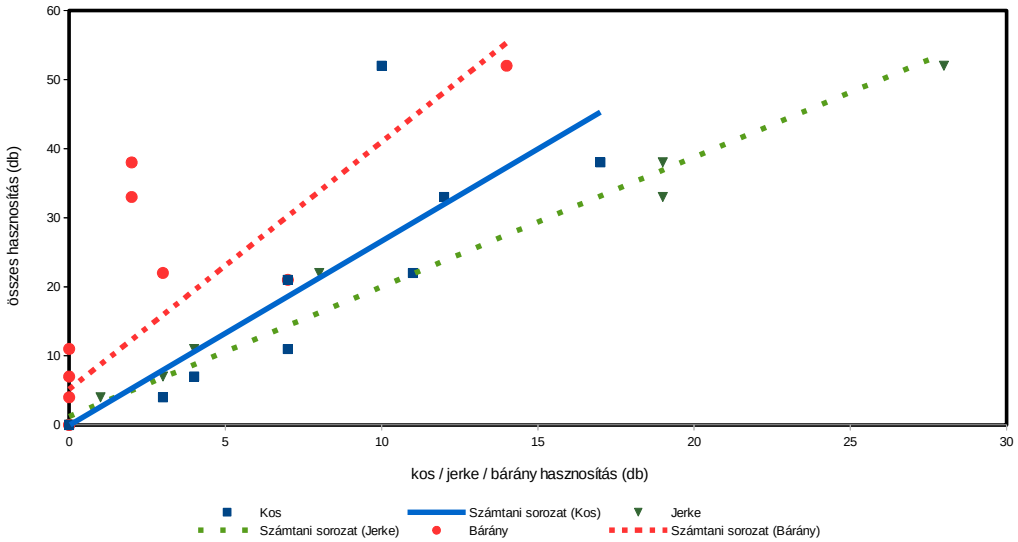

Muflon szabad területi hasznosítás összefüggései III.

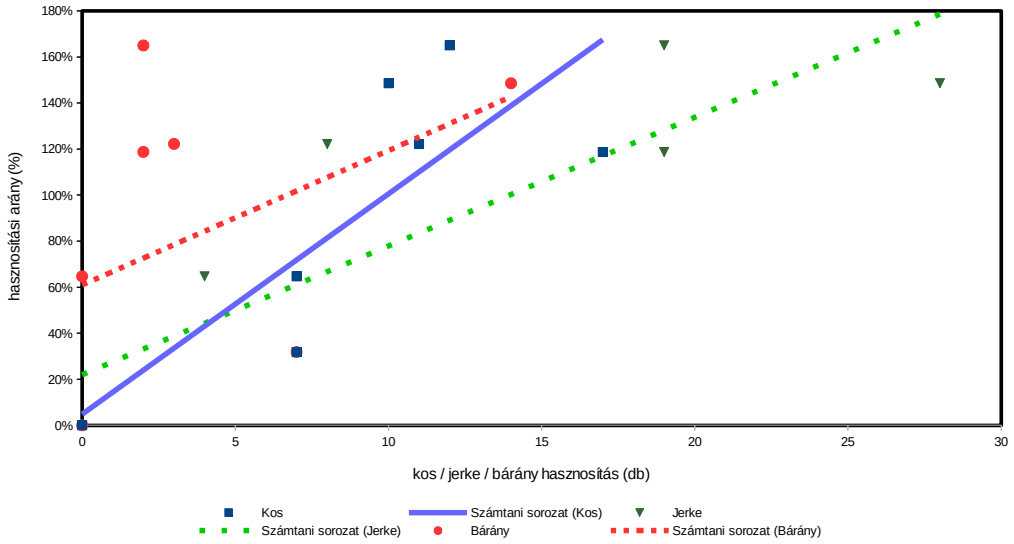

Muflon (terítéк - db/km^2) 2007

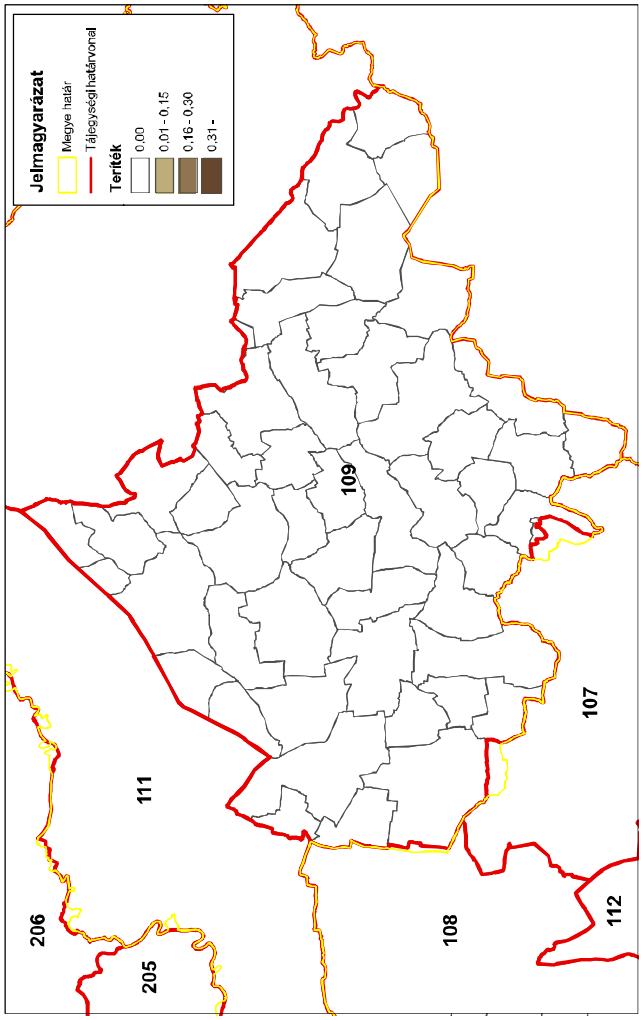

Muflon (terítéк - db/km^2) 2008

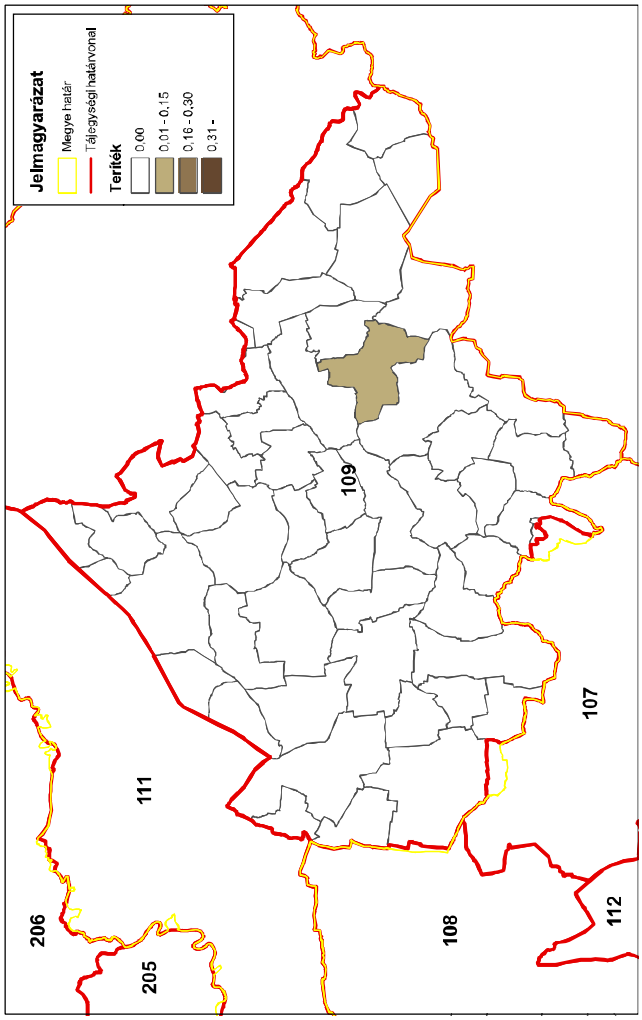

Muflon (terítéк - db/km^2) 2009

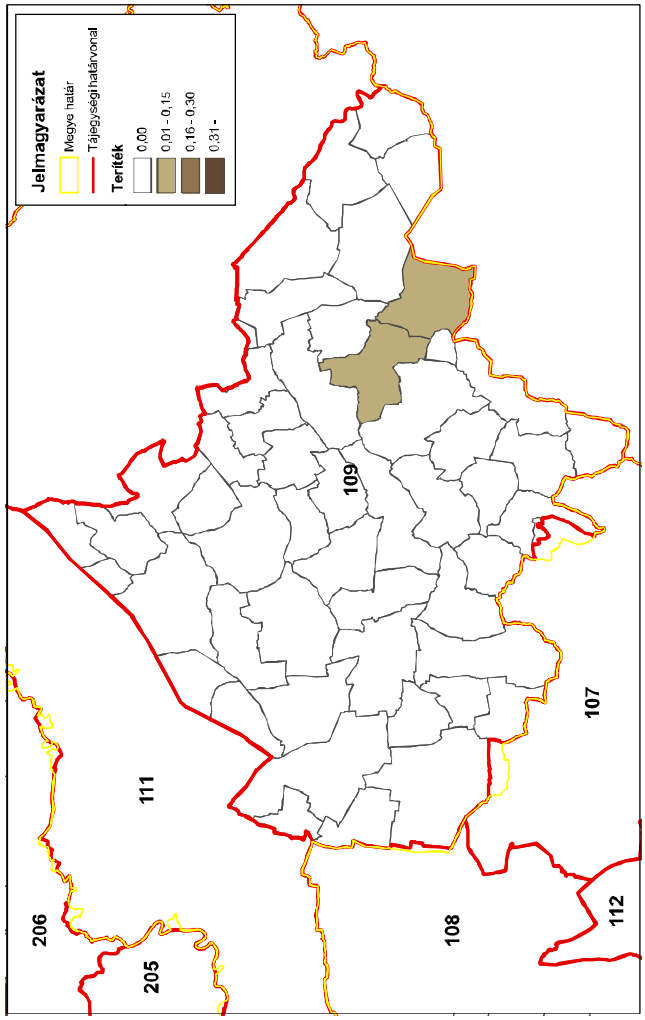

Muflon (terítéк - db/km^2) 2010

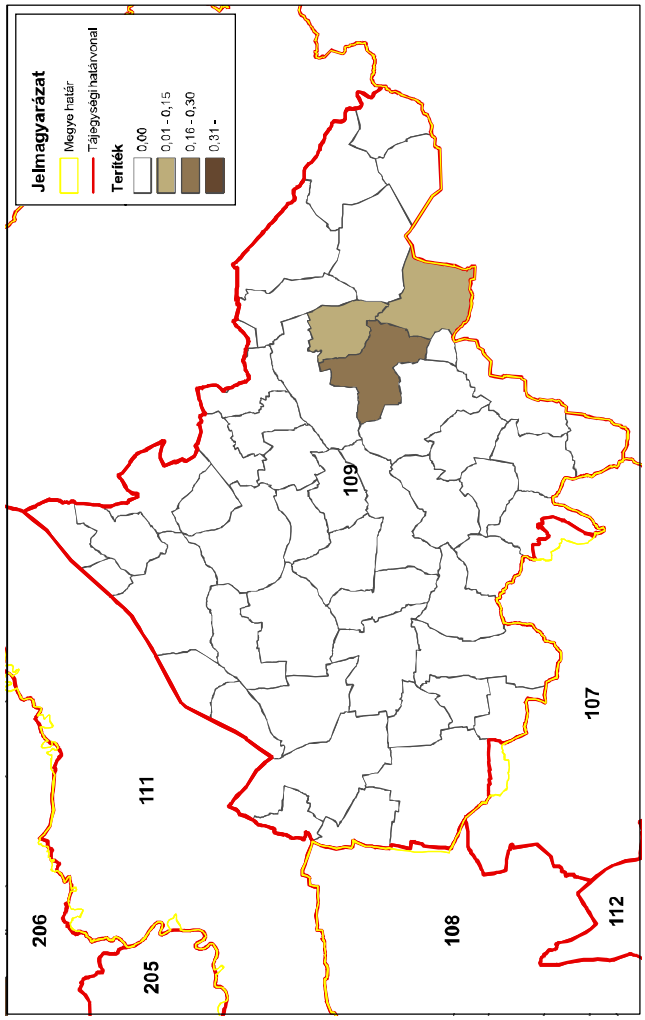

Muflon (terítéк - db/km^2) 2011

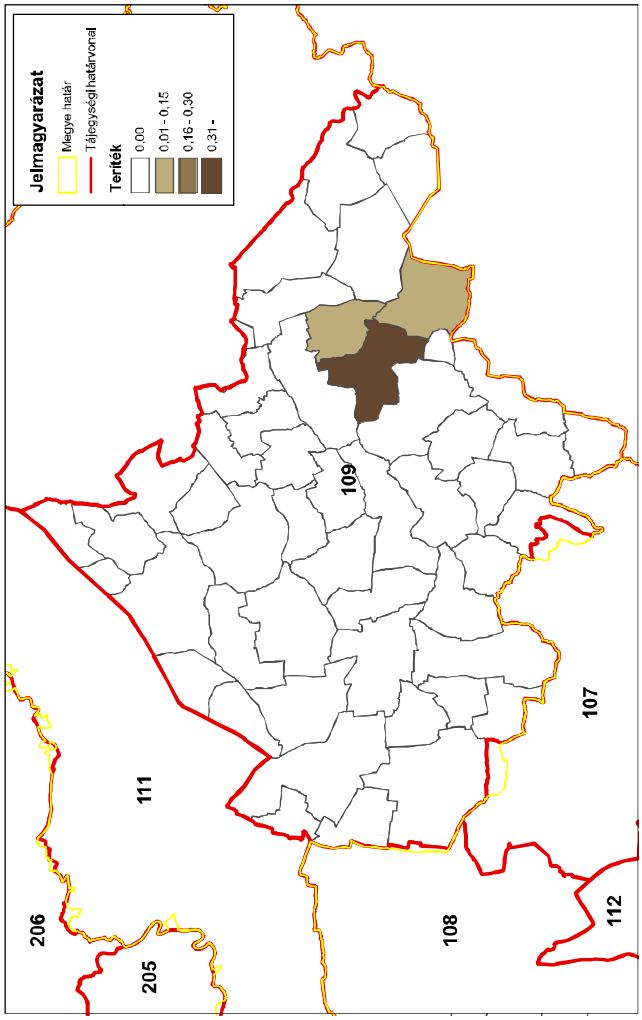

Muflon (terítéк - db/km^2) 2012

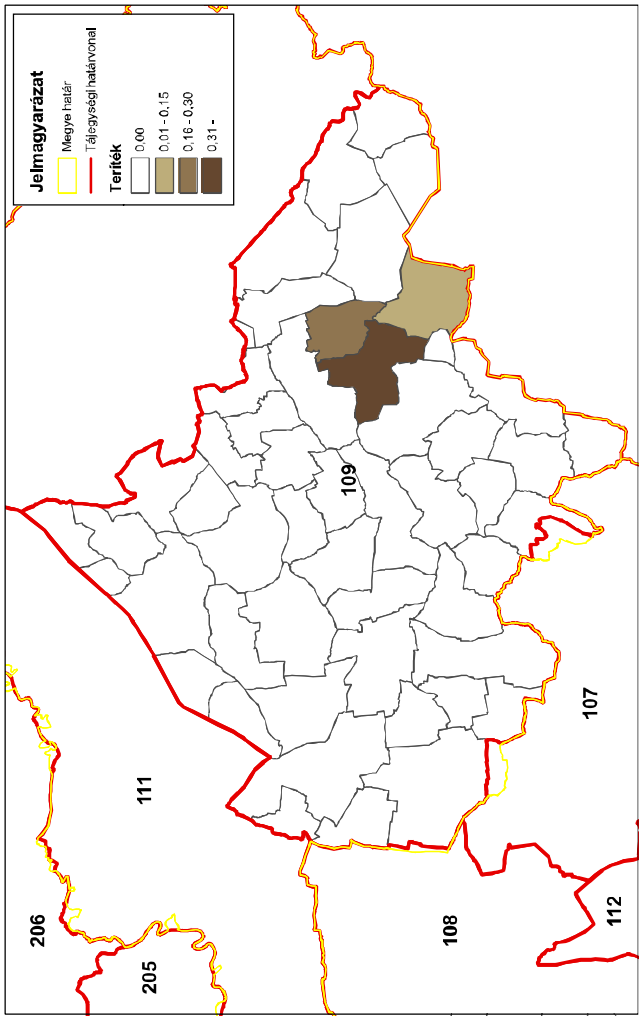

Muflon (terítéк - db/km^2) 2013

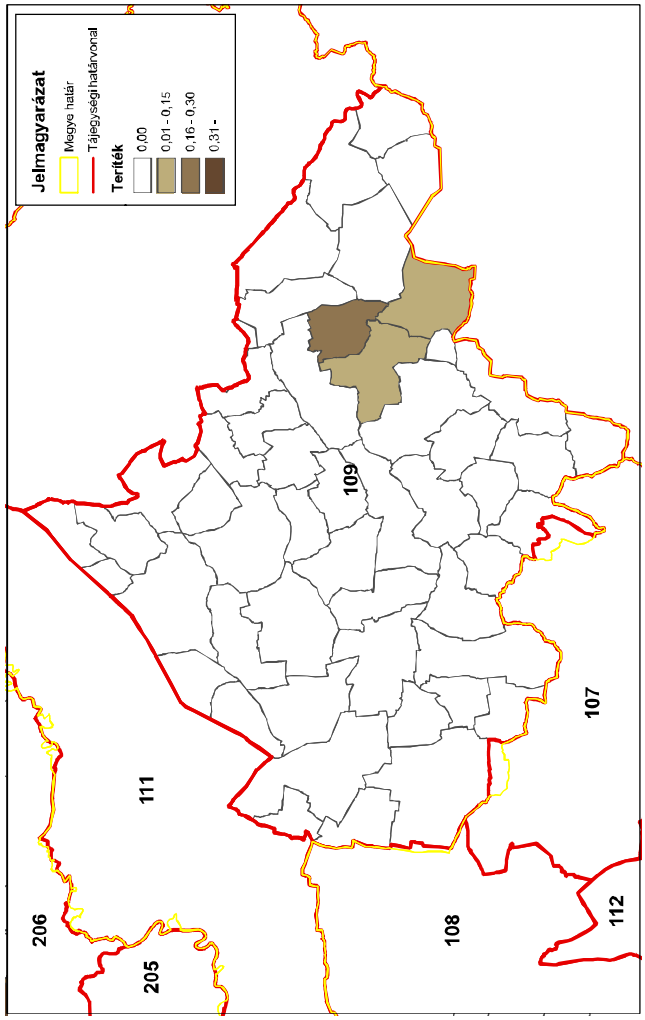

Muflon (terítéк - db/km^2) 2014

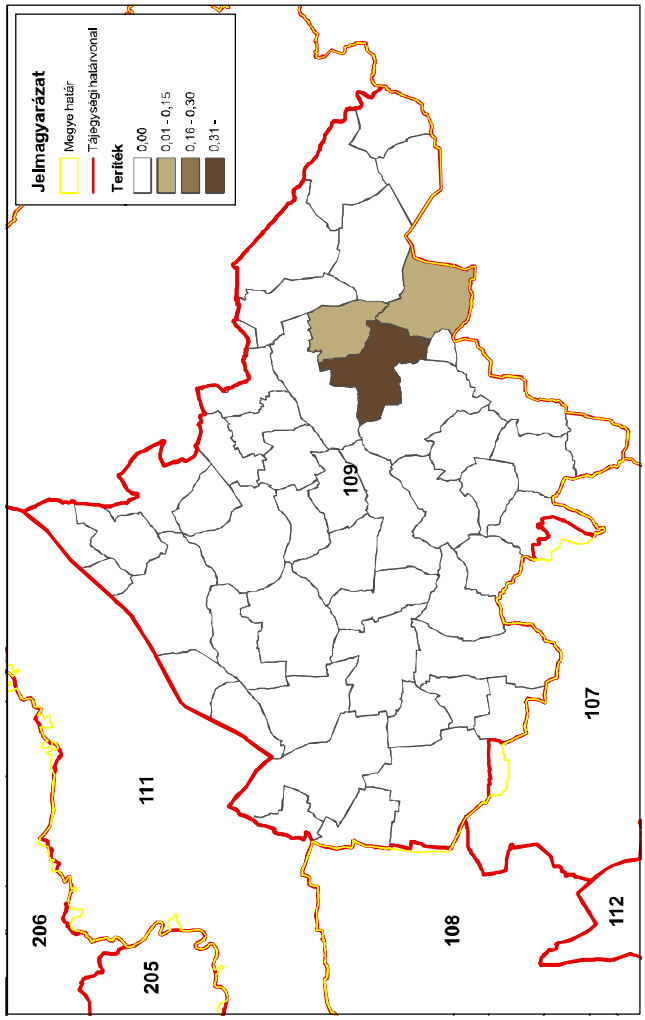

A 109. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Muflon

Az érmes trófeák adatainak évenkénti alakulása

Év	Összes bírált trófea (db)	Érmes trófea (db)	Érmesarány (%)	Aranyérem (db)	Ezüstérem (db)	Bronzérem (db)	Aranyérem (%)	Ezüstérem (%)	Bronzérem (%)
1998	0	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
1999	0	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
2000	2	1	50,0%			1	0,0%	0,0%	100,0%
2001	2	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
2002	4	1	25,0%	1			100,0%	0,0%	0,0%
2003	8	1	12,5%	1			100,0%	0,0%	0,0%
2004	4	3	75,0%	1	2		33,3%	66,7%	0,0%
2005	11	9	81,8%	1	4	4	11,1%	44,4%	44,4%
2006	6	5	83,3%	1	3	1	20,0%	60,0%	20,0%
2007	10	8	80,0%	3	2	3	37,5%	25,0%	37,5%
2008	13	5	38,5%		3	2	0,0%	60,0%	40,0%
2009	13	3	23,1%	1	1	1	33,3%	33,3%	33,3%
2010	19	7	36,8%	4	3		57,1%	42,9%	0,0%
2011	26	9	34,6%	3	2	4	33,3%	22,2%	44,4%
2012	15	5	33,3%	2	1	2	40,0%	20,0%	40,0%
2013	11	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
2014	17	11	64,7%	2	4	5	18,2%	36,4%	45,5%

A 109. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Muflon

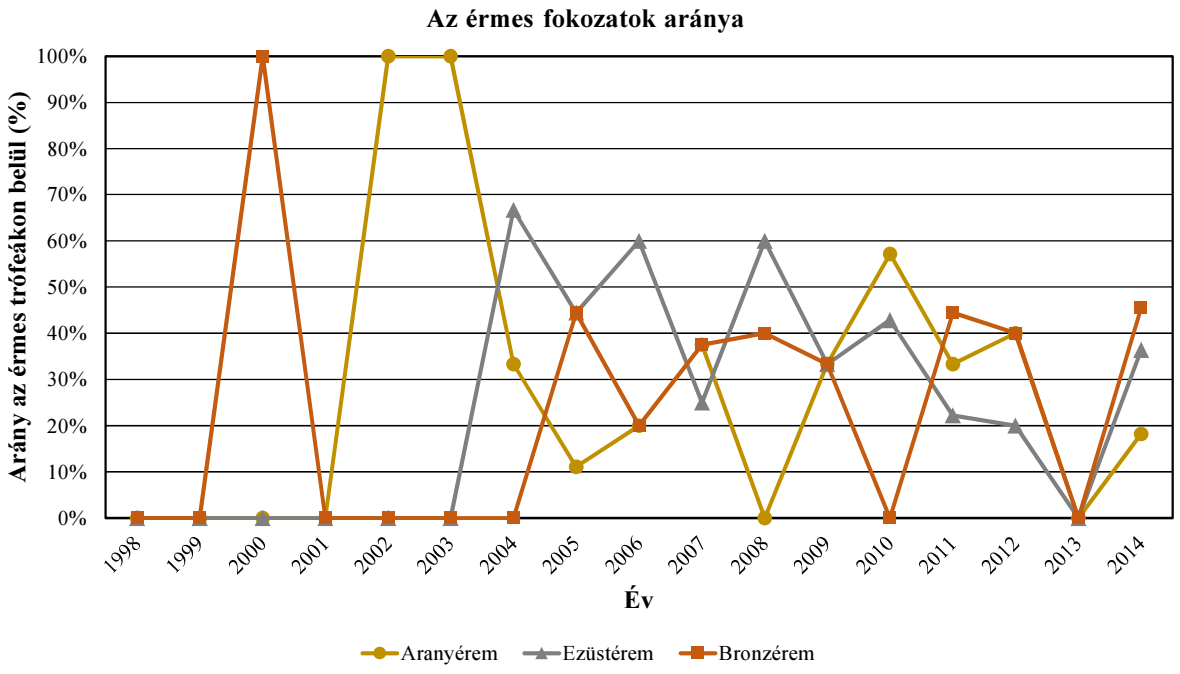

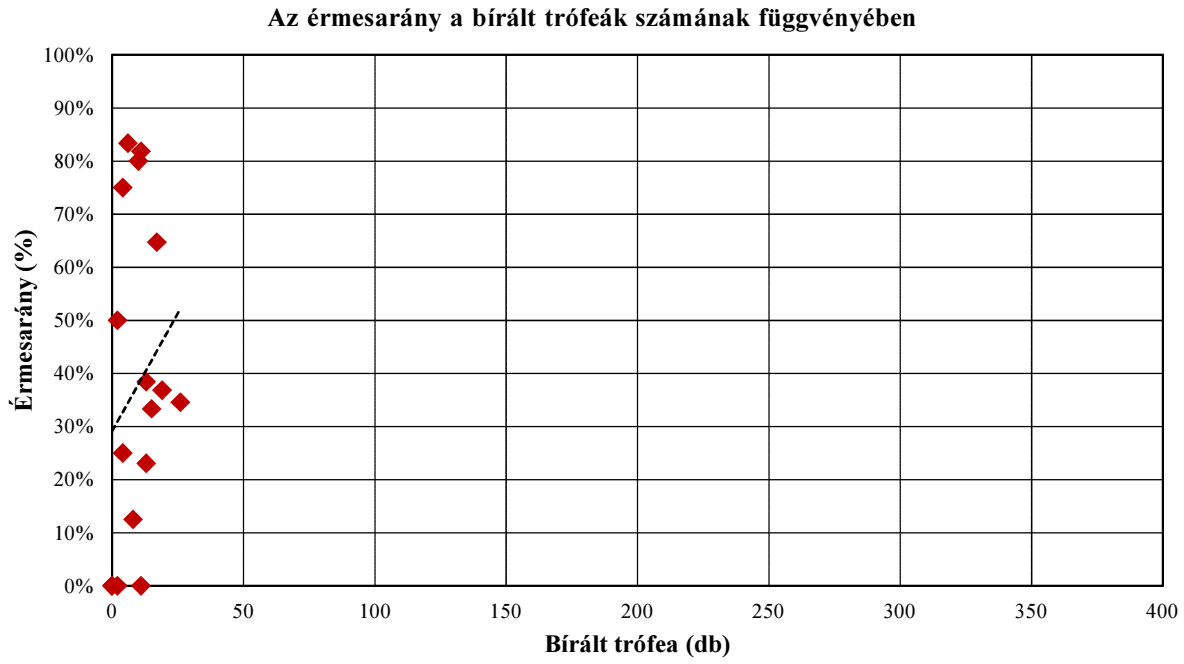

A 109. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Muflon

A bírált trófeák száma korosztályonként és évenként

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)																
	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
1														1			
2												2		3	1		
3					2	1		2		1	2	2	7	5	5	4	1
4				1		4			1		3	4	4	5	2	1	2
5			1	1	1	1	1	4	3	3	5	4	3	6	3	5	4
6			1			2	1	3	1	4	2		5	4	4		5
7					1			2		2		1		2		1	4
8							1		1		1						1
8<							1										
Összesen	**0**	**0**	**2**	**2**	**4**	**8**	**4**	**11**	**6**	**10**	**13**	**13**	**19**	**26**	**15**	**11**	**17**

A bírált trófeák korosztályi megoszlása évenként

Becsült kor (év)	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
1														3,8%			
2												15,4%		11,5%	6,7%		
3					50,0%	12,5%		18,2%		10,0%	15,4%	15,4%	36,8%	19,2%	33,3%	36,4%	5,9%
4				50,0%		50,0%			16,7%		23,1%	30,8%	21,1%	19,2%	13,3%	9,1%	11,8%
5			50,0%	50,0%	25,0%	12,5%	25,0%	36,4%	50,0%	30,0%	38,5%	30,8%	15,8%	23,1%	20,0%	45,5%	23,5%
6			50,0%			25,0%	25,0%	27,3%	16,7%	40,0%	15,4%		26,3%	15,4%	26,7%		29,4%
7					25,0%			18,2%		20,0%		7,7%		7,7%		9,1%	23,5%
8							25,0%		16,7%		7,7%						5,9%
8<							25,0%										
Összesen	**0,0%**	**0,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**

A 109. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Muflon

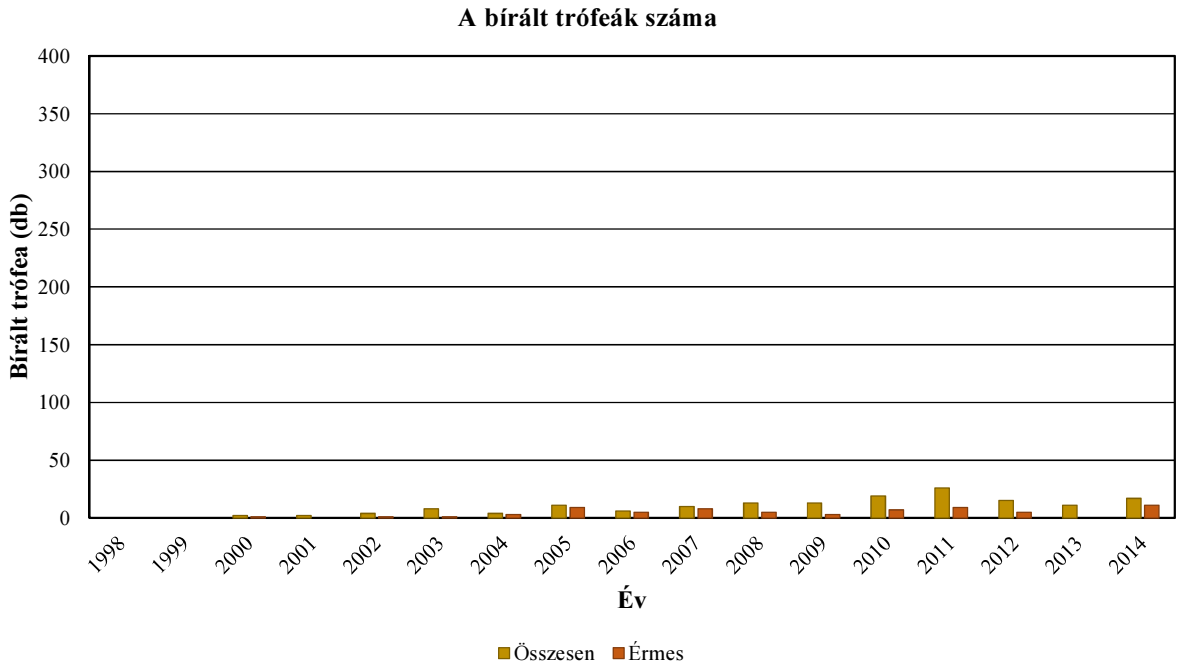

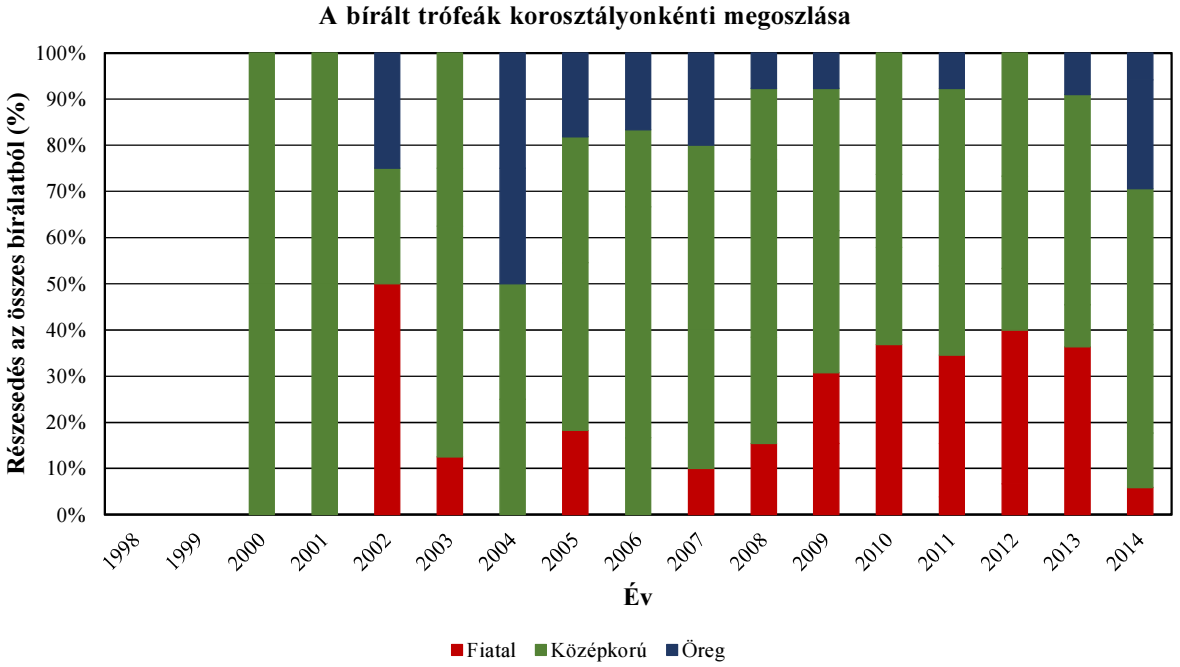

A 109. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Muflon

Az egyes jellemzők éves átlagainak átlagai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szarvhossz (cm)	Átlagos 1. szarvkörméret (cm)	Átlagos 2. szarvkörméret (cm)	Átlagos 3. szarvkörméret (cm)	Átlagos terpesztés (cm)
1	1	27,85				29,00
2	6	36,66				35,57
3	32	54,04	22,65	20,40	16,08	41,94
4	27	62,81	23,72	21,33	17,11	44,20
5	45	71,54	24,03	21,97	17,87	45,38
6	32	78,17	23,62	22,01	17,91	46,15
7	13	77,68	23,80	22,69	18,90	45,63
8	4	85,73	23,25	22,51	19,36	45,70
8<	1	91,00	24,00	23,50	19,50	48,50

A 109. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Muflon

Az egyes jellemzők éves átlagainak minimumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szarvhossz (cm)	Átlagos 1. szarvkörméret (cm)	Átlagos 2. szarvkörméret (cm)	Átlagos 3. szarvkörméret (cm)	Átlagos terpesztés (cm)
1	1	27,85				29,00
2	6	36,00				35,30
3	32	36,55	22,60	20,15	15,25	37,00
4	27	57,70	21,80	19,05	15,10	40,50
5	45	58,61	21,20	19,10	15,72	36,50
6	32	67,75	19,30	19,45	16,23	40,00
7	13	61,40	22,60	21,83	17,23	35,60
8	4	84,20	23,00	21,85	18,50	40,00
8<	1	91,00	24,00	23,50	19,50	48,50

Az egyes jellemzők éves átlagainak maximumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szarvhossz (cm)	Átlagos 1. szarvkörméret (cm)	Átlagos 2. szarvkörméret (cm)	Átlagos 3. szarvkörméret (cm)	Átlagos terpesztés (cm)
1	1	27,85				29,00
2	6	37,37				36,00
3	32	64,50	22,70	20,65	16,90	45,50
4	27	77,25	26,25	24,00	20,00	49,00
5	45	83,50	25,85	23,25	19,25	50,10
6	32	87,45	25,10	22,76	19,09	51,28
7	13	88,50	25,43	24,00	21,25	51,80
8	4	88,50	23,50	23,40	20,70	51,00
8<	1	91,00	24,00	23,50	19,50	48,50

A legnagyobb és legkisebb éves átlagok közötti tartomány (max-min)

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szarvhossz (cm)	Átlagos 1. szarvkörméret (cm)	Átlagos 2. szarvkörméret (cm)	Átlagos 3. szarvkörméret (cm)	Átlagos terpesztés (cm)
1	1	0,00				0,00
2	6	1,37				0,70
3	32	27,95	0,10	0,50	1,65	8,50
4	27	19,55	4,45	4,95	4,90	8,50
5	45	24,89	4,65	4,15	3,53	13,60
6	32	19,70	5,80	3,31	2,86	11,28
7	13	27,10	2,83	2,18	4,03	16,20
8	4	4,30	0,50	1,55	2,20	11,00
8<	1	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

A legnagyobb és legkisebb éves átlagok közötti tartomány az átlag arányában (max-min)/átlag

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szarvhossz (cm)	Átlagos 1. szarvkörméret (cm)	Átlagos 2. szarvkörméret (cm)	Átlagos 3. szarvkörméret (cm)	Átlagos terpesztés (cm)
1	1	0,0%				0,0%
2	6	3,7%				2,0%
3	32	51,7%	0,4%	2,5%	10,3%	20,3%
4	27	31,1%	18,8%	23,2%	28,6%	19,2%
5	45	34,8%	19,3%	18,9%	19,8%	30,0%
6	32	25,2%	24,6%	15,0%	16,0%	24,4%
7	13	34,9%	11,9%	9,6%	21,3%	35,5%
8	4	5,0%	2,2%	6,9%	11,4%	24,1%
8<	1	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%

A 109. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Muflon

Az egyes jellemzők éves átlagainak minimumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szarvhossz (cm)	Átlagos 1. szarvkörméret (cm)	Átlagos 2. szarvkörméret (cm)	Átlagos 3. szarvkörméret (cm)	Átlagos terpesztés (cm)
1	1	27,85				29,00
2	6	36,00				35,30
3	32	36,55	22,60	20,15	15,25	37,00
4	27	57,70	21,80	19,05	15,10	40,50
5	45	58,61	21,20	19,10	15,72	36,50
6	32	67,75	19,30	19,45	16,23	40,00
7	13	61,40	22,60	21,83	17,23	35,60
8	4	84,20	23,00	21,85	18,50	40,00
8<	1	91,00	24,00	23,50	19,50	48,50

Az egyes jellemzők éves átlagainak minimumát adó év

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szarvhossz (cm)	Átlagos 1. szarvkörméret (cm)	Átlagos 2. szarvkörméret (cm)	Átlagos 3. szarvkörméret (cm)	Átlagos terpesztés (cm)
1	1	2011				2011
2	6	2009				2012
3	32	2014	2005	2003	2003	2013
4	27	2013	2001	2001	2001	2001
5	45	2013	2002	2002	2012	2000
6	32	2003	2003	2003	2008	2003
7	13	2013	2005	2005	2005	2013
8	4	2008	2004	2008	2004	2004
8<	1	2004	2004	2004	2004	2004

Az egyes jellemzők éves átlagainak maximumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szarvhossz (cm)	Átlagos 1. szarvkörméret (cm)	Átlagos 2. szarvkörméret (cm)	Átlagos 3. szarvkörméret (cm)	Átlagos terpesztés (cm)
1	1	27,85				29,00
2	6	37,37				36,00
3	32	64,50	22,70	20,65	16,90	45,50
4	27	77,25	26,25	24,00	20,00	49,00
5	45	83,50	25,85	23,25	19,25	50,10
6	32	87,45	25,10	22,76	19,09	51,28
7	13	88,50	25,43	24,00	21,25	51,80
8	4	88,50	23,50	23,40	20,70	51,00
8<	1	91,00	24,00	23,50	19,50	48,50

Az egyes jellemzők éves átlagainak maximumát adó év

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szarvhossz (cm)	Átlagos 1. szarvkörméret (cm)	Átlagos 2. szarvkörméret (cm)	Átlagos 3. szarvkörméret (cm)	Átlagos terpesztés (cm)
1	1	2011				2011
2	6	2011				2011
3	32	2007	2003	2005	2005	2007
4	27	2006	2006	2006	2006	2006
5	45	2003	2010	2000	2003	2007
6	32	2004	2007	2007	2007	2012
7	13	2002	2011	2002	2002	2009
8	4	2004	2014	2014	2006	2006
8<	1	2004	2004	2004	2004	2004

A 109. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Muflon

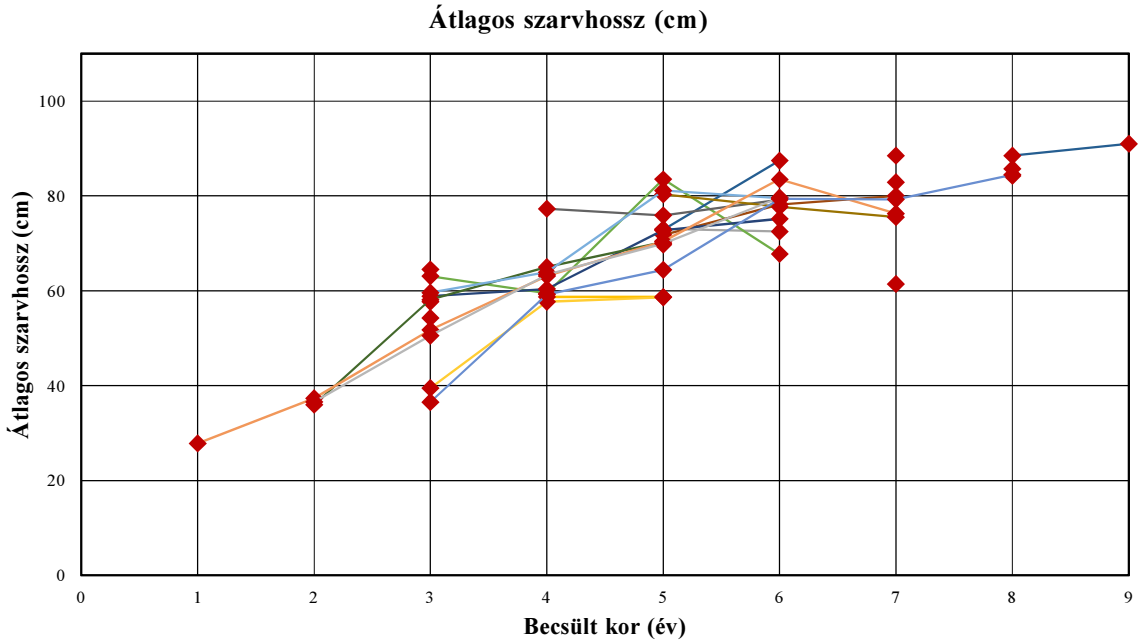

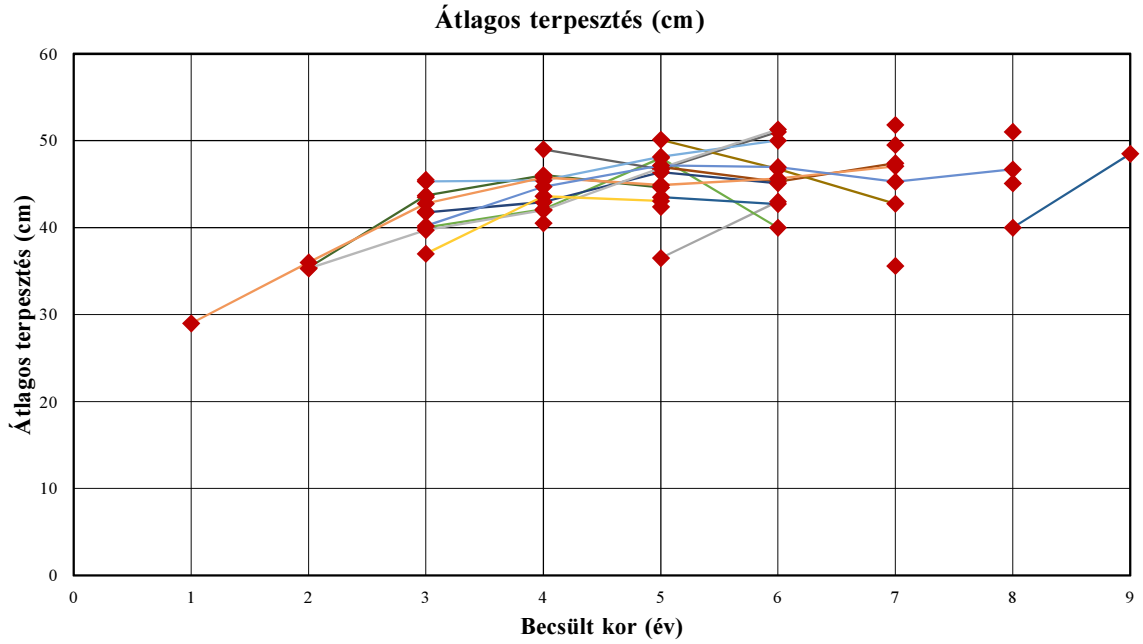

A 109. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Muflon

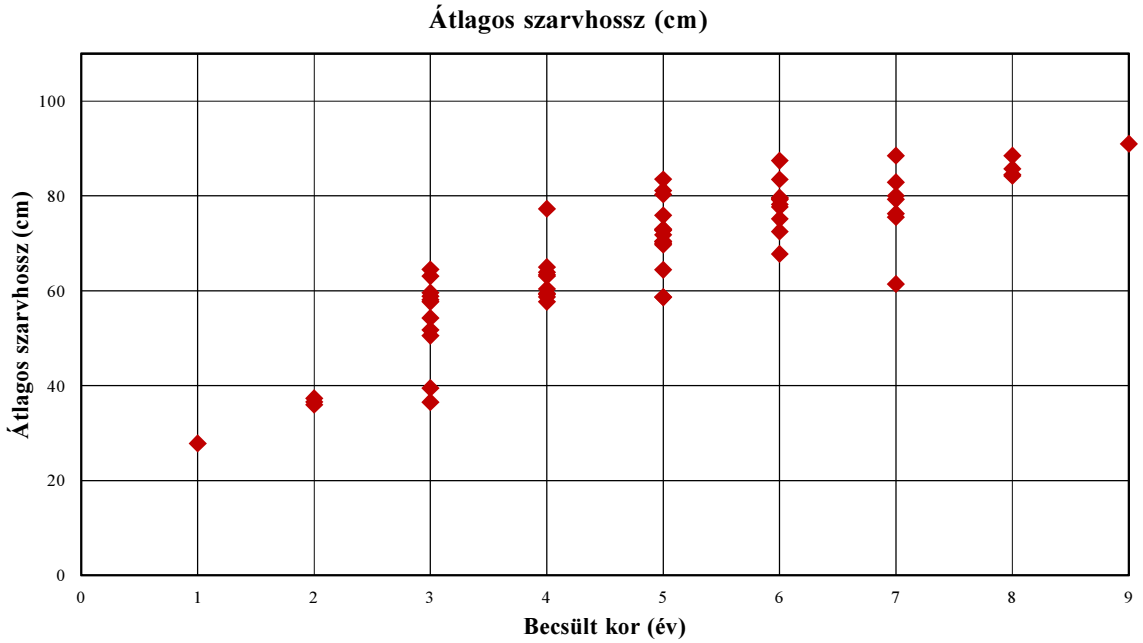

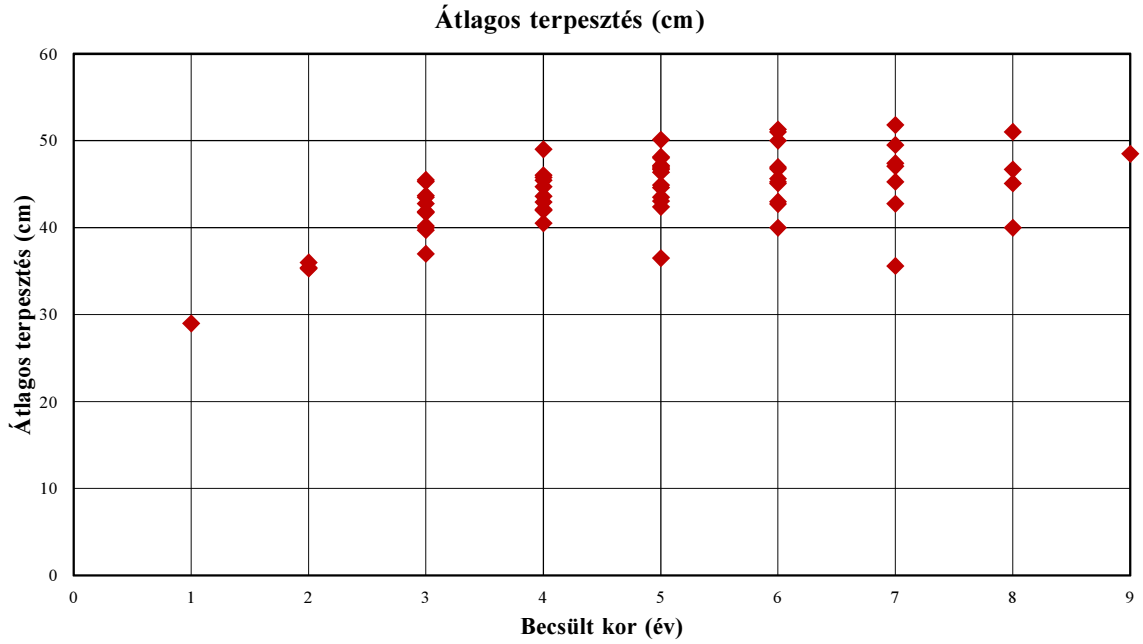

A 109. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Muflon

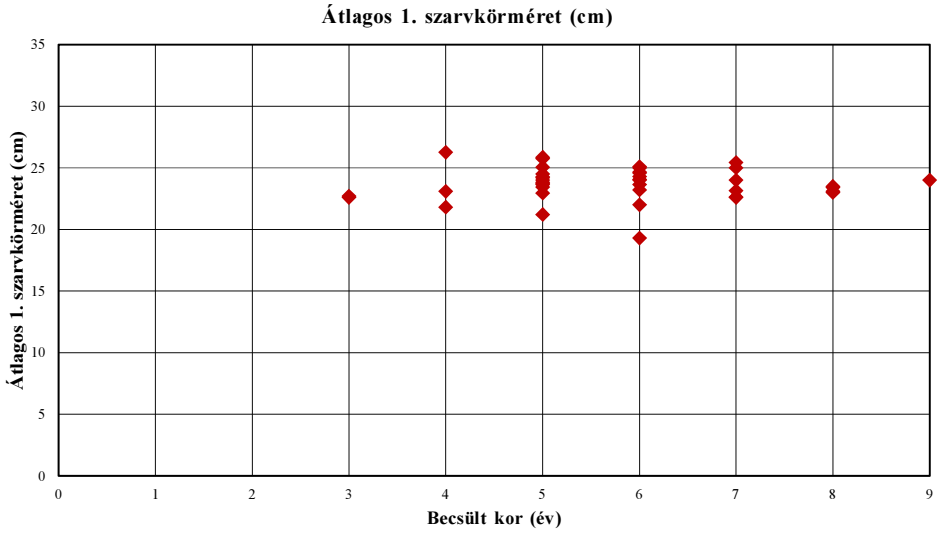

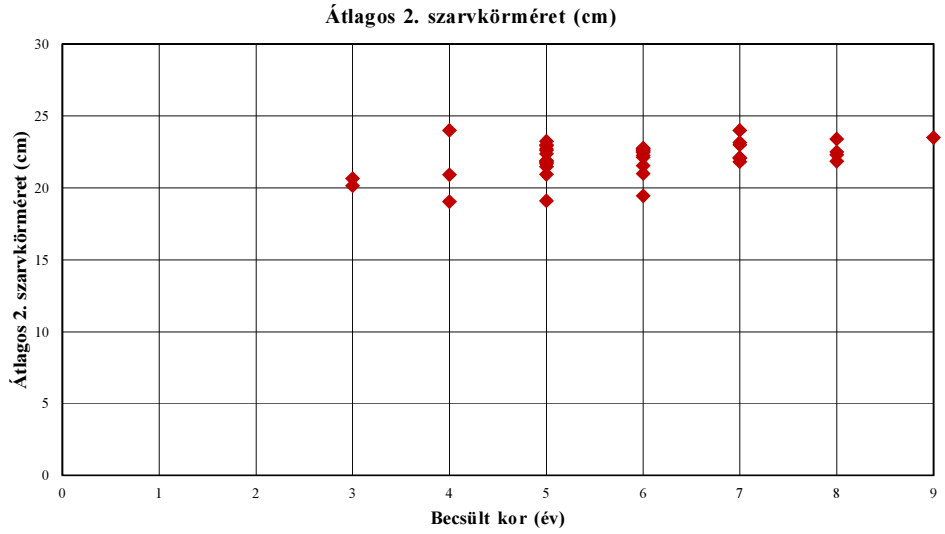

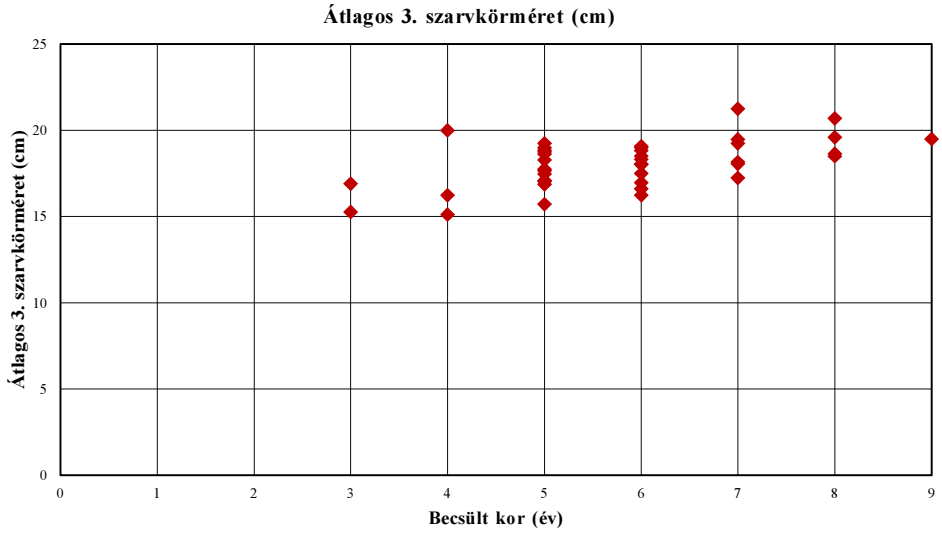

A 109. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Muflon

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szarvhossz (cm)	Átlagos 1. szarvkörméret (cm)	Átlagos 2. szarvkörméret (cm)	Átlagos 3. szarvkörméret (cm)	Átlagos terpesztés (cm)
1998	1						
1998	2						
1998	3						
1998	4						
1998	5						
1998	6						
1998	7						
1998	8						
1998	8<						
1999	1						
1999	2						
1999	3						
1999	4						
1999	5						
1999	6						
1999	7						
1999	8						
1999	8<						
2000	1						
2000	2						
2000	3						
2000	4						
2000	5	1	73,00	24,50	23,25	19,00	36,50
2000	6	1	72,50	22,00	21,00	19,00	43,00
2000	7						
2000	8						
2000	8<						
2001	1						
2001	2						
2001	3						
2001	4	1	58,70	21,80	19,05	15,10	40,50
2001	5	1	58,70				
2001	6						
2001	7						
2001	8						
2001	8<						
2002	1						
2002	2						
2002	3	2	54,25				43,50
2002	4						
2002	5	1	69,70	21,20	19,10	18,75	42,40
2002	6						
2002	7	1	88,50	25,00	24,00	21,25	49,50
2002	8						
2002	8<						
2003	1						
2003	2						
2003	3	1	63,05	22,70	20,15	15,25	40,00
2003	4	4	59,45	23,10	20,93	16,23	42,10
2003	5	1	83,50	25,75	23,00	19,25	48,00
2003	6	2	67,75	19,30	19,45	16,95	40,00
2003	7						
2003	8						
2003	8<						

A 109. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Muflon

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szarvhossz (cm)	Átlagos 1. szarvkörméret (cm)	Átlagos 2. szarvkörméret (cm)	Átlagos 3. szarvkörméret (cm)	Átlagos terpesztés (cm)
2004	1						
2004	2						
2004	3						
2004	4						
2004	5	1	72,85	23,45	20,95	17,65	43,50
2004	6	1	87,45	23,20	22,55	16,60	42,70
2004	7						
2004	8	1	88,50	23,00	22,50	18,50	40,00
2004	8<	1	91,00	24,00	23,50	19,50	48,50
2005	1						
2005	2						
2005	3	2	57,70	22,60	20,65	16,90	41,85
2005	4						
2005	5	4	71,74	23,83	22,38	18,26	46,98
2005	6	3	78,18	24,02	22,25	18,83	45,27
2005	7	2	79,98	22,60	21,83	17,23	47,40
2005	8						
2005	8<						
2006	1						
2006	2						
2006	3						
2006	4	1	77,25	26,25	24,00	20,00	49,00
2006	5	3	75,88	23,73	22,70	18,63	46,70
2006	6	1	79,15	23,65	22,60	18,30	51,00
2006	7						
2006	8	1	85,75	23,10	22,30	20,70	51,00
2006	8<						
2007	1						
2007	2						
2007	3	1	64,50				45,50
2007	4						
2007	5	3	80,30	25,05	22,92	17,73	50,10
2007	6	4	77,68	25,10	22,76	19,09	46,75
2007	7	2	75,50	22,65	22,05	19,48	42,75
2007	8						
2007	8<						
2008	1						
2008	2						
2008	3	2	58,85				41,75
2008	4	3	60,37				42,93
2008	5	5	72,76	24,00	21,68	17,03	46,38
2008	6	2	75,15	24,65	21,55	16,23	45,10
2008	7						
2008	8	1	84,20	23,40	21,85	19,60	45,10
2008	8<						
2009	1						
2009	2	2	36,00				35,40
2009	3	2	58,13				43,70
2009	4	4	64,98				46,03
2009	5	4	70,29	23,63	21,78	17,47	44,63
2009	6						
2009	7	1	82,85	24,00	23,00	19,25	51,80
2009	8						
2009	8<						

A 109. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Muflon

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szarvhossz (cm)	Átlagos 1. szarvkörméret (cm)	Átlagos 2. szarvkörméret (cm)	Átlagos 3. szarvkörméret (cm)	Átlagos terpesztés (cm)
2010	1						
2010	2						
2010	3	7	59,61				45,30
2010	4	4	63,91				45,43
2010	5	3	81,10	25,85	22,62	18,85	48,13
2010	6	5	79,50	24,99	22,74	18,51	50,00
2010	7						
2010	8						
2010	8<						
2011	1	1	27,85				29,00
2011	2	3	37,37				36,00
2011	3	5	51,75				42,78
2011	4	5	63,11				45,76
2011	5	6	70,41	24,27	21,90	17,08	44,88
2011	6	4	83,49	24,59	22,66	18,00	45,65
2011	7	2	76,25	25,43	23,15	18,05	47,05
2011	8						
2011	8<						
2012	1						
2012	2	1	36,60				35,30
2012	3	5	50,55				39,72
2012	4	2	63,38				42,00
2012	5	3	69,93	22,95	21,48	15,72	46,87
2012	6	4	79,61	24,29	22,14	17,49	51,28
2012	7						
2012	8						
2012	8<						
2013	1						
2013	2						
2013	3	4	39,50				37,00
2013	4	1	57,70				43,60
2013	5	5	58,61				43,06
2013	6						
2013	7	1	61,40				35,60
2013	8						
2013	8<						
2014	1						
2014	2						
2014	3	1	36,55				40,20
2014	4	2	59,23				44,70
2014	5	4	64,40	24,20	21,85	16,85	47,15
2014	6	5	79,38	24,06	22,45	18,03	46,96
2014	7	4	79,25	23,15	22,11	18,15	45,28
2014	8	1	84,45	23,50	23,40	18,65	46,70
2014	8<						

Muflon érmesarány (%) 2003

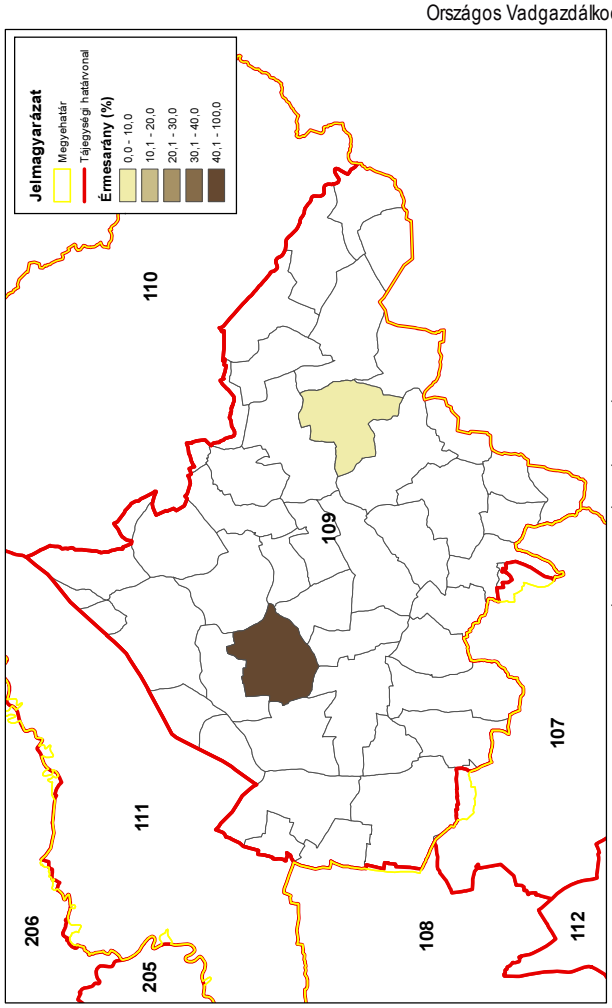

Muflon érmesarány (%) 2014

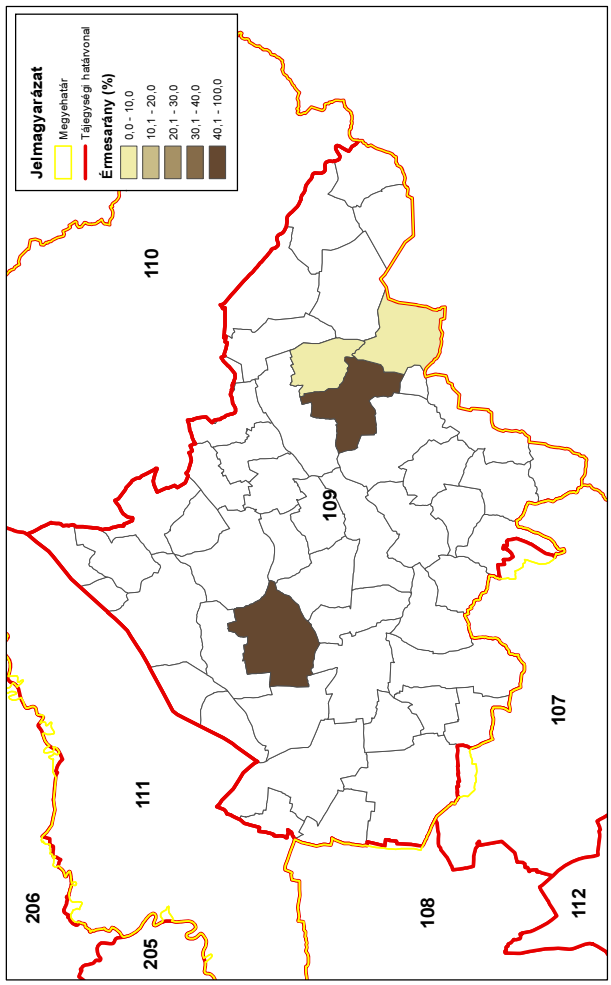

Muflon érmesarány (%) 1998

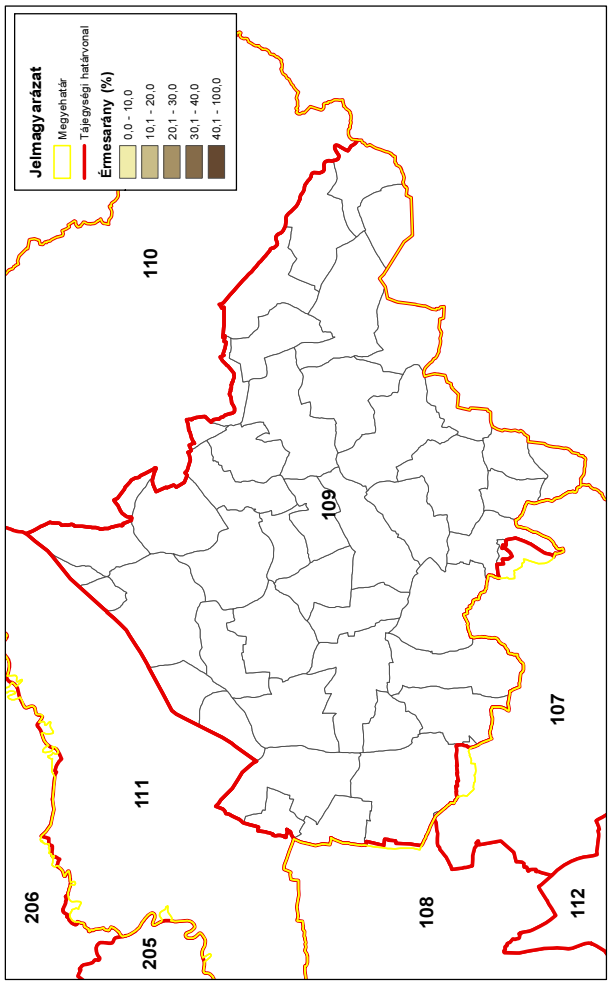

Muflon érmesarány (%) 2008

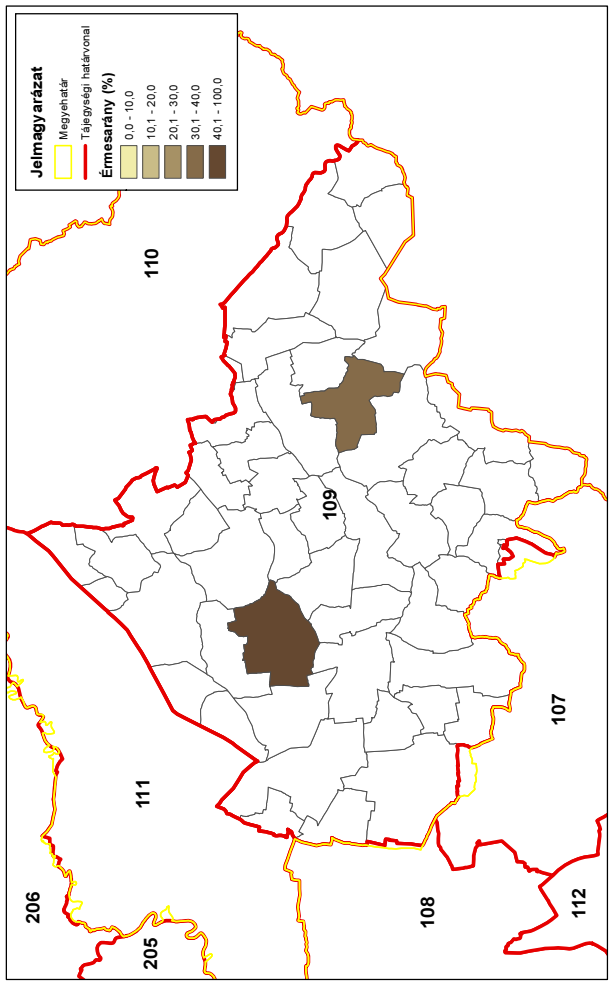

A vaddisznó állománya és hasznosítása

A vaddisznó állománya és hasznosítása

Az állomány létszám és a teríték a vadgazdálkodási tájegységben

- A **Nyírségi vadgazdálkodási tájegységben (109)** a vaddisznó szabad területi létszáma 1998-2014 között erős növekedést mutatott (368→1748 pld; **+375%**), miközben a teríték a jelentett létszámnál erősebben nőtt (261→1958 pld; **+650%**). A hasznosítási arány szinte a teljes időszakban jelentősen nőtt (55→150%).
- A **Nyírségi vadgazdálkodási tájegység** 2007-2014 közötti térképein jól követhető a vaddisznó területfoglalása és ahogy a román határ mentén kialakult egy nagyobb sűrűségű sáv. Már 2007-ben az tájegység ≈60%-án lőttek vaddisznót, és az utolsó évben ez már lényegében mindenütt volt elejtés. A határ menti sávban számos 2-3 db/km^2 vagy már nagyobb terítéket jelentő vadgazdálkodási egység is előfordult. A vaddisznó itteni elterjedése összhangban áll azzal, hogy a tájegység 26%-a erdő és 62% tartozik szántó és rét-legelő művelési ágba.

A hasznosítási arány és a hasznosítás összetétele

- Hasznosítási arány kezdetben alacsony volt (55-85%), ami nem elegendő a szintentartáshoz sem. Kivétel az utolsó 4 volt, amikor 100-150% a hasznosítási arány. A grafikonok alapján a hasznosítás (db) és a kan/koca/süldő/malac lelövések pozitív kapcsolatban állnak. Jól beazonosítható a süldők lelövésének erős hatása.
- A hasznosítás összetételét tekintve a tájegységben a kan/koca/süldő/malac arányok a vaddisznó terjedését és létszámának növekedését tették lehetővé. Az utolsó néhány évet leszámítva a kanokhoz képest (20-30%) kevés kocát lőttek (10-15%) és a süldő+malac (60-70%) lelövés is jobbára túl kevés volt. Ennek a kocák és a szaporulat kíméletét okozó lelövési összetételnek szerepe van a vaddisznó terjedésében, mert ez a többnyire alacsony hasznosítási arányokkal együtt, végeredményben állomány-növelő gazdálkodást eredményezett.
- Figyelembe véve, hogy az agrár környezetben (62% szántó+rét-legelő) a vaddisznónak nincs helye, az eddigi gyakorlat eredménytelennek tekinthető. A vaddisznólétszám további növekedésének megállítása érdekében a lelövéseket ezeken a részeken maximalizálni kell és elsősorban a kocakilövések minél magasabb arányát kell elérni.

A vaddisznó jelentősége a vadgazdálkodási tájegységben

- A **Nyírségi vadgazdálkodási tájegységben** a vaddisznó stabil, teljes elterjedése veszélyes a vadgazdálkodási tájegység vadgazdálkodóira nézve. A >20-25% erdősültségű vadgazdálkodási egységekben a vaddisznó megtelepedése nem akadályozható meg, de ezek a területen nem lehetnek a mezőgazdasági területekre utánpótlást biztosító rezervoárok.
- A vaddisznó az intenzív mezőgazdasági rendszerekben rövidesen súlyos károkat okozhat, amik anyagilag ellehetetleníthetik az érintetteket. A jelenlegi vadkárhelyzet még nem veszélyes, de a láthatóan növekvő trend és a szinte töretlenül emelkedő vaddisznólétszám kockázatos együttállás.
- A vaddisznó megtelepülésének másik kockázata az apróvadban neki tulajdoníthatóan keletkező veszteség. A vaddisznó mindenevő faj, ami a tojások, a fiókák és a szaporulat szempontjából többé-kevésbé bizonyított veszteségeket okozhat.

A szabad területi vaddisznóállomány és a hasznosítás vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **109**

Év	Jelentett				Hasznosított					Hasznosítási arány			
	Kan	Koca	Süldő	Összes	Kan	Koca	Süldő	Malac	Összes	Kan	Koca	Süldő	Összes
1998	72	84	212	**368**	40	33	170	18	**261**	55,6%	39,3%	80,2%	**70,9%**
1999	66	95	178	**339**	58	34	169	23	**284**	87,9%	35,8%	94,9%	**83,8%**
2000	75	124	305	**504**	66	24	167	18	**275**	88,0%	19,4%	54,8%	**54,6%**
2001	100	127	378	**605**	70	56	185	25	**336**	70,0%	44,1%	48,9%	**55,5%**
2002	111	143	349	**603**	163	67	257	61	**548**	146,8%	46,9%	73,6%	**90,9%**
2003	144	184	427	**755**	120	77	317	91	**605**	83,3%	41,8%	74,2%	**80,1%**
2004	122	142	387	**651**	135	60	246	55	**496**	110,7%	42,3%	63,6%	**76,2%**
2005	98	121	308	**527**	82	39	213	59	**393**	83,7%	32,2%	69,2%	**74,6%**
2006	109	126	293	**528**	70	27	179	20	**296**	64,2%	21,4%	61,1%	**56,1%**
2007	105	131	300	**536**	123	55	155	38	**371**	117,1%	42,0%	51,7%	**69,2%**
2008	169	227	536	**932**	197	78	368	95	**738**	116,6%	34,4%	68,7%	**79,2%**
2009	199	256	573	**1 028**	204	74	349	113	**740**	102,5%	28,9%	60,9%	**72,0%**
2010	212	273	627	**1 112**	254	131	483	145	**1 013**	119,8%	48,0%	77,0%	**91,1%**
2011	266	338	705	**1 309**	406	206	645	213	**1 470**	152,6%	60,9%	91,5%	**112,3%**
2012	294	365	795	**1 454**	394	308	750	300	**1 752**	134,0%	84,4%	94,3%	**120,5%**
2013	329	405	865	**1 599**	403	282	906	253	**1 844**	122,5%	69,6%	104,7%	**115,3%**
2014	351	461	936	**1 748**	368	333	991	266	**1 958**	104,8%	72,2%	105,9%	**112,0%**
Változás	387,5%	448,8%	341,5%	375,0%	820,0%	909,1%	482,9%	1377,8%	650,2%	88,7%	83,9%	32,0%	57,9%

Ivararány (1 kanra vonatkoztatva) és szaporodási mutató

Év	Jelentett				Hasznosított						
	Kan	Koca	Süldő	*Süldő/koca*	Kan	Koca	Süldő	Malac	*Süldő/koca*	*Malac/koca*	*(M+S)/koca*
1998	1	1,17	2,94	***2,52***	1	0,83	4,25	0,45	***5,15***	***0,55***	***5,70***
1999	1	1,44	2,70	***1,87***	1	0,59	2,91	0,40	***4,97***	***0,68***	***5,65***
2000	1	1,65	4,07	***2,46***	1	0,36	2,53	0,27	***6,96***	***0,75***	***7,71***
2001	1	1,27	3,78	***2,98***	1	0,80	2,64	0,36	***3,30***	***0,45***	***3,75***
2002	1	1,29	3,14	***2,44***	1	0,41	1,58	0,37	***3,84***	***0,91***	***4,75***
2003	1	1,28	2,97	***2,32***	1	0,64	2,64	0,76	***4,12***	***1,18***	***5,30***
2004	1	1,16	3,17	***2,73***	1	0,44	1,82	0,41	***4,10***	***0,92***	***5,02***
2005	1	1,23	3,14	***2,55***	1	0,48	2,60	0,72	***5,46***	***1,51***	***6,97***
2006	1	1,16	2,69	***2,33***	1	0,39	2,56	0,29	***6,63***	***0,74***	***7,37***
2007	1	1,25	2,86	***2,29***	1	0,45	1,26	0,31	***2,82***	***0,69***	***3,51***
2008	1	1,34	3,17	***2,36***	1	0,40	1,87	0,48	***4,72***	***1,22***	***5,94***
2009	1	1,29	2,88	***2,24***	1	0,36	1,71	0,55	***4,72***	***1,53***	***6,24***
2010	1	1,29	2,96	***2,30***	1	0,52	1,90	0,57	***3,69***	***1,11***	***4,79***
2011	1	1,27	2,65	***2,09***	1	0,51	1,59	0,52	***3,13***	***1,03***	***4,17***
2012	1	1,24	2,70	***2,18***	1	0,78	1,90	0,76	***2,44***	***0,97***	***3,41***
2013	1	1,23	2,63	***2,14***	1	0,70	2,25	0,63	***3,21***	***0,90***	***4,11***
2014	1	1,31	2,67	***2,03***	1	0,90	2,69	0,72	***2,98***	***0,80***	***3,77***

Ivararány (százalékos megoszlás)

Év	Jelentett				Hasznosított					Kan / (kan+koca)	Süldő+malac
	Kan	Koca	Süldő	Összes	Kan	Koca	Süldő	Malac	Összes		
1998	19,6%	22,8%	57,6%	100%	15,3%	12,6%	65,1%	6,9%	100%	**54,8%**	**72,0%**
1999	19,5%	28,0%	52,5%	100%	20,4%	12,0%	59,5%	8,1%	100%	**63,0%**	**67,6%**
2000	14,9%	24,6%	60,5%	100%	24,0%	8,7%	60,7%	6,5%	100%	**73,3%**	**67,3%**
2001	16,5%	21,0%	62,5%	100%	20,8%	16,7%	55,1%	7,4%	100%	**55,6%**	**62,5%**
2002	18,4%	23,7%	57,9%	100%	29,7%	12,2%	46,9%	11,1%	100%	**70,9%**	**58,0%**
2003	19,1%	24,4%	56,6%	100%	19,8%	12,7%	52,4%	15,0%	100%	**60,9%**	**67,4%**
2004	18,7%	21,8%	59,4%	100%	27,2%	12,1%	49,6%	11,1%	100%	**69,2%**	**60,7%**
2005	18,6%	23,0%	58,4%	100%	20,9%	9,9%	54,2%	15,0%	100%	**67,8%**	**69,2%**
2006	20,6%	23,9%	55,5%	100%	23,6%	9,1%	60,5%	6,8%	100%	**72,2%**	**67,2%**
2007	19,6%	24,4%	56,0%	100%	33,2%	14,8%	41,8%	10,2%	100%	**69,1%**	**52,0%**
2008	18,1%	24,4%	57,5%	100%	26,7%	10,6%	49,9%	12,9%	100%	**71,6%**	**62,7%**
2009	19,4%	24,9%	55,7%	100%	27,6%	10,0%	47,2%	15,3%	100%	**73,4%**	**62,4%**
2010	19,1%	24,6%	56,4%	100%	25,1%	12,9%	47,7%	14,3%	100%	**66,0%**	**62,0%**
2011	20,3%	25,8%	53,9%	100%	27,6%	14,0%	43,9%	14,5%	100%	**66,3%**	**58,4%**
2012	20,2%	25,1%	54,7%	100%	22,5%	17,6%	42,8%	17,1%	100%	**56,1%**	**59,9%**
2013	20,6%	25,3%	54,1%	100%	21,9%	15,3%	49,1%	13,7%	100%	**58,8%**	**62,9%**
2014	20,1%	26,4%	53,5%	100%	18,8%	17,0%	50,6%	13,6%	100%	**52,5%**	**64,2%**

A vaddisznó hasznosításának összefüggései (1998-2014)

VGTE: **109**

Vaddisznó szabad területi hasznosítás összefüggései I.

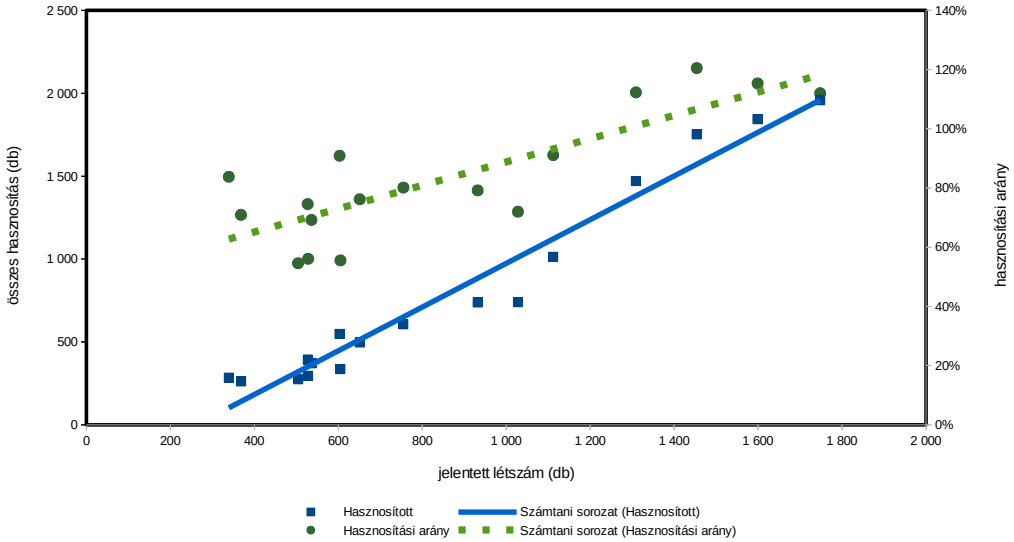

Vaddisznó szabad területi hasznosítás összefüggései II.

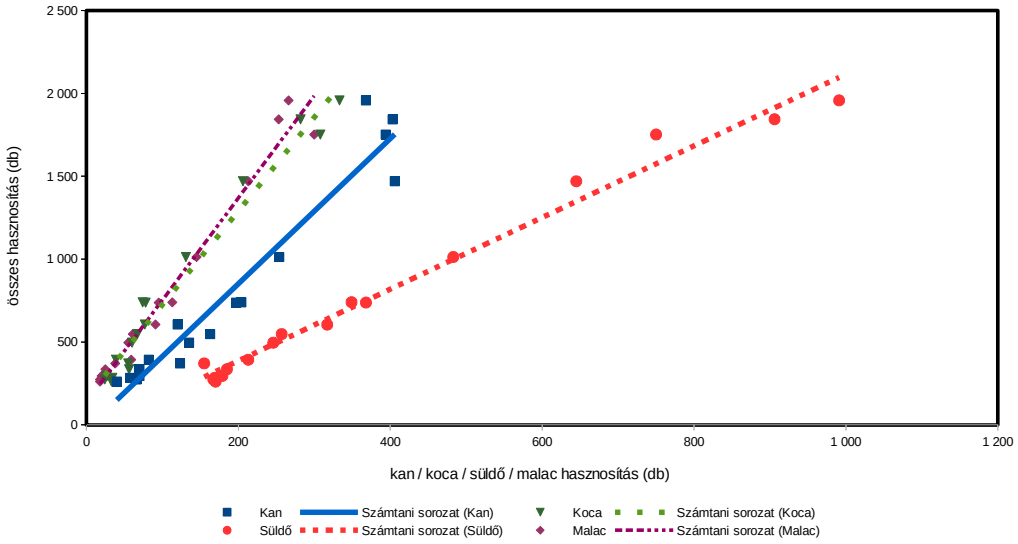

Vaddisznó szabad területi hasznosítás összefüggései III.

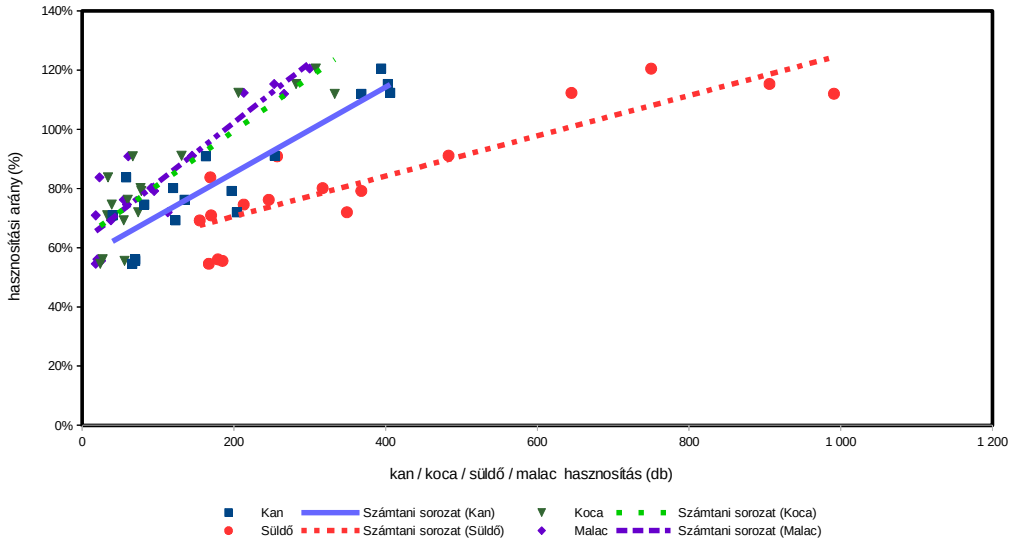

Vaddisznó (teríték - db/km^2) 2007

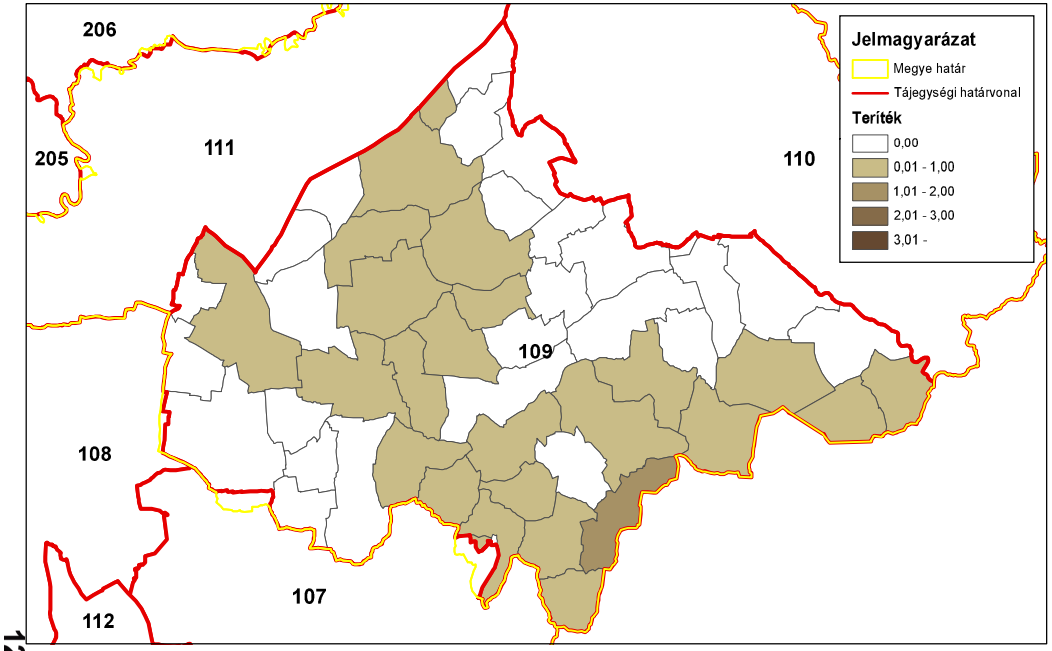

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Vaddisznó (teríték - db/km^2) 2008

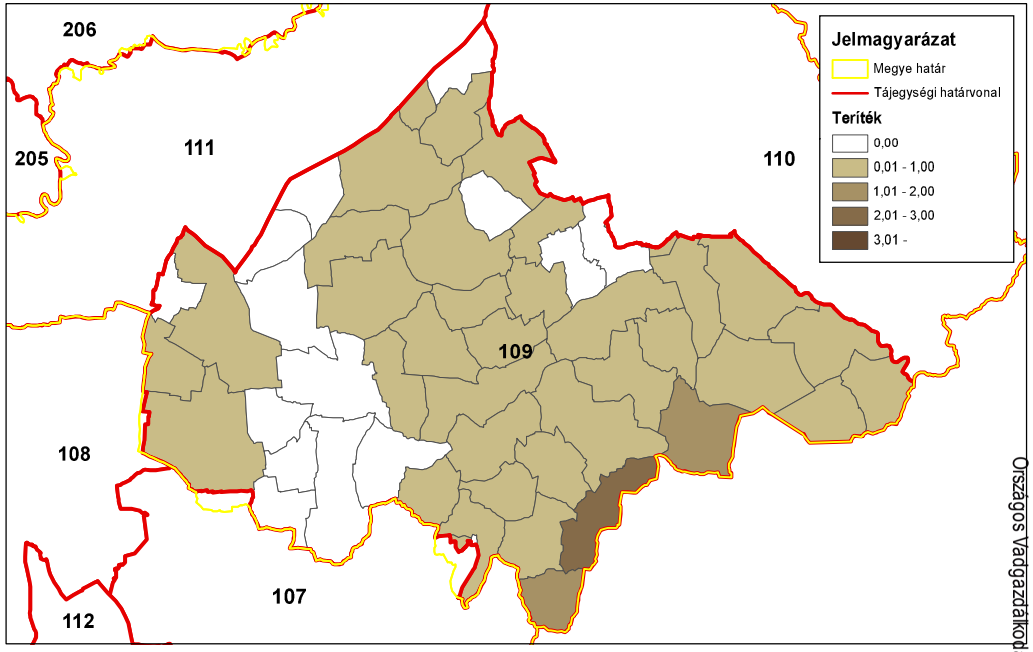

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Vaddisznó (teríték - db/km^2) 2009

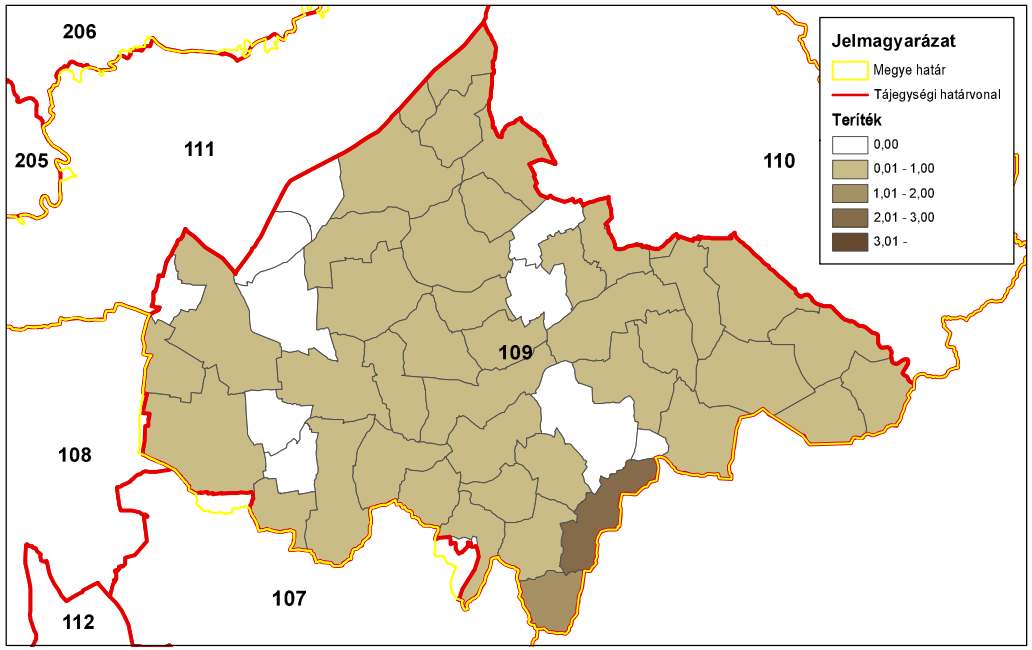

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Vaddisznó (teríték - db/km^2) 2010

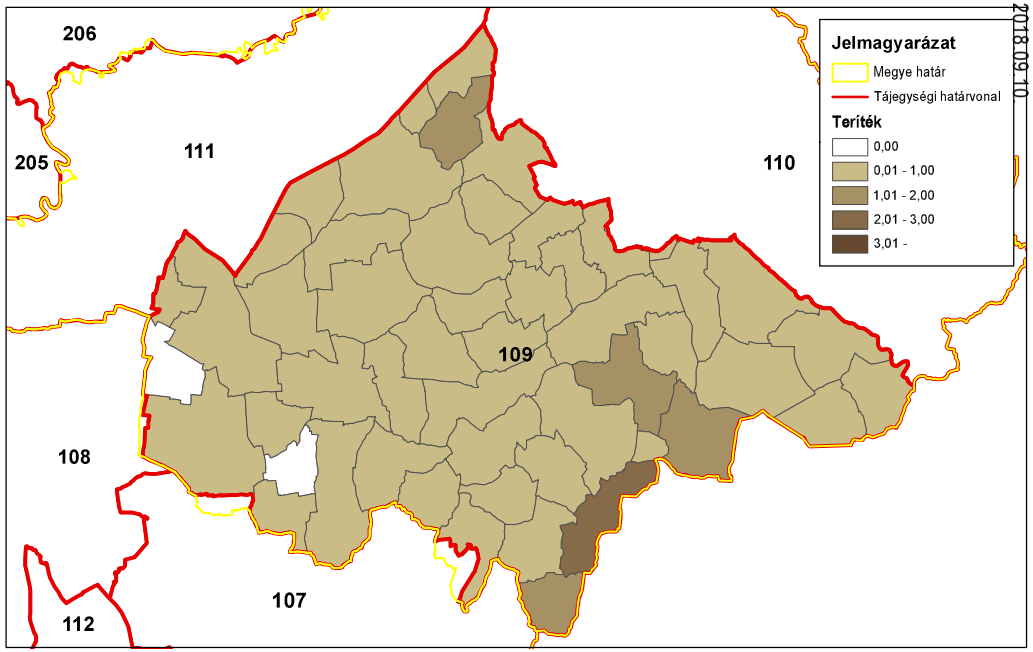

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Vaddisznó (teríték - db/km^2) 2011

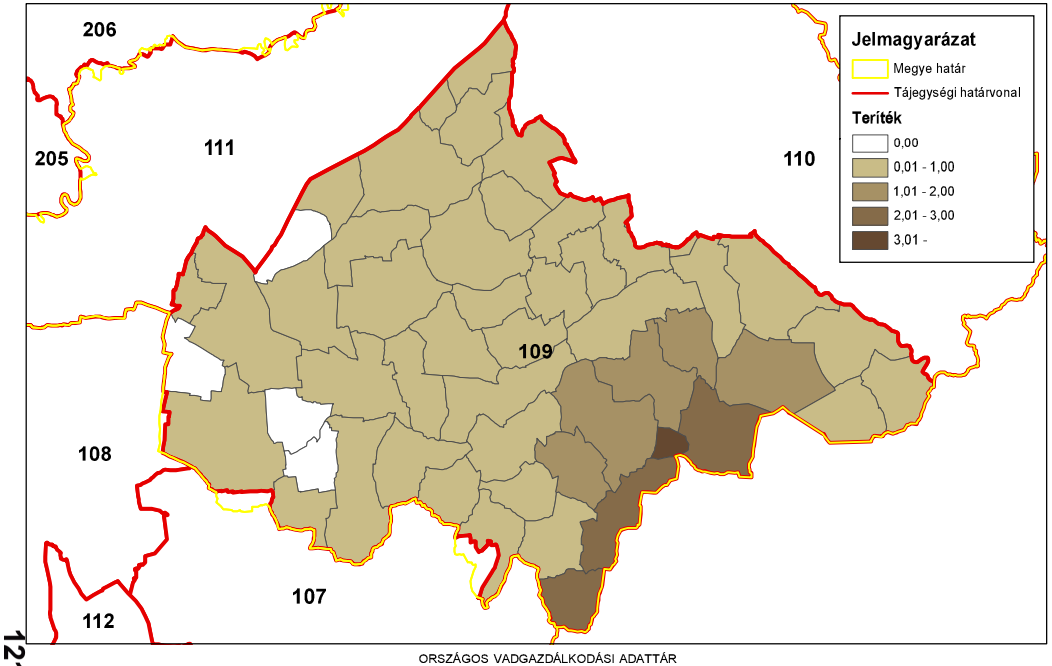

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Vaddisznó (teríték - db/km^2) 2012

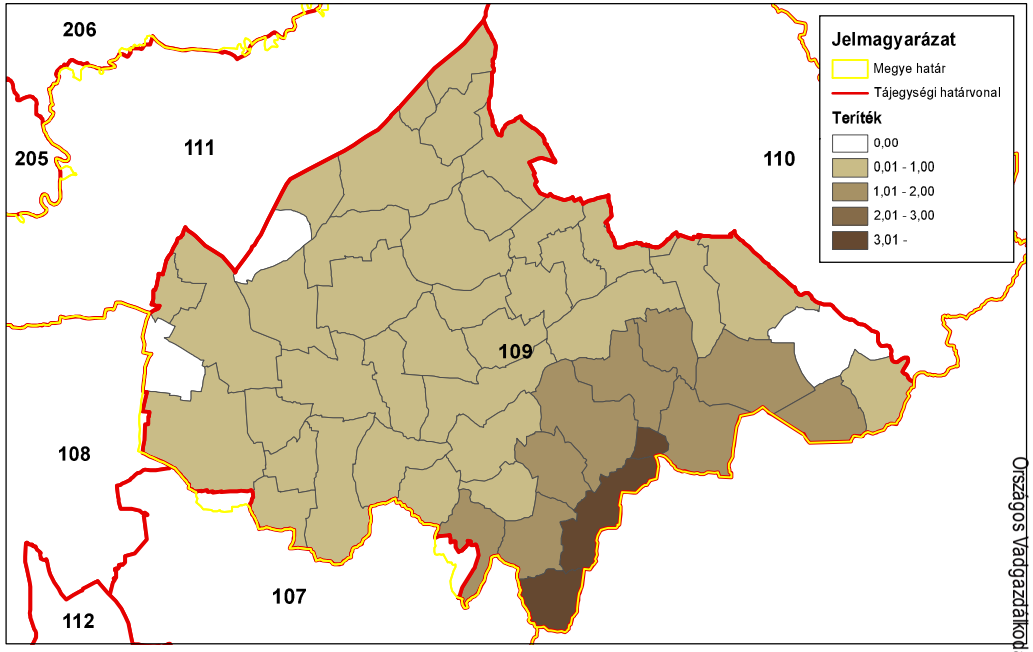

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Vaddisznó (teríték - db/km^2) 2013

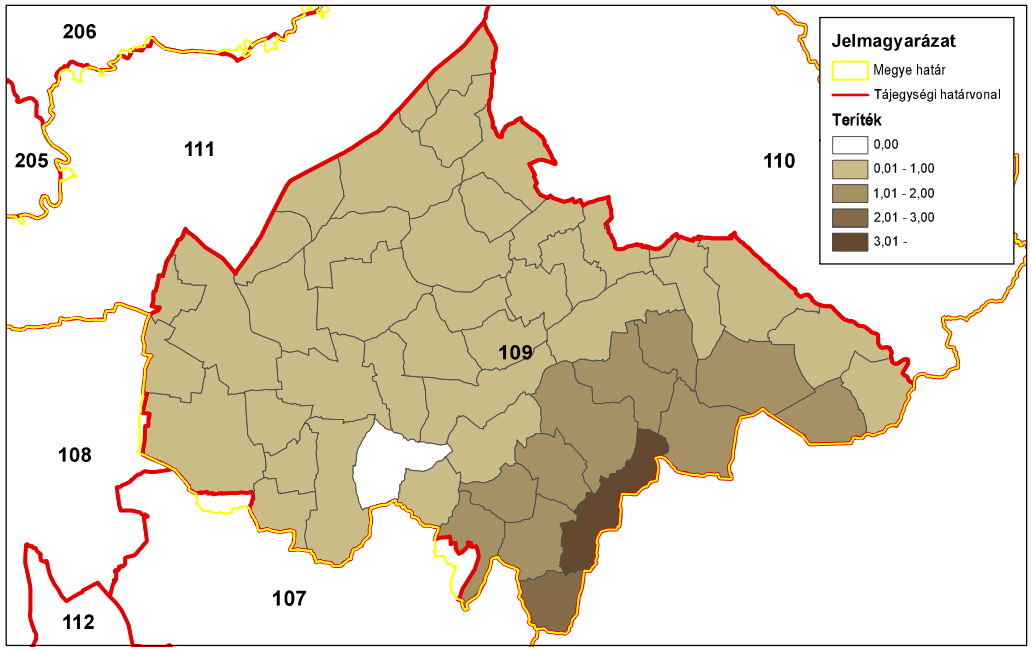

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Vaddisznó (teríték - db/km^2) 2014

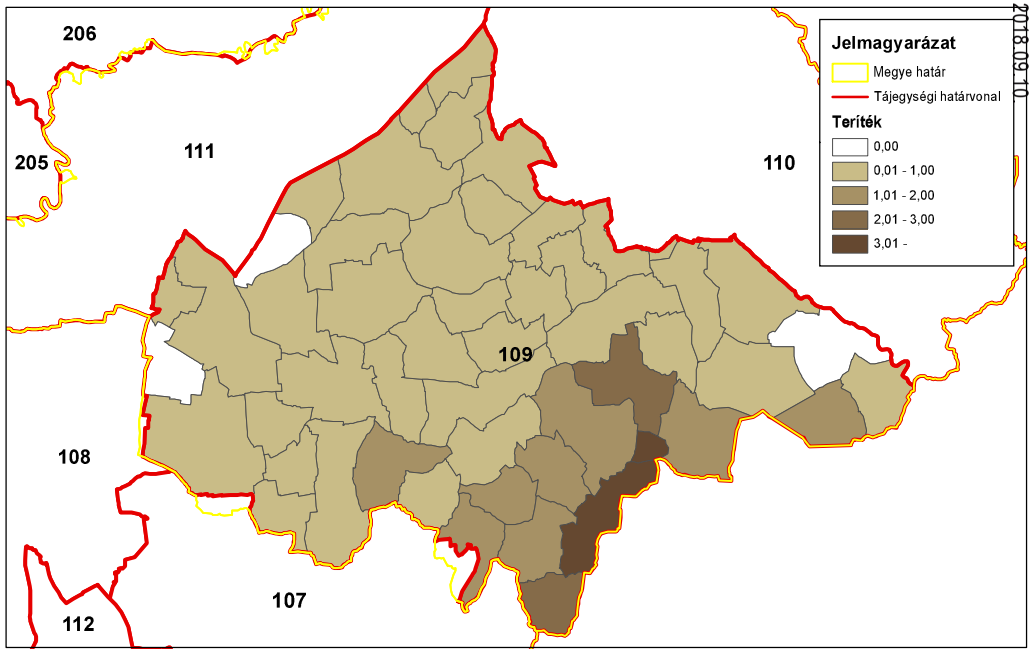

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Országos Vadgazdálkodási Adattár, 2018.09.10.

A 109. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Vaddisznó

Az érmes trófeák adatainak évenkénti alakulása

Év	Összes bírált trófea (db)	Érmes trófea (db)	Érmesarány (%)	Aranyérem (db)	Ezüstérem (db)	Bronzérem (db)	Aranyérem (%)	Ezüstérem (%)	Bronzérem (%)
1998	9	1	11,1%			1	0,0%	0,0%	100,0%
1999	21	7	33,3%	3		4	42,9%	0,0%	57,1%
2000	88	35	39,8%	9	10	16	25,7%	28,6%	45,7%
2001	82	40	48,8%	14	10	16	35,0%	25,0%	40,0%
2002	106	42	39,6%	10	13	19	23,8%	31,0%	45,2%
2003	162	105	64,8%	27	40	38	25,7%	38,1%	36,2%
2004	163	98	60,1%	26	39	33	26,5%	39,8%	33,7%
2005	188	74	39,4%	24	25	25	32,4%	33,8%	33,8%
2006	165	103	62,4%	31	34	38	30,1%	33,0%	36,9%
2007	138	91	65,9%	26	34	31	28,6%	37,4%	34,1%
2008	108	46	42,6%	18	12	16	39,1%	26,1%	34,8%
2009	205	129	62,9%	44	46	39	34,1%	35,7%	30,2%
2010	192	73	38,0%	23	19	31	31,5%	26,0%	42,5%
2011	190	118	62,1%	35	35	48	29,7%	29,7%	40,7%
2012	213	142	66,7%	38	42	62	26,8%	29,6%	43,7%
2013	529	313	59,2%	58	108	147	18,5%	34,5%	47,0%
2014	132	87	65,9%	16	32	39	18,4%	36,8%	44,8%

A 109. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Vaddisznó

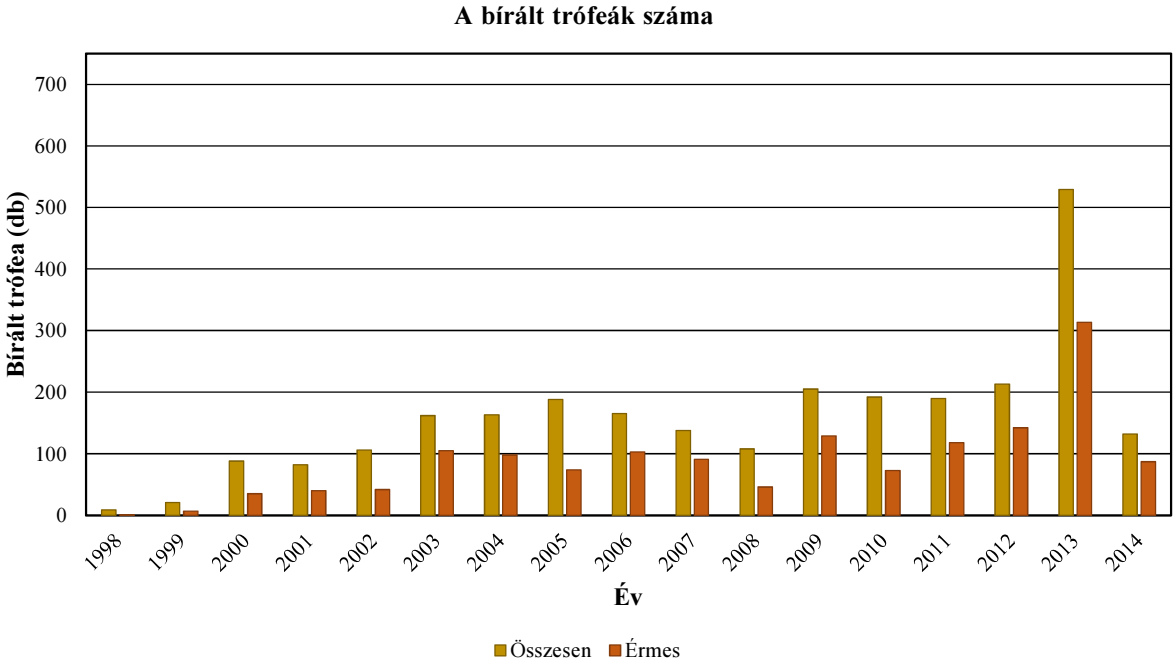

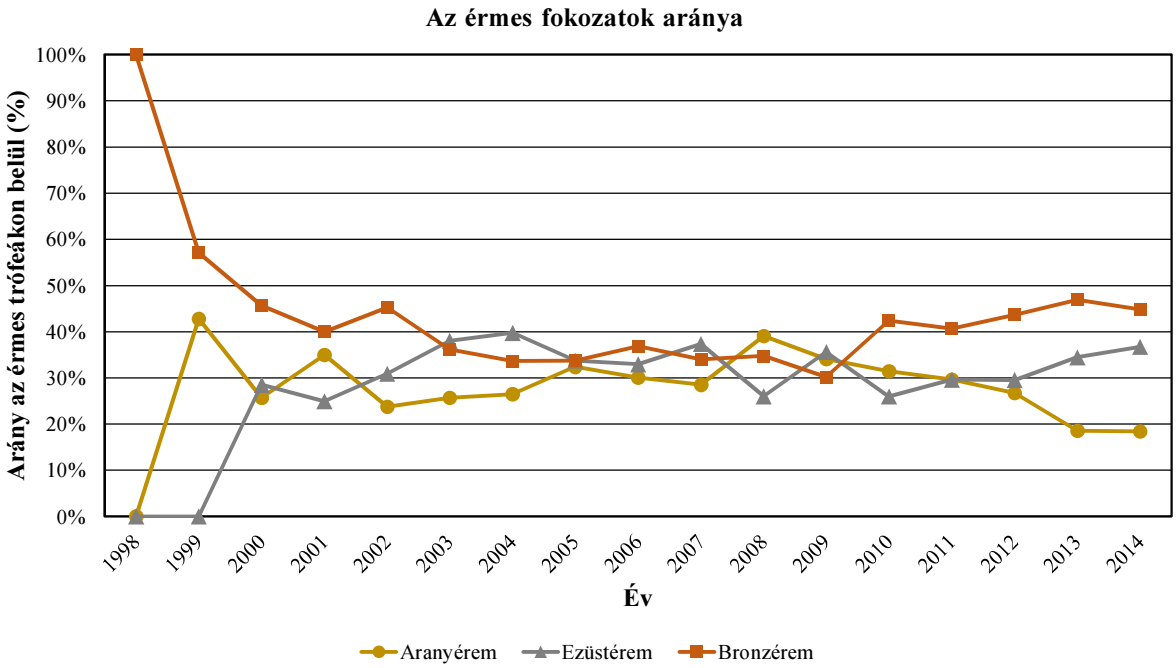

Vaddisznó érmesarány (%) 2003

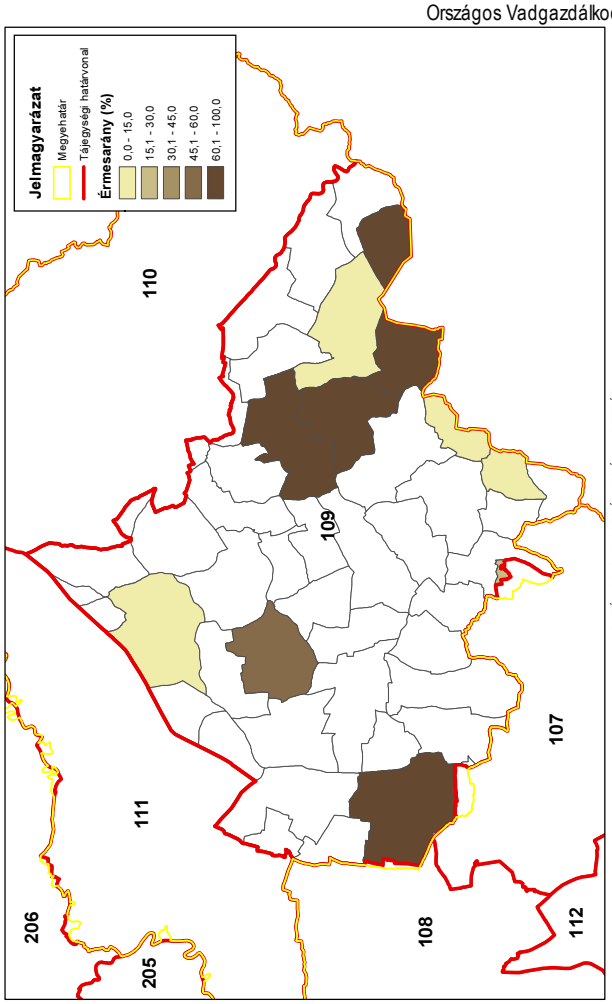

Vaddisznó érmesarány (%) 2014

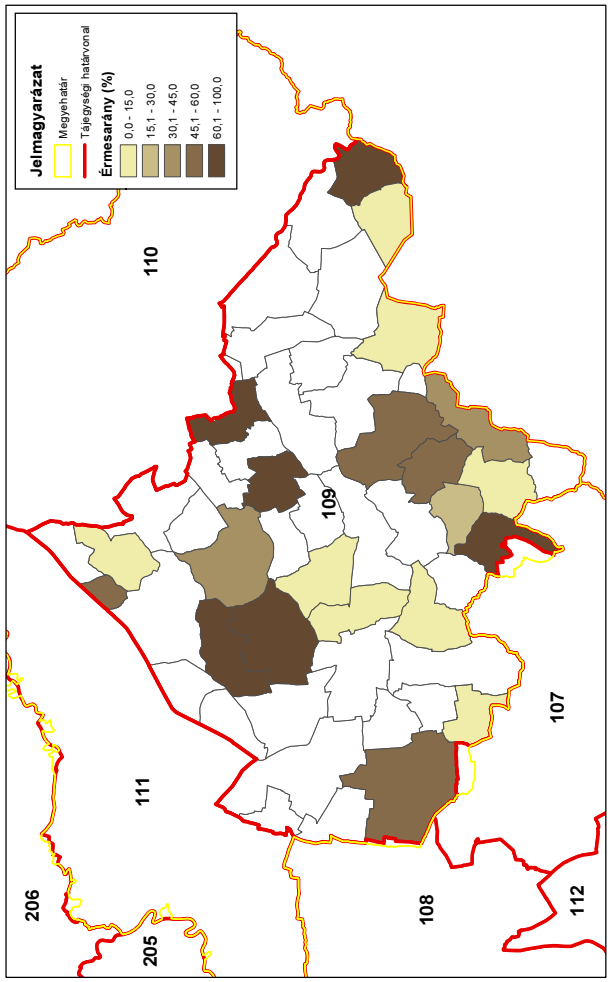

Vaddisznó érmesarány (%) 1998

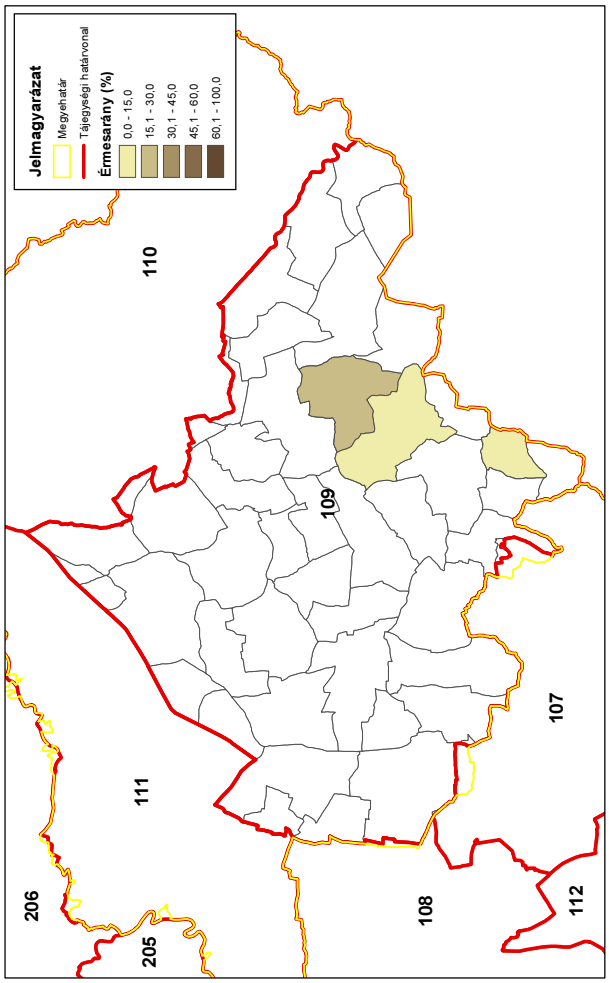

Vaddisznó érmesarány (%) 2008

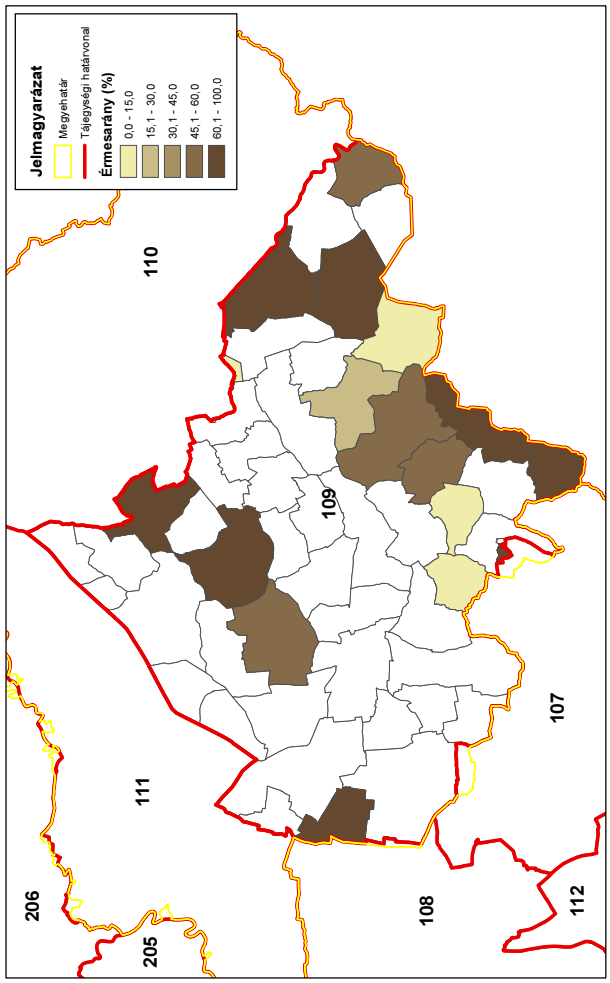

A mezei nyúl állománya és hasznosítása

A mezei nyúl állománya és hasznosítása

Az állomány létszám és a teríték a vadgazdálkodási tájegységben

- A **Nyírségi vadgazdálkodási tájegység (109)** területén a mezei nyúl létszáma 1998-2014 között csökkent (21 → 18 ezer). 2003-ig nőtt az állomány (21 → 28,8 ezer pld), majd csökkenés látható 2014-ig. A lelövések 2002-ig növekedtek, majd csökkenés következett be (4,9 → 6 → 3,5 ezer pld). Az élő befogás 2001-ig kis mértékben nőtt, de 2008-ra megszűnt, majd 2013-2014-ben újra volt élőnyúl befogás.
- Az adatok alapján a nyúl állomány jelentett létszáma és a hasznosítás között látható egy gyenge összefüggés. A hasznosítás is csökkent a jelentett állománnyal együtt, méghozzá jelentősebb mértékben. Ez azonban a gazdálkodási lehetőségek kiaknázatlanságát is jelentheti, vagyis a becsléseket és a tervezést erősíteni kell.
- A lelövések és a befogások egymáshoz viszonyított aránya jól alakult a tájegységben, alapvetően lelövéssel hasznosítják a mezei nyúl populációt. Ez kedvező lehet a további állomány alakulás szempontjából, a tervszerűség azonban fontos tényező lehet a gazdálkodás javításában (ld. a bérvadásztatás bevételei csökkennek a mezei nyúl lelövéssel, mert túl kevés nyulat hasznosítanak, ami nem vonzó a bérvadászoknak).
- Jól láthatóan csökken a terítéksűrűség az egész tájegység területén, a kezdeti középső és ÉK-i nagyobb hasznosítás áttevődik a középső és DNyi-i részekre.
- Összességében a nyúl hasznosításának változása nem volt teljesen összhangban a létszám változásával, a hasznosítás csökkenése nem igazodik az állomány változásából levezethető lehetőségekhez, ami jelen esetben akár alulhasznosítást okozhat és ezzel rontja a gazdálkodási eredményeket.

A hasznosítási arány és a hasznosítás összetétele

- A hasznosítási arány folyamatosan csökkent (29% → 20%).
- A hasznosítás összetételében látható a lelövések túlsúlya, majd 2008-tól teljes egészében csak lelövés útján hasznosítják a mezei nyúl állományt, ami kedvező lehet. Az utolsó két évben újra fogtak be élve nyulat, de nagyon alacsony a befogás aránya (3% és 1,4%). Ennek megfelelően a lelövések aránya nőtt a térségben, míg a befogásoké csökkent. A hasznosítási arányt esetleg lehetne növelni a tájegység egyes vadgazdálkodóinál, ahol jelentősebb nyúl állomány

A mezei nyúl állománya és hasznosítása
fordul elő.
A mezei nyúl jelentősége a vadgazdálkodási tájegységben
• A Nyírségi vadgazdálkodási tájegység még az ország jobb mezei nyulas térségei közé tartozik a teríték nagysága alapján. A mezei nyúl azonban már nem olyan fontos tényezője az eredményes vadgazdálkodásnak, mint a délebbi tájegységekben. Ugyanakkor a mezei nyúllal való gazdálkodást erősíteni lehetne a jelenlegi adatok alapján. A mezei nyúl állománya sajnos csökkenő, de a hasznosítás még erőteljesebben csökken. A fácán hasznosítással összefüggést mutat, ami arra utal, hogy az apróvadas gazdálkodási szemlélet még jelen van ebben a tájegységben. Még fontos az apróvad állomány a helyi vadgazdálkodók számára. Azonban a gyorsan csökkenő hasznosítási arány azt mutatja, hogy elveszti jelentőségét, holott az állomány még lehetővé tenné a nagyobb arányú hasznosítást, sőt érdemes lenne megpróbálni megfordítania trendet. A még meglévő és még mindig jelentős mezei nyúl állománnyal való bölcs gazdálkodáshoz szükségesek bizonyos változtatások a becslések és a tervezés területén.

A szabad területi mezeinyúl-állomány és a hasznosítás vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **109**

Év	Becslés	Hasznosított			Arányok		
		Lelövés	Befogás	Összes	Lelövés	Befogás	Hasznosítás
1998	20 808	4 911	1 120	**6 031**	81,4%	18,6%	**29,0%**
1999	19 640	5 033	1 473	**6 506**	77,4%	22,6%	**33,1%**
2000	24 485	4 560	1 582	**6 142**	74,2%	25,8%	**25,1%**
2001	26 775	5 327	1 400	**6 727**	79,2%	20,8%	**25,1%**
2002	27 550	6 002	141	**6 143**	97,7%	2,3%	**22,3%**
2003	28 784	4 848	57	**4 905**	98,8%	1,2%	**17,0%**
2004	24 038	4 268	63	**4 331**	98,5%	1,5%	**18,0%**
2005	21 562	3 896	151	**4 047**	96,3%	3,7%	**18,8%**
2006	21 210	2 894	0	**2 894**	100,0%	0,0%	**13,6%**
2007	17 849	2 994	263	**3 257**	91,9%	8,1%	**18,2%**
2008	18 904	3 445	0	**3 445**	100,0%	0,0%	**18,2%**
2009	19 530	4 036	0	**4 036**	100,0%	0,0%	**20,7%**
2010	21 011	3 932	0	**3 932**	100,0%	0,0%	**18,7%**
2011	20 428	4 540	0	**4 540**	100,0%	0,0%	**22,2%**
2012	21 065	3 993	0	**3 993**	100,0%	0,0%	**19,0%**
2013	20 386	3 370	105	**3 475**	97,0%	3,0%	**17,0%**
2014	17 917	3 534	49	**3 583**	98,6%	1,4%	**20,0%**
Változás	-13,9%	-28,0%	-95,6%	-40,6%	21,1%	-92,6%	-31,0%
Minimum	17 849	2 894	0	2 894	74,2%	0,0%	13,6%
Maximum	28 784	6 002	1 582	6 727	100,0%	25,8%	33,1%

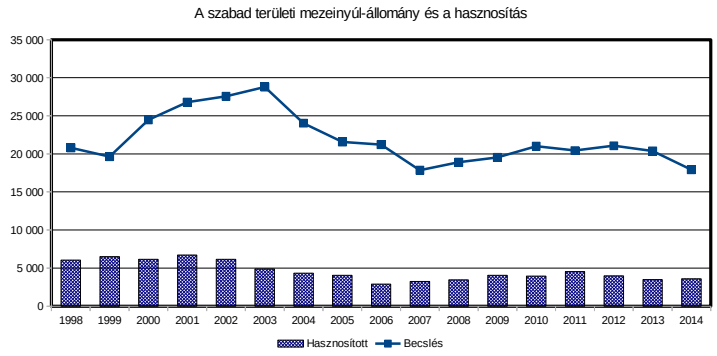

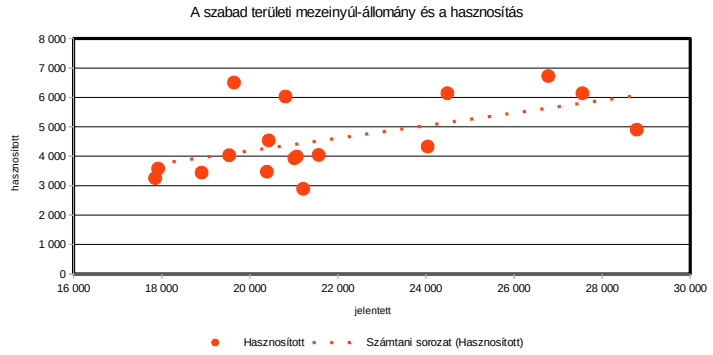

A mezei nyúl hasznosítás és a róka, borz és vaddisznó lelövés kapcsolata (1998-2014)

VGTE: **109**

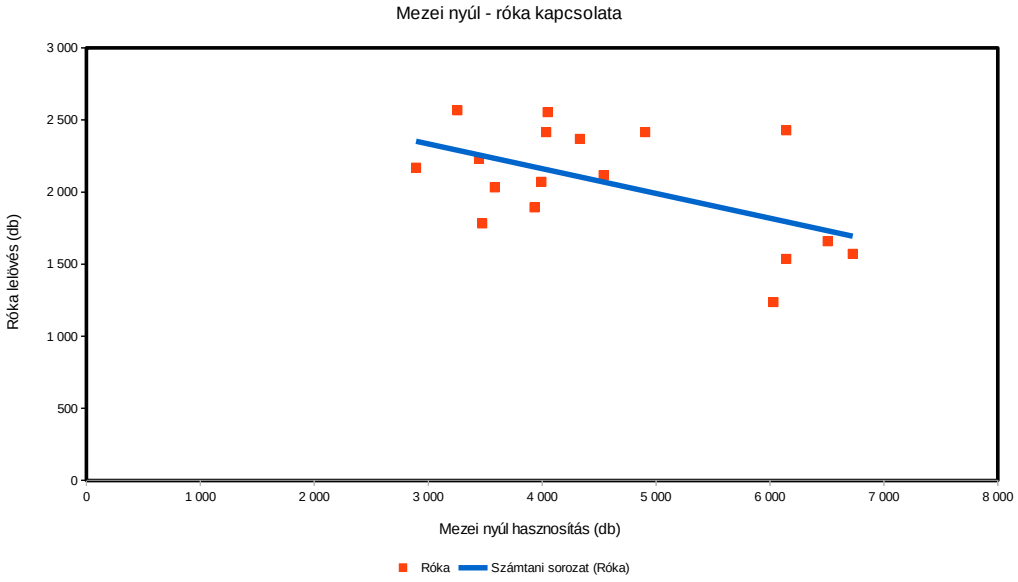

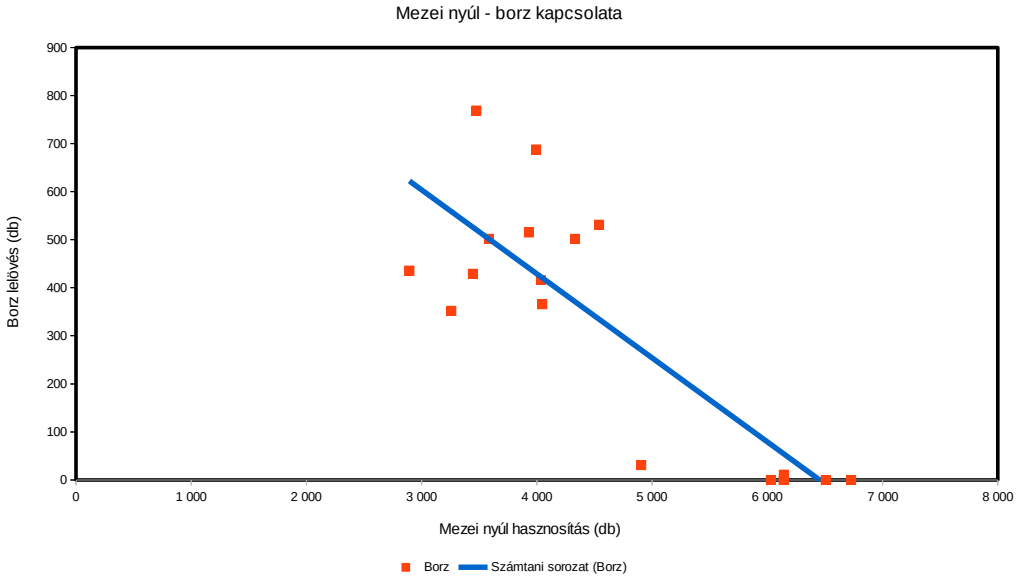

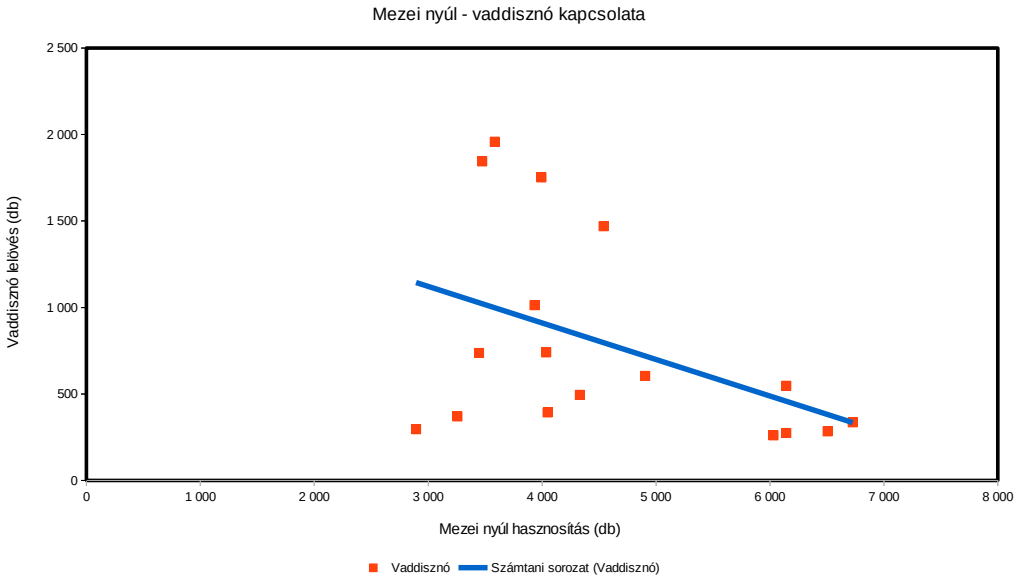

Mezei nyúl (teríték - db/km^2) 2007

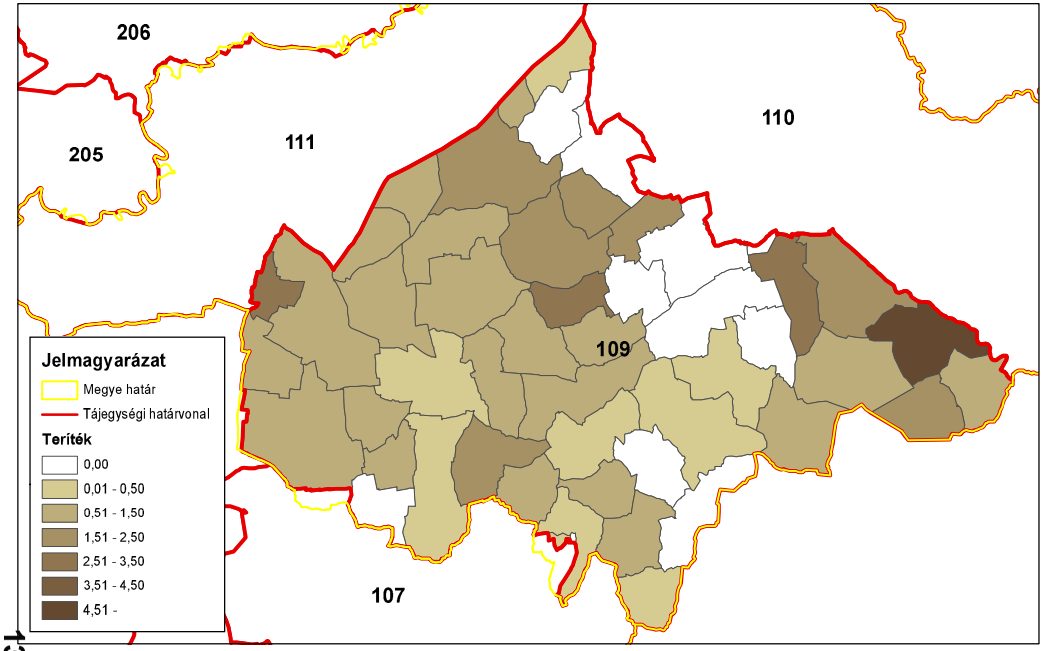

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Mezei nyúl (teríték - db/km^2) 2008

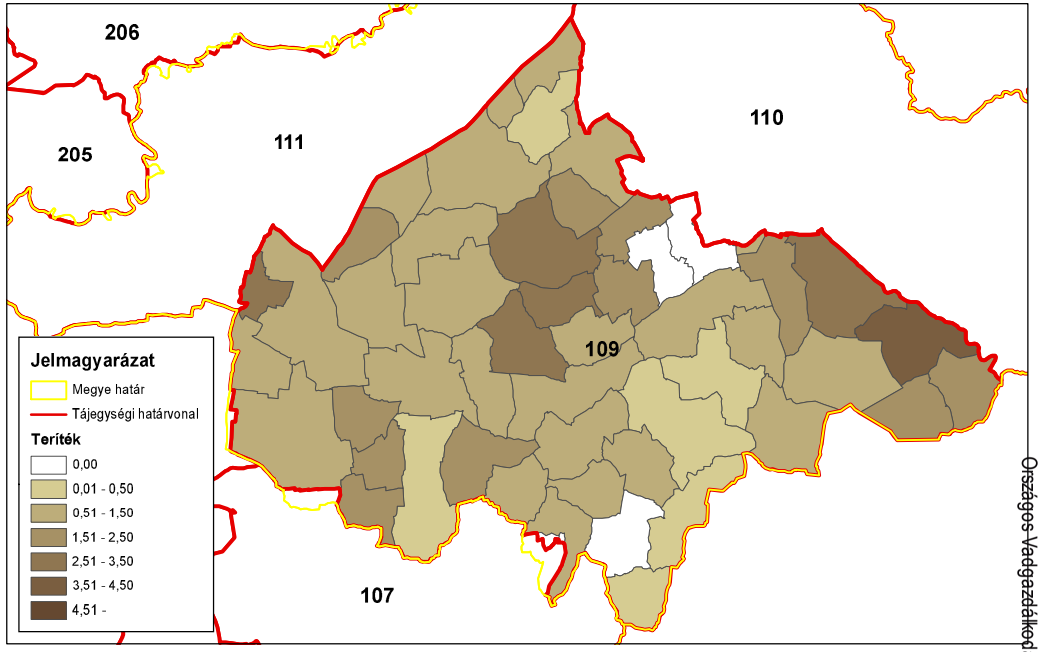

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Mezei nyúl (teríték - db/km^2) 2009

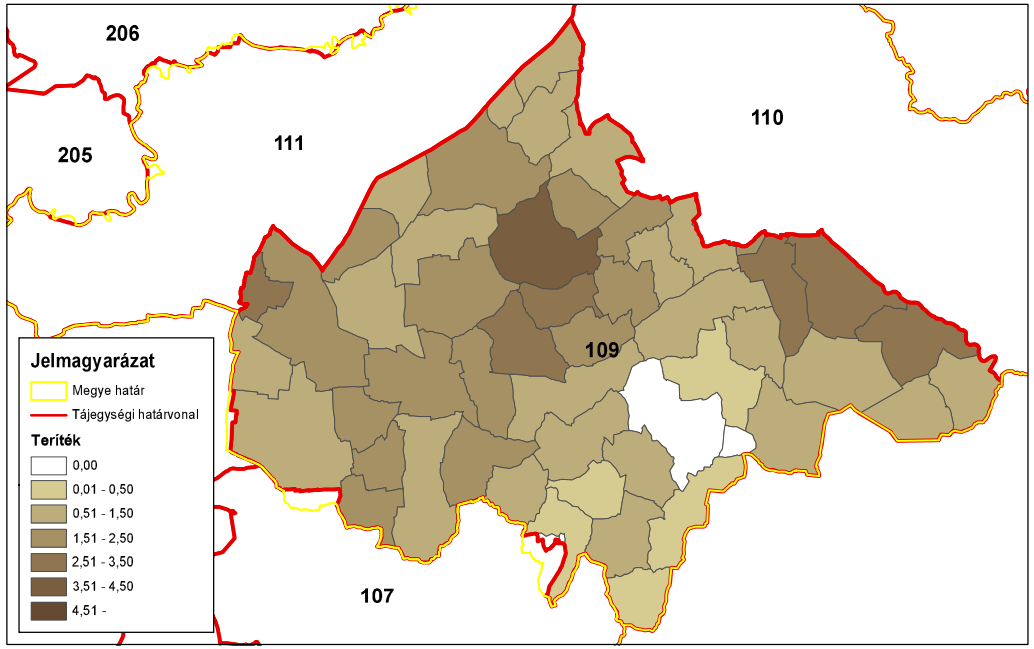

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Mezei nyúl (teríték - db/km^2) 2010

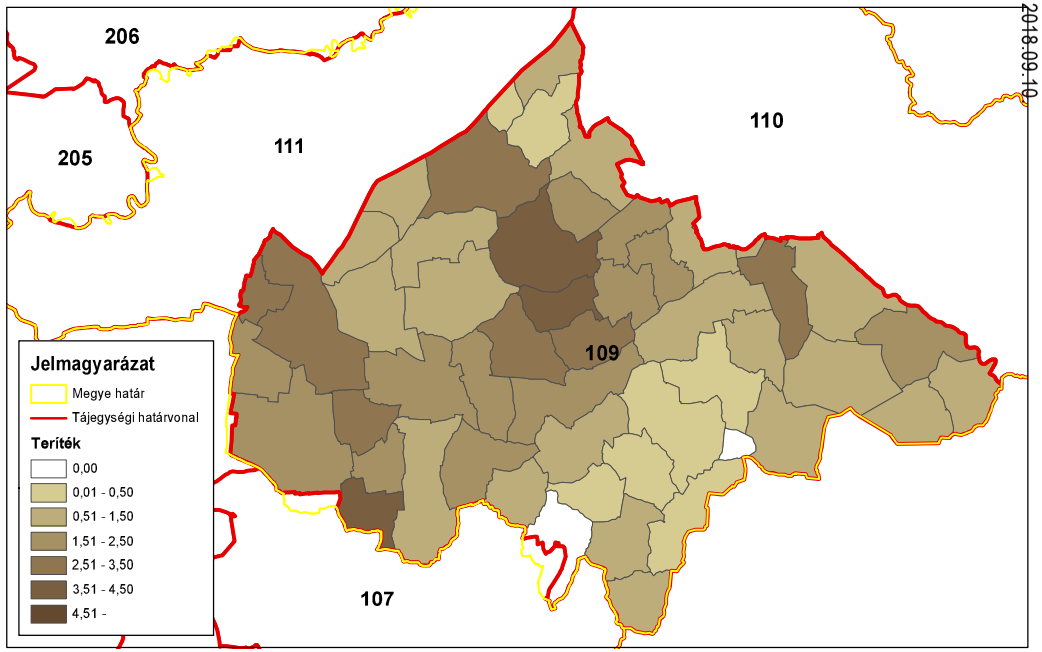

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Országos Vadgazdálkodási Adattár, 2018.09.10.

Mezei nyúl (teríték - db/km^2) 2011

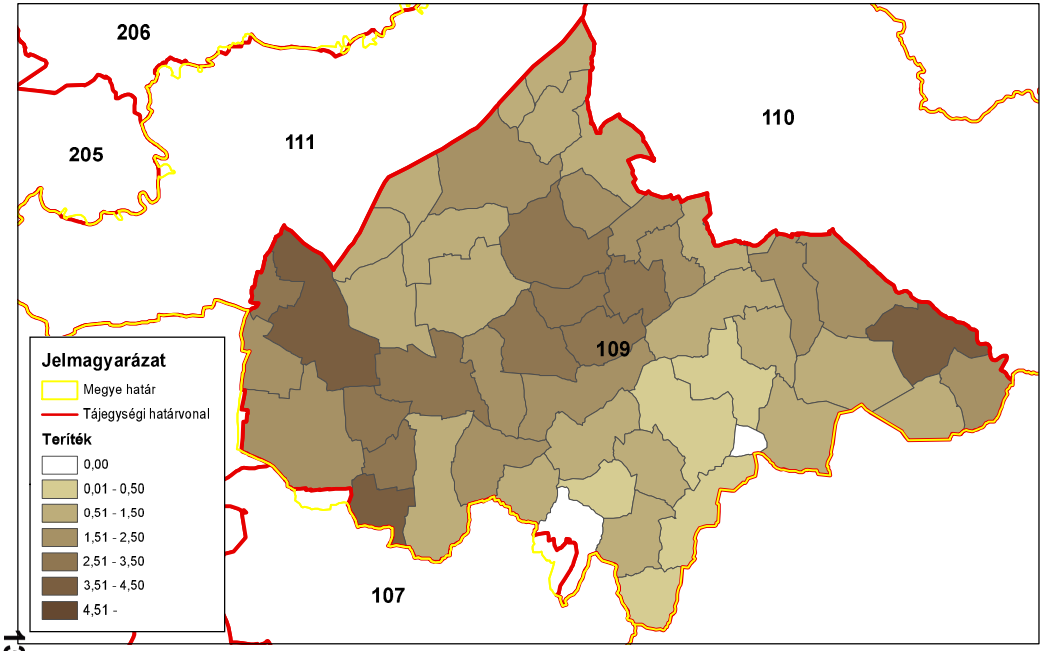

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Mezei nyúl (teríték - db/km^2) 2012

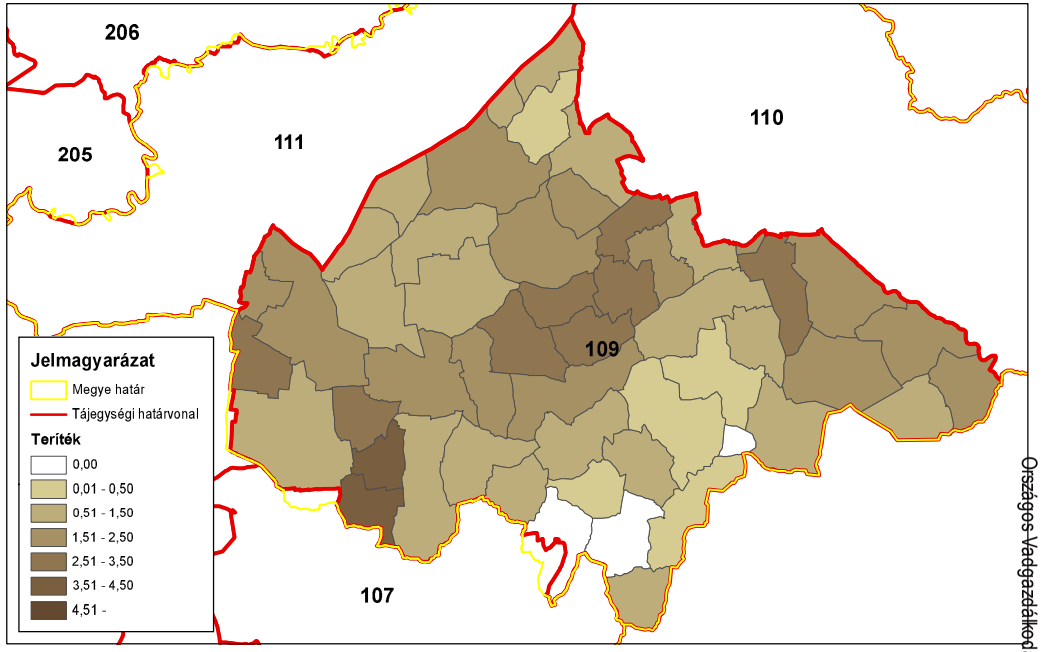

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Mezei nyúl (teríték - db/km^2) 2013

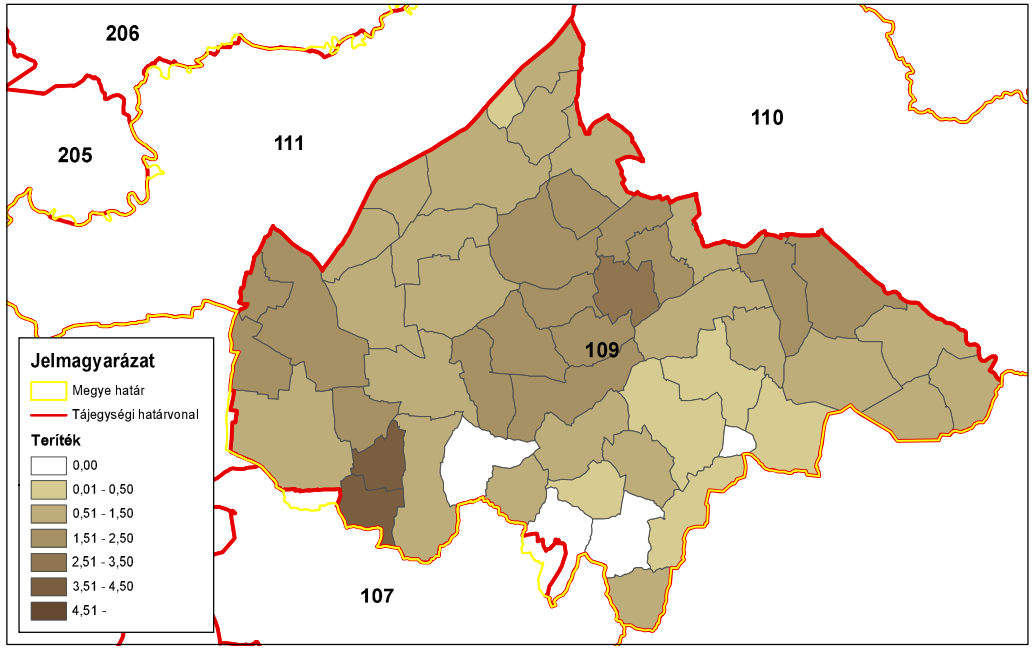

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Mezei nyúl (teríték - db/km^2) 2014

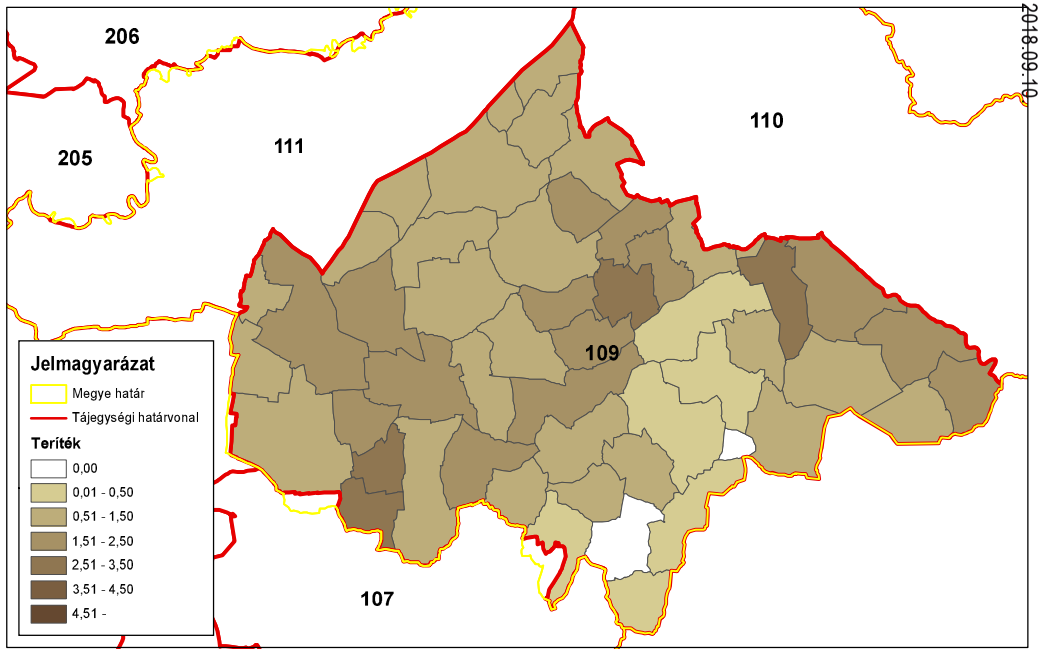

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Országos Vadgazdálkodási Adattár, 2018.09.10.

A fácán állománya és hasznosítása

A fácán állománya és hasznosítása

Az állomány létszám és a teríték a vadgazdálkodási tájegységben

- A **Nyírségi vadgazdálkodási tájegységben (109)** a fácán jelentett létszáma az 1998-2014 közötti időszakban ingadozásokkal enyhe csökkenést mutat (34.3 ezer → 27.3 ezer; -20.2%).
- A vadgazdálkodási tájegységben a kibocsátott fácánok száma a második tervezési időszakban, és így összességében is, enyhén csökkent (11.3 ezer → 9.8 ezer; -12.9%).
- A teríték kisebb ingadozások mellett mérsékelt csökkenő trendet követ (8 ezer - 19.9 ezer).
- A 2007-2014 közötti terítéktérképeken látható, hogy a teríték a tájegységben egységesen enyhén csökken, az észak-keleti részeken nagyobb a hasznosítás.
- A **Nyírségi vadgazdálkodási tájegységben** az elmúlt két tervezési időszak során a fácán állománya, a kibocsátás és a teríték egyaránt enyhe csökkenő tendenciát mutat. Ez azt mutatja, hogy a fácán vadászati-vadgazdálkodási jelentősége lassan visszaszorul.

A hasznosítási arány és a hasznosítás összetétele

- A jelentett állományhoz viszonyított hasznosítás kisebb ingadozásokkal szinten maradt (22.7-55.3%). A kibocsátáshoz viszonyított hasznosítás az első tervezési időszakban közepes erősségű csökkenő trendet mutatott (-20%), majd a második ciklusban jelentősen ingadozott (82.1-196.8%).
- A kibocsátott fácánok 30%-os megtérülését feltételezve a szabadterületi állományra gyakorolt vadászati nyomás a 17 év során ingadozásokkal, de szinten maradt (14.4-45%). A kibocsátás megtérülése érdekében egyes években túlhasznosíthatták a szabadterületi állományt, de ennek igazolására tényleges megtérülési és felnevelt szaporulat adatok lennének szükségesek.

A fácán jelentősége a vadgazdálkodási tájegységben

- A VGTE a fácán szempontjából az 52 vadgazdálkodási tájegység rangsorának a jelentett létszám (10/52) szerint a felső negyedében, a teríték (19/52) szerint az átlag feletti negyedében helyezkedik el. A fácán állománya, a kibocsátás és a teríték egyaránt enyhe csökkenő tendenciát mutat. Mindez azt jelzi, hogy a fácánkibocsátás gyengülésével a terítékek mérete is kisebb lesz. Csökkenő mértékű kibocsátás mellett a létszám jelenlegi szintjének további lassú csökkenése jelezhető előre.

A fácánállomány és a hasznosítás vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **109**

Év	Becslés	Kibocsátás	Teríték	Hasznosítási mutatók		
				Teríték/Becslés	Teríték/kibocsátás	T-Hasznosítás
1998	34 280	11 270	12 920	37,7%	114,6%	**27,8%**
1999	32 955	11 273	18 221	55,3%	161,6%	**45,0%**
2000	44 105	10 020	13 858	31,4%	138,3%	**24,6%**
2001	38 820	19 338	19 401	50,0%	100,3%	**35,0%**
2002	40 565	14 850	19 926	49,1%	134,2%	**38,1%**
2003	45 363	14 750	12 307	27,1%	83,4%	**17,4%**
2004	34 459	11 740	11 972	34,7%	102,0%	**24,5%**
2005	31 457	13 970	13 461	42,8%	96,4%	**29,5%**
2006	34 351	10 000	9 199	26,8%	92,0%	**18,0%**
2007	30 076	11 852	15 600	51,9%	131,6%	**40,0%**
2008	34 350	12 532	16 594	48,3%	132,4%	**37,4%**
2009	37 130	6 749	13 283	35,8%	196,8%	**30,3%**
2010	38 310	10 588	8 695	22,7%	82,1%	**14,4%**
2011	33 635	10 180	13 933	41,4%	136,9%	**32,3%**
2012	36 776	9 510	11 877	32,3%	124,9%	**24,5%**
2013	32 098	8 836	8 042	25,1%	91,0%	**16,8%**
2014	27 342	9 820	14 027	51,3%	142,8%	**40,5%**
Változás	-20,2%	-12,9%	8,6%	36,1%	24,6%	45,6%
Minimum	27 342	6 749	8 042	22,7%	82,1%	14,4%
Maximum	45 363	19 338	19 926	55,3%	196,8%	45,0%

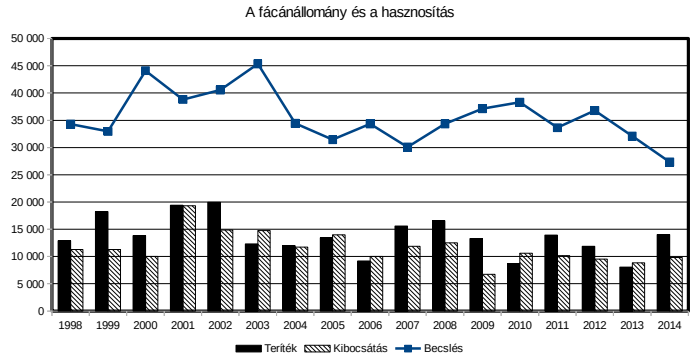

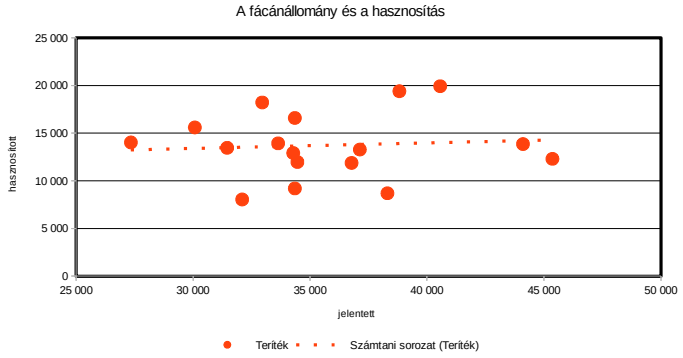

A fácán hasznosítás és a róka, borz és vaddisznó lelövés kapcsolata (1998-2014)

VGTE: **109**

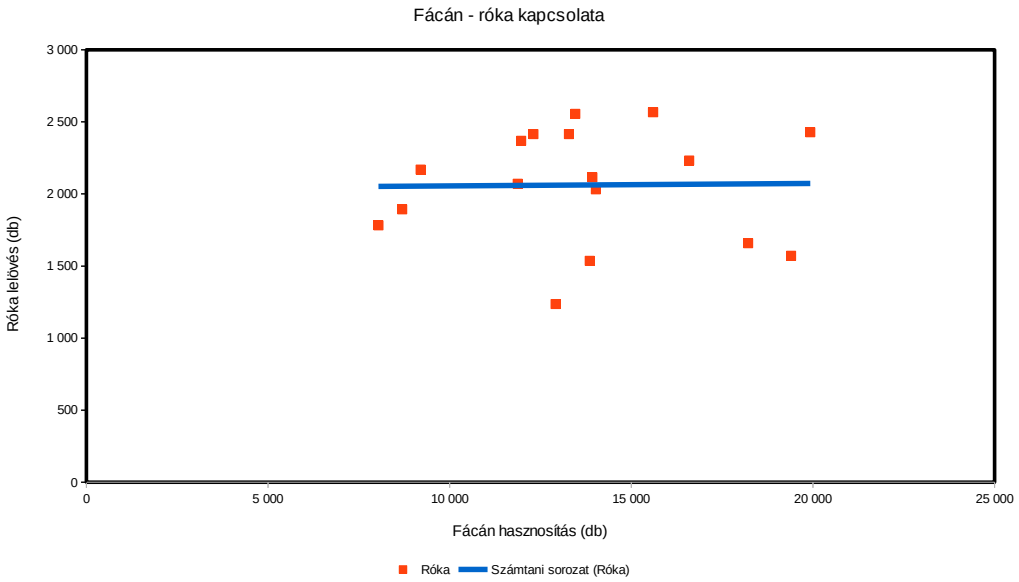

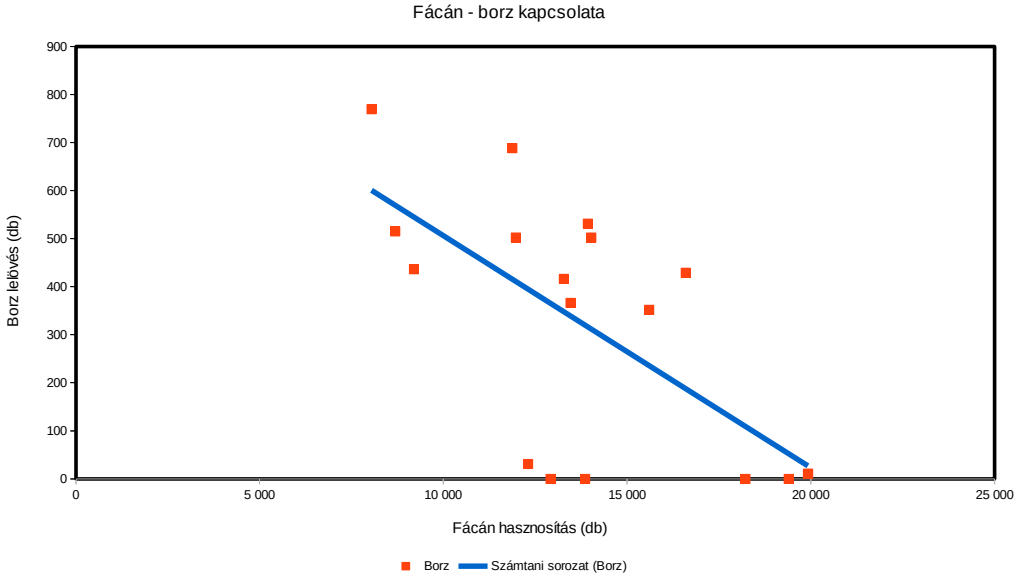

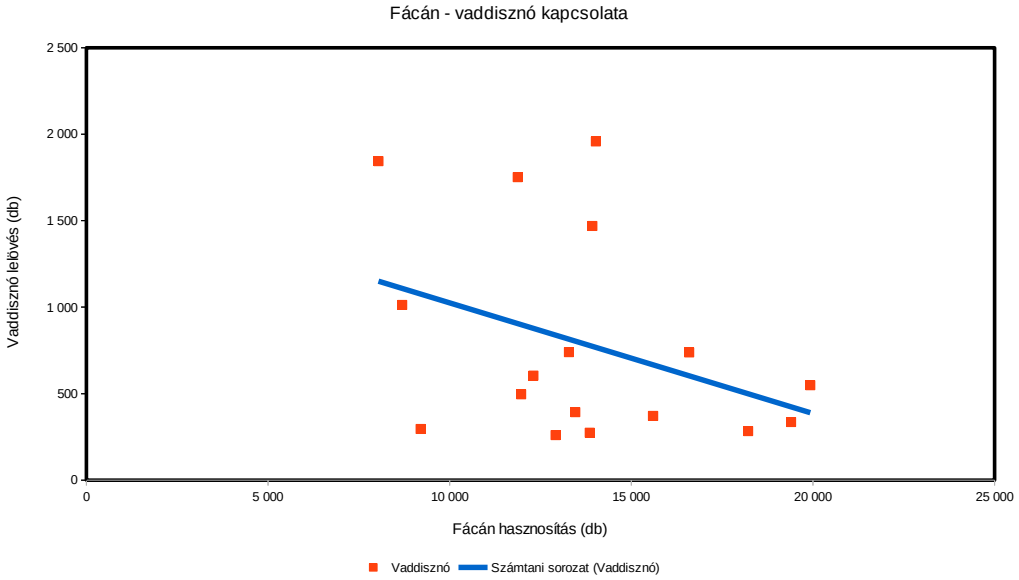

Fácán (teríték - db/km^2) 2007

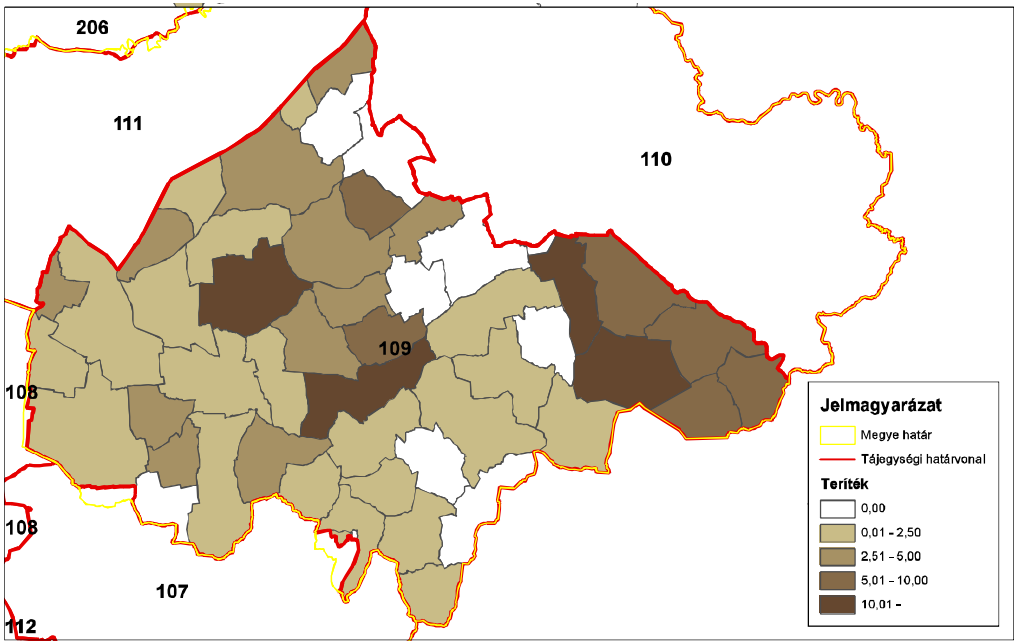

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Fácán (teríték - db/km^2) 2008

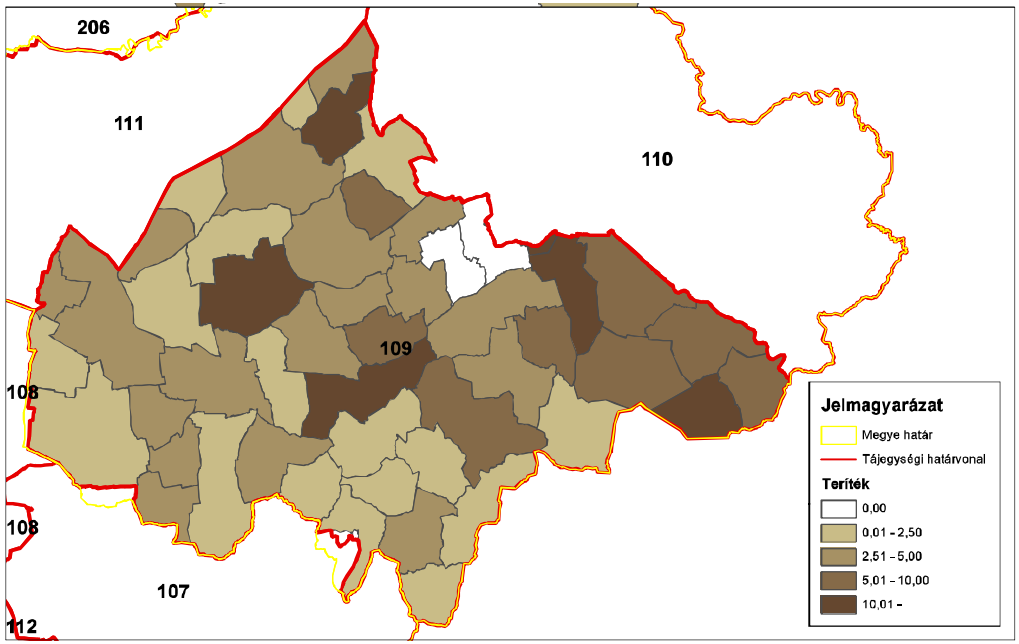

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Fácán (teríték - db/km^2) 2009

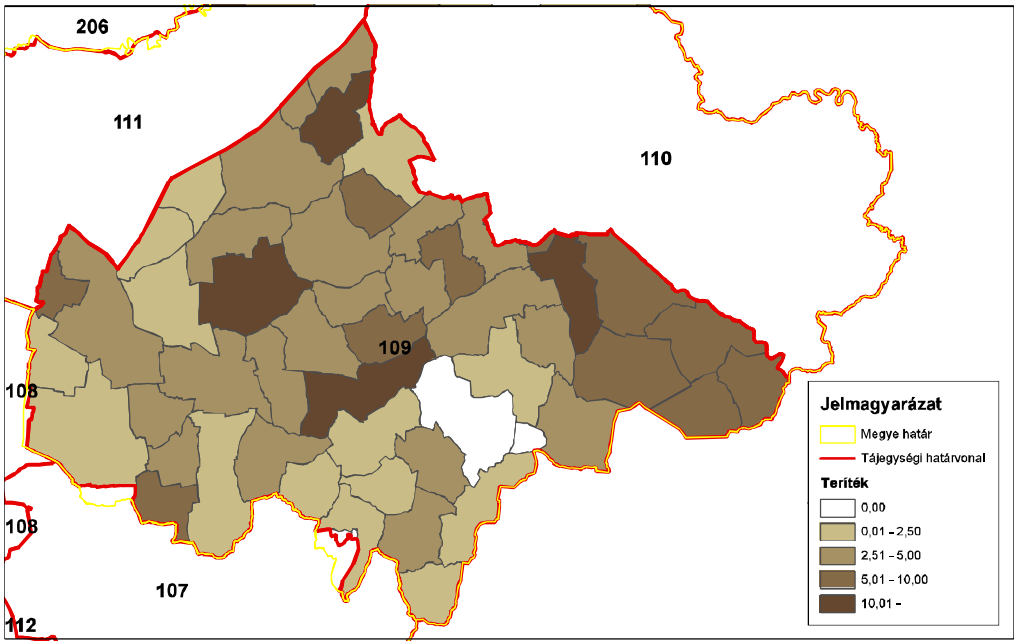

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Fácán (teríték - db/km^2) 2010

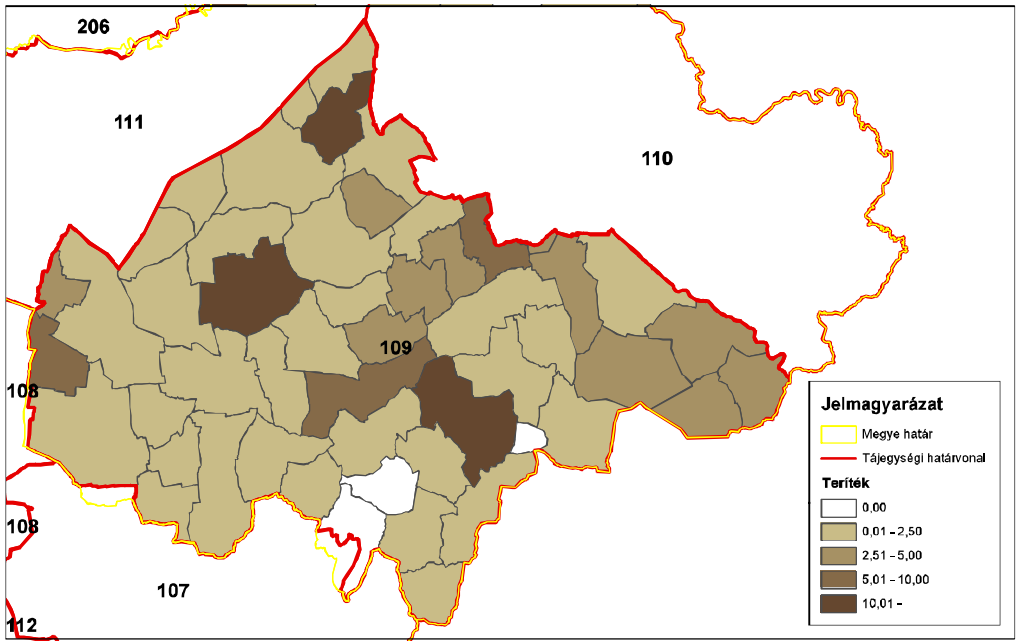

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Fácán (teríték - db/km^2) 2011

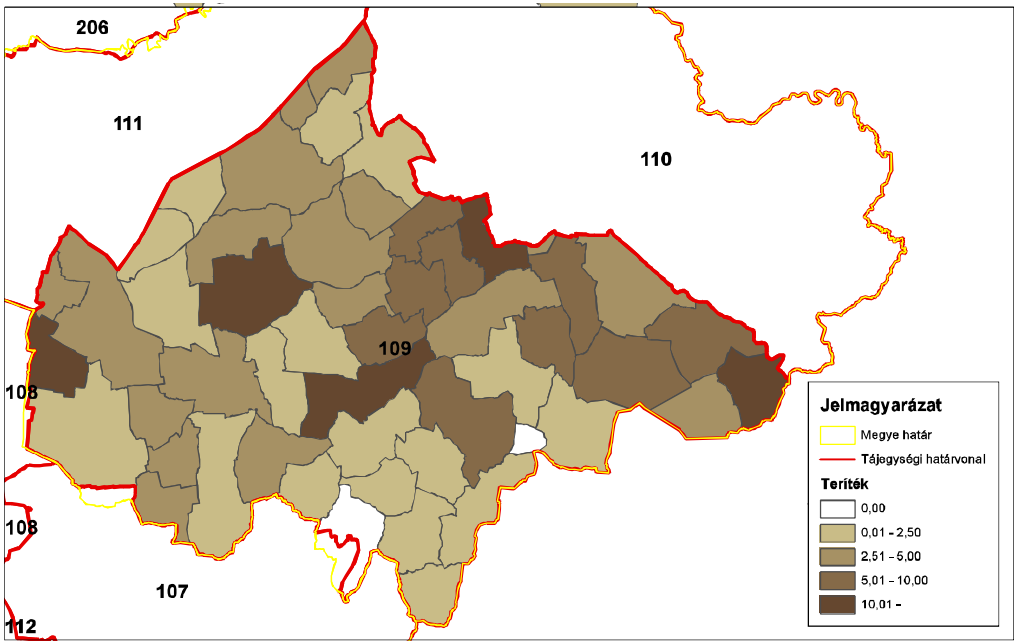

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Fácán (teríték - db/km^2) 2012

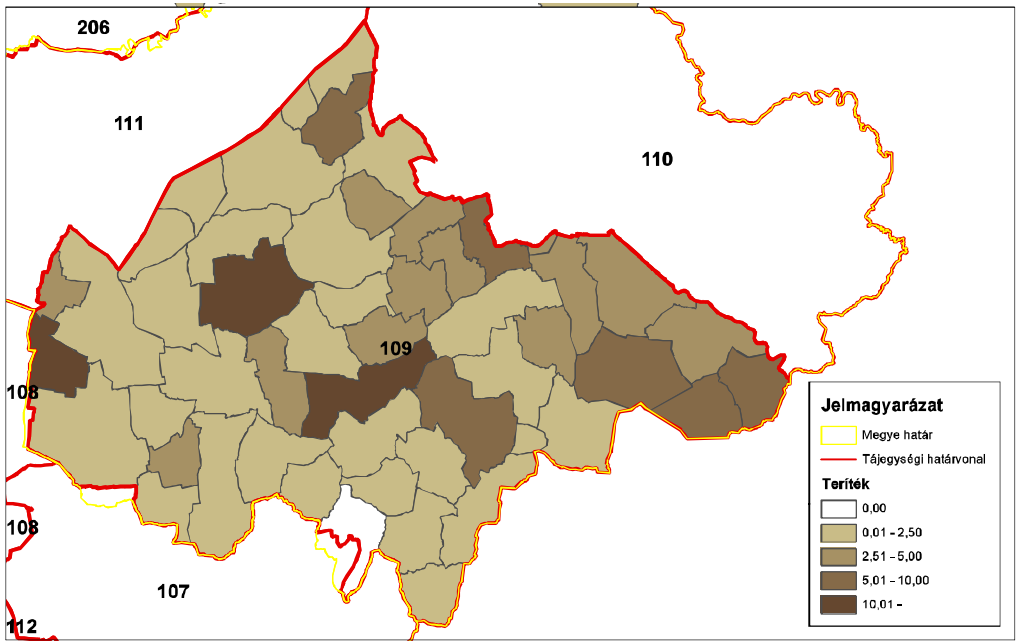

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Fácán (teríték - db/km^2) 2013

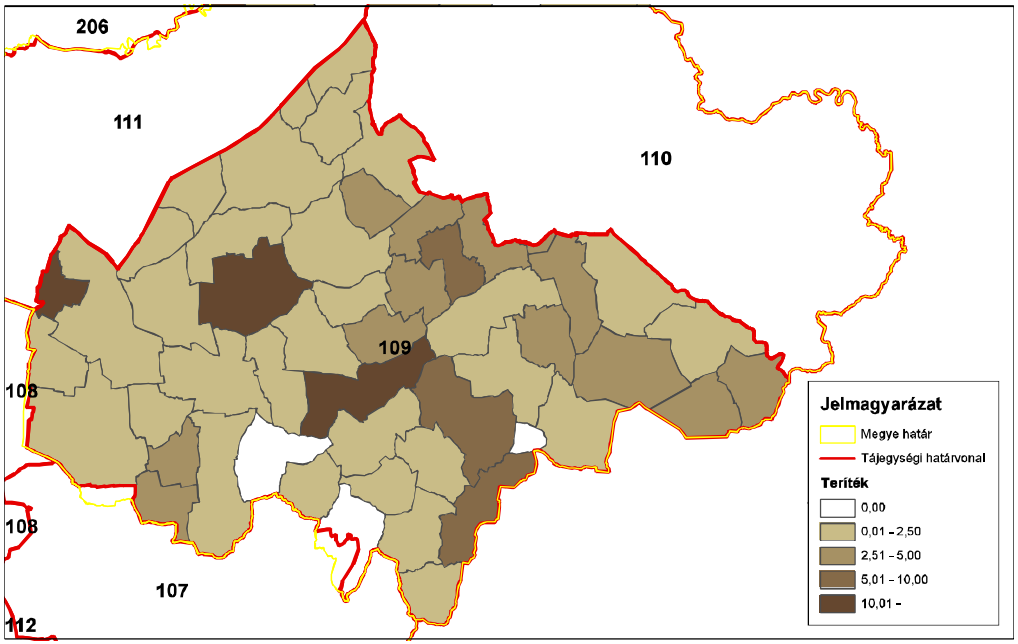

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Fácán (teríték - db/km^2) 2014

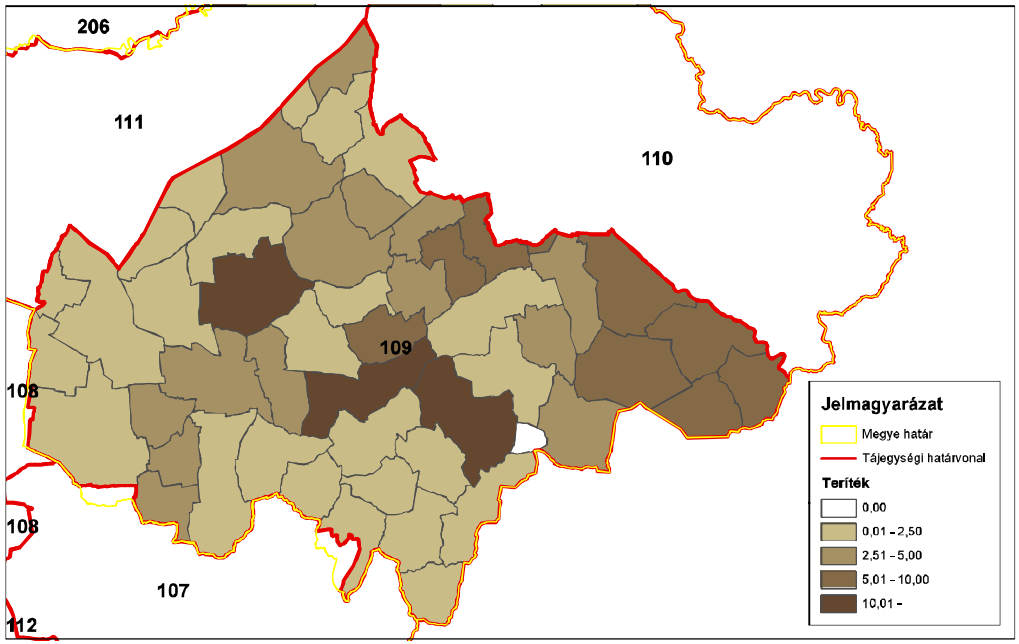

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

A mezei nyúl és a fácán kapcsolata (1998-2014)

VGTE: **109**

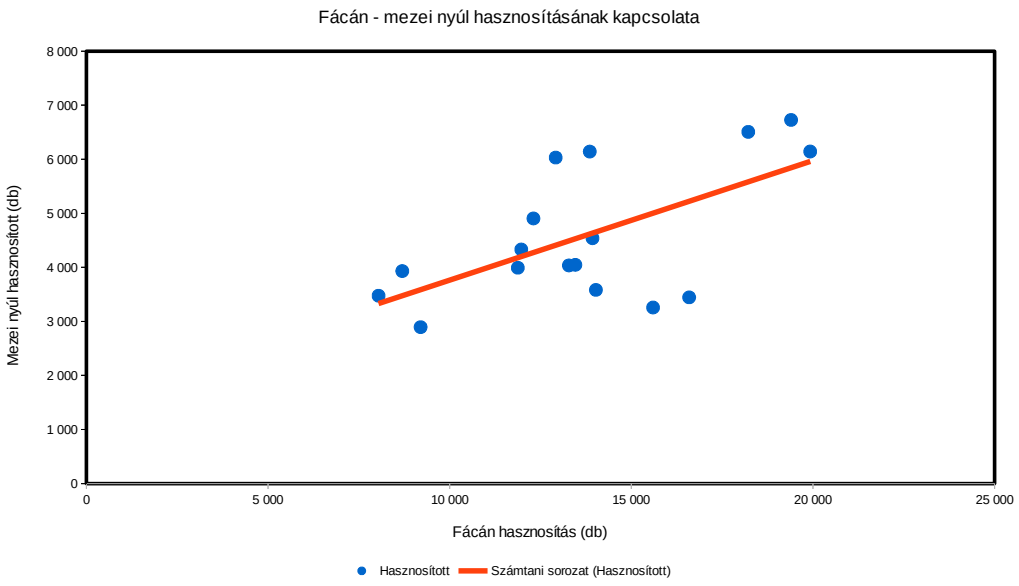

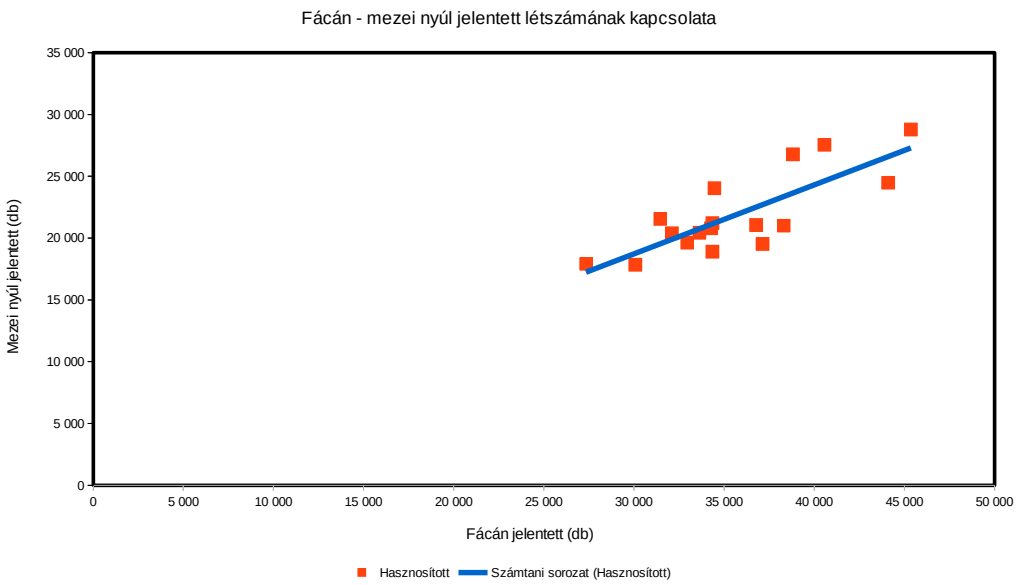

A hasznos apróvad hasznosítása

A hasznos apróvad hasznosítása

Az állomány létszámok és a terítékek a vadgazdálkodási tájegységben

- **Fogoly**: Az 1998-2014 közötti időszakban a fogoly létszáma 82.3%-al csökkent (5125→909 pld.).
- **Szalonka:** A szalonka teríték a tavaszi vadászidény megszűntetéséig ingadozó volt (15-104 pld.), a monitoring program keretében felére esett vissza.
- **Vetési lúd**: 0-7 pld. között alakult az elejtés. Vadászati jelentősége elhanyagolható.
- **Nagy lilik**: 0-16 pld. között alakult az elejtés. Vadászati jelentősége elhanyagolható.
- **Tőkés réce**: 500-2000 pld. közötti elejtéseket jelentettek. Ingadozó adatsor. A röptetett réce lelövés 250-11200 pld. között alakult.
- **Szárcsa**: Lelövése 0-200 pld. között ingadozott. Ingadozó adatsor.
- **Balkáni gerle**: Terítéke 15-2400 pld. között ingadozott. A 2000-es évek második felétől 400 pld. alatti lelövés csak egy estben tapasztalható.
- **Örvös galamb**: Lelövés 15-100 pld., vadászati jelentősége elhanyagolható.

A hasznos apróvadfajok jelentőségének értékelése a vadgazdálkodási tájegységben

- A **Nyírségi vadgazdálkodási tájegység (109)** növekvő nagyvadállományokkal és terítékkel, csökkenő, de jelentős mezei nyúl és stabil fácánhasznosítással jellemezhető. Az egyéb hasznos apróvadfajok közül jelentős és növekvő terítéke a balkáni gerlének és a röptetett récének van, de a csökkenés ellenére jelentősnek tekinthető a tőkés réce szabadterületi terítéke is. A fogoly állománya számszakilag még mindig jelentős, 2014-ben az országos becsült létszám 5.5%-a a tájegységben volt, de állománya 82%-t csökkent. A többi hasznos apróvadfajnak nincs jelentősége.

A hasznos apróvad lelövés vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **109**

Év	Fogoly (becsült)	Fogoly (lőtt)	Szalonka	Vetési lúd	Nagy lilik	Tőkés réce	Röptetett réce	Böjti réce	Csörgő réce	Barátréce	Kerceréce	Szárcsa	Balkáni gerle	Örvös galamb
1998	5 125	87	104	5	0	1 435	257	0	2	0	0	14	15	76
1999	4 380	13	155	2	0	2 083	2 855	26	73	10	0	122	367	78
2000	4 300	0	83	1	0	1 074	1 740	8	28	0	0	1	546	19
2001	3 550	0	55	0	0	1 009	5 670	1	34	0	0	3	163	15
2002	3 380	0	50	0	0	1 149	9 398	0	1	0	0	218	508	89
2003	3 126	0	47	1	3	899	11 192	0	10	0	0	5	564	74
2004	2 590	0	34	0	0	561	6 852	31	16	0	0	0	504	68
2005	2 289	0	72	0	0	551	949	0	40	0	0	113	245	52
2006	2 166	0	103	7	4	1 074	3 795	0	5	0	0	16	246	59
2007	1 846	0	15	1	0	1 178	8 050	0	10	0	0	4	1 485	52
2008	2 154	0	71	0	0	997	4 591	0	4	0	0	0	636	53
2009	2 260	135	0	3	0	666	7 323	0	1	0	0	0	619	88
2010	2 067	38	38	0	2	1 589	3 922	0	40	0	0	15	428	77
2011	1 737	60	34	4	13	1 954	5 112	0	50	0	0	45	1 789	93
2012	1 365	0	25	2	16	1 559	6 744	0	0	0	0	20	2 007	67
2013	1 087	0	31	0	5	1 204	3 672	0	0	0	0	16	2 129	75
2014	909	0	34	0	0	791	4 745	0	0	0	0	35	2 370	57
Változás	-82,3%	-100,0%	-67,3%	-100,0%	-100,0%	-44,9%	1746,3%	-100,0%	-100,0%	-100,0%	-	150,0%	15700,0%	-25,0%
Minimum	909	0	0	0	0	551	257	0	0	0	0	0	15	15
Maximum	5 125	135	155	7	16	2 083	11 192	31	73	10	0	218	2 370	93
Átlagos	2607,7	19,6	55,9	1,5	2,5	1163,1	5109,8	3,9	18,5	0,6	0,0	36,9	860,1	64,2

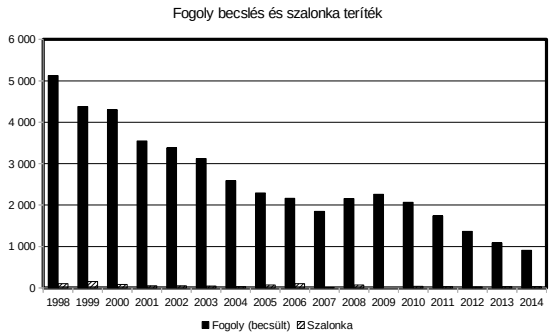

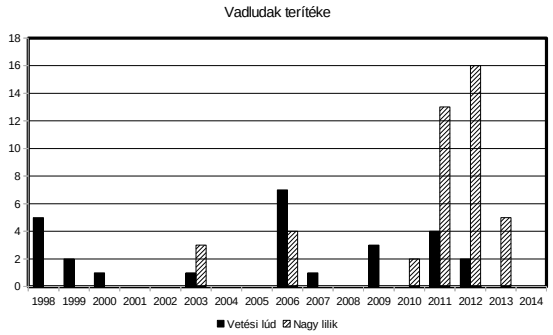

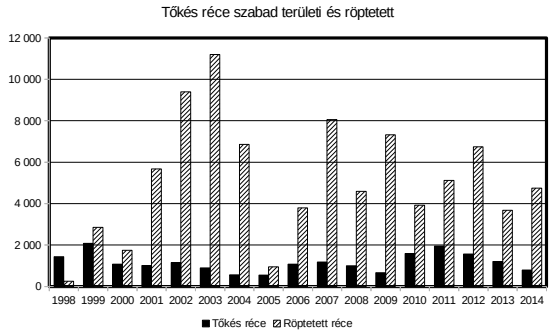

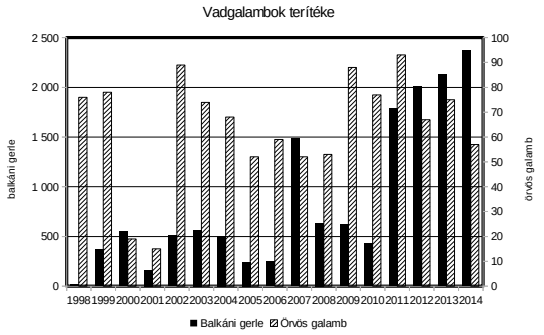

Szabad területi tőkés réce (teríték - db/km^2) 2007

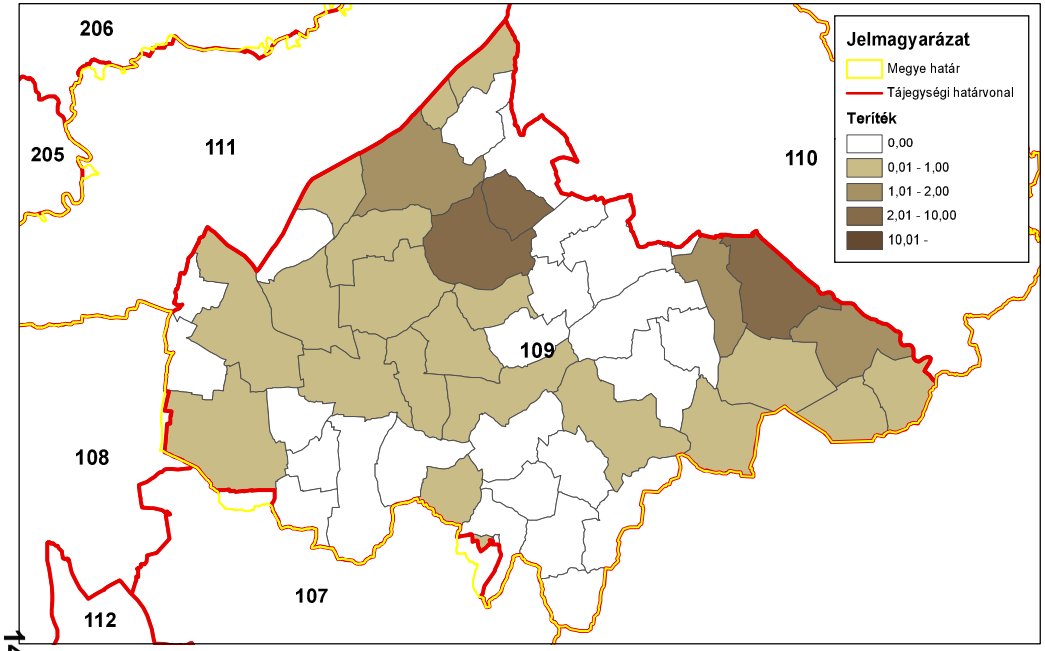

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Szabad területi tőkés réce (teríték - db/km^2) 2008

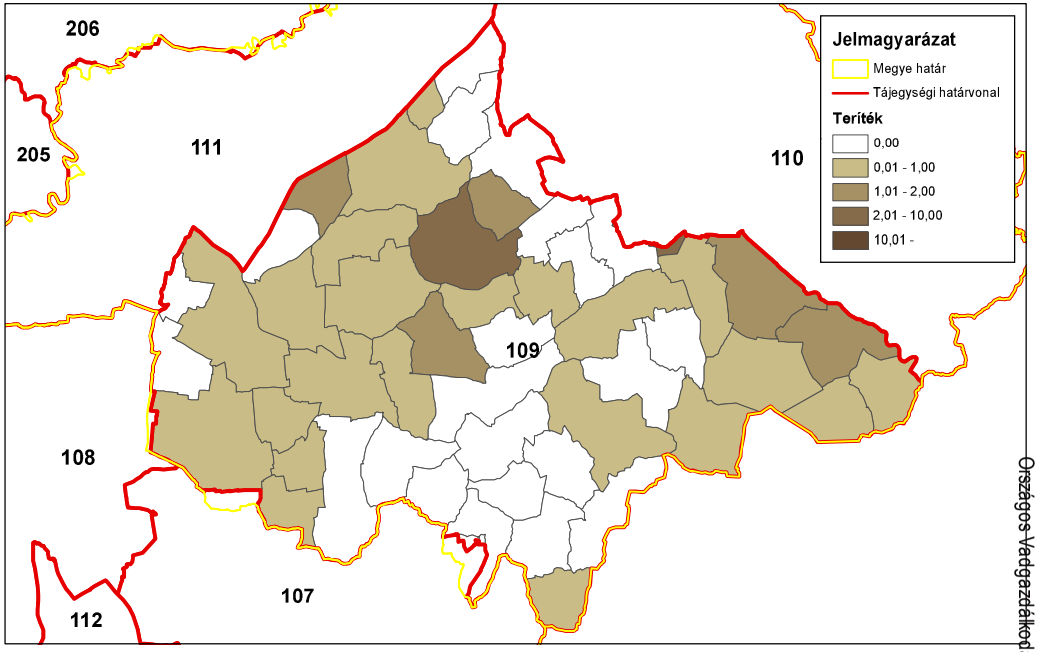

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Szabad területi tőkés réce (teríték - db/km^2) 2009

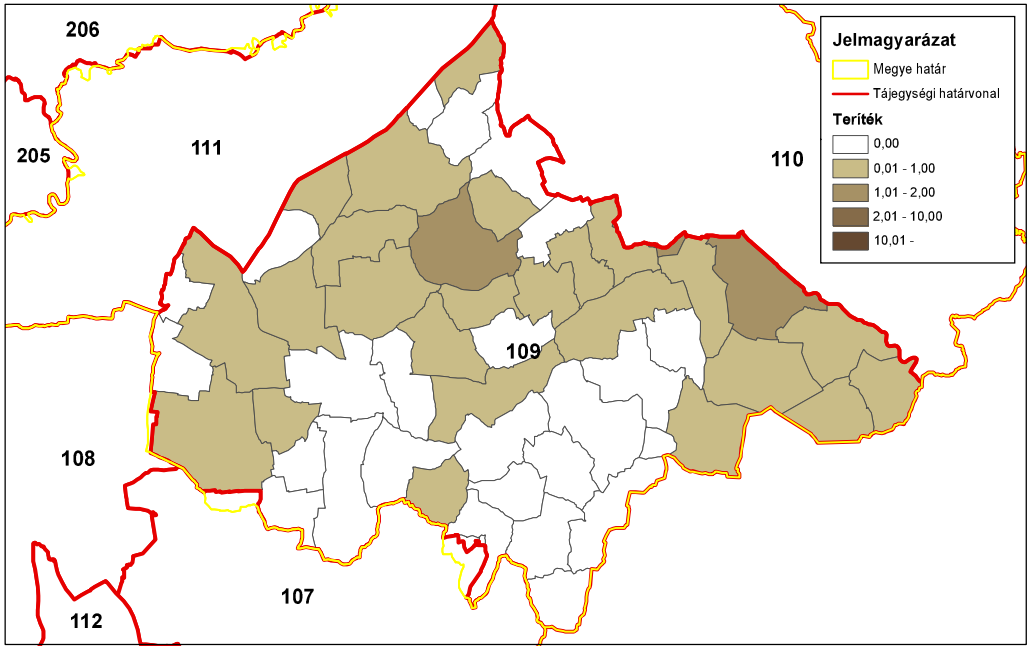

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Szabad területi tőkés réce (teríték - db/km^2) 2010

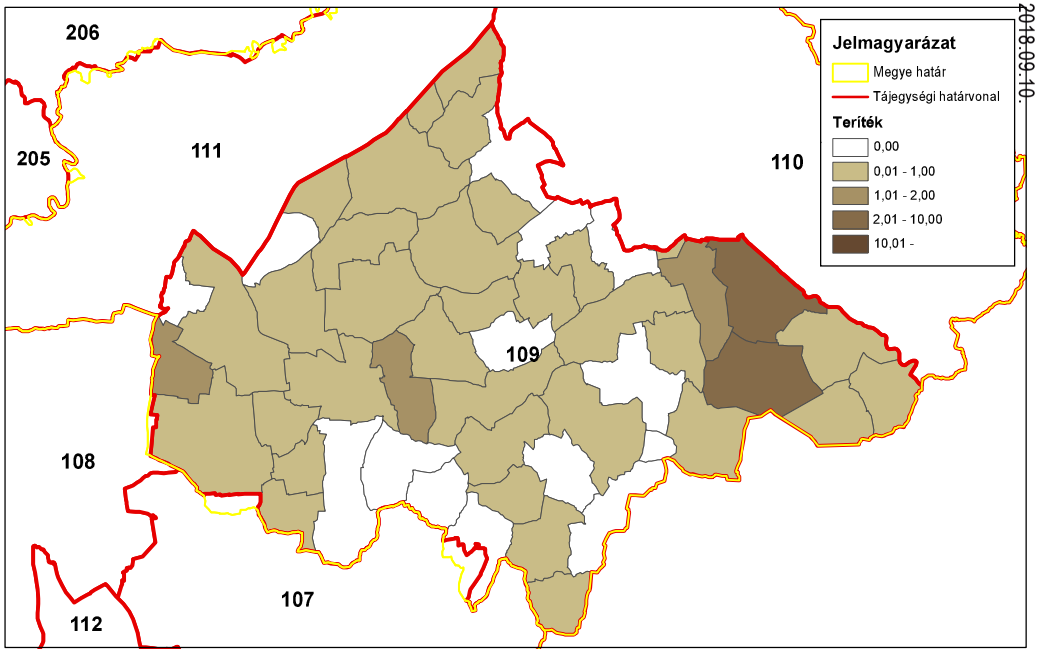

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Országos Vadgazdálkodási Adattár, 2018.09.10.

Szabad területi tőkés réce (teríték - db/km^2) 2011

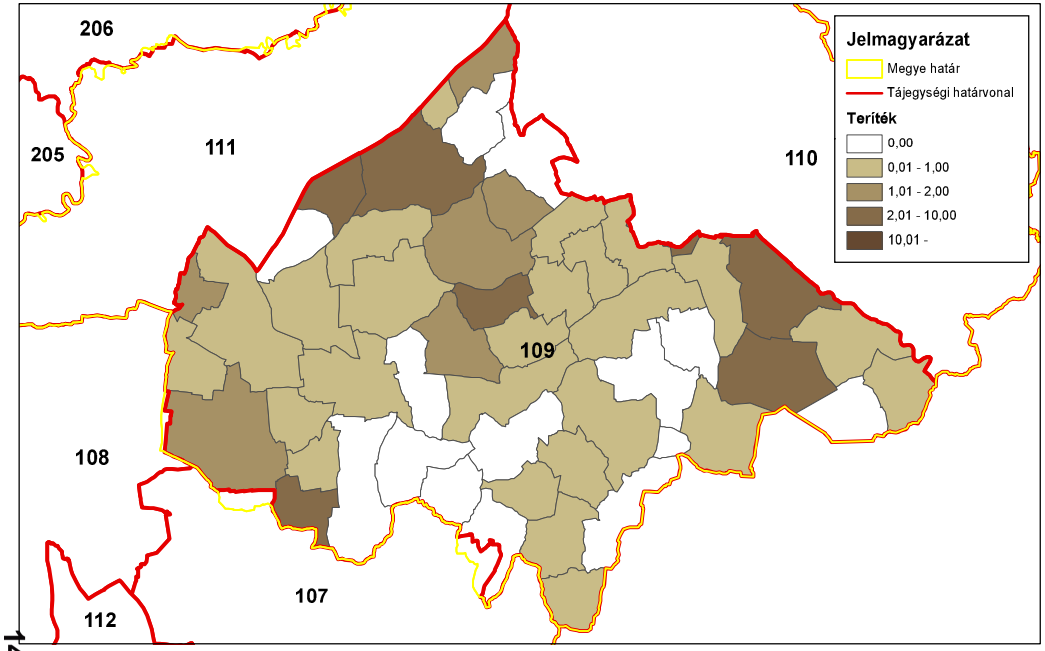

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Szabad területi tőkés réce (teríték - db/km^2) 2012

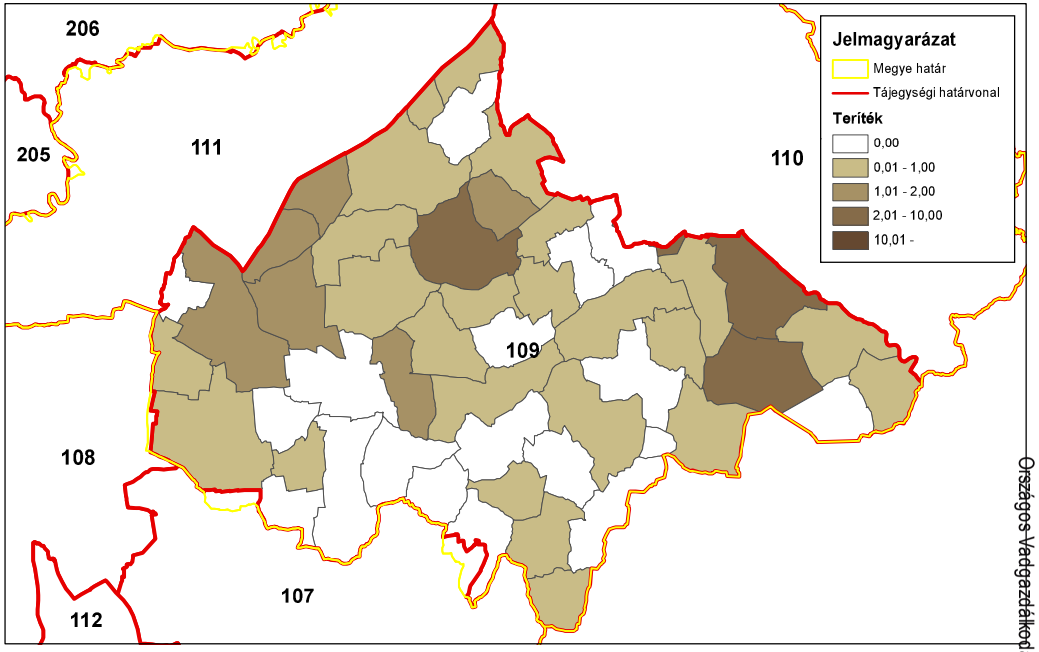

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Szabad területi tőkés réce (teríték - db/km^2) 2013

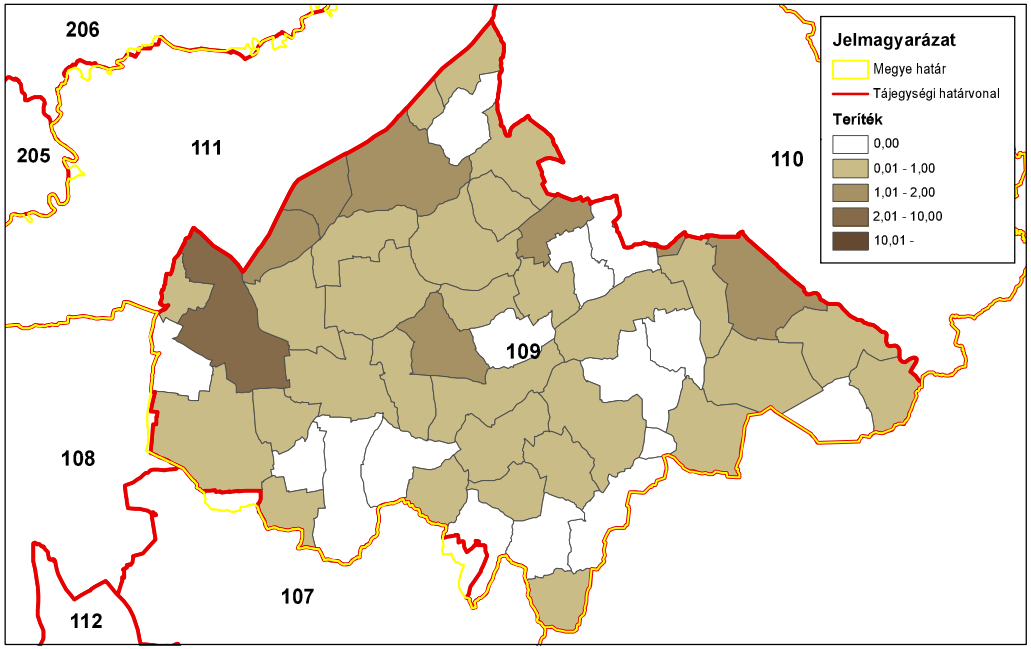

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Szabad területi tőkés réce (teríték - db/km^2) 2014

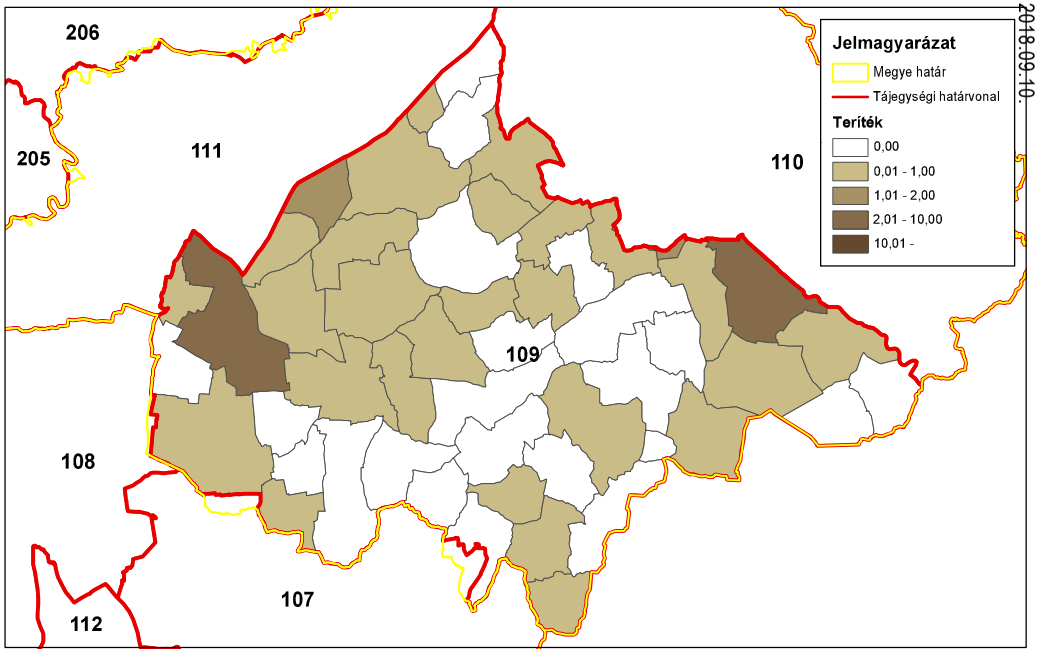

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Országos Vadgazdálkodási Adattár, 2018.09.10.

Az egyéb apróvadfajok lelövésének alakulása

Az egyéb apróvadfajok lelövésének alakulása

Az állomány létszám és a teríték a vadgazdálkodási tájegységben

- **Dolmányos varjú:** Terítéke 1998 és 2014 között 77%-kal csökkent (3003 → 691 pld.).
- **Szarka:** A szarka lelövések száma 72%-kal esett vissza (3067 → 862 pld.).
- **Szajkó:** A szajkó elejtések száma enyhe csökkenést mutat. 2010 után 1000 pld. alatti értékek is tapasztalhatóak.
- **Róka**: A róka terítéke a 2000-es évek elején 2000-2500 pld. körül stabilizálódott.
- **Borz**: Vadászhatóvá nyilvánítása után 2004-ben terítéke ugrásszerűen megnőtt, majd stabilizálódott (400-600 pld.).
- **Kóbor kutya**: A lelövések száma a töredékére csökkent (-74%).
- **Kóbor macska:** A lelövések száma a töredékére csökkent (-75%).
- **Házi görény:** Terítéke 2003-ig minimális, 2003 után 42 és 233 pld. között változik csökkenő trenddel.
- **Nyest**: Terítéke 2003-ig minimális, 2003 után 79 és 234 pld. között változik csökkenő trenddel.
- **Üregi nyúl:**Nincs lelövése a vadgazdálkodási tájegységben.
- **Pézsmapocok:**Éves átlagos terítéke a tájegységben 25 pld. Terítéke hektikusan változik a néhány példány és 50-60 példány között, de az utolsó két évben összesen egy példány került terítékre.
- **Aranysakál**: 2008 óta van jelen a tájegységben. A terítékadatok (évi néhány egyed) helykereső egyedek megjelenésére utalnak, de megtelepedésre még nem.
- **Nyestkutya**: 5 évben is volt elejtés a tájegységben (1-1 pld). A faj megtelepedését lehetőleg meg kell akadályozni. Elejtése esetén a bejelentési és dokumentálási kötelezettséget be kell tartani.
- **Mosómedve**: Kétévben (2011-ben és 2013-ban) volt elejtés a tájegységben. Elejtése esetén a bejelentési és dokumentálási kötelezettséget be kell tartani.

Az egyéb apróvadfajok jelentőségének értékelése a vadgazdálkodási tájegységben

- A **Nyírségi vadgazdálkodási tájegység (109)** mezei nyúl és fácán hasznosítási adatai az átlag feletti negyedbe tartoznak. Az apróvadfajok tehát fontos szerepet töltenek be a tájegység vadgazdálkodásában. Ezért a varjúfélék esetében tapasztalt terítékcsökkenéseken, vagy a róka terítékének állandóságán is változtatni kell. A rókateríték sűrűsége különösen a tájegység középső sávjában tekinthető alacsonynak (0,5 példány, vagy annál kevesebb négyzetkilométerenként). A kóbor kutya és kóbor macska kilövések száma nem a háziállatok tartásának javulása miatt csökken. A fészkelő állományok védelme érdekében, legalább az érintett területeken, a kistestű menyétfélék (házi görény, nyest) gyérítésére az eddiginél nagyobb és folyamatosabb figyelmet kellene fordítani. Az aranysakál megjelenését nyomon kell követni, szükség esetén célzottan vadászni. A nyestkutya jelenléte is figyelemre méltó, jelenlétének folyamatos ellenőrzése, szükség szerint célzott csapdázása, vadászata javasolt. A ragadozó és rabló életmódú fajokra az apróvad védelme érdekében a jövőben nagyobb nyomást kell gyakorolni, aminek lehetőségeit a gazdálkodási ajánlások rész ismerteti.

A káros apróvad lelövés vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **109**

Év	Dolmányos varjú	Szarka	Szajkó	Róka	Borz	Kóbor kutya	Kóbor macska	Házi görény	Nyest	Üregi nyúl	Pézsmapocok	Arany sakál	Nyestkutya	Mosómedve
1998	3 003	3 067	1 567	1 237	0	2 373	1 875	0	4	0	49	0	0	0
1999	2 571	2 879	1 882	1 659	0	2 401	1 720	0	4	0	84	0	0	0
2000	2 369	2 556	1 530	1 536	0	2 122	1 625	0	0	0	2	0	0	0
2001	1 600	1 538	1 159	1 572	0	1 862	1 891	0	3	0	7	0	1	0
2002	1 516	1 998	1 512	2 429	11	2 194	1 999	0	10	0	12	0	0	0
2003	1 430	1 918	1 380	2 415	31	2 117	1 348	25	1	0	56	0	0	0
2004	1 207	1 851	2 075	2 369	502	1 060	745	221	216	0	30	0	0	0
2005	1 202	1 320	1 373	2 555	366	1 338	1 080	233	234	0	7	0	0	0
2006	1 438	1 505	1 201	2 170	436	1 122	983	210	188	0	31	0	1	0
2007	1 218	1 349	1 279	2 567	352	1 247	1 166	152	173	0	0	0	1	0
2008	1 177	1 312	1 178	2 231	429	1 161	867	124	118	0	22	1	0	0
2009	1 130	1 205	1 125	2 415	416	1 198	831	67	116	0	26	0	1	0
2010	925	898	945	1 894	515	986	668	69	124	0	4	0	0	0
2011	1 052	1 122	1 068	2 115	531	851	658	75	79	0	64	2	1	1
2012	987	1 134	995	2 071	688	925	602	42	115	0	30	3	0	0
2013	827	851	895	1 783	769	820	541	74	117	0	1	0	0	1
2014	691	862	1 241	2 032	502	623	464	67	84	0	0	2	0	0
Változás	-77,0%	-71,9%	-20,8%	64,3%	4463,6%	-73,7%	-75,3%	168,0%	2000,0%	-	-100,0%	100,0%	-100,0%	-100,0%
Minimum	691	851	895	1 237	0	623	464	0	0	0	0	0	0	0
Maximum	3 003	3 067	2 075	2 567	769	2 401	1 999	233	234	0	84	3	1	1
Átlagos	1431,9	1609,7	1317,9	2061,8	326,4	1435,3	1121,4	79,9	93,3	0,0	25,0	0,5	0,3	0,1

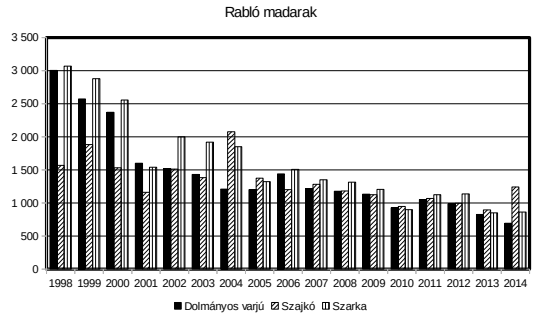

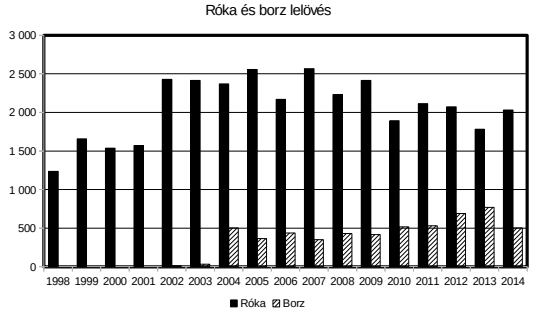

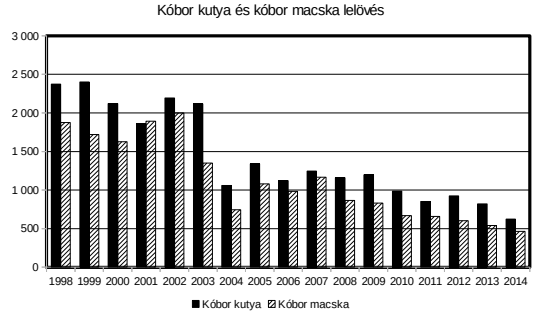

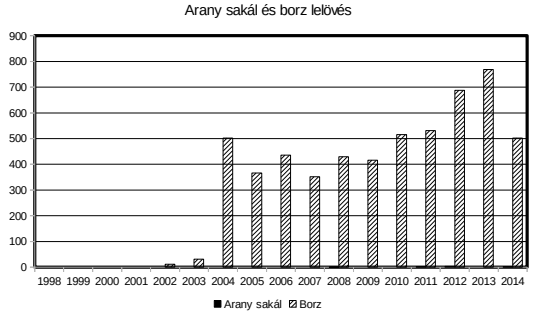

Róka (teríték - db/km^2) 2007

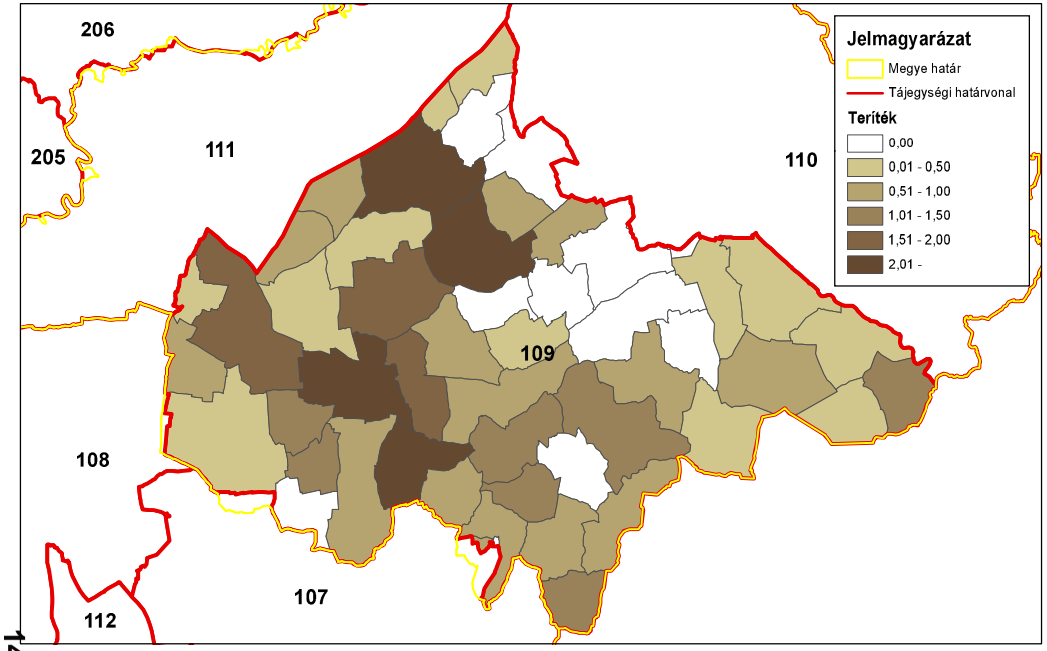

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Róka (teríték - db/km^2) 2008

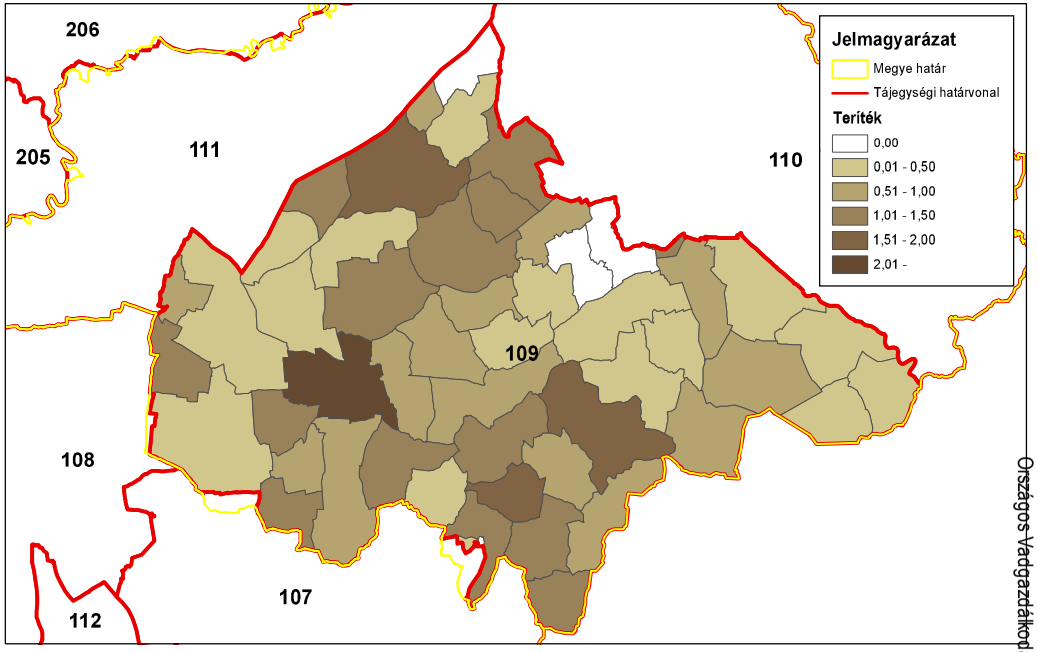

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Róka (teríték - db/km^2) 2009

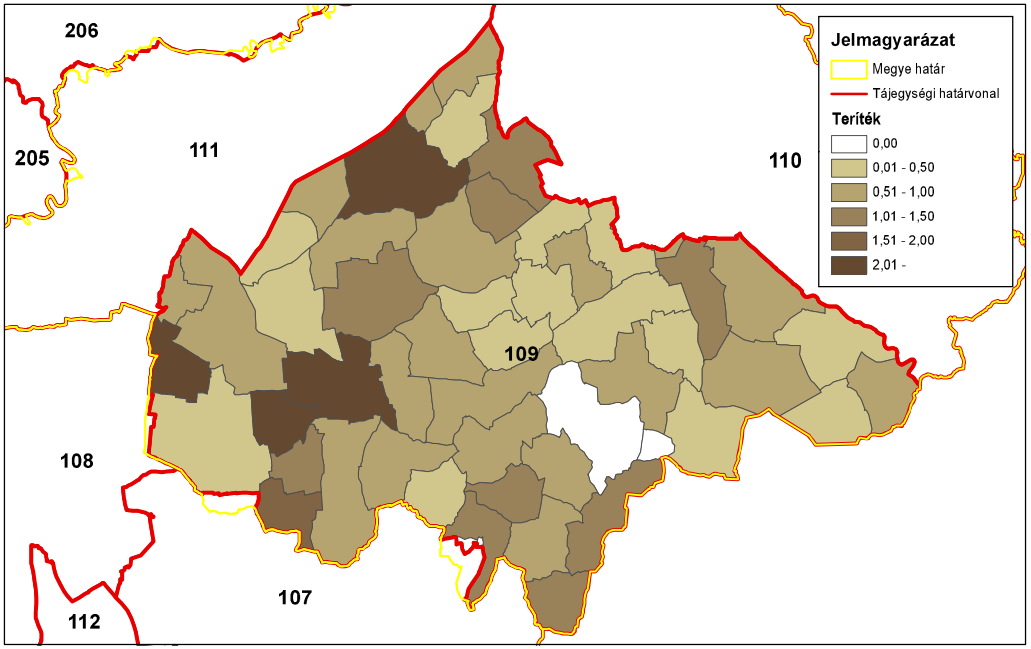

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Róka (teríték - db/km^2) 2010

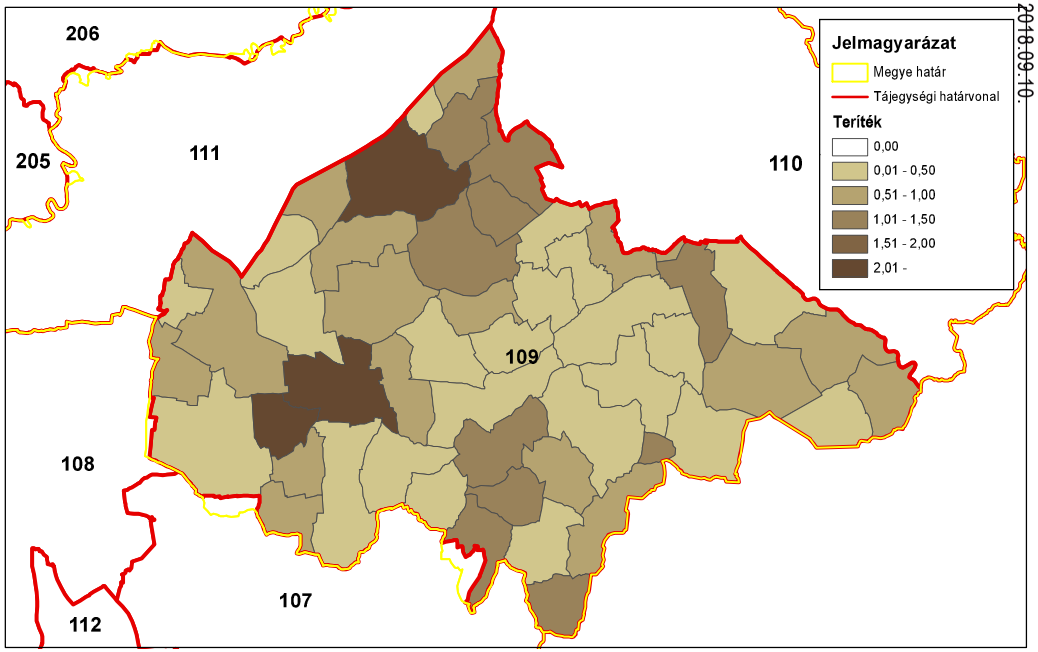

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Országos Vadgazdálkodási Adattár, 2018.09.10.

Róka (teríték - db/km^2) 2011

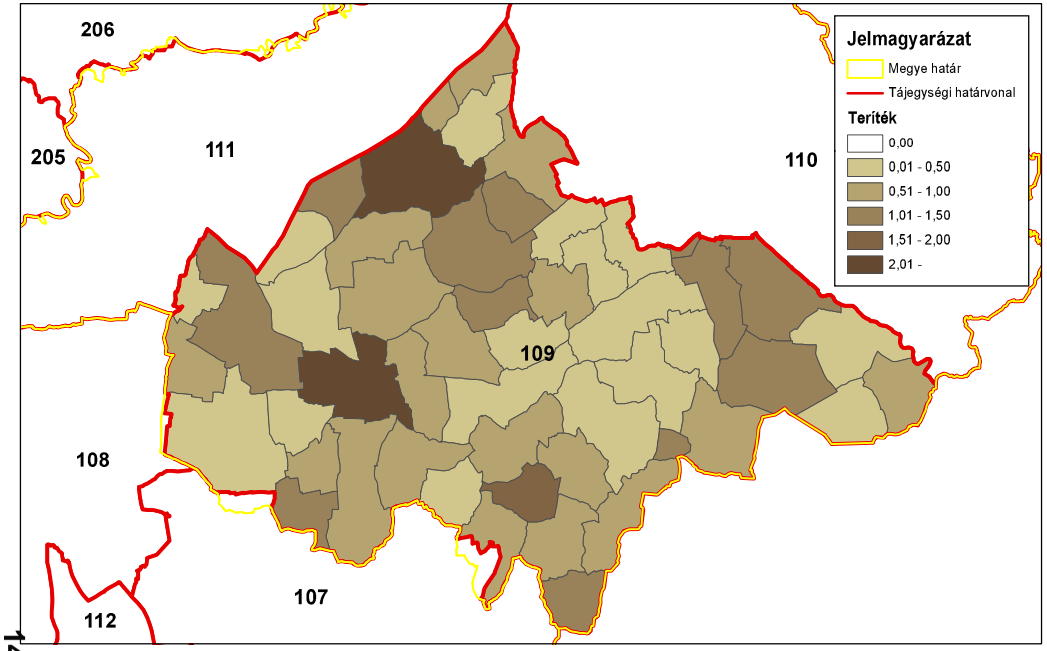

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Róka (teríték - db/km^2) 2012

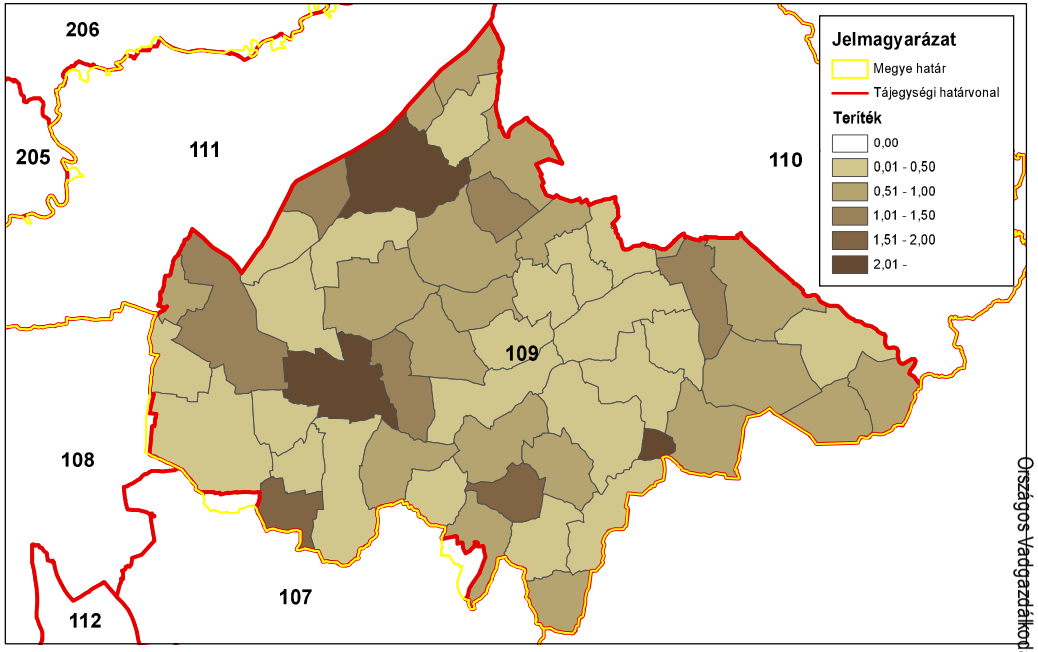

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Róka (teríték - db/km^2) 2013

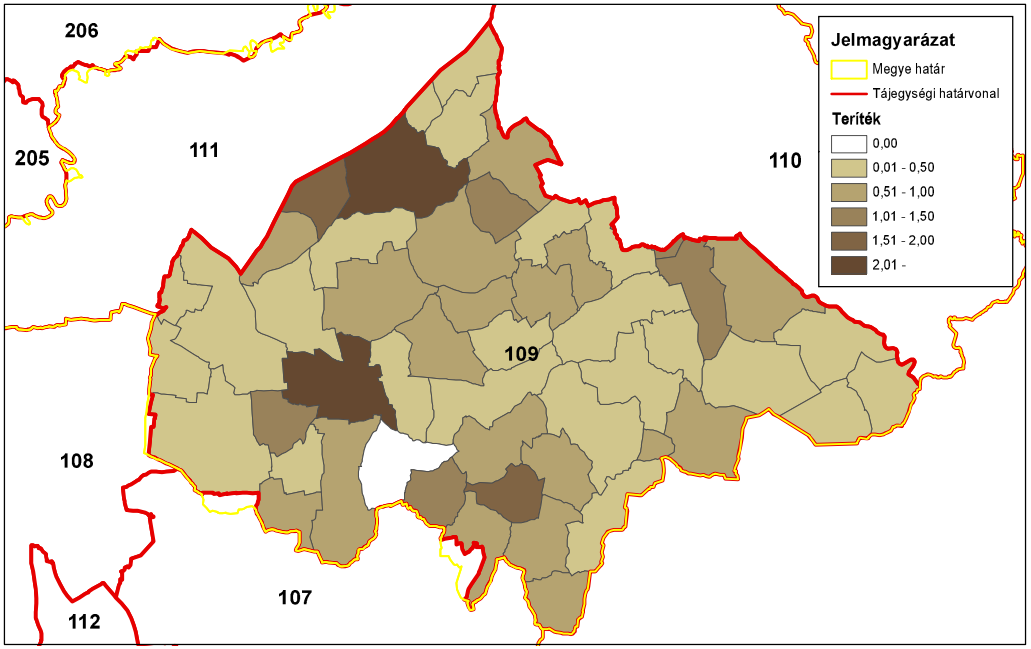

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Róka (teríték - db/km^2) 2014

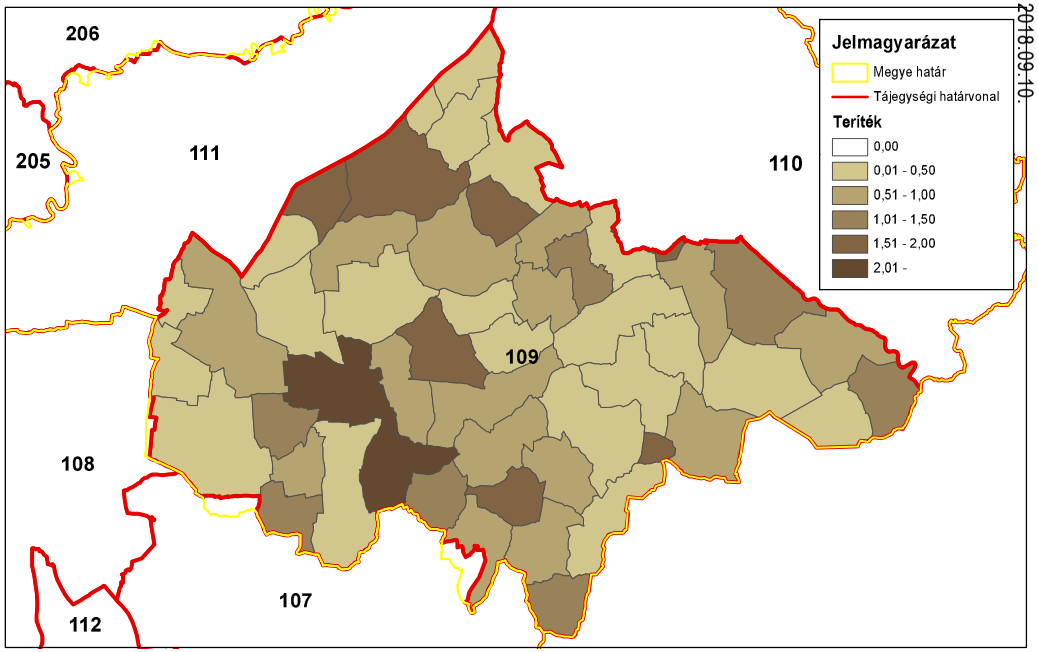

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Országos Vadgazdálkodási Adattár, 2018.09.10.

3. A vadállomány szabályozásának irányelvei

Nagyvadgazdálkodás

A gímszarvas-gazdálkodás alapvonalai
Az állomány mennyiségének értékelése
• A **Nyírségi vadgazdálkodási tájegységben (109)** a gímszarvas állomány mennyiségét tekintve kis jelentőségű. A vadgazdálkodási tájegységek rangsorolási táblázatban az átlag alatti negyedben (34/52 és 34/52) helyezkedik el. A gímszarvas a tájegység dél-keleti részén, az országhatár menti vadgazdálkodási egységek területén, illetve az észak-nyugati területeken fordul elő.
Az állomány minőségének értékelése
• A 109. számú Nyírségi vadgazdálkodási tájegységben a gímszarvas mennyiségét tekintve kis jelentőségű. Az állomány minősége a trófeabírálati adatok alapján a vadgazdálkodási tájegységek között az alsó harmadban helyezkedik el. Összességében alacsony létszámú populáció, a bikák esetében döntően a fiatal korosztályt hasznosítják (évente minimum 60%-ban fiatalok adják a terítéket). A középkorú és idős bikák bronz, ezüst és arany érmes minősítést is képesek elérni. Az állomány országos viszonylatban nem jelentős.
Az állomány mennyiségének és minőségének alakulása
• A tájegység területén a gímszarvas jelentett létszáma 1998-2014 között intenzíven emelkedett (139 → 528 pld), ezzel párhuzamosan, de nagyobb mértékben a hasznosítás is növekedett (14 → 137 pld.). • A teljes időszakban megfigyelhető a tehén állomány erőteljes kímélete (átlagos hasznosítási arány 5,6%). Eszerint a gímszarvast jelenleg is állománynövelő célú hasznosítási stratégiával kezelik, amely a becsült állomány nagyság és a hasznosított mennyiség folyamatos növekedése alapján láthatóan sikeres. • A kifizetett mezőgazdasági vadkár alakulásában tájegységi szinten jelenleg nem látható, hogy a gímszarvas komolyabb szerepet játszana. Ennek reális értékeléséhez vadgazdálkodási egységek szintjén lenne szükséges az elemzéseket elvégezni. A gímállomány további növekedése esetén a konfliktusok fokozódására lehet számítani, ezért ennek kezelésére fel kell készülni
Fenntartandó legkisebb szabadterületi létszám és az élőhelyet nem veszélyeztető szabadterületi fenntartható létszám
• Fenntartandó legkisebb szabadterületi létszám: 100 egyed • Élőhelyet nem veszélyeztető szabadterületi fenntartható létszám: 400 egyed
Állománykezelési elvek/modellek
• Az állománybecslési módszerek közül a rendszeres, monitoringszerűen végrehajtott szinkronszámlás alkalmazása javasolt azon vadgazdálkodási egységek vonatkozásában, ahol a gímszarvas jelenleg rendszeresen előfordul. • Az állomány kívánatos korösszetétele alapesetben: 25% idős, 35% középkorú,

A gímszarvas-gazdálkodás alapvonalai
40% fiatal. Az újonnan benépesedő területek esetében a fiatalok irányába eltolódott korösszetétel a jellemző, amit a terítékadatok jelen esetben is megerősítenek. • A 109. számú Nyírségi vadgazdálkodási tájegységben a gímszarvas további terjeszkedését, illetve az állománysűrűség növekedését a hasznosítási arány emelésével (elsősorban a nőivar esetében) meg kell előzni. Ennek érdekében a tavaszi törzsállomány >30%-át kell hasznosítani. A hasznosítási arányt a szinkronszámlálások eredményétől függően lehet módosítani.
Élőhely-javítási javaslatok
• A tájegység vonatkozásában a gímszarvas szempontjából nincsenek általánosan megfogalmazott és javasolt élőhely fejlesztési beavatkozások
A génmegőrzési kezelésű területek
• A tájegység területén belül nincs gímszarvas génmegőrzési rendeltetésű vadászterület (Mellékletekben csatolt táblázat).

A dámszarvas-gazdálkodás alapvonalai

Az állomány mennyiségének értékelése

- A dámszarvast a **Nyírségi vadgazdálkodási tájegység (109)** területén 2007 óta folyamatosan nőtt, miközben a lelövések igen jelentősen nőttek (**16X**).
- Kezdetben a teljes állományt szabad területről jelentették, ami később lecsökkent (→80%). Előfordulása 5→12 vadgazdálkodót érintett az értékelt időszakban. Kimutatható a terjeszkedés és egyben egyes területeken a lelövések növekedése is.
- A 109. számú Nyírségi vadgazdálkodási tájegységben a dámszarvasállomány a jelentett létszám és a teríték alapján is az átlag alatti negyedbe tartozik a tájegységek rangsorában. Az agancsok rangsorolása alapján a tájegység az **alsó harmadba (26/27)** tartozik.
- A dámszarvasnak a vadgazdálkodási tájegység területén (helyileg) "**növekvő jelentősége**" van. **Nem tájegységi szinten jelentős állomány.**

Az állomány minőségének értékelése

- A bírált agancsok száma növekedett, az érmesek száma 0-6 db között változott. Az érmesek száma kerti állomány létrejöttét követően emelkedett. Érdemben a trófeajellemzők nem értékelhetők a kis számú bírált agancs következtében és a kerti származású agancsok miatt.
- Az állomány minősége a trófeabírálati adatok alapján a vadgazdálkodási tájegységek között nem értékelhető.

Az állomány mennyiségének és minőségének alakulása

- A hasznosítása növekedett, de az utolsó évet leszámítva 5-15% között volt a hasznosítási arány, ezért az utolsó év kivételével jóval a szinten-tartáshoz szükséges alatt maradt. Állomány-növelő gazdálkodást folyt.
- A hasznosítás összetétele ingadozott, és a kis számok miatt az utolsó 4 évet leszámítva nem is értelmezhető.
- Az alacsony hasznosítás alapvetően az állomány növekedését segítette, az állományt alul-hasznosították, továbbá a nőivart és a bikákat kímélték. Magas arányban borjak lövését jelentették, ami a szaporodó rész (tehenek) védelmét jelentő kezelés.

Fenntartandó legkisebb szabadterületi létszám és az élőhelyet nem veszélyeztető szabadterületi fenntartható létszám

- Fenntartandó legkisebb szabadterületi létszám: 100 egyed

A dámszarvas-gazdálkodás alapvonalai
• Élőhelyet nem veszélyeztető szabadterületi fenntartható létszám: 300 egyed
Állománykezelési elvek/modellek
• A dámszarvasnak a **Nyírségi vadgazdálkodási tájegység** szintjén nincs vadgazdálkodási jelentősége. • A vadgazdálkodási tájegység területén exponenciálisan növekszik a gímszarvas és a vaddisznó állománya, ami mellett az őz létszáma is megkétszereződött. Ezek mellett kérdés, hogy a dámszarvas megjelenése és terjeszkedése a vadgazdálkodási táj területén indokolt-e és a további növekedés hogyan kezelhető. • A vadgazdálkodási tájegységben a szántó és a rét-legelő (62.1%) aránya magas, az erdő országos átlag feletti (26.1%). A dámszarvas megtelepítése vagy megtelepedése és nagyobb állomány kialakulásának élőhelyi feltételei ennek ellenére bizonytalanok. A gímszarvas, a dámszarvas és a vaddisznó gyors növekedése és terjeszkedése kezelhetetlen mező- és erdőgazdasági konfliktusokhoz vezethet a jövőben. • Alapvetően állomány-csökkentő gazdálkodásra szükséges törekedni, a további növekedés és terjeszkedés meggátlása érdekében. Az újonnan elfoglalt peremterületeken lehet elsősorban eredményeket elérni. • Az állománybecslések és a tervezés javasolt módszerei és szempontjai: A pontos létszám helyett az állomány változásának (trend) és állapotának minél megbízhatóbb nyomon követése is elég, amit módszertanilag következetesen végzett felmérések biztosítanak (pl. összehangolt szinkronszámlálások, km-index becslése). • Az éves tervben meghatározott elejtési számokat, mind ivarra, mind korcsoportra való tekintettel teljesíteni kell, a biológiailag indokolt arányokat is betartva, továbbá azok teljesítését az ellenőrző hatóságnak meg kell követelnie. • A 109. számú Nyírségi vadgazdálkodási tájegységben döntően állománycsökkentő, a további növekedést és terjeszkedést meggátló gazdálkodást kell kialakítani. Ennek érdekében a tavaszi törzsállomány >30%-át kell hasznosítani.
Élőhely-javítási javaslatok
• A **Nyírségi vadgazdálkodási tájegységben** a dámszarvas számára élőhelyi fejlesztés nem indokolt.
Zárt kertek és vadaskertek nyilvántartása
• A **Mellékletekben** található jegyzék tartalmazza.

Az őzgazdálkodás alapvonalai

Az állomány mennyiségének értékelése

Az őz a **Nyírségi vadgazdálkodási tájegységben (109)** a mennyiségi jellemzőket nézve jelentős nagyvad. A jelentett őzlétszámot tekintve az átlag feletti, a terítéket tekintve az átlag alatti negyedben található.

Gazdálkodási szempontból (teríték, bevételek, minőség) szerepét meghatározza, hogy rajta kívül gyorsan növekvő létszámú gímszarvas és vaddisznó, valamint nagyobb számú dámszarvas fordul elő a tájegységben.

Az állomány minőségének értékelése

Az agancsok minősége a Nyírségi vadgazdálkodási tájegységben kiemelkedő. Az állomány minősége a trófeabírálati adatok alapján a vadgazdálkodási tájegységek között a felső negyedben helyezkedik el, kiemelkedő az állomány, az agancsok érmes aránya rendszerint magas. Folyamatosan kiváló trófeabírálati eredmények jellemzők (10-20% érmes arányok).

Az állomány mennyiségének és minőségének alakulása

- A Nyírségi vadgazdálkodási tájegység területén az őz jelentett létszáma 1998-2013 között egyenletesen nőtt (**+90% növekedés**). Az őz hasznosítása folyamatosan nőtt (**+858%**). A vadgazdálkodási tájegységben az őzállomány annak ellenére nőtt közel kétszeresére, hogy a lelövések csaknem megtízszereződtek. Ennek egyaránt oka lehet, hogy a hasznosítás számszerűen és arányában is kezdetben irreálisan kicsi volt. A tájegységben hosszú távon az 5500-6500 őz hasznosítás is fenntartható lehet.
- Az őz hasznosítási aránya hihetetlen alacsony szintről emelkedett egy szintentartónak tekinthető szint közelébe (6%→32%), de a 15-25% közötti értékek voltak többségben. Figyelembe véve az őz szaporodás-biológiáját a 30-35% körüli hasznosítási szint biztonságosan elérhető, ha a suta- és gidalelövés is egyensúlyban van. A tájegységi adatok alapján a suták hasznosítási aránya alacsony (2-20%), ami nem elegendő az állomány tudatos szabályozásához.
- Az őz terítékének összetétele a kezdettől csaknem az utolsó évekig a tipikus állomány-növelő összetételt mutatta és jóval kevesebb sutát lőttek, mint bakot (1:0.2-0.5 bak:suta). A sutákhoz viszonyítva átlagosan mintegy kétszeres arányú vagy valamelyest több a gidalelövés (1:1.3-3.0 gida:suta), ami csak az utolsó években változott meg, és kezdett a teríték bak:suta:gida összetétele kiegyensúlyozódni (1:0.8:1.1). A bakok terítékbeli aránya az utolsó 2 évtől eltekintve végig sokkal magasabb volt, mint a sutáké. A bak:gida arány hozzávetőleg azonos volt (40% vs. 40%).
- A teríték további növelésével és a teríték összetételének kiegyensúlyozásával el lehet érni, hogy az őzállomány hasznosítása a biológiai lehetőségekkel összhangban álljon, és a hasznosítás biztosíthatja a kedvező létszám/teríték kapcsolat fenntartását. Ez azért is szükséges, mert a nagyobb sűrűségű állományokban előbb-utóbb megjelennek azok a sűrűségfüggő hatások (testsúly, kondíció, agancsméretek csökkenése), amik az állomány teljesítményét visszavetik.
- Az őz bevételi forrás is a vadgazdálkodási tájegységben. A Nyírségi vadgazdálkodási

Az őzgazdálkodás alapvonalai

tájegységben a térített mezőgazdasági és erdei vadkárok is elhanyagolható nagyságúak voltak az értékelt időszakban.

- A Nyírségi vadgazdálkodási tájegység a trófeák minőségét tekintve a felső negyedben található, azaz országosan a legjobbak közé tartozik (9/52). Az érmesek aránya az első tervezési ciklusban 6-20% között hullámzóan nőtt, majd 2006-tól 11-12% közé esett le. Az érmeseken belül a csökkent az arany érmesek (20→10%, az ezüst érmesek aránya (45→30%) és nőtt a bronz érmesek (35→50%) aránya. Kimutatható az arany ás ezüst érmes bakok csökkenő trendje, és a második szakaszban (2006 után) az ezüst és bronzérmesek arányának emelkedése.
- A "fiatal" korcsoport részesedése 20% körüli volt, ami azonban még nem tekinthető megfelelő válogatásnak. A bírált trófeák döntő részét az „öreg" bakok (35-50%) és „középkorú" bakok (25-45%) tette ki. Ezek az arányok a Nyírségi vadgazdálkodási tájegységben meglehetősen stabilak voltak és a korosztályi szabályozás sajátos elveit tükrözhetik. Tény azonban, hogy egy egészséges állományban sokkal több a fiatal, mint a középkorú és idős egyed, ezért az itt tapasztalt lelövési korösszetétel biológiai kételyeket vethet fel.

Fenntartandó legkisebb szabadterületi létszám és az élőhelyet nem veszélyeztető szabadterületi fenntartható létszám

- Fenntartandó legkisebb szabadterületi létszám: 6600 egyed
- Élőhelyet nem veszélyeztető szabadterületi fenntartható létszám: 16600 egyed

Állománykezelési elvek/modellek

- Az őzgazdálkodás céljait 4 fő szempont értékelése alapján célszerű meghatározni:
  1. Megfelel-e az állomány mennyiségi hozama az elvárásoknak? (vadászati lehetőség és bevétel, vadhús árbevétele)
  2. Megfelel-e az agancsok minősége a várakozásoknak? (agancsok nagysága, érmesek száma/aránya)
  3. Kell-e a vadkárral foglalkozni? (mezőgazdasági, erdei kár, vadbalesetek)
  4. A célokkal kapcsolatos biológiai és gazdálkodási korlátok (pl. a környezet tűrőképessége)
- Az állománybecslések és a tervezés javasolt módszerei és szempontjai: Az őzállományok létszámának pontos felmérésére nincs módszer. A cél a pontos létszám helyett az állomány változásának (trend) és állapotának nyomon követése. Az őzgazdálkodás céljait a vadászatra jogosultak által módszertanilag következetesen végzett felmérések alapján a vadgazdálkodási egységek szintjén kell meghatározni. A vadászatra jogosult által végzett monitoring hiányában a vadászati hatóság határozza meg a vadászterületeken az őzgazdálkodás céljait. Ezek a felmérések adatokat szolgáltatnak az ivararánya és a felnevelt szaporulatra vonatkozóan is, amiből meghatározható az állomány realizált szaporodóképessége. A realizált szaporulatot összehasonlítva a kiinduló szaporodási mutatókkal (sárgatestek száma, magzatszám) megbecsülhető a felnevelési veszteség, a ragadozók hatása és a gidalövés hatása is. Az állomány trendje alapján megítélhető

Az őzgazdálkodás alapvonalai

a hasznosítás és a természetes folyamatok kölcsönhatása, amik alapján növelhető/csökkenthető a lelövések száma. Az elmúlt 2 évtized országosan és helyileg is bizonyította, hogy a lelövések fokozatos növelése (itt: **+858%**) nem vezet az őzállományok összeomlásához.

- Az őzállomány állapotának legfontosabb jellemzői: a lőtt őzek testtömege és a testtömeg megoszlásának változása, az agancsok súlyának és súly szerinti eloszlásának változásai, valamint a szaporulat számának és megoszlásának változásai (magzatszám, felnevelt szaporulat).
- Az őzállományokban territorialitás miatt erős a nyomás az 1:1-től erősen eltérő ivararány kialakulására (1:2-3 bak:suta). Ez növeli az állomány számszerű szaporodóképességét, ami „elfiatalodó" koreloszláshoz vezethet. Ez a suták és a gidák megfelelően erős hasznosítása nélkül nem akadályozható meg. Ennek elmaradása miatt a sűrűségfüggő szabályozás néhány év alatt lecsökkenti az őzek súlyát és szaporulatát.
- A vadgazdálkodási tájegység adatai alapján a terítéket fokozatosan növelni kell addig az egyensúlyi állapotig (≈30–35%-ig), amikor az őzállomány hasznosításának mértéke és a hasznosítás összetétele is biztosítja a vadgazdálkodási egység területén célként meghatározott létszám/teríték fenntartását.
- A teríték bak:suta:gida összetétele 1:1:1 arányú legyen.
- A szabályos korösszetételű (élő) állomány eloszlását figyelembe véve a bakteríték javasolt összetétele 45±10% fiatal, 40±5% középkorú és 15±5% öreg bak. A populációdinamika összefüggéseit figyelembe véve, ettől lényegesen eltérő korösszetétel torzulások nélkül tartósan nem vehető ki egy állományból sem.
- Az éves tervben meghatározott elejtési számokat, mind ivarra, mind korcsoportra való tekintettel teljesíteni kell, a biológiailag megalapozott és fenntartható arányokat is betartva, továbbá azok teljesítését az ellenőrző hatóságnak meg kell követelnie.
- A Nyírségi vadgazdálkodási tájegységben kiváló őzállomány él, amely országosan a felső negyedbe tartozik. Az őzbakok agancsainak szárhossza (átlagosan) már a 4-5 éves korban megközelíti a legnagyobb értékeket, de a nem sokkal nagyobb maximum 6-7 éves korra esik. Az átlagos 24 órás agancssúly 6-7 éves korig fokozatosan emelkedik és 8 év után pedig erős szóródással csökkenni kezdenek az átlagok. A kevés 9 éves kort megérő bak esetében ezek a jellemzők már nagyon erősen szórnak és gyorsan csökkennek.
- Az előbbiek miatt, az elejtések megítélésekor figyelembe kell venni, hogy az egyes évek átlagai között igen nagyok a különbségek. A leggyengébb és a legjobb agancsnövesztésű év között legalább 20-40% eltérés mutatható ki. Az agancsok súlya változékonyabb és ilyen szempontból kevésbé megbízható jellemző.

Élőhely-javítási javaslatok

- Az őz koncentrátum válogató kérődző, amely a magas táplálóanyag-tartalmú, nyersfehérjében gazdag, alacsony rosttartalmú növényeket keresi. A nagy táblás mezőgazdasági környezetben ezeket a főleg kétszikűekből álló táplálékokat nem,

Az őzgazdálkodás alapvonalai
vagy térben és időben korlátozva találja meg. Ezért fontos az őznek is a szegélyek, sövények, fasorok fenntartása, illetve az ezekben végzett élőhely-javítás. A mezei nyúl és a fácán számára végzett élőhelyi beavatkozások az őz számára is hasznosak. • Az értéktelenebb egyszikű növényzettel, vagy részben gyomfajokkal borított kisebb foltszerű, vagy sávosan jelenlévő élőhelyek (árokpartok, tisztások, egyéb kieső területek) pillangós növényekkel (p.: herefélék, szarvaskerep, csillagfürt) való felülvetése javasolt. • Az őz számára a szegélyek és vonalas élőhelyi elemek a territóriumok kijelölése és fenntartása szempontjából is fontosak. • Az őz kiegészítő takarmányozása szélsőséges körülmények között lehet indokolt, de a rossz minőségű vagy igényeinek nem megfelelő takarmányok kihelyezése káros. • Az ásványi anyagellátás kiegészítésére sózók fenntartása/létesítése szükséges.
Ragadozók kezelése
• A vadászható ragadozókkal való gazdálkodás az őz szempontjából is fontos. Főleg az ellés után a gidák veszteségeit okozhatja a róka, a kóbor kutya, az aranysakál és a vaddisznó is. • A róka korlátozásához legalább a tavaszi becsült törzsállomány másfélszeresét (>1,5 gyérítési rátára van szükség) kell kivenni a területről. A vadászatnak folyamatosnak kell lennie, de a gyérítésnek az év első felére kell koncentrálnia. • Az aranysakál esetében a hatékonyabb utódnevelés miatt, a rókáét meghaladó vadászati hatékonyságra van szükség. • A kóbor kutyák jelenlétét folyamatos odafigyeléssel, és a törvénynek megfelelő módok alkalmazásával minimálisra kell szorítani.
A génmegőrzési rendeltetésű területek
Nincs a vadgazdálkodási tájegységben.

A muflongazdálkodás alapvonalai
Az állomány mennyiségének értékelése
A muflon a **Nyírségi vadgazdálkodási tájegységben (109)** szabad területen 2007 óta fordul elő (1→3 vadgazdálkodási egység). Vadgazdálkodási jelentősége nincs.
Az állomány minőségének értékelése
Az állomány minősége "**gyenge**", illetve a trófeák nagysága és minősége szempontjából értékelhetetlen a kevés bemutatott csiga következtében.
Az állomány mennyiségének és minőségének alakulása
• Szabad területi létszáma egyenletesen növekszik (7→66 pld). • A hasznosítási adatok biológiai és vadgazdálkodási szempontból is értékelhetetlenek.
Fenntartandó legkisebb szabadterületi létszám és az élőhelyet nem veszélyeztető szabadterületi fenntartható létszám
• Fenntartandó legkisebb szabadterületi létszám: 0 egyed • Élőhelyet nem veszélyeztető szabadterületi fenntartható létszám: 0 egyed
Állománykezelési elvek/modellek
• A 109. számú Nyírségi vadgazdálkodási tájegység területén a szabad területi létszám fenntartása, növelése nem indokolt. A szabadterületi muflonállományt 5 éven belül fel kell számolni. • Tekintettel más nagyvadfajok jelenlétére és azok minőségére, a muflon a szabad területen felesleges konkurens és helyileg az erdei és mezőgazdasági károk növekedésben is szerepe lehet. • Állományának szabad területi kezelését az állomány-csökkentési elveknek megfelelően célszerű meghatározni (nőivar és szaporulat erős csökkentése).
Élőhely-javítási javaslatok
• A muflon számára élőhelyfejlesztés nem indokolt.
A génmegőrzési kezelésű területek
• Nincs a tájegységben
Zárt kertek és vadaskertek nyilvántartása
A vadaskertek nyilvántartása a **Mellékletben** található.

A vaddisznó-gazdálkodás alapvonalai

Az állomány mennyiségének értékelése

A **Nyírségi vadgazdálkodási tájegységben (109)** a vaddisznó közepes jelentőségű vadfaj. A jelentett létszám és a teríték alapján is az átlag alatti negyedben van. Az erősen agrár térségben, a vadgazdálkodási tájegység apróvadas jellegével a vaddisznó megjelenése és rapid terjedése nem összeegyeztethető

Az állomány minőségének értékelése

A vaddisznó trófeák minőségét nem értékeljük, mert egy erősen terjedő, jelentős kockázatokat hordozó vad esetében a minőség védelmének nincs alapja.

Az állomány mennyiségének és minőségének alakulása

- A **Nyírségi vadgazdálkodási tájegységben** a vaddisznó szabad területi létszáma 1998-2014 között erős növekedést mutatott (**+375%**), és a teríték a jelentett létszámnál erősebben nőtt (**+650%**). A hasznosítási arány szinte a teljes időszakban jelentősen nőtt (55→150%).
- A térképeken jól követhető, ahogy a román határ mentén kialakult egy nagyobb sűrűségű sáv. Már 2007-ben az tájegység ≈60%-án lőttek vaddisznót, és az utolsó évben ez már lényegében mindenütt volt elejtés. A határ menti sávban számos 2-3 db/ km^2 vagy már nagyobb terítéket jelentő vadgazdálkodási egység is előfordult. A vaddisznó elterjedése összhangban áll azzal, hogy a tájegység 26%-a erdő és 62% tartozik szántó és rét-legelő művelési ágba.
- Hasznosítási arány kezdetben alacsony volt (55-85%), ami nem elegendő a szintentartáshoz sem. Kivétel az utolsó 4 volt, amikor 100-150% a hasznosítási arány. A hasznosítás összetételét tekintve a tájegységben a kan/koca/süldő/malac arányok a vaddisznó terjedését és létszámának növekedését tették lehetővé. Az utolsó néhány évet leszámítva a kanokhoz képest (20-30%) kevés kocát lőttek (10-15%) és a süldő+malac (60-70%) lelövés is jobbára túl kevés volt. A kocák és a szaporulat kíméletét okozó lelövési összetételnek szerepe van a vaddisznó terjedésében, mert ez a többnyire alacsony hasznosítási arányokkal együtt, állomány-növelő vadászat folyt.
- Az agrár környezetben a vaddisznónak nincs helye, de az erdős részeken (26% erdő) a vaddisznó megtelepedett és az innen való szétterjedést (az üres helyek feltöltését) kell akadályozni. **A vaddisznólétszám további növekedésének és a mezőgazdasági környezetbe való kiáramlásának akadályozására a lelövéseket maximalizálni kell és elsősorban a nőivar és a szaporulat (malacok) kilövésének minél magasabb arányát szükséges elérni.**
- Elsősorban a koca- és malackilövések minél magasabb számát és arányát kell elérni. **A kocák és a szaporulat kíméletét okozó lelövési összetételnek szerepe van a vaddisznó terjedésében, mert végeredményben állomány-növelő gazdálkodást folytatnak.**
- A vaddisznó megtelepülésének további kockázata, hogy a vaddisznó mindenevő, a tojások, a fiókák és az apróvad szaporulata szempontjából többé-kevésbé bizonyított veszteségeket okozhat.

Fenntartandó legkisebb szabadterületi létszám és az élőhelyet nem veszélyeztető szabadterületi fenntartható létszám

- Fenntartandó legkisebb szabadterületi létszám: 0 egyed

A vaddisznó-gazdálkodás alapvonalai

- Élőhelyet nem veszélyeztető szabadterületi fenntartható létszám: 1300 egyed

Állománykezelési elvek/modellek

- A Tiszántúli vadgazdálkodási táj területén a vaddisznó további növekedését meg kell akadályozni, és a vaddisznó szabad területi létszámát a következő 10 évben felére (40–60%-kal) kell csökkenteni, amihez a következők szükségesek:
- A tervezett hasznosítás a jelentett létszám minimum 150%-át érje el.
- **Az évente meghatározott lelövési tervek teljesítése, a nőivar és a szaporulat bármilyen védelmének megszüntetése.**
- Az irreális értékek korrekciójának biztosítása (ivar- és korcsoportok adatainak ellenőrizhető hitelessége). Ennek érdekében a tájegység szintjén egységes vadállomány-felmérési (monitorozási) és tervezési módszertan kidolgozása és bevezetése (pl. szinkronizált jelző rendszer kialakítása a vadgazdálkodási tájegységben).
- **Az éves tervben a meghatározott elejtési számokat, mind ivarra, mind korcsoportra, a biológiailag megalapozott és fenntarttató arányokat is betartva szükséges meghatározni.**
- A vadgazdálkodási egységek között a vadászati nyomás összehangolt ellenőrzése, hogy **a vaddisznót gyengébben hasznosító területek ne legyenek a visszatöltődés forrásai.**
- A **felülről nyitott** lelövési tervszámok alkalmazása, azaz a nőivar és a szaporulat lelövését nem szükséges felülről korlátozni. Az ezzel ellentétes belső szabályozás kizárása.
- A rendelkezésre álló adatok alapján a 100-150% hasznosítási arány jó esetben a szinten tartáshoz elegendő.
- A teríték összetételét az állomány csökkentése érdekében úgy kell meghatározni, hogy a kifejlett kocák hasznosítása másfél-kétszer nagyobb legyen a kanokénál, és az összes hasznosításból a malac és a süldő aránya legalább 75% legyen. A malac- és a süldőhasznosításból a malacok arányának legalább 25%-nak kell lennie. A malacok lövése azért is fontos, mert ezzel megelőzhető a fiatal kori szaporodás a küszöbtesttömeg elérésekor.
- Folyamatos figyelmet kell fordítani a vaddisznók terjedését segítő természetes és mesterséges folyosók és élőhelyfoltok vaddisznóktól való mentesítésére (fasorok, bozótosok, erdősávok, erdőfoltok, nádasok stb.).

Élőhely-javítási javaslatok

- Az állomány növelését célzó etetés kifejezetten káros és kerülendő.
- A vaddisznó etetésének csak a vadászat megkönnyítése (szórók), illetve a károsított területektől való elvonás lehet a célja; a kihelyezett takarmány mennyiségének és minőségének ehhez kell igazodnia. A szórók és etetők helyét úgy kell megválasztani, hogy a takarmányozás a természeti vagy gazdasági értékekben a kár veszélyét ne növelje.
- Szükséges a vadhatás-monitoring rendszeres alkalmazása. A károsítás és a túrás mértékének és mintázatának rendszeres felmérésével a hasznosítás mennyiségének és tér-időbeli eloszlásának tervezése és megvalósítása az élőhelyen mérhető paraméterekhez igazítható.

3. A vadállomány szabályozásának irányelvei

Apróvadgazdálkodás

A mezeinyúl-gazdálkodás alapvonalai

Az állomány mennyiségének értékelése

A **Nyírségi vadgazdálkodási tájegységben (109)** a mezei nyúl közepes jelentőségű vadfaj. A jelentett létszám és a teríték alapján is az átlag feletti negyedben helyezkedik el. A mezei nyúl állománya és terítéke helyileg esetleg számosabb is lehet. Nem meghatározó jelentőségű faj.

Az állomány mennyiségének, hasznosításának és elterjedésének alakulása

- A jelentett állomány (20808-ról 17917-re) csökken.
- A hasznosítás (6031-ről 3583-ra) és a hasznosítási arány (29%-ról 20%-ra) csökken, alacsony szintű
- A befogás és a lelövés is csökkent, a lelövések aránya nőtt a befogásokhoz képest (80% - 20%-ról 98%- 2%-ra).

Állománykezelési elvek/modellek

- A mezei nyúl gazdálkodásban az alkalmazkodó hasznosítás erősítése javasolt. A vadászati hatóság által meghatározott, magasabb populációsűrűségű vadgazdálkodási egységek területén kötelező egy elfogadott létszámbecslési módszer (éjszakai reflektoros létszámbecslés) használata tavasszal és ősszel, a vadászatok megkezdése előtt. Az őszi becslés alapján, amennyiben szükséges, módosítani lehet a tervezett hasznosítandó mennyiséget. Ezek alapján meg lehet tervezni a hasznosítandó mennyiséget a Kovács-Heltay modell vagy a SZIE VMI modell segítségével.
- Ezeken a vadgazdálkodási egységeken a hasznosítható mennyiséget havi bontásban kellene megadni az első vadászat előtt a vadászati hatóság számára. A hasznosításra tervezett mennyiség 65–75%-át október–november hónapokban kell elejteni. Továbbra is a fegyveres vadászatot kellene engedélyezni.
- A törzsállomány védelmének érdekében a vadászati hatóság a december 15. után tervezett befogásokat megtilthatja.
- A tartós túlhasznosítás megelőzése és az állomány felépülése érdekében a vadászati hatóság által meghatározott vadgazdálkodási egységek területén elő kell írni, hogy évente nem vadászott, pihentetett területeket jelöljön ki a vadászatra jogosult a vadgazdálkodási egységek 15–30%-án (mozaikszerű hasznosítás).
- A mezei nyúl szempontjából a róka lehet jelentős ebben a tájegységben is, a látható összefüggés hiányában is. A vaddisznó állománya erőteljesen növekszik a térségben, amit a növekvő térített mezőgazdasági vadkár is mutat. Az erdősült területek magas aránya miatt ez nem is fog lecsökkenni valószínűleg. A vaddisznó állomány csökkentése szükséges azonban ott, ahol még jelentősebb mezei nyúl populáció van, hogy ezt a negatív hatást is csökkentsük, ezzel is segítve a nyúl állomány növekedését. Illetve nem szabad megengedni a vaddisznó további terjedését, mert ott tudnak még jelentősebb mezei nyúl terítéket produkálni, ahol kevesebb a disznó lelövések mennyisége.

Élőhely-javítási javaslatok

- A szántóterületek aránya (58 %) nem túl magas, viszont az erdős részeken a

A mezeinyúl-gazdálkodás alapvonalai
vadföld gazdálkodással a nyúlnak is kedvezhetnek. A szántókon ott érdemes alkalmazni az alábbi szempontokat, ahol még jelentősebb a nyúl állomány, hiszen ott gazdaságilag is megéri még az élőhely fejlesztések befektetése: o A növényborítás nélküli területek minimalizálása (másodvetés, tarlóvetés). Ehhez a következő növények javasoltak: őszi káposztarepce, takarmány-káposzta, takarmánykel, tarlórépa, olajretek, mohar, köles. (KAP Zöldítés kihasználása) o A még meglévő természetes élőhelyfoltok zöldfolyosókkal (KAP Zöldítés – táblaszegélyek, fasorok), elsősorban füves élőhelyekkel, vagy takarmánytermő sávokkal való összekötése. o Szélfogó cserjesorok, -foltok, magasfüves (kaszálatlan) területek kialakítása (KAP Zöldítés). o Vadföldeken többéves vetőmagkeverékek telepítése ajánlott (Biodiverzitás vetőmag keverék; CL 1300 őz és nyúl keverék). Egynyári kultúrák esetén a vetésváltást több, kisebb részletben, hetes, hónapos különbségekkel végezzük. • Az agrárkörnyezet-gazdálkodási programok (AKG) zöldugar kezelésére vonatkozó szabályok a mezei nyúl élőhely kezelése során is alkalmazhatók, ahogy a kaszálás szabályai a vadlegelőkön és egyéb füves élőhelyeken is alkalmazhatók. • Ha az élőhelyfejlesztés nem lehetséges, akkor mindenképpen szükséges a nyári kiegészítő takarmányozás a vadgazdálkodási egységek területén már az aratást megelőzően, majd utána folyamatosan az őszi vadászatig. Az etetőhelyeket a teljesen üres táblákat szegélyező gyepsávokban, fasorokban érdemes kijelölni. Az etetőhelyeket egymástól 100-150 méter távolságban érdemes kialakítani. A takarmányféleségek közül – a mezei nyúl vegetációs vízigényét figyelembe véve – elsősorban a lédús takarmányokat javasoljuk. Ezek a takarmányrépa, tarlórépa, cukorrépa, sárgarépa, káposztafélék, kukorica szilázs. A lédús takarmányokon túl a jó minőségű lucerna- és réti széna kijuttatásáról is érdemes gondoskodni.
Ragadozók állománykezelése
• A Nyírségi vadgazdálkodási tájegységben a róka állomány korlátozás a legfontosabb a mezei nyúl szempontjából itt is, legalábbis azokon a vadgazdálkodási egységeken, ahol még jelentősebb nyúl állomány van, mert ott még megtérülhet a befektetés, bár a róka gyérítése egészségügyi szempontból mindenhol fontos lenne. Legalább a tavaszi becsült törzsállomány másfélszeresét (1.5-et meghaladó gyérítési rátára van szükség) kell eltávolítani a területről. • A kóbor kutyák és macskák jelenlétét folyamatos odafigyeléssel, és a törvénynek megfelelő módok alkalmazásával minimálisra kell szorítani. Lásd a ragadozókra vonatkozó részt.

A fácángazdálkodás alapvonalai

Az állomány mennyiségének értékelése

A **Nyírségi vadgazdálkodási tájegységben (109)** a fácán nagy jelentőségű apróvadfaj. A jelentett létszám szerint a felső negyedben, a teríték szerint az átlag feletti negyedben helyezkedik el, és gazdálkodási szempontból a fácán szerepe nagy (apróvadas vadgazdálkodási tájegység).

Az állomány mennyiségének, hasznosításának és elterjedésének alakulása

- A jelentett állomány csökkenő (-20.2%).
- A hasznosítás mértéke kisebb ingadozások mellett mérsékelt csökkenő trendet követ (8 ezer - 19.9 ezer), a jelentett állományhoz viszonyított hasznosítás szinten maradt (22.7-55.3%), a kibocsátáshoz viszonyított hasznosítás jelentősen ingadozott (82.1-196.8%).
- A kibocsátott fácánok száma enyhén csökkenő (11.3 ezer → 9.8 ezer; -12.9%); a kibocsátás mértéke a jelentett állomány méretének harmada-negyede; a szabadterületi állományra gyakorolt vadászati nyomás ingadozásokkal, de szinten maradt (14.4-45%), egyes években túlhasznosíthatták a vad fácánokat.

Állománykezelési elvek/modellek

- A fácángazdálkodás tervezéséhez a következő változókról szükséges helyi, vagy egyéb vizsgálatokból felhasználható információ: a költő felnőtt madarak (törzsállomány) márciusi száma; a felnevelt szaporulat száma a felnevelés végéig; a populáció szeptemberi száma; elejtett egyedek száma (tyúk, kakas külön). Amennyiben kibocsátás történik, akkor a kibocsátott fácánok megtérülési aránya a kibocsátáskor jelölt fácánok alapján.
- A hasznosítási tervet a felnevelt szaporulatra (szabadterületi állomány) és a kibocsátott fácánok várható megtérülése (korábbi évek adatai) alapján elkülönítve kell megtervezni. A kibocsátott fácánok és a vad származású fácánok nem egyenértékűek.
- A fácán végleges hasznosítási tervszáma a vadgazdálkodók őszi állománybecslései és annak hatósági ellenőrzései alapján kerüljön meghatározásra. Szabadterületi fácán hasznosítása helyileg indokolt esetben csak meghatározott küszöb felett (jelenleg: 4 egyed / km^2) engedélyezhető. A szabadterületi vadállományra gyakorolt vadászati nyomás maradjon 25-40% között. Az őszi populációból a kakasok akár 75%-os, míg a tyúkok max. 20%-os hasznosítása biztosíthatja a fenntartható hozamot, de vegyes kibocsátások esetén a tyúkok hasznosítása ilyen mértékben sem ajánlott. A tojók hasznosítását célszerűbb kerülni, mivel a fácánállomány legértékesebb részét a szaporulatot biztosító életképes tyúkok alkotják. Biológiailag megalapozott esetben a vadászati hatóság a tojók lelövését eltérően értékelheti.
- Kibocsátások esetén a vadászati hatóság fácántyúk elejtésére adott külön engedélyében a tyúkok hasznosítási mértéke a 40%-ot nem haladhatja meg. A természetes tyúkállomány védelme érdekében a tojók lövése nem támogatott.
- Javasolt a tenyésztett napos fácáncsibék ivarának meghatározása (szexálás), hogy csak kakasok kerüljenek nevelésre és kibocsátásra. Gyakorlati tapasztalatok

A fácángazdálkodás alapvonalai
alapján ezzel a vad tyúkokra a visszavadászás során gyakorolt járulékos vadászati nyomás csökkenthető, ill. a jobb szaporodási teljesítményt nyújtó vad tyúkpopulációt sem hígítják fel a jellemzően rosszabb túléléssel és alacsonyabb csibefelnevelési sikerrel rendelkező kibocsátott tyúkok. A ragadozók csoportosulási válaszának elkerülése érdekében a kiscsoportos kihelyezést kellene előtérbe helyezni. • A kibocsátott egyedek lábgyűrűvel vagy szárnyjelölővel történő megjelölését a vadászati hatóság előírhatja.
Élőhely-javítási javaslatok
• Javasolt – lehetőség szerint – minél nagyobb arányban olyan területek kialakítása, ahol a fészkelési időszakban nem, vagy alig folyik olyan tevékenység, amely a fészkelést akadályozná. Ilyenek: őszi búza és árpa, tritikále, rozs, vadföld és ugar. Kedvezőnek tekinthető még: repce, borsó, vörös here, bíborhere, mézontófű. • Fontos a fás, cserjés vegetációk megfelelő területaránya is. Javasolható a bodza, a kökény, gyepűrózsa jelenléte, illetve az ilyen növényzetű foltok, sávok megőrzése. • Alapvető a fészkelőhelyek védelme vagy kialakítása, elsősorban füves élőhelyek és pillangós zöldtakarmánynövények tábláinak biztosításával. • Természetbarát kaszálási módszereket kell alkalmazni a fészkelőhelyeken (fészkelési időt elkerülő munkálatok, alternáló kasza és vadriasztó lánc használata, bentről kifelé és lassú haladás, max. 3 m munkaszélesség, búvósáv-rendszer meghagyása). • Gyom- és rovartáplálék biztosítása szükséges a szegélyvegetáció védelmével. • Téli túlélést vadföldekkel (1-3 ha/100 ha; kelkáposzta, lenmag, gabonafélék, köles, repce, esetleg kukorica és cirok), gabonafélék önetetőből történő etetésével (1 db/ha) segíteni kell.
Ragadozók állománykezelése
• A róka állományának korlátozásához legalább a tavaszi becsült törzsállomány másfélszeresét (1,5-et meghaladó gyérítési rátára van szükség) kell eltávolítani a területről az év első felére koncentrálva. • A fácán fészkelőterületein a borz állományának csökkentéséhez 0,7-es gyérítési rátát kell elérni. • Az egyéni fegyveres vadászat mellett az ugrasztás, kiásás és a csapdázás javasolt. • A fészekrabló fajok (szarka, szajkó, dolmányos varjú) létszámának korlátozása is fontos a fácán szaporodási időszakában, így szükséges lehet engedélyt kérni az idényen kívüli vadászatukhoz és csapdázásukhoz. • A kóbor kutyák és macskák jelenlétét is minimálisra kell szorítani a törvénynek megfelelő módok alkalmazásával. Az apróvad szempontjából a macskák hatását általában alulértékelik. • A növekvő vaddisznó állomány szabályozása is alapvető lehetséges fészekpredációjuk csökkentése miatt.

A hasznos apróvad hasznosításának alapvonalai

Az állomány számszerű hasznosításának és területi megoszlásának értékelése

- **Nyírségi vadgazdálkodási tájegység (109):**
- **Üregi nyúl**: Vadászati jelentősége nincs a tájegységben.
- **Fogoly**: Vadászati jelentősége elhanyagolható.
- **Tőkés réce**: Terítéke a röptetett récével együtt jelentős.
- **Nyári lúd**: A rendelkezésre álló adatok alapján helyzete még nem megítélhető.
- **Vetési lúd**: Vadászati jelentősége elhanyagolható.
- **Nagy lilik**: Vadászati jelentősége elhanyagolható.
- **Kanadai lúd**: Faunaidegen. Vadászati jelentősége elhanyagolható.
- **Nílusi lúd**: Faunaidegen. Vadászati jelentősége elhanyagolható.
- **Szárcsa**: Vadászati jelentősége elhanyagolható.
- **Örvös galamb**: Terítéke elhanyagolható.
- **Balkáni gerle**: Terítéke jelentős.

Állománykezelési elvek/modellek

- Jogszabályban meghatározott korlátozások (2016. júniusi állapot szerint):
  - Fogoly a vadászati idényben azokon a vadászterületeken vadászható, ahol az adott vadászati évben legalább 500 példány fogoly kibocsátása történt, a vadászati hatóság által a vad zárttéri tartásáról és kibocsátásáról adott engedélyben foglaltak szerint. Az engedélyben meg kell határozni a kibocsátás feltételeit, a hasznosítás mértékét, mely legfeljebb negyven százalék lehet, továbbá a vadászat kibocsátóhelytől mért körzetét.
  - Tőkés récére augusztus 15-től augusztus 31-ig kizárólag húzáson és a vízparttól – azaz a vízzel borított terület és a szárazföld találkozásától – számított 50 méteren kívül szabad vadászni. Tőkés récéből és szárcsából naponta, személyenként összesen legfeljebb nyolc darab ejthető el. Tenyésztett tőkés réce tilalmi időben is napi terítékkorlátozás nélkül lőhető.
  - Nyári lúdból, vetési lúdból és nagy lilikből naponta, személyenként összesen legfeljebb hat darab ejthető el, melyből a nyári ludak száma nem lehet több kettőnél.
  - Az elejtett kanadai lúdról és nílusi lúdról fotódokumentációt kell készíteni, melyet meg kell küldeni a Nyugat-Magyarországi Egyetemnek. Az elejtett példányt a fotódokumentáció elküldését követő két munkanapig meg kell őrizni.
- Tőkés réce kibocsátása esetén a kibocsátás utáni első hetekben fokozott

A hasznos apróvad hasznosításának alapvonalai
figyelmet kell fordítani a madarak tó-felület közelébe tartására. A szoktató etetés javasolt távolsága 400-800 méter. A visszavadászási aránynak legalább 70% közelében kell lennie. A visszavadászást a tófelületre való kibocsátás során felhelyezett jelölő gyűrűk segítségével ellenőrizhetjük. • Fogoly kibocsátása esetén a kibocsátott madarak tájegység szintű kötelező és egyforma jelölését megfontolásra javasoljuk. • A tájegység legfontosabb ragadozói a róka és a borz. Az apróvad fajok jelentősége miatt fontos a kistestű menyétfélék és a vaddisznó korlátozása is a vadászterületeken. E fajok esetében a tájegységi terv *"A ragadozógazdálkodás alapvonalai"* c. részben leírtak az irányadók, amelyek az egyéb hasznos apróvadfajok számára is kedvezőbb (kisebb ragadozó hatással járó) környezetet teremtenek.
Élőhely-javítási javaslatok
A Nyírségi vadgazdálkodási tájegység azon részein, ahol a fogoly előfordul olyan búvóhelyek kialakítása a cél, amely alól a fogoly ki tud látni (ernyőszerű védelem a ragadozó madár fajok ellen). Fontos, hogy a búvóhelyek az őszi-téli időszakban is védelmet nyújtsanak. Ehhez jó megoldás a cserjesávok alsó részének (50-100 cm magasságig) sűrítése, zártabbá tétele, akár szalmabálákkal is. A búvóhelyek mellett található gabona- és kukoricatáblákon a táblaszegélyek 6-20 méter széles sávjában a termény lábon hagyása (lábon történő megvásárlása és későbbi, télvégi letakarítása) javasolt. A vízi vadfajok megtartását elősegítik, ha az alacsonyabban fekvő részeken, hosszabb-rövidebb ideig a csapadékvíz visszatartására törekszünk. Ugyanezen fajok számára a gabona és pillangós növényekből álló vadföldek megfelelőek tudnak lenni. A vadföldek kialakítása a röptetett réce kibocsátó helyek közelében is fontos. Egyebekben a fácán és a mezei nyúl gazdálkodás során leírt élőhely- és vadföldgazdálkodási javaslatok az egyéb hasznos apróvadfajok számára is kedvezőbb élőhelyi környezetet teremtenek.

A ragadozógazdálkodás alapvonalai

Az állományok számszerű csökkentésének és a területi megoszlás értékelése

- **Róka:** A **Nyírségi vadgazdálkodási tájegység (109)** legfontosabb ragadozója. Állománya csak akkor befolyásolható, ha a tájegység egészében egységes szemlélettel és megfelelő intenzitással gyérítik. Megfelelő célkitűzés lehet a kevésbé erőteljes vadászati nyomást gyakorló vadgazdálkodási egységek felzárkóztatása a tájegység keleti részén esetenként tapasztalható kiemelkedő terítéksűrűséghez (> 2 pld./km^2).
- **Borz:** Állományának csökkentése elsősorban az apróvad fészkelő- és szaporodó helyein szükséges.
- **Aranysakál:** Állományváltozását tájegységi szinten nyomon kell követni. Állományának jelentős növekedése esetén a gyérítést és a szükséges élőhelyi kezeléseket tájegységi szinten kell megtervezni és elvégezni.
- **Nyest:** Állományának csökkentése elsősorban az apróvad fészkelő- és szaporodó helyein szükséges.
- **Házi görény:** Állományának csökkentése elsősorban az apróvad fészkelő- és szaporodó helyein szükséges.
- **Pézsmapocok:** Vadászati jelentősége elhanyagolható.
- **Nyestkutya:** Faunaidegen, inváziós faj. Megtelepedése a tájegységben nem kívánatos.
- **Mosómedve:** Faunaidegen, inváziós faj. Megtelepedése a tájegységben nem kívánatos.
- **Kóbor kutya:** Jelenléte a vadászterületeken nem kívánatos. Egyedszámát a mindenkori legális eszközökkel minimális szinten szükséges tartani.
- **Kóbor macska:** Jelenléte a vadászterületeken nem kívánatos. Egyedszámát a mindenkori legális eszközökkel minimális szinten szükséges tartani.
- **Dolmányos varjú:** Állományának csökkentése elsősorban az apróvad fészkelő- és szaporodó helyein szükséges.
- **Szarka:** Állományának csökkentése elsősorban az apróvad fészkelő- és szaporodó helyein szükséges.
- **Szajkó:** Állományának csökkentése elsősorban az apróvad fészkelő- és szaporodó helyein szükséges.

Állománykezelési elvek/modellek

- Elsőrendű feladat a vadászható ragadozó fajok állományainak visszaszorítása.
- A tájegységben a mezei nyúl, és a fácán terítéke is átlag feletti negyedbe tartozik és bár erőteljesen csökkenő trendű. de mégis jelentős a fogoly állománya is. Az őz, a gím és a vaddisznó terítéke még az átlag alatti negyedbe tartozik. A tájegység ragadozó fajaival való gazdálkodást ennek megfelelően kell tervezni és végrehajtani.

A ragadozógazdálkodás alapvonalai

- A róka a Nyírségi vadgazdálkodási tájegység minden részének egyaránt fontos ragadozója. A róka tavaszi becsült törzsállományának másfélszeresét kell eltávolítani a területről. A tervezett gyérítés 60%-át az év első felében kell teljesíteni. Lehetőleg meg kell akadályozni, hogy a szukák lefialjanak. Az ennek ellenére keletkezett fialó kotorékokat kiásással kell megszüntetni. A süldő rókák már nem hagyhatják el a kotorékot - a gabona tarlókon való vadászat a süldő rókákra, már nem csökkenti az apróvadfajok szaporulatában a kártételt. A vadászati módok közül az egyéni fegyveres vadászat mellett az ugrasztás, kiásás és a csapdák alkalmazása egyaránt javasolt.
- A borz állománya esetében a további növekedés megakadályozása a cél, ezért a 0,5–0,7-es gyérítési rátát kell alkalmazni, jelentős csökkentéshez 1,5-ös gyérítési rátát kell elérni. Állománycsökkentése elsősorban a fácán fészkelő területein indokolt. Szükség esetén, idényen kívüli vadászati engedélyt kell kérni a vadászati hatóságtól. A vadászati módok közül az egyéni fegyveres vadászat mellett, a kotorékhoz kötött vadászati módok és a csapdázás javasolt.
- A fészkelő helyek környezetében a kistestű menyétfélék (nyest, görény) csapdázása és szükség esetén a vándorpatkány csapdázása javasolt. Ez utóbbi faj esetében elsősorban az etetőhelyek környékén, akár a járatkezelésen alapuló mérgezés is meggondolandó lehet.
- Ugyanezeken a területeken fontos a fészekrabló fajok (szarka, szajkó, dolmányos varjú) létszámának korlátozása is. Jelentős fészkelő állomány mellett az idényen kívüli vadászathoz és csapdázáshoz engedélyt kell kérni a vadászati hatóságtól.
- A vadászterületeken a kóbor kutyák és macskák jelenlétét folyamatos odafigyelés-sel, és a törvénynek megfelelő módok alkalmazásával minimálisra kell szorítani. Az élvefogó csapdák alkalmazása e fajok esetében kifejezetten hatékony és egyben a felesleges konfliktus lehetőségeket is csökkenti.
- Az apróvadas vadászterületeken a vaddisznó is ragadozó és így folyamatosan gyérítendő fajnak számít, megtelepedését, állománynövekedését lehetőleg meg kell akadályozni. Különösen igaz ez azokra a területrészekre, ahol a fácánnál költő állománya is jelen van.
- A tájegységben a nyestkutya és a mosómedve jelenlétére az elmúlt évek adatai alapján fokozott figyelemmel kell lenni, a tájegységben a nyestkutya és a mosó-medve megjelenő egyedeit el kell eltávolítani.
- A tájegységben már megjelent, de a rendelkezésre álló adatok alapján még nem telepedett meg az aranysakál. Az aranysakál megtelepedésének a megakadályo-zása, illetve az állományának csökkentése a cél, ezért legalább 2-es gyérítési ráta előírása szükséges. Vadászati módjai a csapdázás és az egyéni fegyveres vadászat.
- Csaliállatos élvefogó csapdák alkalmazása csak napi ellenőrzés mellett lehetséges, a csaliállat rendszeres takarmány- és frissvíz-ellátása, valamint 2-3 naponkénti cseréje mellett, úttól, lakott területtől távol.

4. Mellékletek

- **A vadgazdálkodási tájegység vadgazdálkodási térképe**
- **A vadgazdálkodási tájegységbe tartozó vadgazdálkodási egységek jegyzéke**
- **A vadgazdálkodási tájegységek rangsorolása az állomány, a teríték, a trófeabírálati, és pénzügyi adatok alapján**
- **A szakszerűtlen elejtés megítélésének szempontjai és a trófeabírálat vadgazdálkodási tájegységi irányelvei**
- **Felhasznált adatok és szakirodalom forrásai**

A 109 számú vadgazdálkodási tájegység vadgazdálkodási egységei

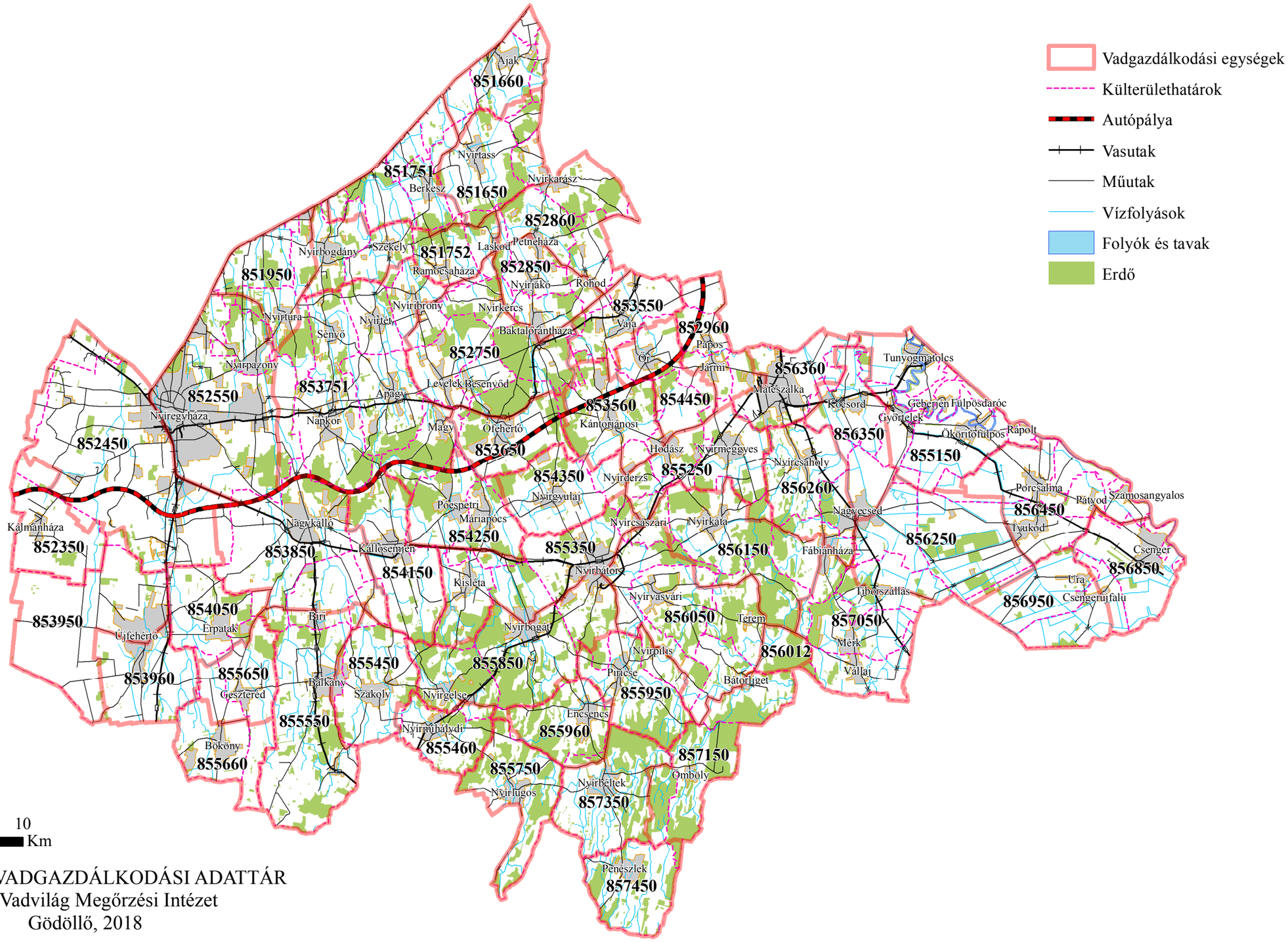

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2018

Készült: 2018.08.24.
A vadgazdálkodási egységek határvonalainak pontosítása még folyamatban van.

A vadgazdálkodási tájegységbe tartozó vadgazdálkodási egységek jegyzéke

VGTE	Megye	Kód	Név	Telephely	Város	Közterület	Isz.
109	15	851650	Tass Vezér Bérkilövő Vadásztársaság	Nyírtass	Nyírtass	Árpád u. 84.	4522
109	15	851660	HUBERTUS Vadásztársaság Kékcse	Kékcse	Kékcse	Szent L. u. 3	4494
109	15	851751	Nyírségi Gazdák Vadásztársaság	Nyíregyháza	Nyíregyháza	Debreceni u. 269.	4400
109	15	851752	Nyírségi Nimród Vadásztársaság	Nyíregyháza	Nyíregyháza	Debreceni u. 138.	4400
109	15	851950	Nyírségi TRÓFEA Vadásztársaság	Kótaj	Kótaj	Petőfi út 10.	4482
109	15	852350	Kálmánházi NIMRÓD Vadásztársaság	Kálmánháza	Kálmánháza	Arany J. u. 29.	4434
109	15	852450	Új Erő Vadásztársaság Nyíregyháza	Nyírtelek	Nyírtelek	Honvéd u. 5.	4461
109	15	852550	Aranyfácán Földtulajdonosi Vadásztársaság	Nyírpazony	Nyírpazony	Blaha L. u. 1/c.	4531
109	15	852750	Erdészeti Vadásztársaság	Baktalórántháza	Baktalórántháza	Zöldfa utca 2.	4561
109	15	852850	Haladás Vadásztársaság	Rohod	Rohod	Dózsa György út 5.	4563
109	15	852860	Karász és Vidéke Vadásztársaság	Nyírkarász	Nyírkarász	Rákóczi u. 23.	4544
109	15	852960	SÓLYOM Vadásztársaság Jármi	Jármi	Jármi	Kossuth út 9.	4337
109	15	853550	Vajai II. RÁKÓCZI FERENC Vadásztársaság	Vaja	Vaja	Damjanich .u. 78.	4562
109	15	853560	Kántorjánosi Zöld Szerelmi Vadásztársaság	Kántorjánosi	Kántorjánosi	József A. u. 2.	4335
109	15	853650	VÖLGYFŰ Vadásztársaság	Ófehértó	Ófehértó	Bátori (Lőtér) u. 86.	4558
109	15	853751	Napkori Erdőgazdák Zrt.	Napkor	Napkor	Kállói út 58.	4552
109	15	853850	Nimród Vadásztársaság	Nagykálló	Nagykálló	Dózsa Gy.u.55.	4320
109	15	853950	Újfehértói Vadásztársaság	Újfehértó	Újfehértó	Böszörményi út 117.	4244
109	15	853960	Újfehértói Földtulajdonosok Vadásztársasága	Újfehértó	Újfehértó	Farkasnyári u. 2.	4244
109	15	854050	Érpataki Földtulajdonosok Vadászegyesülete	Érpatak	Érpatak	Petőfi u. 8.	4245
109	15	854150	Kállay Vadásztársaság	Napkor	Napkor	Béke u. 1.	4552
109	15	854250	Mohos Menti Vadásztársaság	Pócspetri	Pócspetri	Körte u. 14.	4327
109	15	854350	GYULAJ-FAGYÖNGY Vadásztársaság	Nyírgyulaj	Nyírgyulaj	Bercsényi u. 23.	4311
109	15	854450	Batizi Pócsi Mihály Vadásztársaság	Jármi	Jármi	Dózsa György u. 29.	4337
109	15	855150	Szamosközi Vadásztársaság	Tunyogmatolcs	Tunyogmatolcs	Alkotmány u. 9.	4731
109	15	855250	Petőfi Vadásztársaság Nyírmeggyes	Nyírmeggyes	Nyírmeggyes	Czine Mihály u. 3.	4722
109	15	855350	BÁTHORI ISTVÁN Vadásztársaság	Nyírbogát	Nyírbogát	Bocskai u. 86.	4361
109	15	855450	Földvár Vadásztársaság	Szakoly	Szakoly	Mátyás király u. 27.	4234
109	15	855460	Nyírmihálydi Vadásztársaság	Nyírmihálydi	Nyírmihálydi	Acsádi u. 11.	4363
109	15	855550	Balkányi KÉK SÓLYOM Vadásztársaság	Balkány	Balkány	Fő u. 24.	4233
109	15	855650	NIMRÓD Vadásztársaság Balkány	Balkány	Balkány	Állami Gazdaság Ltp. 28.	4233
109	15	855660	Bökönyi Földtulajdonosok Vadásztársasága	Bököny	Bököny	Ady E. u. 16/a.	4231
109	15	855750	Lugosi Vadásztársaság	Nyírlugos	Nyírlugos	Szabadság tér 1.	4371
109	15	855850	Nyírbogát Hoportyó Vadásztársaság	Nyírbogát	Nyírbogát	Rákóczi út 2.	4361
109	15	855950	Piricse-Nyírpilis Vadásztársaság	Piricse	Piricse	Ifjúság u. 8.	4375
109	15	855960	ENCSENCSI VADÁSZTÁRSASÁG	Encsencs	Encsencs	Fő u. 31.	4374
109	15	856012	Bátortrade KFT.	Nyírbátor	Nyírbátor	Árpád u. 156/A.	4300
109	15	856050	FEDICS MIHÁLY Vadásztársaság	Nyírbátor	Nyírbátor	Árpád u. 156/A.	4300

A vadgazdálkodási tájegységbe tartozó vadgazdálkodási egységek jegyzéke							
VGTE	Megye	Kód	Név	Telephely	Város	Közterület	Isz.
109	15	856150	Gebe és Környéke Vadásztársaság	Nyírkáta	Nyírbátor	Szentvér u. 15.	4300
109	15	856250	II. Rákóczi Ferenc Vadásztársaság	Nagyecsed	Nagyecsed	Rákóczi út 39.	4355
109	15	856260	Nyírcsaholy és Vidéke Vadásztársaság	Nyírcsaholy	Nyírcsaholy	Szabadság u. 142.	4356
109	15	856350	KRASZNA Vadásztársaság	Kocsord	Kocsord	Vörösmarty utca 2/a.	4751
109	15	856360	Mátészalkai Vadásztársaság	Mátészalka	Mátészalka	Táncsics M. u. 4.	4700
109	15	856450	Szomita-menti Földtulajdonosok Vadászegyesüle	Porcsalma	Porcsalma	Szabadság tér 11.	4761
109	15	856850	Csengeri Földtulajdonosok Aranyfácán Vt.	Csenger	Csenger	Béke u. 43.	4765
109	15	856950	Lápmelléki Vadásztársaság	Csenger	Csenger	Ady Endre u. 49.	4765
109	15	857050	Hubertus Vadásztársaság	Vállaj	Vállaj	Szabadság u. 74.	4351
109	15	857150	FÉNYI Vadásztársaság	Nyírbátor	Nyírbátor	Bem u. 6.	4343
109	15	857350	ÁRPÁD VEZÉR VADÁSZTÁRSASÁG	Nyírbéltek	Nyírbéltek	Posta u. 13.	4372
109	15	857450	Penészleki Vadásztársaság	Penészlek	Penészlek	Nagybergel tag 14.	4267

A gímszarvas állományának, terítékének és érmes arányának rangsorrendje az 52 vadgazdálkodási tájegységben

		Átlag rangpont / rang / besorolás								
VGTE	Név	Jelentett	Rang		Teríték	Rang		Érmes	Rang	
101	Tiszazugi	46.8	49	AN	45.0	50	AN			
102	Maros-csongrádi	42.0	41	AN	41.0	40	AN			
103	Békési	40.0	39	ÁAN	40.0	39	ÁAN			
104	Szarvasi	42.8	44	AN	43.3	45	AN			
105	Körös-berettyói	33.0	33	ÁAN	33.0	33	ÁAN	31.7	34	AH
106	Nagykunsági	46.5	48	AN	45.0	49	AN			
107	Hajdúsági Erdőspuszták	37.0	37	ÁAN	37.8	37	ÁAN	13.0	12	FH
108	Hajdúsági Löszhát-Hortobágy	42.5	43	AN	43.8	46	AN			
109	Nyírségi	34.0	34	ÁAN	33.8	34	ÁAN	37.0	37	AH
110	Felső-tiszavidéki	28.3	28	ÁAN	31.5	32	ÁAN	18.3	18	KH
111	Tiszamenti	44.0	45	AN	43.0	44	AN			
112	Sárrét-bihari	44.5	47	AN	44.0	47	AN			
201	Börzsöny-gödöllői	13.0	15	ÁFN	13.3	14	ÁFN	27.5	31	AH
202	Nógrád-cserháti	19.5	19	ÁFN	18.3	17	ÁFN	26.0	28	AH
203	Bükki	16.0	16	ÁFN	18.5	18	ÁFN	32.0	35	AH
204	Cserehát-aggteleki	21.5	21	ÁFN	25.3	25	ÁFN	22.3	24	KH
205	Bükkalja-taktaközi	39.5	38	ÁAN	37.8	38	ÁAN	36.0	36	AH
206	Zemplén-bodrogközi	24.5	25	ÁFN	25.8	27	ÁAN	19.3	20	KH
301	Pesti-síksági	31.5	31	ÁAN	30.8	31	ÁAN	14.3	14	KH
302	Észak-bácskiskuni	35.0	35	ÁAN	35.3	35	ÁAN	38.0	38	AH
303	Illancs-bugaci	16.3	17	ÁFN	20.3	21	ÁFN	15.8	15	KH
304	Közép-bács-kiskuni	29.3	30	ÁAN	30.8	30	ÁAN	26.0	29	AH
305	Alsó-tiszamenti	36.8	36	ÁAN	36.3	36	ÁAN	30.0	33	AH
306	Kiskunsági	42.0	42	AN	42.0	42	AN			
307	Közép-pesti	41.3	40	AN	42.8	43	AN			
308	Tápió-vidéki	47.3	51	AN	45.0	52	AN			
309	Jászsági	47.0	50	AN	45.0	51	AN			
310	Mátra-alja-dél-hevesi	44.3	46	AN	41.0	41	AN			
311	Tisza-tói	47.3	52	AN	44.0	48	AN			
401	Mezőföldi	32.3	32	ÁAN	30.0	29	ÁAN	16.0	16	KH
402	Külső-somogyi	11.8	13	FN	12.3	12	FN	7.0	6	FH
403	Kapos-tolnai	25.3	26	ÁFN	22.5	22	ÁFN	26.3	30	AH
404	Zselic-közép-somogyi	19.8	20	ÁFN	19.0	20	ÁFN	9.5	8	FH
405	Belső-somogyi	1.8	1	FN	3.3	2	FN	4.5	3	FH
406	Mecseki	7.3	5	FN	7.0	6	FN	8.3	7	FH
407	Dél-baranyai ártéri	9.3	8	FN	13.5	15	ÁFN	2.8	1	FH
408	Tolnai-hegyháti	2.0	2	FN	3.3	3	FN	6.0	5	FH
409	Gemenci	28.8	29	ÁAN	26.8	28	ÁAN	12.3	11	FH
410	Dél-balatoni	8.3	7	FN	5.0	5	FN	9.5	9	FH
501	Hanság-mosoni	24.0	23	ÁFN	22.8	23	ÁFN	21.3	23	KH
502	Vas-soproni-síksági	12.3	14	ÁFN	9.8	9	FN	24.5	27	AH
503	Alpokaljai	16.5	18	ÁFN	9.8	10	FN	19.5	21	KH
504	Rába-menti-kemenesháti	6.3	4	FN	3.3	4	FN	18.8	19	KH
505	Zalai-dombsági	10.5	11	FN	7.8	7	FN	3.0	2	FH
506	Zala-kisbalatoni	10.3	10	FN	10.3	11	FN	5.5	4	FH
507	Bakonyi	2.8	3	FN	3.0	1	FN	13.3	13	FH
508	Marcal-medencei	9.5	9	FN	9.8	8	FN	10.3	10	FH
509	Bakonyalja-komáromi	24.3	24	ÁFN	25.0	24	ÁFN	28.0	32	AH
510	Vértes-hegységi	7.3	6	FN	13.3	13	FN	24.3	26	KH
511	Velencei	26.3	27	ÁAN	25.5	26	ÁFN	23.0	25	KH
512	Dunazugi	11.5	12	FN	13.8	16	ÁFN	17.5	17	KH
513	Balaton-felvidéki	21.5	22	ÁFN	18.5	19	ÁFN	20.0	22	KH

felső negyed **FN** | átlag feletti negyed **ÁFN** | felső harmad **FH** | középső harmad **KH**

átlag alatti negyed **ÁAN** | alsó negyed **AN** | alsó harmad **AH**

A dámszarvas állományának, terítékének és érmes arányának rangsorrendje az 52 vadgazdálkodási tájegységben

		Átlag rangpont / rang / besorolás								
VGTE	Név	Jelentett	Rang		Terítéк	Rang		Érmes	Rang	
101	Tiszazugi	43.0	45	AN	40.8	43	AN			
102	Maros-csongrádi	42.3	44	AN	41.0	45	AN			
103	Békési	14.0	10	FN	11.8	10	FN	11.5	10	AF
104	Szarvasi	31.8	31	ÁAN	33.0	34	ÁAN			
105	Körös-berettyói	3.5	3	FN	3.8	4	FN	5.0	3	FF
106	Nagykunsági	44.5	49	AN	41.5	50	AN			
107	Hajdúsági Erdőspuszták	14.5	12	FN	8.5	8	FN	6.0	4	FF
108	Hajdúsági Löszhát-Hortobág	35.8	37	ÁAN	35.3	36	ÁAN			
109	Nyírségi	27.3	28	ÁAN	32.3	32	ÁAN		NÉ	NÉ
110	Felső-tiszavidéki	19.0	18	ÁFN	20.5	20	ÁFN	9.7	9	AF
111	Tiszamenti	18.3	17	ÁFN	19.0	19	ÁFN		NÉ	NÉ
112	Sárrét-bihari	39.8	42	AN	35.8	38	ÁAN			
201	Börzsöny-gödöllői	30.5	29	ÁAN	28.8	29	ÁAN		NÉ	NÉ
202	Nógrád-cserháti	20.8	23	ÁFN	15.3	14	ÁFN		NÉ	NÉ
203	Bükki	33.8	34	ÁAN	31.3	31	ÁAN			
204	Cserehát-aggteleki	45.0	51	AN	40.8	44	AN			
205	Bükkalja-taktaközi	35.0	36	ÁAN	35.8	37	ÁAN			
206	Zemplén-bodrogközi	39.3	41	AN	41.3	46	AN			
301	Pesti-síksági	31.5	30	ÁAN	32.8	33	ÁAN			
302	Észak-bácskiskuni	24.3	26	ÁFN	28.3	28	ÁAN		NÉ	NÉ
303	Illancs-bugaci	38.5	39	ÁAN	40.3	42	AN			
304	Közép-bács-kiskuni	7.5	6	FN	9.0	9	FN	7.3	6	FF
305	Alsó-tiszamenti	20.3	21	ÁFN	25.5	25	ÁFN		NÉ	NÉ
306	Kiskunsági	43.5	46	AN	41.3	47	AN			
307	Közép-pesti	4.3	5	FN	6.5	6	FN	16.0	13	AF
308	Tápió-vidéki	37.3	38	ÁAN	39.3	41	AN			
309	Jászsági	44.8	50	AN	41.5	51	AN			
310	Mátra-alja-dél-hevesi	45.0	52	AN	41.5	52	AN			
311	Tisza-tói	43.8	47	AN	41.5	48	AN			
401	Mezőföldi	41.0	43	AN	35.8	39	ÁAN			
402	Külső-somogyi	9.3	8	FN	8.3	7	FN	9.0	8	AF
403	Kapos-tolnai	4.0	4	FN	3.5	3	FN	6.3	5	FF
404	Zselic-közép-somogyi	16.0	14	ÁFN	12.8	12	FN	16.7	14	AF
405	Belső-somogyi	1.8	1	FN	2.0	1	FN	12.8	11	AF
406	Mecseki	18.0	16	ÁFN	17.8	17	ÁFN		NÉ	NÉ
407	Dél-baranyai ártéri	24.5	27	ÁAN	23.8	24	ÁFN		NÉ	NÉ
408	Tolnai-hegyháti	1.8	2	FN	2.0	2	FN	7.5	7	FF
409	Gemenci	39.0	40	AN	38.5	40	AN			
410	Dél-balatoni	20.0	20	ÁFN	22.5	23	ÁFN			
501	Hanság-mosoni	44.0	48	AN	41.5	49	AN			
502	Vas-soproni-síksági	14.0	11	FN	22.0	22	ÁFN			
503	Alpokaljai	19.8	19	ÁFN	14.5	13	FN			
504	Rába-menti-kemenesháti	22.8	25	ÁFN	26.0	26	ÁFN			
505	Zalai-dombsági	32.0	32	ÁAN	26.0	27	ÁAN			
506	Zala-kisbalatoni	33.5	33	ÁAN	34.8	35	ÁAN			
507	Bakonyi	15.3	13	FN	15.5	15	ÁFN	14.3	12	AF
508	Marcal-medencei	16.0	15	ÁFN	15.8	16	ÁFN		NÉ	NÉ
509	Bakonyalja-komáromi	21.5	24	ÁFN	21.0	21	ÁFN		NÉ	NÉ
510	Vértes-hegységi	10.0	9	FN	12.3	11	FN		NÉ	NÉ
511	Velencei	8.3	7	FN	4.8	5	FN	3.3	2	FF
512	Dunazugi	20.3	22	ÁFN	18.3	18	ÁFN	2.0	1	FF
513	Balaton-felvidéki	34.5	35	ÁAN	31.0	30	ÁAN			

felső negyed
FN

átlag feletti negyed
ÁFN

FF
felső fél
FF

AF
alsó fél
KH

NÉ
Nem értékelhető
NÉ
>30 bemutatott trófea

átlag alatti negyed
ÁAN

alsó negyed
AN

Az őz állományának, terítékének és érmes arányának rangsorrendje az 52 vadgazdálkodási tájegységben

		Átlag rangpont / rang / besorolás								
VGTE	Név	Jelentett	Rang		Terítéken	Rang		Érmes	Rang	
101	Tiszazugi	8.8	6	FN	14.5	10	FN	5.3	4	FN
102	Maros-csongrádi	10.5	10	FN	13.5	8	FN	12.3	12	FN
103	Békési	10.3	9	FN	25.3	24	ÁFN	6.0	5	FN
104	Szarvasi	12.5	12	FN	22.8	18	ÁFN	4.5	3	FN
105	Körös-berettyói	4.5	1	FN	10.5	6	FN	8.8	8	FN
106	Nagykunsági	23.5	25	ÁFN	28.0	27	ÁAN	7.0	6	FN
107	Hajdúsági Erdőspuszták	16.0	15	ÁFN	36.3	39	ÁAN	11.0	10	FN
108	Hajdúsági Löszhát-Hortobágy	28.0	28	ÁAN	46.8	51	AN	1.8	1	FN
109	Nyírségi	11.0	11	FN	28.5	28	ÁAN	10.8	9	FN
110	Felső-tiszavidéki	16.5	18	ÁFN	30.0	34	ÁAN	15.8	17	ÁFN
111	Tiszamenti	16.3	16	ÁFN	31.0	35	ÁAN	13.0	14	ÁFN
112	Sárrét-bihari	37.5	38	ÁAN	47.3	52	AN	3.3	2	FN
201	Börzsöny-gödöllői	47.3	50	AN	29.3	31	ÁAN	34.5	34	ÁAN
202	Nógrád-cserháti	51.8	52	AN	36.8	42	AN	37.3	37	ÁAN
203	Bükki	42.8	43	AN	36.3	40	AN	38.5	40	AN
204	Cserehát-aggteleki	46.8	48	AN	46.3	50	AN	27.8	26	ÁFN
205	Bükkalja-taktaközi	43.0	44	AN	45.8	49	AN	25.5	25	ÁFN
206	Zemplén-bodrogközi	41.3	41	AN	37.0	43	AN	29.3	29	ÁAN
301	Pesti-síksági	45.0	47	AN	44.5	48	AN	37.5	38	ÁAN
302	Észak-bácskiskuni	31.0	31	ÁAN	32.8	37	ÁAN	28.5	28	ÁAN
303	Illancs-bugaci	17.3	19	ÁFN	22.5	17	ÁFN	24.5	23	ÁFN
304	Közép-bács-kiskuni	21.3	20	ÁFN	23.8	19	ÁFN	37.5	39	ÁAN
305	Alsó-tiszamenti	13.8	13	FN	5.8	4	FN	15.3	15	ÁFN
306	Kiskunsági	23.5	26	ÁFN	20.3	15	ÁFN	22.0	21	ÁFN
307	Közép-pesti	28.0	29	ÁAN	14.8	11	FN	35.3	35	ÁAN
308	Tápió-vidéki	36.0	37	ÁAN	28.5	29	ÁAN	20.8	18	ÁFN
309	Jászsági	22.3	23	ÁFN	24.3	23	ÁFN	7.5	7	FN
310	Mátra-alja-dél-hevesi	22.8	24	ÁFN	20.3	14	ÁFN	12.8	13	ÁFN
311	Tisza-tói	21.3	21	ÁFN	36.8	41	AN	11.8	11	FN
401	Mezőföldi	31.8	32	ÁAN	43.8	47	AN	22.3	22	ÁFN
402	Külső-somogyi	35.8	35	ÁAN	29.5	32	ÁAN	43.5	45	AN
403	Kapos-tolnai	8.5	5	FN	30.0	33	ÁAN	35.3	36	ÁAN
404	Zselic-közép-somogyi	30.8	30	ÁAN	29.3	30	ÁAN	39.5	41	AN
405	Belső-somogyi	35.8	36	ÁAN	27.5	26	ÁFN	47.8	50	AN
406	Mecseki	32.0	34	ÁAN	23.8	20	ÁFN	41.5	42	AN
407	Dél-baranyai ártéri	21.8	22	ÁFN	37.5	44	AN	20.8	19	ÁFN
408	Tolnai-hegyháti	7.5	3	FN	20.8	16	ÁFN	43.0	44	AN
409	Gemenci	6.3	2	FN	24.0	21	ÁFN	28.3	27	ÁAN
410	Dél-balatoni	38.0	39	ÁAN	35.3	38	ÁAN	44.3	46	AN
501	Hanság-mosoni	8.3	4	FN	3.0	2	FN	30.8	30	ÁAN
502	Vas-soproni-síksági	9.5	8	FN	2.0	1	FN	32.3	33	ÁAN
503	Alpokaljai	31.8	33	ÁAN	8.0	5	FN	45.0	48	AN
504	Rába-menti-kemenesháti	39.0	40	AN	10.5	7	FN	51.5	52	AN
505	Zalai-dombsági	43.3	45	AN	13.5	9	FN	49.5	51	AN
506	Zala-kisbalatoni	43.3	46	AN	24.0	22	ÁFN	44.5	47	AN
507	Bakonyi	41.3	42	AN	14.8	12	FN	47.3	49	AN
508	Marcal-medencei	16.3	17	ÁFN	3.5	3	FN	20.8	20	ÁFN
509	Bakonyalja-komáromi	13.8	14	ÁFN	15.0	13	FN	24.5	24	ÁFN
510	Vértes-hegységi	9.0	7	FN	26.0	25	ÁFN	31.0	31	ÁAN
511	Velencei	26.8	27	ÁAN	32.3	36	ÁAN	15.5	16	ÁFN
512	Dunazugi	46.8	49	AN	42.5	46	AN	31.5	32	ÁAN
513	Balaton-felvidéki	51.3	51	AN	42.3	45	AN	42.5	43	AN

felső negyed **FN** | átlag feletti negyed **ÁFN** | átlag alatti negyed **ÁAN** | alsó negyed **AN**

A muflon állományának, terítékének és érmes arányának rangsorrendje az 52 vadgazdálkodási tájegységben

		Átlag rangpont / rang / besorolás							
VGTE	Név	Jelentett	Rang		Teríték	Rang		Érmes	Rang
101	Tiszazugi								
102	Maros-csongrádi								
103	Békési								
104	Szarvasi								
105	Körös-berettyói								
106	Nagykunsági								
107	Hajdúsági Erdőspuszták								
108	Hajdúsági Löszhát-Hortobágy								
109	Nyírségi	20.0	21	AF	14.0	16	AF		
110	Felső-tiszavidéki								
111	Tiszamenti								
112	Sárrét-bihari								
201	Börzsöny-gödöllői	7.8	8	FF	7.0	7	FF	7.5	2
202	Nógrád-cserháti	5.8	6	FF	4.0	4	FF	5.0	5
203	Bükki	2.5	2	FF	3.0	3	FF	2.5	6
204	Cserehát-aggteleki	15.0	17	AF	15.3	15	AF		
205	Bükkalja-taktaközi								
206	Zemplén-bodrogközi	3.0	3	FF	2.5	1	FF	2.8	7
301	Pesti-síksági	13.5	12	AF	12.0	11	FF		
302	Észak-bácskiskuni								
303	Illancs-bugaci								
304	Közép-bács-kiskuni								
305	Alsó-tiszamenti								
306	Kiskunsági								
307	Közép-pesti								
308	Tápió-vidéki								
309	Jászsági								
310	Mátra-alja-dél-hevesi	12.5	11	FF	16.0	19	AF		
311	Tisza-tói	18.5	20	AF	19.0	22	AF		
401	Mezőföldi								
402	Külső-somogyi	14.5	16	AF	14.0	14	AF		
403	Kapos-tolnai								
404	Zselic-közép-somogyi	13.5	13	AF	16.3	18	AF		
405	Belső-somogyi	18.0	19	AF	18.0	20	AF		
406	Mecseki	20.5	22	AF	20.0	21	AF		
407	Dél-baranyai ártéri								
408	Tolnai-hegyháti								
409	Gemenci								
410	Dél-balatoni								
501	Hanság-mosoni								
502	Vas-soproni-síksági	14.3	15	AF	16.0	17	AF		
503	Alpokaljai	10.8	10	FF	10.5	10	FF		
504	Rába-menti-kemenesháti								
505	Zalai-dombsági								
506	Zala-kisbalatoni	8.5	9	FF	8.8	8	FF		
507	Bakonyi	3.0	4	FF	4.3	5	FF	4.1	3
508	Marcal-medencei	13.8	14	AF	12.3	12	AF		
509	Bakonyalja-komáromi	16.3	18	AF	13.5	13	AF		
510	Vértes-hegységi	4.8	5	FF	5.0	6	FF	5.0	4
511	Velencei	7.5	7	FF	9.5	9	FF		
512	Dunazugi	2.3	1	FF	2.8	2	FF	1.9	1
513	Balaton-felvidéki								

felső fél
FF

alsó fél
AF

>30 bemutatott trófea

A vaddisznó állományának és terítékének rangsorrendje az 52 vadgazdálkodási tájegységben

VGTE	Név	Átlag rangpont / rang / besorolás					
		Jelentett	Rang		Terítek	Rang	
101	Tiszazugi	49.3	49	AN	47.5	46	AN
102	Maros-csongrádi	48.8	47	AN	48.5	49	AN
103	Békési	48.8	48	AN	48.3	48	AN
104	Szarvasi	49.3	50	AN	48.5	50	AN
105	Körös-berettyói	38.0	38	ÁAN	40.3	40	AN
106	Nagykunsági	42.8	43	AN	40.0	39	ÁAN
107	Hajdúsági Erdőspuszták	31.0	30	ÁAN	31.3	30	ÁAN
108	Hajdúsági Löszhát-Hortobágy	38.5	39	ÁAN	40.5	41	AN
109	Nyírségi	34.5	35	ÁAN	33.5	34	ÁAN
110	Felső-tiszavidéki	27.0	28	ÁAN	28.3	28	ÁAN
111	Tiszamenti	41.0	41	AN	41.8	42	AN
112	Sárrét-bihari	50.8	52	AN	50.0	52	AN
201	Börzsöny-gödöllői	6.0	6	FN	7.3	7	FN
202	Nógrád-cserháti	13.0	13	FN	5.0	1	FN
203	Bükki	11.3	10	FN	11.0	11	FN
204	Cserehát-aggteleki	12.0	11	FN	8.0	8	FN
205	Bükkalja-taktaközi	37.8	37	ÁAN	32.3	32	ÁAN
206	Zemplén-bodrogközi	23.8	24	ÁFN	20.3	21	ÁFN
301	Pesti-síksági	33.0	34	ÁAN	31.3	31	ÁAN
302	Észak-bácskiskuni	31.8	32	ÁAN	37.0	37	ÁAN
303	Illancs-bugaci	25.5	25	ÁFN	29.8	29	ÁAN
304	Közép-bács-kiskuni	31.8	33	ÁAN	37.3	38	ÁAN
305	Alsó-tiszamenti	42.3	42	AN	43.0	43	AN
306	Kiskunsági	43.3	44	AN	44.3	44	AN
307	Közép-pesti	30.8	29	ÁAN	32.8	33	ÁAN
308	Tápió-vidéki	46.3	46	AN	49.5	51	AN
309	Jászsági	49.3	51	AN	46.3	45	AN
310	Mátra-alja-dél-hevesi	44.8	45	AN	47.8	47	AN
311	Tisza-tói	39.8	40	AN	35.8	36	ÁAN
401	Mezőföldi	35.3	36	ÁAN	33.8	35	ÁAN
402	Külső-somogyi	5.0	5	FN	11.8	12	FN
403	Kapos-tolnai	25.8	27	ÁAN	25.0	25	ÁFN
404	Zselic-közép-somogyi	18.0	19	ÁFN	22.5	23	ÁFN
405	Belső-somogyi	2.8	1	FN	5.5	4	FN
406	Mecseki	6.3	7	FN	6.3	6	FN
407	Dél-baranyai ártéri	15.5	16	ÁFN	17.5	19	ÁFN
408	Tolnai-hegyháti	6.3	8	FN	13.5	15	ÁFN
409	Gemenci	31.0	31	ÁAN	25.5	26	ÁFN
410	Dél-balatoni	11.0	9	FN	12.8	14	ÁFN
501	Hanság-mosoni	21.0	20	ÁFN	22.0	22	ÁFN
502	Vas-soproni-síksági	12.3	12	FN	9.5	9	FN
503	Alpokaljai	22.3	22	ÁFN	10.0	10	FN
504	Rába-menti-kemenesháti	14.3	14	ÁFN	5.3	3	FN
505	Zalai-dombsági	16.5	18	ÁFN	12.0	13	FN
506	Zala-kisbalatoni	14.5	15	ÁFN	15.3	16	ÁFN
507	Bakonyi	3.8	2	FN	5.3	2	FN
508	Marcal-medencei	16.0	17	ÁFN	16.5	18	ÁFN
509	Bakonyalja-komáromi	25.5	26	ÁFN	26.5	27	ÁAN
510	Vértes-hegységi	4.0	3	FN	15.8	17	ÁFN
511	Velencei	23.5	23	ÁFN	24.5	24	ÁFN
512	Dunazugi	4.8	4	FN	6.3	5	FN
513	Balaton-felvidéki	21.5	21	ÁFN	18.8	20	ÁFN

felső negyed
FN

átlag feletti negyed
ÁFN

átlag alatti negyed
ÁAN

alsó negyed
AN

A mezei nyúl és a fácán állományának és terítékének, valamint a róka terítékének rangsorrendje az 52 vadgazdálkodási tájegységben

VGTE	Név	Mezei nyúl: átlag rangpont / rang						Fácán: átlag rangpont / rang						Róka: átlag rangpont / rang		
		Jelentett	Rang		Terítéken	Rang		Jelentett	Rang		Terítéken	Rang		Terítéken	Rang	
101	Tiszazugi	2.8	3	FN	2.8	1	FN	7.5	7	FN	9.5	8	FN	17.0	14	ÁFN
102	Maros-csongrádi	6.3	5	FN	5.0	3	FN	11.5	11	FN	10.5	9	FN	9.3	4	FN
103	Békési	2.5	2	FN	9.0	7	FN	1.0	1	FN	4.3	3	FN	14.0	6	FN
104	Szarvasi	1.3	1	FN	4.8	2	FN	3.0	3	FN	1.8	1	FN	10.0	5	FN
105	Körös-berettyói	9.0	10	FN	15.3	15	ÁFN	2.5	2	FN	8.5	7	FN	17.8	16	ÁFN
106	Nagykunsági	8.3	7	FN	12.8	13	FN	11.0	9	FN	7.0	5	FN	14.8	8	FN
107	Hajdúsági Erdőspuszták	25.0	25	ÁFN	25.8	26	ÁFN	19.8	18	ÁFN	22.0	20	ÁFN	32.0	34	ÁAN
108	Hajdúsági Löszhát-Hortobágy	19.0	19	ÁFN	26.3	27	ÁAN	24.3	24	ÁFN	29.0	31	ÁAN	17.8	17	ÁFN
109	Nyírségi	15.8	14	ÁFN	16.3	16	ÁFN	11.3	10	FN	21.8	19	ÁFN	27.3	31	ÁAN
110	Felső-tiszavidéki	20.5	20	ÁFN	21.3	22	ÁFN	9.0	8	FN	25.3	24	ÁFN	33.8	36	ÁAN
111	Tiszamenti	13.8	13	FN	17.0	18	ÁFN	14.5	14	ÁFN	16.5	17	ÁFN	32.0	35	ÁAN
112	Sárrét-bihari	10.5	11	FN	14.0	14	ÁFN	14.5	15	ÁFN	22.5	23	ÁFN	23.8	25	ÁFN
201	Börzsöny-gödöllői	36.0	36	ÁAN	33.5	33	ÁAN	41.8	41	AN	35.3	36	ÁAN	44.8	47	AN
202	Nógrád-cserháti	39.5	39	ÁAN	40.0	40	AN	41.0	40	AN	13.3	12	FN	46.3	48	AN
203	Bükki	31.8	33	ÁAN	27.3	28	ÁAN	33.5	33	ÁAN	26.8	27	ÁAN	41.3	42	AN
204	Cserehát-aggteleki	45.3	45	AN	43.3	43	AN	48.5	48	AN	48.8	51	AN	51.5	52	AN
205	Bükkalja-taktaközi	29.5	28	ÁAN	24.3	25	ÁFN	31.5	31	ÁAN	30.3	32	ÁAN	42.5	45	AN
206	Zemplén-bodrogközi	30.8	31	ÁAN	31.3	30	ÁAN	33.5	34	ÁAN	35.3	35	ÁAN	46.8	49	AN
301	Pesti-síksági	23.5	23	ÁFN	10.5	11	FN	27.8	29	ÁAN	22.3	21	ÁFN	23.3	24	ÁFN
302	Észak-bácskiskuni	17.8	18	ÁFN	21.5	23	ÁFN	18.8	17	ÁFN	33.8	34	ÁAN	26.8	30	ÁAN
303	Illancs-bugaci	16.0	15	ÁFN	18.8	20	ÁFN	14.0	12	FN	28.8	29	ÁAN	16.8	13	FN
304	Közép-bács-kiskuni	17.3	17	ÁFN	19.8	21	ÁFN	20.8	20	ÁFN	28.8	30	ÁAN	26.5	29	ÁAN
305	Alsó-tiszamenti	10.8	12	FN	5.3	4	FN	5.8	5	FN	14.3	15	ÁFN	18.3	19	ÁFN
306	Kiskunsági	8.3	8	FN	10.0	9	FN	4.0	4	FN	14.0	14	ÁFN	24.3	27	ÁAN
307	Közép-pesti	25.8	26	ÁFN	18.5	19	ÁFN	25.8	27	ÁAN	14.3	16	ÁFN	18.5	21	ÁFN
308	Tápió-vidéki	21.3	22	ÁFN	12.0	12	FN	26.5	28	ÁAN	25.8	26	ÁFN	17.3	15	ÁFN
309	Jászsági	8.8	9	FN	10.0	10	FN	14.3	13	FN	5.5	4	FN	7.3	3	FN
310	Mátra-alja-dél-hevesi	5.3	4	FN	6.0	5	FN	6.0	6	FN	10.8	10	FN	16.0	12	FN
311	Tisza-tói	7.8	6	FN	9.5	8	FN	16.8	16	ÁFN	3.3	2	FN	3.3	1	FN
401	Mezőföldi	29.5	29	ÁAN	31.8	31	ÁAN	21.8	21	ÁFN	7.3	6	FN	21.0	22	ÁFN
402	Külső-somogyi	45.3	46	AN	40.0	41	AN	42.3	42	AN	41.0	42	AN	31.8	33	ÁAN
403	Kapos-tolnai	32.3	34	ÁAN	35.0	35	ÁAN	25.5	26	ÁFN	39.0	39	ÁAN	15.8	10	FN
404	Zselic-közép-somogyi	48.5	49	AN	45.8	45	AN	43.0	44	AN	37.8	37	ÁAN	41.3	43	AN
405	Belső-somogyi	50.5	52	AN	49.5	50	AN	50.8	52	AN	51.5	52	AN	48.3	50	AN
406	Mecseki	44.0	44	AN	47.5	49	AN	44.5	47	AN	48.3	50	AN	24.0	26	ÁFN
407	Dél-baranyai ártéri	42.3	41	AN	46.0	46	AN	36.3	38	ÁAN	42.5	43	AN	26.3	28	ÁAN
408	Tolnai-hegyháti	32.3	35	ÁAN	38.8	39	ÁAN	33.8	35	ÁAN	43.8	45	AN	18.3	20	ÁFN
409	Gemenci	20.5	21	ÁFN	22.8	24	ÁFN	20.3	19	ÁFN	25.8	25	ÁFN	15.8	11	FN
410	Dél-balatoni	50.0	51	AN	47.3	48	AN	39.0	39	ÁAN	27.8	28	ÁAN	34.3	39	ÁAN
501	Hanság-mosoni	16.0	16	ÁFN	6.5	6	FN	24.3	25	ÁFN	11.0	11	FN	6.5	2	FN
502	Vas-soproni-síksági	24.3	24	ÁFN	16.3	17	ÁFN	35.3	36	ÁAN	32.8	33	ÁAN	15.0	9	FN
503	Alpokaljai	37.8	38	ÁAN	36.0	36	ÁAN	43.5	45	AN	37.8	38	ÁAN	29.3	32	ÁAN
504	Rába-menti-kemenesháti	48.3	48	AN	45.8	44	AN	49.8	50	AN	44.8	46	AN	41.3	44	AN
505	Zalai-dombsági	45.8	47	AN	50.8	52	AN	35.3	37	ÁAN	45.3	47	AN	34.5	40	AN
506	Zala-kisbalatoni	48.8	50	AN	50.3	51	AN	32.5	32	ÁAN	39.3	40	AN	34.0	37	ÁAN
507	Bakonyi	43.0	42	AN	47.0	47	AN	50.0	51	AN	47.5	49	AN	44.0	46	AN
508	Marcal-medencei	30.3	30	ÁAN	34.0	34	ÁAN	22.8	22	ÁFN	19.3	18	ÁFN	21.8	23	ÁFN
509	Bakonyalja-komáromi	28.8	27	ÁAN	27.8	29	ÁAN	30.0	30	ÁAN	22.3	22	ÁFN	18.0	18	ÁFN
510	Vértes-hegységi	36.0	37	ÁAN	37.3	38	ÁAN	42.3	43	AN	40.3	41	AN	34.0	38	ÁAN
511	Velencei	31.0	32	ÁAN	32.5	32	ÁAN	22.8	23	ÁFN	13.8	13	FN	14.5	7	FN
512	Dunazugi	43.3	43	AN	36.3	37	ÁAN	48.8	49	AN	47.3	48	AN	40.0	41	AN
513	Balaton-felvidéki	40.5	40	AN	41.5	42	AN	44.3	46	AN	43.3	44	AN	48.5	51	AN

felső negyed **FN** | átlag feletti negyed **ÁFN** | átlag alatti negyed **ÁAN** | alsó negyed **AN**

A fontosabb bevételi és kiadás tételek rangsorrendje az 52 vadgazdálkodási tájegységben (1000 Ft/km² alapján)

VGTE	Név	Külföldi bérlelövés bevétele			Belföldi bérlelövés bevétele			Élővad értékesítés			Lőtt vad értékesítés			Térített erdei kár			Térített mezőgazdasági kár		
		Átlagos rang	Rang	Besorolás	Átlagos rang	Rang	Besorolás	Átlagos rang	Rang	Besorolás	Átlagos rang	Rang	Besorolás	Átlagos rang	Rang	Besorolás	Átlagos rang	Rang	Besorolás
101	Tiszazugi	28.3	26	ÁFN	27.3	26	ÁFN	7.5	7	FN	39.5	37	ÁAN	38.3	45	AN	38.8	39	ÁAN
102	Maros-csongrádi	30.0	28	ÁAN	35.8	39	ÁAN	2.5	2	FN	35.0	33	ÁAN	38.0	43	AN	36.5	32	ÁAN
103	Békési	35.5	38	ÁAN	44.8	48	AN	2.0	1	FN	38.5	36	ÁAN	38.0	44	AN	37.8	35	ÁAN
104	Szarvasi	24.0	25	ÁFN	31.0	32	ÁAN	3.5	3	FN	33.3	31	ÁAN	40.3	50	AN	37.0	33	ÁAN
105	Körös-berettyói	20.8	19	ÁFN	26.8	25	ÁFN	7.5	8	FN	31.0	29	ÁAN	32.0	35	ÁAN	38.0	36	ÁAN
106	Nagykunsági	33.0	33	ÁAN	31.5	33	ÁAN	4.0	4	FN	41.0	43	AN	34.0	38	ÁAN	41.5	44	AN
107	Hajdúsági Erdőspuszták	30.0	29	ÁAN	22.8	20	ÁFN	22.8	16	ÁFN	40.0	39	ÁAN	29.3	26	ÁFN	27.8	28	ÁAN
108	Hajdúsági Löszhát-Hortobágy	38.3	42	AN	36.5	41	AN	27.3	25	ÁFN	39.5	38	ÁAN	40.0	48	AN	49.0	51	AN
109	Nyírségi	30.0	30	ÁAN	43.0	47	AN	29.3	28	ÁAN	45.0	47	AN	29.3	27	ÁAN	39.3	40	AN
110	Felső-tiszavidéki	35.3	37	ÁAN	26.0	22	ÁFN	30.5	32	ÁAN	40.8	42	AN	30.5	31	ÁAN	27.5	27	ÁAN
111	Tiszamenti	41.0	43	AN	38.0	42	AN	19.3	13	FN	42.8	46	AN	40.5	51	AN	45.3	48	AN
112	Sárrét-bihari	43.3	45	AN	45.5	49	AN	11.5	9	FN	45.0	48	AN	36.5	40	AN	49.8	52	AN
201	Börzsöny-gödöllői	36.3	39	ÁAN	15.8	13	FN	23.5	18	ÁFN	14.0	15	ÁFN	14.5	12	FN	18.0	16	ÁFN
202	Nógrád-cserháti	20.8	20	ÁFN	5.5	3	FN	36.0	41	AN	9.0	9	FN	10.0	8	FN	20.5	20	ÁFN
203	Bükki	45.8	47	AN	12.5	9	FN	29.3	29	ÁAN	20.0	20	ÁFN	15.5	16	ÁFN	28.3	29	ÁAN
204	Cserehát-aggteleki	49.5	51	AN	22.5	19	ÁFN	36.5	42	AN	28.8	28	ÁAN	19.3	20	ÁFN	18.8	18	ÁFN
205	Bükkalja-taktaközi	50.8	52	AN	41.5	46	AN	22.8	17	ÁFN	50.8	52	AN	32.5	37	ÁAN	40.5	42	AN
206	Zemplén-bodrogközi	44.8	46	AN	21.8	18	ÁFN	26.5	23	ÁFN	32.5	30	ÁAN	25.0	23	ÁFN	25.0	25	ÁFN
301	Pesti-síksági	42.3	44	AN	27.8	27	ÁAN	31.0	34	ÁAN	40.3	40	AN	28.0	25	ÁFN	32.0	31	ÁAN
302	Észak-bács-kiskuni	46.0	48	AN	35.0	38	ÁAN	32.0	36	ÁAN	40.3	41	AN	36.8	41	AN	37.5	34	ÁAN
303	Illancs-bugaci	33.5	36	ÁAN	29.3	30	ÁAN	20.5	14	ÁFN	25.5	25	ÁFN	34.8	39	ÁAN	23.5	24	ÁFN
304	Közép-bács-kiskuni	32.8	31	ÁAN	5.3	2	FN	24.5	21	ÁFN	21.3	22	ÁFN	39.3	47	AN	38.3	37	ÁAN
305	Alsó-tiszamenti	29.8	27	ÁAN	30.8	31	ÁAN	13.0	10	FN	33.8	32	ÁAN	30.8	32	ÁAN	39.8	41	AN
306	Kiskunsági	37.0	41	AN	49.3	51	AN	28.0	26	ÁFN	42.0	45	AN	29.3	28	ÁAN	45.0	47	AN
307	Közép-pesti	46.0	49	AN	31.8	35	ÁAN	27.0	24	ÁFN	37.8	34	ÁAN	29.8	29	ÁAN	42.3	45	AN
308	Tápió-vidéki	46.0	50	AN	47.3	50	AN	32.5	37	ÁAN	45.3	49	AN	40.5	52	AN	47.8	49	AN
309	Jászsági	33.3	35	ÁAN	39.8	43	AN	7.0	6	FN	47.5	51	AN	30.8	33	ÁAN	44.3	46	AN
310	Mátra-alja-dél-hevesi	36.5	40	AN	41.3	45	AN	15.5	11	FN	45.5	50	AN	37.3	42	AN	47.8	50	AN
311	Tisza-tói	21.8	22	ÁFN	26.5	23	ÁFN	5.3	5	FN	38.0	35	ÁAN	40.0	49	AN	40.8	43	AN
401	Mezőföldi	21.3	21	ÁFN	16.3	14	ÁFN	23.8	19	ÁFN	41.3	44	AN	32.0	36	ÁAN	38.5	38	ÁAN
402	Külső-somogyi	17.3	16	ÁFN	17.3	16	ÁFN	29.3	30	ÁAN	16.0	16	ÁFN	5.8	4	FN	4.3	3	FN
403	Kapos-tolnai	21.8	23	ÁFN	26.5	24	ÁFN	35.3	40	AN	21.5	23	ÁFN	31.3	34	ÁAN	18.3	17	ÁFN
404	Zselic-közép-somogyi	8.8	8	FN	17.5	17	ÁFN	37.3	45	AN	9.5	10	FN	15.0	14	ÁFN	10.0	8	FN
405	Belső-somogyi	5.3	3	FN	8.8	6	FN	28.3	27	ÁAN	3.5	2	FN	14.8	13	FN	1.8	1	FN
406	Mecseki	17.0	15	ÁFN	11.3	8	FN	37.0	43	AN	7.0	6	FN	14.3	11	FN	11.5	13	FN
407	Dél-baranyai ártéri	22.8	24	ÁFN	36.0	40	AN	31.8	35	ÁAN	17.8	18	ÁFN	22.0	22	ÁFN	12.0	14	ÁFN
408	Tolnai-hegyháti	3.3	1	FN	12.8	10	FN	34.3	39	ÁAN	4.5	3	FN	7.5	6	FN	7.0	7	FN
409	Gemenci	33.0	34	ÁAN	31.5	34	ÁAN	16.8	12	FN	27.0	26	ÁFN	30.0	30	ÁAN	30.0	30	ÁAN
410	Dél-balatoni	14.5	12	FN	14.8	12	FN	22.5	15	ÁFN	7.8	7	FN	4.3	1	FN	4.3	4	FN
501	Hanság-mosoni	14.8	13	FN	14.5	11	FN	25.0	22	ÁFN	21.0	21	ÁFN	17.0	18	ÁFN	26.0	26	ÁFN
502	Vas-soproni-síkságí	12.5	10	FN	23.3	21	ÁFN	37.5	48	AN	6.5	5	FN	27.0	24	ÁFN	14.5	15	ÁFN
503	Alpokaljai	7.0	4	FN	49.8	52	AN	40.8	50	AN	13.0	14	ÁFN	11.5	9	FN	10.0	9	FN
504	Rába-menti-kemenesháti	3.8	2	FN	34.0	37	ÁAN	42.0	51	AN	6.3	4	FN	5.3	3	FN	4.3	5	FN
505	Zalai-dombsági	7.3	5	FN	28.3	28	ÁAN	42.8	52	AN	9.8	11	FN	8.5	7	FN	3.5	2	FN
506	Zala-kisbalatoni	10.3	9	FN	16.3	15	ÁFN	37.3	46	AN	12.8	13	FN	12.5	10	FN	5.8	6	FN
507	Bakonyi	8.5	7	FN	9.5	7	FN	29.3	31	ÁAN	2.8	1	FN	5.0	2	FN	10.5	10	FN
508	Marcal-medencei	7.3	6	FN	40.0	44	AN	39.5	49	AN	8.5	8	FN	17.5	19	ÁFN	10.5	11	FN
509	Bakonyalja-komáromi	20.3	18	ÁFN	32.5	36	ÁAN	24.3	20	ÁFN	28.5	27	ÁAN	19.3	21	ÁFN	22.3	23	ÁFN
510	Vértes-hegységi	15.5	14	ÁFN	8.5	5	FN	37.0	44	AN	16.0	17	ÁFN	5.8	5	FN	19.3	19	ÁFN
511	Velencei	13.8	11	FN	5.5	4	FN	30.5	33	ÁAN	18.8	19	ÁFN	39.0	46	AN	21.0	21	ÁFN
512	Dunazugi	18.0	17	ÁFN	2.5	1	FN	33.3	38	ÁAN	10.5	12	FN	15.3	15	ÁFN	11.0	12	FN
513	Balaton-felvidéki	32.8	32	ÁAN	29.0	29	ÁAN	37.3	47	AN	24.8	24	ÁFN	16.3	17	ÁFN	21.8	22	ÁFN

felső negyed FN | átlag feletti negyed ÁFN | átlag alatti negyed ÁAN | alsó negyed AN

Vadgazdálkodási tájegységek - 2016

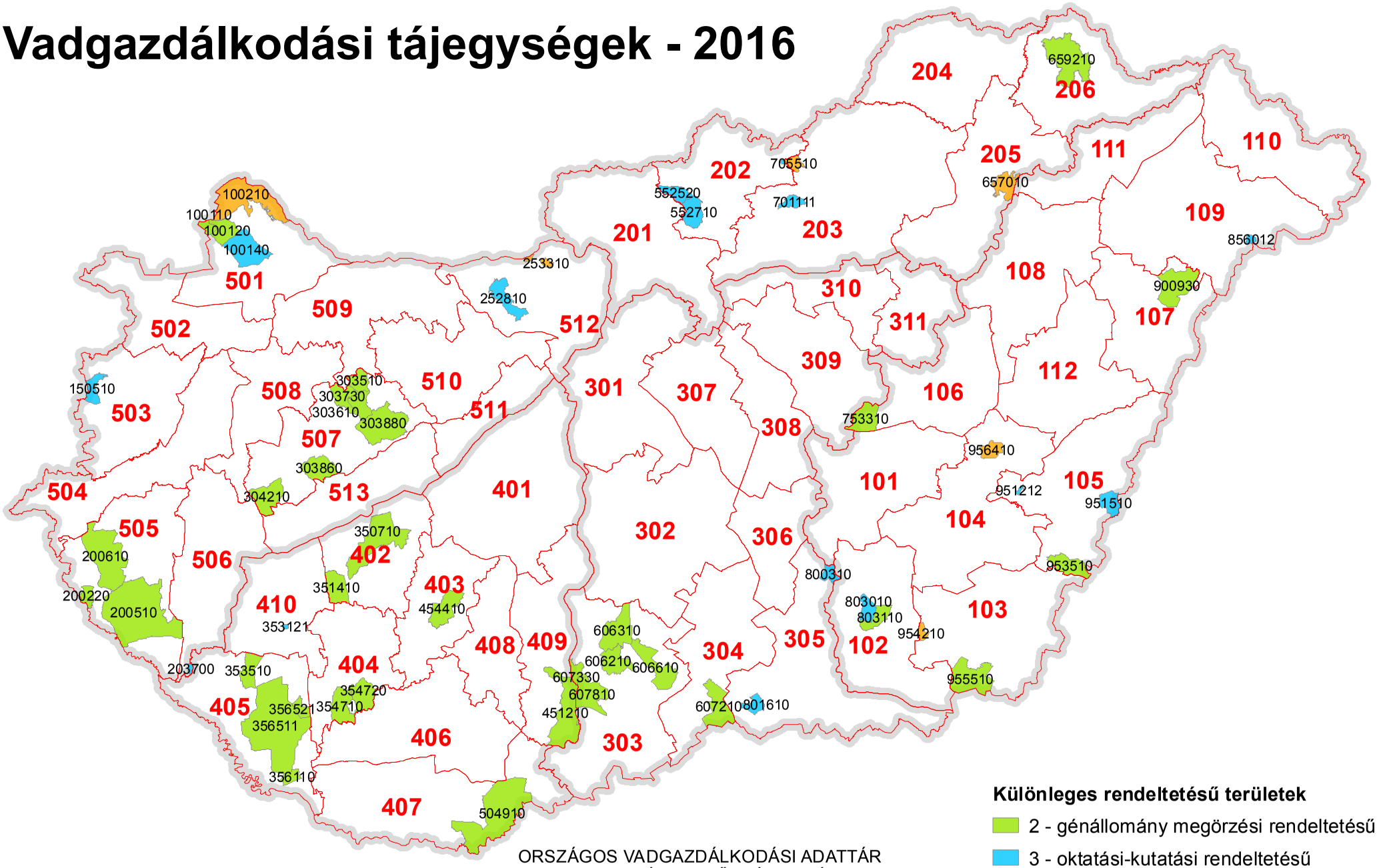

Különleges rendeltetésű területek

- 2 - génállomány megőrzési rendeltetésű
- 3 - oktatási-kutatási rendeltetésű
- 4 - természetvédelmi rendeltetésű

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE VADVILÁG MEGŐRZÉSI INTÉZET
GÖDÖLLŐ, 2016

Készült: 2016.08.02.

Különleges rendeltetésű vadgazdálkodási egységek vadgazdálkodási tájegységenként csoportosítva

VGTE	VGE	Megye	Rendeltetés	Név	Telephely
102	803110	CSON	2 - génállomány megőrzési	DALERD ZRT.-Tompahát	Szeged
102	803010	CSON	3 - oktatási-kutatási	Derekmező ZRT.	Derekegyház
102	803650	CSON	4 - természetvédelmi	Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatóság	Szarvas
103	955510	BEKE	2 - génállomány megőrzési	Mezőhegyesi Ménesbirtok Zrt.	Mezőhegyes
103	954260	BEKE	4 - természetvédelmi	Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatóság	Szarvas
103	954860	BEKE	4 - természetvédelmi	Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatóság	Szarvas
104	956450	BEKE	4 - természetvédelmi	Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatóság	Szarvas
105	953510	BEKE	2 - génállomány megőrzési	DALERD Zrt. Gyulai Erd. Gyulai Vter.	Szeged, Zsótér u. 4/B.
105	951212	BEKE	3 - oktatási-kutatási	DALERD Zrt. Ladány-erdei Vadászter.	Szeged
105	951510	BEKE	3 - oktatási-kutatási	DALERD Zrt. Biharugrai Vadászter.	Szeged
106	753310	SZOL	2 - génállomány megőrzési	Hofi Géza Vadásztársaság Egyesület	Tiszapüspöki
106	755750	SZOL	4 - természetvédelmi	Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság	Debrecen
108	901750	HAJD	4 - természetvédelmi	Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság	Debrecen
109	856012	SZAB	3 - oktatási-kutatási	Bátortrade KFT.	Nyírbátor
202	550110	NOGR	3 - oktatási-kutatási	Bárna-Vad Kft.	Bárna
202	552520	NOGR	3 - oktatási-kutatási	Nyugat-Cserhát Vadásztársaság	Cserhátsurány
202	552710	NOGR	3 - oktatási-kutatási	Sasbérc Vadásztársaság Egyesület	Buják
202	552010	NOGR	4 - természetvédelmi	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság	Eger
203	701111	HEVE	3 - oktatási-kutatási	Baláta Vadásztársaság	Bodony
203	705510	HEVE	4 - természetvédelmi	Istenmezeje Vadásztársaság	Istenmezeje
204	651700	BORS	4 - természetvédelmi	Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság	Jósvafő
205	653300	BORS	4 - természetvédelmi	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság	Eger
205	657010	BORS	4 - természetvédelmi	657010 FTVK	Kesznyéten, Szamárhát
206	659210	BORS	2 - génállomány megőrzési	Északerdő ZRt.	Pálháza
206	658901	BORS	4 - természetvédelmi	Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság	Jósvafő
303	606210	BACS	2 - génállomány megőrzési	Hajósi Földtulajdonosok Vadászó Közössége	Hajós
303	606310	BACS	2 - génállomány megőrzési	Homokmégyi Dózsa Vt.	Kalocsa
303	606610	BACS	2 - génállomány megőrzési	KEFAG Zrt Kecskemét	Kecskemét
303	607330	BACS	2 - génállomány megőrzési	Gemenc ZRt. Lenes- Karasz	Baja
303	607810	BACS	2 - génállomány megőrzési	Kékhegyi Vt.	Sükösd
304	607210	BACS	2 - génállomány megőrzési	KEFAG Zrt.	Kelebia
305	800310	CSON	3 - oktatási-kutatási	Bársony I. Mg. Szakközépiskola	Csongrád
401	403950	FEJE	2 - génállomány megőrzési	VADEX Mezőföldi Zrt.	Székesfehérvár
401	403650	FEJE	4 - természetvédelmi	Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság	Esztergom Strázsa-Hegy
402	350710	SOMO	2 - génállomány megőrzési	SEFAG ZRt. Szántód	Szántód

Különleges rendeltetésű vadgazdálkodási egységek vadgazdálkodási tájegységenként csoportosítva

VGTE	VGE	Megye	Rendeltetés	Név	Telephely
402	351410	SOMO	2 - génállomány megőrzési	Tuskósi Vadászegyesület	Somogybabod
404	354710	SOMO	2 - génállomány megőrzési	SEFAG Zrt. Nyugat-Zselici Vadászterület	Bőszénfa
404	354720	SOMO	2 - génállomány megőrzési	SEFAG Zrt. Kelet-Zselici Vadászterület	Kaposvár
405	353510	SOMO	2 - génállomány megőrzési	Sefag Zrt. Segesd	Segesd
405	356110	SOMO	2 - génállomány megőrzési	SEFAG Zrt. Barcs	Barcs
405	356511	SOMO	2 - génállomány megőrzési	SEFAG Zrt Lábodi Vadászerdészete	Lábod
405	356521	SOMO	2 - génállomány megőrzési	Mike és Környéke Földtulajdonosai Vt.	Mike
405	356060	SOMO	4 - természetvédelmi	Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság	Pécs
406	500460	BARA	2 - génállomány megőrzési	Szentgyörgyvölgy Farm Mg. Ker. és Idegenforg. Kft.	Budapest
407	504910	BARA	2 - génállomány megőrzési	Bóly ZRT	Bóly
409	451210	TOLN	2 - génállomány megőrzési	Gemenc Zrt.	Baja
410	353121	SOMO	3 - oktatási-kutatási	Fauna-Jagd Kft.	Libickozma
501	100110	GYOR	2 - génállomány megőrzési	Három Fenyő Vadásztársaság	Várbalog-Albertkázmérpuszta
501	100120	GYOR	2 - génállomány megőrzési	Lajta-Mosonszolnok Földtulajdonosi Közösség	Mosonmagyaróvár
501	100140	GYOR	3 - oktatási-kutatási	Lajta Hanság Zrt.	Mosonmagyaróvár
501	100210	GYOR	4 - természetvédelmi	Felső-szigetközi Vadászszövetség	Mosonmagyaróvár
502	103850	GYOR	4 - természetvédelmi	Fertő-Hanság Nemzeti Park Igazgatóság	Sarród
503	150510	VAS	3 - oktatási-kutatási	Alpokaljai Vadászati Közösség VT.	Kőszeg
505	200220	ZALA	2 - génállomány megőrzési	Földtulajdonosok Vadászati Közössége	Letenye-Gosztola
505	200510	ZALA	2 - génállomány megőrzési	Zalaerdő Zrt.	Nagykanizsa-Bánokszentgyörgy-Leteny
506	203700	ZALA	3 - oktatási-kutatási	Kanizsa-Agrár Mezőgazdasági Zrt.	Nagykanizsa
506	202850	ZALA	4 - természetvédelmi	Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság	Csopak
507	303510	VESZ	2 - génállomány megőrzési	Cuhai Vén Róka Vadásztársaság	Borzavár
507	303610	VESZ	2 - génállomány megőrzési	Királykúti Vadásztársaság	Zirc
507	303730	VESZ	2 - génállomány megőrzési	Magas-Bakony Vadgazdálkodás Sport- és Környez	Csesznek
507	303860	VESZ	2 - génállomány megőrzési	Kabhegy 2004 Nonprofit Kft.	Pétfürdő
507	303880	VESZ	2 - génállomány megőrzési	VERGA Veszprémi Erdőgazdaság Zrt.	Veszprém
507	304210	VESZ	2 - génállomány megőrzési	Budapesti Erdőgazdaság Zrt.	Budapest
511	404550	FEJE	2 - génállomány megőrzési	VADEX Mezőföldi Zrt.	Székesfehérvár
512	252810	KOMA	3 - oktatási-kutatási	Gyarmatpusztai FVK	Bajna
512	252920	KOMA	4 - természetvédelmi	Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság	Esztergom Strázsa-Hegy
512	253310	KOMA	4 - természetvédelmi	Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság	Esztergom Strázsa-Hegy
513	303360	VESZ	4 - természetvédelmi	Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság	Csopak
513	303950	VESZ	4 - természetvédelmi	Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság	Csopak
513	304050	VESZ	4 - természetvédelmi	Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság	Csopak

Magyarország vadgadálkodási tájegységei

A vadaskertek száma a vadgazdálkodási egységekben

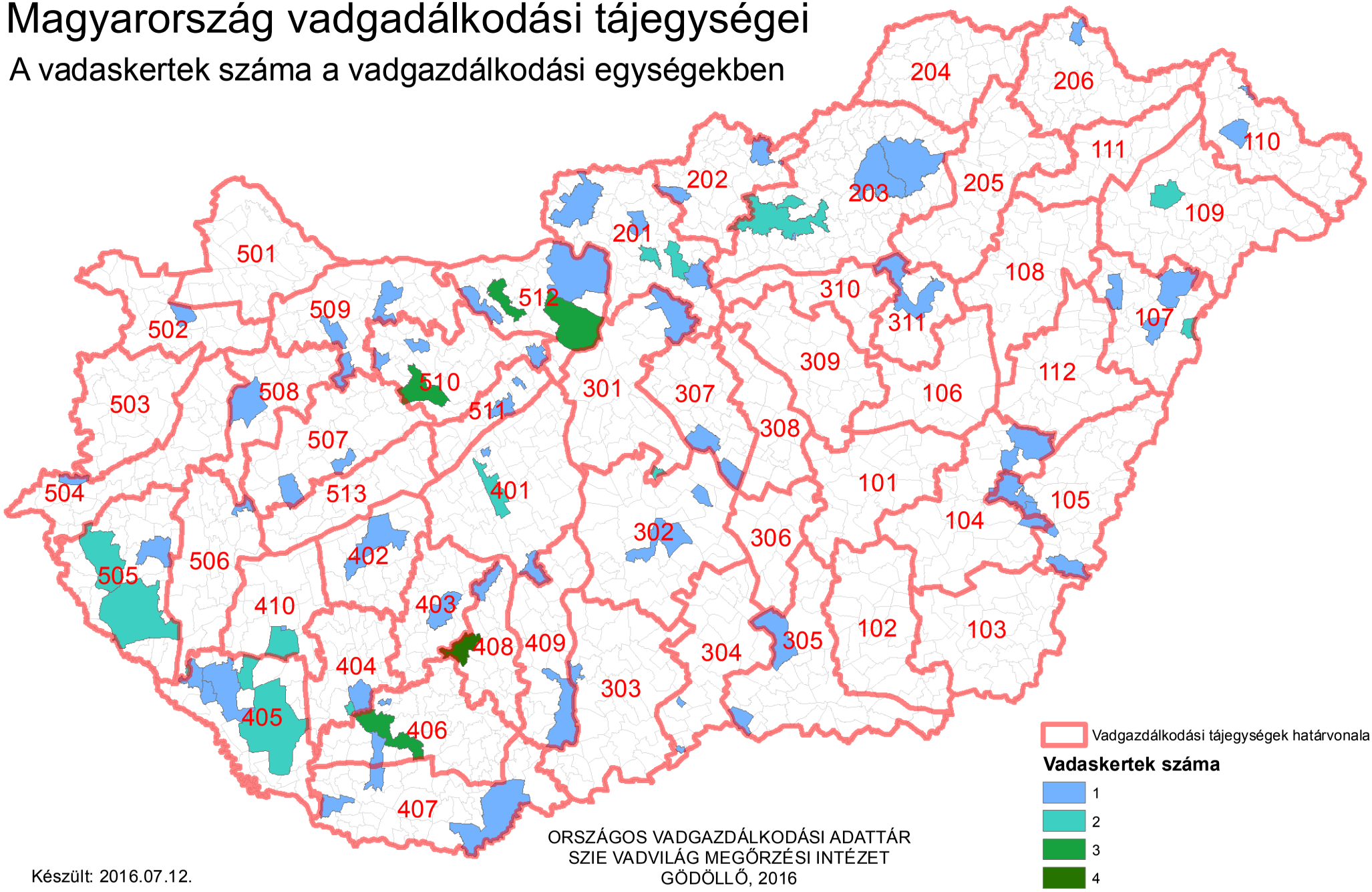

Készült: 2016.07.12.

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE VADVILÁG MEGŐRZÉSI INTÉZET
GÖDÖLLŐ, 2016

Országos Vadgazdálkodási Adattár, 2016.09.10.

A vadaskertek jegyzéke vadgazdálkodási tájegységenként és vadgazdálkodási egységenként a kertben engedélyezett vadfajok megadásával

VGTE	VGE kód	Jogosult neve	Telephely	Vadaskert elnevezése	Terület (ha)	Gím	Dám	Őz	Vaddisznó	Muflon
104	950450	Füzesgyarmati Vt.	Füzesgyarmat	Füzesgyarmati dámoskert	190.00		X			
104	950750	Töviskesi Vt.	Szeghalom	Töviskesi vaddisznóskert	120.00				X	
104	956650	Hidashát-Bélmegyer Vadgazdálkodási Társaság	Bélmegyer	Bélmegyer-Vadas-i vaddisznó és muflon kert	200.25				X	X
105	951212	Délalföldi Erdészeti Zrt.	Szeged	Körösladányi vaddisznóskert	418.00				X	
107	900930	Nyírerdő ZRT.	Nyírabony-Gúthpuszta	Nyírmártonfalvai vaddisznóskert	204.64				X	
107	903050	Nyírerdő ZRT.	Haláp	Monostorpályi vaddisznóskert	478.70				X	
109	853751	Napkori Erdőgazdák Szövetkezete	Napkor	Magoskereszti vegyesvadas kert	425.90		X		X	X
109	853751	Napkori Erdőgazdák Szövetkezete	Napkor	Csikóslaposi vaddisznóskert	335.00				X	
201	553260	Cserháti Szent Hubertus Vt.	Balassagyarmat	Alsópetényi vadaskert	210.20				X	X
201	570450	Ipoly Erdő Zrt.	Balassagyarmat	Honti muflonoskert	297.00					X
201	571250	Ipoly Erdő Zrt. Váci Erd.	Balassagyarmat	Püspökszilágyi muflonkert	201.50					X
201	571250	Ipoly Erdő Zrt. Váci Erd.	Balassagyarmat	Kisnémedi vaddisznóskert	269.60				X	
201	571610	Pilisi Parkerdő Zrt.	Visegrád	Galgamácsai vegyes nagyvadas kert	282.60	X			X	
201	571610	Pilisi Parkerdő Zrt.	Visegrád	Kálló-Galgamácsai vaddisznóskert	439.30				X	
201	571750	Virágospuszta Vt.	Kartal	Dámkert	209.39		X			
202	550110	Bárna Vad KFT	Bárna	Bárnai vadaskert	231.90	X	X	X	X	X
202	550210	Salgótarjáni FTK, Ipoly Erdő Zrt. Salgótarjáni Erdészete	Kazár	Kazári vaddisznóskert	275.60				X	
202	552520	Nyugat-Cserhát Vt.	Cserhátsurány	Cserhátsurányi vadaskert	210.00				X	X
203	652350	Északerdő Zrt.	Kisgyőr	Kisgyőr-Mocsolyás, dámoskert	119.80		X			
203	700650	Egererdő Zrt.	Szilvásvárad	Szilvásváradi vadaskert	284.90				X	X
203	701111	Baláta Vadásztársaság	Bodony	Baláta vadaskert	228.71				X	X
203	701111	Baláta Vadásztársaság	Bodony	Keselyű fészek vaddisznóskert	254.82				X	
203	701350	Egererdő Zrt.	Kisnána	Verpeléti vadaskert	1183.90				X	
203	701350	Egererdő Zrt.	Gyöngyössolymos	Gyöngyössolymosi (Mátrafüredi) vadaskert	348.30				X	X
203	701850	Mátra- Hunting Kft.	Pálosvörösmart	Tekeres(Abasári) vadaskert	253.90	X			X	X
206	659400	Táltosok Vt	Füzérkomlós	Szonta Safari vegyesvadas kert	511.43	X	X	X	X	X
301	572850	Pilisi Parkerdő Zrt.	Visegrád	Isaszegi vaddisznóskert	880.00	X			X	
301	579350	SAE Sarlóspuszta Agrár- Erdész Kft.	Tatárszentgyörgy	Sarlóspusztai vaddisznóskert	203.27				X	
302	601410	Kiskunsági Erdészeti és Faipari Zrt.	Kecskemét-Hetényegyháza	Nyíri-erdei vadaskert	1235.20		X	X	X	
303	607320	Gemenci Erdő- és Vadgazdaság Zrt.	Hajós	Hajósi vaddisznóskert	462.30				X	
303	607330	Gemenci Erdő- és Vadgazdaság Zrt.	Dusnok, Lenes	Lenesi vaddisznóskert	453.30				X	
304	607251	Kiskunsági Erdészeti és Faipari Zrt.	Tompa	Mélykút-Tinójárás vegyesvadas kert	606.00		X		X	
304	607252	Kunbajai Vadaskert Vt.	Bácsalmás	Bácsszöllős-Kunbajai vadaskert	601.00	X	X	X	X	
305	800660	Kisteleki Vt.	Kistelek		216.34				X	X
305	801710	Délalföldi Erdészeti Zrt.	Ásotthalom	Ásotthalmi vaddisznóskert	687.30		X		X	
307	578550	Nagykunsági Erdészeti és Faipari Zrt.	Szolnok	Pusztavacsi vegyesvadas kert	500.90		X		X	
307	579460	Vadker Kft. / Nefag Zrt. / Csókáserdei Vt.	Szolnok	Nagykőrösi vegyesvadas kert	676.10		X		X	
311	703610	Tepélypusztai Vadászati Társaság	Mezőtárkány-Tepélypuszta	Besenyőteleki vadaskert	274.00				X	X
401	403950	VADEX Mezőföldi Erdő- és Vadgazdálkodási Zrt.	Székesfehérvár	Belsőbárándi vadaskert	155.67				X	
401	403970	VADEX Mezőföldi Erdő- és Vadgazdálkodási Zrt.	Székesfehérvár	Táci vadaskert	404.70				X	
401	403970	VADEX Mezőf. Zrt.	Székesfehérvár	Soponyai (Csiripi) vaddisznóskert	436.00		X	X	X	
401	450610	Gyulaj Zrt. Németkér TK	Pincei Erdészet	Kistápéi vaddisznóskert	267.00				X	
402	350710	SEFAG Zrt. Szántód	Szántód	Tótokilapi vaddisznóskert	258.20				X	
402	350710	SEFAG Zrt. Szántód	Szántód	Kereki vaddisznóskert	211.50				X	
402	350730	Revír Vt.	Siófok	Kási vaddisznóskert	210.60				X	
403	454400	Gyulaj Zrt. Tamási	Tamási	Gyulaji dámrezervátum	7376.00		X		X	
404	354710	SEFAG Zrt. Nyugat Zselic	Kaposvár	Sásostói vaddisznóskert	299.20				X	
404	354720	SEFAG Zrt. Kelet Zselic	Kaposvár	Tótfalusi vaddisznóskert	186.90				X	
404	356450	Kaposvári Egyetem	Kaposvár	Bőszénfa vadászkert	805.81	X	X			X
404	356450	Kaposvári Egyetem	Kaposvár	Bőszénfa vaddisznóskert	399.00				X	
405	353310	SEFAG Zrt. Iharos	Iharos	Ciperesi vaddisznóskert	300.00				X	
405	353450	Kaszó Zrt.	Kaszó	Iharosi vaddisznóskert	250.00				X	
405	353460	Újmajori Vt.	Csurgó	Újmajori vaddisznóskert	322.20				X	
405	353510	SEFAG Zrt. Segesd	Böhönye	Lapodi dámoskert	128.60	X	X			X

A vadaskertek jegyzéke vadgazdálkodási tájegységenként és vadgazdálkodási egységenként a kertben engedélyezett vadfajok megadásával

VGTE	VGE kód	Jogosult neve	Telephely	Vadaskert elnevezése	Terület (ha)	Gím	Dám	Őz	Vaddisznó	Muflon
405	353510	SEFAG Zrt. Segesd	Böhönye	Csöpröndi vaddisznóskert	249.00				X	
406	500350	Királykút Vt.	Szászvár	Királykúti vegyesvadaskert	506.99	X	X	X	X	X
406	500411	Szentgyörgyvölgy Farm Kft.	Budapest	Gödrei vegyesvadas kert	762.40	X	X		X	X
406	501110	Mecseki Erdészeti Zrt.	Pécs	Sasréti vegyesvadas kert	800.00	X		X	X	X
406	501151	Mecsekerdő Zrt.	Pécs	Sasréti vaddisznóskert	400.00				X	
406	501570	Bükkösd Bikkmány	Bükkösd	Bükkösd	526.40	X	X	X	X	X
407	504910	Bólyi Mg. Termelő és Szolg. Zrt.	Bóly	Békáspusztai vaddisznóskert	301.34				X	
408	453410	Gyulaj Zrt. Pincehely TK	Nagyszékely	Nagyszékelyi vadaskert	701.20	X	X		X	
408	453710	Gyulaj Zrt. Hőgyészi FTK	Csurgó	Csurgói vaddisznóskert	716.00				X	
408	453710	Gyulaj Zrt. Hőgyészi FTK	Csibrák	Csibráki vaddisznóskert I.	387.00				X	
408	453710	Gyulaj Zrt. Hőgyészi FTK	Csibrák	Csibráki vaddisznóskert komplexum	747.10				X	
408	453710	Gyulaj Erdészeti és Vadászati Zrt.	Papd	Papdi vadaskert	228.78				X	
409	451210	Gemenci Erdő- és Vadgazdálkodási Zrt.	Baja	Gemenci vadászterület	13298.10	X		X	X	
410	353121	Fauna Jagd Kft	Nagybajom	Háromházi vaddisznóskert	312.20				X	
410	356610	Dél Dunántúli Fauna Vt.	Nagybajom	Csikóta vaddisznóskert	216.00				X	
502	104750	Kisalföldi Erdőgazdaság Zrt.	Győr	Gálici vaddisznóskert	300.00				X	
504	153650	Szombathelyi Erdészeti Zrt.	Szombathely	Gasztony-Csákánydoroszlói vaddisznóskert	524.90	X	X	X	X	
505	200510	Zalaerdő Zrt.	Nagykanizsa	Bánokszentgyörgyi dámoskert	92.20		X			
505	200510	Zalaerdő Zrt.	Nagykanizsa	Homokkomárom-Zsigárdi vaddisznóskert	205.70				X	
505	200610	Zalaerdő Zrt.	Nagykanizsa	Kerkakutasi vaddisznóskert	237.50				X	
505	200610	Zalaerdő Zrt.	Nagykanizsa	Hernyéki vaddisznóskert	329.00				X	
505	201250	Zalaerdő Zrt.	Nagykanizsa	Pölöskei vaddisznóskert	210.30				X	
506	203700	SEFAG Zrt.		Liszói vadaskert	624.85	X	X	X	X	
506	203700	Kanizsa Agrár Mezőgazdasági Zrt.	Nagykanizsa	Sági vadaskert	621.93	X	X	X	X	X
507	303150	Bakonyerdő Zrt.	Pápa	Sáskai vaddisznóskert	416.20				X	
507	303890	Koronás Szarvas Kft	Pétfürdő	Koronás Szarvas Kft	3891.40	X	X	X	X	X
508	301250	Marcal-Bitvaközi Vt.	Pápa	Dabronyi vaddisznóskert	248.10				X	
509	102050	Kisalföldi Erdőgazdaság	Győr	Sokorópátkai-Ravazdi vaddisznóskert	247.20				X	
509	105800	Bakonyi Erdészeti és Faipari Zrt.	Pápa	Gici vaddisznóskert	322.60				X	
510	250750	Feketevíz Vt.	Győr	Rédei vegyesvadas kert	522.10	X	X		X	
510	251850	Vértesi Erdészeti és Faipari Zrt.	Tatabánya	Császári vadaskert	216.32	X	X		X	X
510	253550	Vértesi Erdészeti és Faipari Zrt.	Tatabánya	Dolinai vadaskert	366.00				X	
510	400310	VADEX Mezőf. Zrt.	Székesfehérvár	Fehérvárcsurgói vadas kert	1197.00	X		X	X	X
510	400310	VADEX Mezőf. Zrt.	Székesfehérvár	Tímári vegyesvadas kert	972.00	X	X	X	X	
510	400351	VADEX Mezőföldi Erdő- és Vadgazdálkodási Zrt.	Székesfehérvár	Vadhányási vadaskert	510.00	X		X	X	
510	407050	Vál- Völgye Vt.	Felcsút	Vérti vegyesvadas kert	970.55	X	X	X	X	X
510	407050	Vál- Völgye Vt.	Felcsút	Ginzai vadaskert	291.16				X	X
511	403550	Tradicionális Vt.	Budapest	Lovasberényi vaddisznóskert	338.30				X	
511	404510	VADEX Mezőf. Zrt.	Vál	Váli vegyesvadas kert	653.00	X	X	X	X	X
512	252810	Pilisi Parkerdő Zrt.		Muflonkert (Bagolyhegyi vadaskert)	122.50					X
512	252810	Pilisi Parkerdő Zrt.		Történelmi kert	322.80	X	X	X	X	X
512	252810	Pilisi Parkerdő Zrt.		Rókási vaddisznóskert	300.80	X		X	X	X
512	571910	Pilisi Parkerdő Zrt.		Budakeszi-Páty vegyes nagyvadas fotó szafari és vadaskert	1745.00	X	X		X	X
512	571910	Pilisi Parkerdő Zrt.		Postaréti vadaskert					X	
512	571910	Pilisi Parkerdő Zrt.		Budapest-Budakeszi vegyes nagyvadas vadaskert	336.00	X	X	X	X	X

Az agrárminiszter

13/2018. (VII.3.)) AM rendelete

a Tiszántúli Vadgazdálkodási Táj vadgazdálkodási tájegységeinek vadgazdálkodási tervéről

4. melléklet a 13/2018 (VII.3) AM rendelethez

A vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati irányelvei

Az elejtés szakszerűtlenségének minősítése során, a táblázatokban részletezett hibapont megítélése a megadott trófeajellegek együttes értékelésével kell végezni, a hibapont besoroláshoz minden paraméternek teljesülnie kell!

I. A gímszarvas bikák szakszerűtlen elejtésének határértékei

A gímszarvas bikák szakszerűtlen elejtésének határértékei a 102. számú Maros-csongrádi, a 107. számú Hajdúsági Erdőspuszták, valamint a 109. számú vadgazdálkodási tájegységekben					
Hiba-pont	**Felrakás (bika kora év)**	**Trófea tö-meg lega-lább (kg)**	**Szárhossz legalább (cm)**	**Főág hossza legalább (cm)**	**Jellege**
1	**1.** (2.)	1,3	25	-	szabályos
	2. (3.)	2,8	50	15	szabályos, min. 10 cm-es ágakkal villás, vagy koronás
	3. (4.)	3,0	60	15	szabályos, min. 15 cm-es ágakkal villás, vagy koronás
	4.-5. (5.-6.)	4,5	75	20	szabályos, min. 3-as koronák, koronákban min. 2 db 10 cm-es ággal, esetleg egyik oldalon villával, villában min. 20 cm-es ágakkal
	6.-7. (7.-8.)	6,2	85	30	szabályos, minimum 3-as koronák, koronákban min. 3 db 15 cm-es ággal
	8.-9. (9.-10.)	8,0	95	30	szabályos, minimum 3-as koronák, koronákban min. 3 db 15 cm-es ággal
2	**1.** (2.)	1,7	35	-	szabályos, egyéb ág
	2. (3.)	3,2	55	15	szabályos, min. 10cm-es ágakkal villás, vagy koronás
	3. (4.)	3,6	65	15	szabályos, min. 15 cm-es ágakkal villás, vagy koronás
	4.-5. (5.-6.)	4,8	80	20	szabályos, minimum 3-as koronák, koronákban min. 3 db 15 cm-es ággal
	6.-7. (7.-8.)	6,8	90	30	szabályos, minimum 3-as koronák, koronákban min. 3 db 15 cm-es ággal
	8.-9. (9.-10.)	9,2	100	30	szabályos, minimum 3-as koronák, koronákban min. 3 db 20 cm-es ággal
3	**1.** (2.)	2,2	45	-	szabályos, egyéb ág, vagy korona
	2. (3.)	3,6	60	15	szabályos, min. 15 cm-es ágakkal villás, vagy koronás
	3. (4.)	4,0	70	20	szabályos, min. 20 cm-es ágakkal villás, vagy koronás
	4.-5. (5.-6.)	5,2	80	25	szabályos, minimum 3-as koronák, koronákban min. 3 db 15 cm-es ággal
	6.-7. (7.-8.)	7,2	95	30	szabályos, minimum 3-as koronák, min. 15 cm-es koronaágakkal

A gímszarvas bikák szakszerűtlen elejtésének határértékei a 102. számú Maros-csongrádi, a 107. számú Hajdúsági Erdőspuszták, valamint a 109. számú vadgazdálkodási tájegységekben					
Hiba-pont	**Felrakás (bika kora év)**	**Trófea tö-meg lega-lább (kg)**	**Szárhossz legalább (cm)**	**Főág hossza legalább (cm)**	**Jellege**
	8.-9. (9.-10.)	9,5	100	35	szabályos, minimum 3-as koronák, koronákban min. 3 db 20 cm-es ággal

A Tiszántúli Vadgazdálkodási Táj vadgazdálkodási tájegységeiben érett az a szarvasbika, amely elérte a 11. éves életkort, agancsa szabályos főágakkal (szemág, középág), és a minimum 3-as koronákban összesen legalább 5 db hosszú (15 cm-t meghaladó) ággal vagy kehelykoronával rendelkezik, az agancs tömege meghaladja a 8,50 kg-ot.

II. A dámszarvas bikák szakszerűtlen elejtésének határértékei

A dámszarvas bikák szakszerűtlen elejtésének határértékei a 104. számú Szarvasi, a 108. számú Hajdúsági Löszhát-Hortobágy, a 109. számú Nyírségi valamint a 111. számú Tiszamenti vadgazdálkodási tájegységekben							
Hiba-pont	**Felrakás** (bika kora év)	**Szemág (jelleg, hossz)**	**Lapát hossz/szélesség (cm)**		**Tömeg / pont (kg) / IP**		**Lapát jellege**
1	**1.** (2.)		-	-	-		szabályos, min. 12 cm-es csapos
	2.- 3. (3.– 4.)	van	-	-	1,3		szabályos, elágazó, ellaposodó, pudvás
	4. – 5. (5.- 6.)	van	30	13	2,5		szabályos, zárt, csipkézett lapát
	6.- 8. (7.- 9.)	van	30	14	3		szabályos, zárt, jól csipkézett lapát
2	**1.** (2.)	-	-	-	-		szabályos, min. 15 cm-es csapos
	2.- 3. (3.– 4.)	van	-	-	1,5		szabályos, min. 30 cm-es szár, kanalas, elágazó, pudvás
	4. – 5. (5.- 6.)	van	30	14	3		szabályos, zárt, egyenletesen csipkézett lapát
	6.- 8. (7.- 9.)	20 cm	35	15	3,5		szabályos, zárt, egyenletesen csipkézett lapát
3	**1.** (2.)		-	-	-		szabályos, min. 20 cm-es csapos
	2.- 3. (3.– 4.)	van	-	-	1,7		szabályos, min. 45 cm-es szár, kanalas, elágazó, pudvás
	4. – 5. (5.- 6.)	20 cm	35	16	3,5		szabályos, zárt, egyenletesen csipkézett lapát
	6.- 8. (7.- 9.)	20 cm	40	17	4		szabályos, zárt, erősen csipkézett lapát

A Tiszántúli Vadgazdálkodási Táj vadgazdálkodási tájegységeiben érett az a legalább 10 éves dámbika, amelynek agancsa közel szimmetrikus, legalább 30 cm hosszú és 14 cm széles, zárt lapáttal rendelkezik, amelynek tömege eléri a 3 kg-ot.

III. Az őzbakok szakszerűtlen elejtésének határértékei

Az őzbakok szakszerűtlen elejtésének határértékei a 107. számú Hajdúsági Erdőspuszták, a 109. számú Nyírségi, a 110. számú Felső-tiszavidéki valamint a 111. számú Tiszamenti vadgazdálkodási tájegységekben.				
Hibapont	**Felrakás** (bak kora)	**Trófea tömeg legalább (g)**	**Ágak hossza legalább (cm)**	**Általános jelleg**
1	**1.** (1)	150		tömegre való kritérium nélkül, ha 15 cm-es nyársas, tompa ágvég vagy villás
	2. (2)	200	2	szabályos hatos
	3. (3)	270	3	szabályos hatos
	4. (4)	320	4	szabályos hatos
	5. (5)	360	5	szabályos hatos
2	**1.** (1)	200		tömegre való kritérium nélkül, ha 15 cm-es,villás, tompa ágvég
	2. (2)	270	2	szabályos hatos
	3. (3)	330	3	szabályos hatos
	4. (4)	380	4	szabályos hatos
	5. (5)	430	5	szabályos hatos
3	**1.** (1)	250		tömegre való kritérium nélkül, ha 15 cm-es hatos, tompa ágvég
	2. (2)	300	3	szabályos hatos
	3. (3)	380	4	szabályos hatos
	4. (4)	430	5	szabályos hatos
	5. (5)	480	5	szabályos hatos

Felhasznált adatok és szakirodalom forrásai

Ádámfi, T. (1976): Vadállománybecslés. MAVOSz füzetek. Magyar Vadászok Országos Szövetsége, Budapest

Bencze, L. (1966): Vadgazdálkodástan. Erdészeti technikusok tankönyve. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Bencze, L. (1972): Vadgazdálkodásunk természeti adottságai. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Bencze, L. (1979): A vadállomány fenntartásának lehetőségei. A vadászati ökológia alapjai. Akadémiai Kiadó, Budapest

Berdár, B. (szerk.) (1983): Az őz és vadászata. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Beregi, A. (2011): Vadegészségtan. Jegyzet vadgazda mérnök szakos hallgatók részére. Vadvilág Megőrzési Intézet, Szent István Egyetem, Gödöllő

Bicsérdy, Gy., Egri, B., Sugár, L. és Sztojkov, V. (2000): Vadbetegségek. Sugár, L. (szerk.). Mezőgazda Kiadó, Budapest

Bod, L. (1994): A somogyi szarvas. Lipták Vadászati és Kereskedelmi Bt., Balatonfenyves, Kaposvár

Csányi, S. (2007): Vadbiológia. Mezőgazda Kiadó, Budapest

Csányi, S. és Heltai, M. (szerk.) (2010): Vadbiológiai olvasókönyv. Szemelvények a vadbiológia új eredményeiről a Vadvilág Megőrzési intézet munkatársainak ismeretterjesztő cikkei alapján. Mezőgazda Kiadó, Budapest

Csányi, S. és Majzinger, I. (2018): Az őz: ökológia és alkalmazkodó gazdálkodás. Szent István Egyetemi Kiadó, Gödöllő

Csányi, S. és Mátrai, K. (1988): Őzállományok ökológiája. A nemzetközi őzkutatások eredményei. Csányi, S. (szerk.). Állami Gazdaságok Országos Egyesülése, Vadgazdálkodási Bizottság, Budapest

Demeter, A. és Kovács, Gy. (1986): Állatpopulációk nagyságának és sűrűségének becslése. Bernát, G. (szerk.). Korunk tudománya. Akadémiai Kiadó, Budapest

Faragó, S. (1995): Mezei és vizi élőhelyfejlesztés. Erdészeti és Faipari Egyetem. Erdőmérnöki Kar. Vadgazda Mérnöki Szak, Sopron

Faragó, S. (szerk.) (2007): Magyar vadász enciklopédia. Totem Kiadó, Budapest

Faragó, S. (szerk.) (2012): A LAJTA Project. Egy tartamos mezei vad és ökoszisztéma vizsgálat 20 éve. Nyugat-magyarországi Egyetem Kiadó, Sopron

Faragó, S., Dittrich, G., Faludiné Blickle, B., Gosztonyi, L., Jánoska, F., Kolics, L., Mohácsi, S. és Papp, S. (2013): Program a fogoly (*Perdix perdix*) védelmére Magyarországon. Magyar Apróvad Közlemények, 11: 167-202

Faragó, S. és Náhlik, A. (1997): A vadállomány szabályozása. Mezőgazda Kiadó, Budapest

Farkas, D. (2004): Nézd és lásd! Kézikönyv az őzről. Szekszárdi Nyomda Kft., Szekszárd

Feiszt, O. és Varga, E. (2016): A zalai gímszarvas. Zalai Gímszarvasért Alapítvány

Heltai, M. (2002): Emlős ragadozók magyarországi helyzete és elterjedése. PhD értekezés, Mezőgazdaság- és Környezettudományi Kar, Vadbiológiai és Vadgazdálkodási Tanszék, Szent István Egyetem, Gödöllő

Heltai, M. (2004): Élőhelyfejlesztés és -javítás. Egyetemi jegyzet. Szent István Egyetem, Vadgazda Mérnöki Szak, Vadbiológiai és Vadgazdálkodási Tanszék, Gödöllő

Heltai, M. (szerk.) (2010): Emlős ragadozók Magyarországon. Mezőgazda Kiadó, Budapest

Heltai, M. (2014): Élőhelyfejlesztés mezőgazdasági területeken. Jegyzet vadgazda mérnöki szakos

hallgatók részére. Szent István Egyetem, Vadgazda Mérnöki Szak, Vadbiológiai és Vadgazdálkodási Tanszék, Gödöllő

Heltai, M. (2018): Az aranysakál állományával való gazdálkodás problémái. Nimród Vadászújság, 106 (5): 12-13

Heltai, M. és Lanszki, J. (2015): Az aranysakálról röviden, de tényszerűen. Nimród Vadástújság, 103 (5): 16-17

Heltay, I. (1989): A róka ökológiája és vadászata. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Heltay, I. és Kabai, P. (szerk.) (2006): Hivatásos vadászok kézikönyve. I-II. Országos Magyar Vadászkamara, Budapest

Kőhalmy, T. (1990): Vadgazdálkodás. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Kőhalmy, T. (1995): Vadbefogás, vadtelepítés. Erdészeti és Faipari Egyetem, Erdőmérnöki Kar, Sopron

Kőhalmy, T. (szerk.) (1995): Vadászati enciklopédia. Mezőgazda Kiadó, Budapest, (1. kiadás)

Kőhalmy, T. (1995): Erdei élőhelyfejlesztés. Erdészeti és Faipari Egyetem, Vadgazda Mérnöki Szak, Sopron

Kőhalmy, T., Mészáros, K. és Völgyi, L. (2002): A vad által és a vadban okozott károk, valamint a vadászati kár. Nyugat-magyarországi Egyetem, Sopron

Kovács, Gy. és Heltay, I. (1985): A mezeinyúl. Ökológia, gazdálkodás, vadászat. Hubertus Bt. és a Magyar Mezőgazdaság Kft. kiadványa, Budapest (2. kiadás)

Majzinger, I. és Csányi, S. (2017): Útmutató az adatokon alapuló mezei nyúl gazdálkodáshoz. Szent István Egyetemi Kiadó, Hódmezővásárhely — Gödöllő. 70pp.

Mátrai, G. (1980): A muflon és vadászata. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Mátrai, G. (2004): Erdei élőhelyfejlesztés. Egyetemi jegyzet. Szent István Egyetem, Vadgazda Mérnöki Szak, Vadbiológiai és Vadgazdálkodási Tanszék, Gödöllő

Mátrai, G. (2004): Vadföld- és legelőgazdálkodás. Egyetemi jegyzet. Szent István Egyetem, Vadgazda Mérnöki Szak, Vadbiológiai és Vadgazdálkodási Tanszék, Gödöllő

Nagy, E. (1984): A fácán és vadászata. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Náhlik, A. (szerk.) (2014): A vaddisznóállomány helyzete és a gazdálkodás perspektívái Magyarországon. NYME Kiadó, Sopron

Páll, E. (szerk.) (1985): A gímszarvas és vadászata. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Páll, E. (2001): A vaddisznó. Nimród Vadászakadémia. 8. kötet. Nimród Alapítvány, Budapest

Sárkány, P. és Vallus, P. (szerk.) (1971): A vadászat kézikönyve. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Szabolcs, J. (1975): A dámvad. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest (2., átdolgozott kiadás)

Szederjei, Á. (1963): A vad etetése, óvása, befogása. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Szederjei, Á. és Studinka, L. (1962): Nyúl, fogoly, fácán. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Szederjei, Á. (1959): Őz. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Szederjei, Á. (1965): Szarvas. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest (2. kiadás)

Szemethy, L. és Heltai, M. (2001): A csapdázás elmélete és gyakorlata. Vad-Ész Mérnökiroda Bt., Gödöllő

Szemethy, L. és Heltai, M. (2001): Ragadozógazdálkodási stratégia - a jövő lehetőségei. Magyar Apróvad Közlemények, 6: 59-78

Szunyoghy, J. (1963): A magyarországi szarvas. Kandidátusi értekezés, Természettudományi Múzeum, Budapest